

NE

KAGHYADONGHSERA

NE

ROYADADOKENGHDY

NE

ISAIAH.

---

NEW-YORK:

PRINTED FOR THE AMERICAN BIBLE SOCIETY.

*D. Fanshaw, Printer.*

.....  
1839.



NE

KAGHYADONGHSERA

NE

ROYADADOKENGHDY

NE

ISAIAH.

---

CHAP. I.

I *Isaiah wáthorihhorarake ne Judah: 10. 16.*

NE jiyehhoriwakenh ne Isaiah ne royenbah ne Amoz, ne ji-nahhoden rotkaghtonh ne ji-niyutyèrenh ne Judah ony Jerusalem, ne raodeghniseràkonh ne Uzziah, Jotham, Ahaz, ony Hezekiah, ne radikoraghkowatshón ne Judah.

2 Jaronk, O karonghyakeh ; neony jathòndek, O onghwenja ; ásékenh ne Royàner rodewennenthonh : Nenkheyeghyaron ony kheyatheh kheyeghyaron ne exháokonhah, neony wáthonkerihhorarake wáthonkerihhotkáwe ne iih-neh :

3 Ne deyudinakares yuderyendare ne raotshènen royendèryh, nokhony ne ade-nàdyh ne rowenniyú ne jiranondenthá : nok ne Israel-àka yagh-ménné ðehho-naderyendare, akonkweda yaghta-ðehhadiyádoreshhá.

4 Yuneghrakwah yunhàden, yakorighwaneraax-

konh ne ye-nakeronnyon, onkwehhoon ne yakodaghkondanihhatye ne sewaderighwadewaghdonh, ne eghnekwaghsa ne wahhetken ne yakoyudenonh, sewaxháokonhah nene akaonbhá nene yakohhetkenhónh ! akaonbhá wahhy nenronwadewendeghdonh ne Royàner, ro-nonhhá nenronwá-nikonghraxhadonh ne Ró-nikonghriyughtonh ne Israel nenronwanákwison, ò-nenh èrenh niyeyakawé-nonh nen-yakotswade-nyónh.

5 Oghnaah shèkonh kenh senhháok eghyenghsyenghthake ? senhhaok kenh endisadonnonhhatye endisadonnonhhatye. Nen-o-nonjistakwèkonh deyukonhhèdonghs, nokhony nen-aweryaghsakwèkonh yúnikonghraghdonghs.

6 Eightyudaghsawe ne t'kentskaronghkwenh ne oghsida sháden-yàwen ony nao-nonjineh yaghkaneká deskakwèkonh desewat ; ok daghnon yakolkarewaghdanyón, nokhony yakoyádkwarashón, nokhony nen-yutkenghse ne jiyako-nonghwakdanyónny : ro-nonhhá ne ne yaghdehho-nadadeweyennendahónh, yabhony né dehho-nadatnerenghtonh, yabhony dehho-naden-ye-narhøn nayúnet-skhaonh.

7 Ne jisewanakere èrenh sewe-nonghdènyh kâyese yudonhónh, sewade-nadatsháanyh wahhy yudeken : jonghwenja, thiyonghwenjade wadekívisón waghdononh ne nonwa jisewenderon, nëeh wahhy ne kâyese yudonhónh, ne jiyakorighwakarhathonh ne akaonghwenjajen tyuriwa.

8 Neony ne konwayenhah ne Zion eghyakonwènderon ne jikénnitkanonghsaah ó-nenharòkonh, jikakwadakwenh kayenthonh ne niwadénhenghraaghnehbah ne kanónhonserakeraghse, jiniyught ne dayunadanhèn.

9 Nyàre ne Royàner ne denghshonkwaghsnyé-ne ne shonkwayèny ne onkyonhhakeh nekady àkwah nijorighwaah jodadenronh, nene eghnayonkwayádawenhónh ji-niyawenhónh ne Sodom, neony shádayonkwayádawenhónh ji-nihhodiýáda-wenhonh ne Gomorrah.

10 Jathòndek neraowènná ne Royàner, sewaderighwatsteristonh ne Sodom: jadahhonghsadat neraorighwakeh ne onkwa-Niyoh, jonkwehhòkon ne Gomorrah.

11 Nene ji-nahhoden waderyéndònnyh naah ne kentyughkwá ne sewaneyonghtsera ne iih-neh? ràdon ne Royaner: Iih kananonh ne kaneyonghtsera ne kondijin ne deyudinákarondonhah, neony nekèn-yé ne konwadinònden ne kondiryú; neony Yaghdewakeryéndiyuónh ne ao-nekwenghsakonh ne deyunakares, nedenhens ne niyakaah nediyudinákarondonhah, nedenhens tyutkenhhòkèn ne kayádakeraghse.

12 Ne o-nenh ensewawe enkwatkaghtó ne akhèndonh, onghka ven-yerighwisake kèn-ikenh nesewasnonkeh neneyádayonghskwaseraghkwe nakerighwisaaghtsera?

13 Toghsa shèkonh dondase-nihhah ne yaghtiyádeyurihhonde ne sewaneyonghtsera: kasera-kón sewatsháaghtha naah ne karighwaneraaxherakwèkonh ne iih-neh; ne nàsé neghnidaðkon nokhony ne yaondadokenghdonhhòkon, ne degghshonkwaronghyenhhá ne yaedewatkennisa, Yaghdewakkwe-nyonh nehhaonkwe-nonghdonh: nèeh wahy ne kayádaghdonghtsera, ne shádayàwen ne walkennisaaghtseriyuh.

14 Asé ne sewadeghnidá nokhony yetshikwadakwènyh yetshirihhowanaghdènyh ne jiwa-

dennyode kaghswenghse nakwadonnhets: wátho-dinikonrhären ne iih-neh; Nendek-wishenhhë-yonghse jikheyadaghkatste.

15 Neony ne o-nenh dendeughsaghjádade Enkon-yadagrontyénsé; étho orighwiyú, ne o-nenh ësó ensewadernênayenghseke yagná Thasnkwith-òndeke: ásékenh nense desewanekwenghsohhare.

16 Sasade-nohhareh, sasadatkwadàkoh, sasarih-hòndyh ne wahhetken ne ji-nighsatyerhá yudaghsawé akhèndonh ne K'kaghdekeh; serighwaghtkaf ne wahhetkén ji-nighsatyerhá;

17 Sadaderihhonnyenh nene aondaghserighwayè-ride: sjenh hayenghtserisak, sasadadewenniyú'n ne jiyaghdewendòre; dejádòreght ne yaghteyakó-nighshén; ne shako-nek'waghseh nyakodegh-reonghsé.

18 Kase-neh o-nenhhok, neony kiasá ne enkarih-hónny kayádakwé-niyok yádedewatyeghst dewat-wénònnyh, ràwenh ne Royaner: Ethosane ne sarighwaneraaxhera ániyught ji-niyught ne joda-konghkòwah, t'kàkonde enshadirakénne ji-niyught no-nyeghde; ethosane o-nekwenghdara nihadiyá-dodenh akwah ji-niyught nyude-nekwenghdaradà-konh oron-yá thiyught, ánenhhadiyádodénne ji-niyught ne wérhiyuh.

19 Doká ne enjathondade neony enghjhisewawennaraghkwe, t'kàkonde ne ensewake ne jiwadonghwenjìyuh:

20 Nok dòka enjaderaghyadaghkwe nokhony densewánikonghrakhaghsy denghjisewawennot-káwe, ásharekòwah naah t'kàkonde ensewaghdonde: ikenh ne Royaner akwah raonhhá jiraghsakaronde thodàdyh.

21 Dò niyught ne jideweghdaghkonh jikana-

dowànenh anáàwèn ji-niyugt ne nyu-deghkòwah ! newahhy kananonh ne raojenhayengtsera ; atdakwarighsyonghtsera eghkayádarakare iwat ; nok nonwá shakodiryughs.

22 Saristanòron nen-yughskénrhare naah, ne sa-wine oghnekanoghs dekontyeghstonh :

23 Nene shekowànenh sheyádaneghrakwaghthá nenwahhy rodiwennadonh, (ro-nadewennontyonh ne jiyurihhowànenh,) nokhony ne shahhodityughkwah ne radinenghskwaghs: nìyádehhàdyh radinonwése ne adadàwyh, neony ne radighnonderatyé radighsere ne ji-niyuriwá ronwadirharatstènyh: yaghthádehhadiyádoreshthá ne yaghtdeyakónighshén, yakhony ne jideyuriwá ne yunadeghreonghse naonwadiyádòrenne.

24 Ne kady wahhònny ràwenh ne Royaner, ne Royaner ne degshakoghsnyé, ne Enskat, róshátstenghseraneghrakwaght ne Israel, yuneghrakwah ; Iih t'kàkonde enkadadorishén ne ji-nádeyonké-nihhaghròdonghs, neony ayaweryéndiyú aonkeronghyákénde ne nyonké-nikonghraghs-wenghse :

25 Neony Entkennontshónneke ne sonhhakeh, neony aoskón denjisahjadohhetste ne saghskénrhá, nokhony akwèkonh èrenh enskahhawighdon ne saristakénrat :

26 Neony Iih enskyèride ne sajenhayengtsera ne jityutyerenghdonh deyesayádoreshdase, neony ne yesarighwakwadakwase ne jityudaghsawe: oghnákenkeh enjesanadonghkwé, Ne kanadowànenh ne atdakwarighsyonghtsera, Ne teweghdaghkonh kanadowànenh.

27 Zion t'kàkonde ne enjakoyadakó ne adewen-

deghtsera, neony aonhhá denjakaonnhadèny enke-  
né natdakwarighsyonghtsera.

28 Neony ne atkaronnyát ne yakorighwaxha-  
donh nokhony ne yakorighwaneraaxkonh t'ká-  
konde enskatneh en-yòndon, neony ro-nonhhá nene  
ronwadewendeghdonh ne Royaner t'kàkonde  
nénné enwatsháaghdon.

29 Neony ro-nonhhá t'kàkonde enhho-nadeh-  
hade ne karighdon (karònda ne raodiyádònyh ne  
radirighwánekeny) ne desewadonghwenjònyh,  
neony t'kàkonde ne yádensewatyeghste ne kan-  
raxhenh ne kahheghdakeh nikahheghdáaghehhah  
neneh né sewadaderakwènyh.

30 Ikenh eghnensewayadodénné ji-niyugt ne  
karighdon karònda ao-neraghde kaneraghdarighthá,  
neony ániyugt ne nikahheghdaaghehhah yah-  
henshikenh deyughnèkayén.

31 Neony ne thikáshatste ámen-yàwen ji-ni-  
yugt ne oghskare o-nonghkèrhón, neony ne ni-  
yurighwaah jienthadékade, neony t'kakonde yen-  
honwadikwekde enskatneh jienwatshá, nokhony  
yahhonghka thaonwanáswaghden.

---

## CHAP. II.

I *Isaiah yehhariwakengh nejidare ne Keristus*  
*raoyanertsera.* 6. 10.

**NE** raowènná, nene Isaiah ne royenbah ne Amoz  
wahhatkaghthó ne ji-niyutyèrenh ne Judah neony  
Jerusalem.

2 Neony t'kàkonde eghdenwaderihhònkoghde



nene nen-yeseweghniseràkonde, nene jirode-nònde ne Royaner ro-nonghsode eghkaweyennendaonh e-nekenh ne jiyunònde, neony t'kàkonde enkahhara-dàdon yenwadohhetste ne jiyonghnyaghronnyón; neony akaonghwenjakwèkonh ehhen-yontyáda-rakarade.

3 Neony yudonkwédakade ne t'kàkonde ehhèn-yenghde neony en-yairon, Kase-neh, ony dewagh-dèndyeh dewanondarán ne jirode-nònde ne Royaner, ne jiro-nonghsode ne Niyoh ne Yàkwek; neony engshonkwarihhonnyén ne jirohhàde, neony jirohhàde endewaghdèndy: ikenh entkayàkénne etho Zion-neh ne t'kakonde ne enwaghdèndy ne aorighwakeh, neony ne Royaner raowènná entkayenghdaghkwé Jerusalem.

4 Neony t'kàkonde engshakojenhhayén ne kentyughkwakonh ne jiniyádeyakaonghwenjàkeh, neony t'kàkonde yudonkwédakade engshakorighwaghstén; neony t'kàkonde ro-nonhhá yenhadi-yenghdanyón ne rao-násharéékòwah-óth kanon honghrakarhathonghtseràkonh nyekarhathoghtá neony ne raodighshekwé étho áshàrakonh yé-nhaghdoskaratha: yaghshèkonh ne akaonghwenjade-nyón ne daondahhónsharaketsko násharéékòwah ne daadighnyòden ne akaonghwenjade-nyón, yahony shèkonh thaonsahbondaderihhonnyén naderiyughsera.

5 O jiro-nonghsode ne Yàkwek, kase-neh, neony eghdewaghdèndyeh raoghsawatheghtseràkonh ne Royaner.

6 Nekady waihony sheyadewendeghdonh ne sonkweda, ne rao-nonghsa ne Yàkwek, aoriwa nenro-natyé-nighdonh rodinanonh ne tyuyenghdaghkonh jitkaraghkwinekénse, neony wahy ya-

kèn'hah ohhèndonh yaesewarighwakenghseke jì-niyught ne yaghdethadirighwayèry nokhony rononhhá ok ro-nadadé-nikonghrayerìdonh yádeh-hadiyádighshón nene niyexhádasá ne thiyaká-onghwenjadeshón.

7 Rao-nadonghwenjakeh ony karistanoróntserananonh ony oji-nekwarkaristanòron, yahhony thiyeyodokde jì-nádeyutstenre ne rao-natshókwaghsera; onyne rao-nadonghwenjakeh kananonhnaah neyakoghsadenghshókón, yahhony thiyeyòdókde ne raodísereghdiyughsera.

8 Ony kananonh ne rao-nadonghwenjakeh - ne kayádònnyh; ne radirighwánekenny ne kayúdenghsera ne yádehhadiyadyh radisonkeh, nene jì-nahhoden neyádehhadiyadyh rodiyanádison thonnénákeraghdonh.

9 Neony ne nyúdaráekon nerònkweh ne raónikonra ne eghdakeh dehhadontshothá, neony ne raonkwédaneghrakwah nèeh rodadonnenghdonh: nekady wahhònny neeh ky nyaghtaonsahhonnwadídenre.

10 Otsenghròkon jadaweyát, neony jadaghsegt ókenghrokonz, nene jiyutderonghk onwáneke ne Royaner, neony ne ná ne raónwesenghtsera ne raonkwédanoronghtsera.

11 Nene e-nekenh thadehhatkaghronkoghdanyón ne rònkweh nene eghdakeh enhhadad ónny, neony ne radinâyese ne onkwehhòkon nè ná neghdakeh denhhondontshòden; raonhhájiwá wahhy enhhouwanendonghseke ne enweghniseràdeke ne ne Royaner.

12 Ikenh ne enweghniseradeke ne Royaner ne raotyughkowanenghtsera t'kàkonde enghshakodiráne ne jì-niyádehhádyh nene radinâyese nokhony

ne e-nekenh rodatkowanaghdonh, neony ro-nonh-hakeh ji-niyádehhàdyh nene e-nekenh ro-nadadònnyh, neony eghdakeh enshonwàhàwighde ;

13 Neony akwah akwèkonh ne o-néndakwenghden karòndá ne étho Lebanon, nene e-nekenh ony kahharadàdonh, neony ne étho akwèkonh ne karighdon karondáòkon ne Bashan,

14 Neony ne étho akwèkonh ne jiyunondowànenghse, neony ne étho akwèkonh ne jiyonghnyaghronnyón nene wahhy ne kahharadàdonh,

15 Neony ne étho ji-nikonh ne yunonghsákàràde, neony ne étho ji-nikonh wadénhenghrònnyh dewaghsenghdode,

16 Neony ne étho ne akwèkonh ne kahhonweyá-kowatshón ne Tarshish, neony ne étho ne akwèkonh yaweryéndiyugt ne jiyeyádaronyón.

17 Neony nene e-nekenh ye-nàyeh ne ònkweh nè ná neghdakeh den-yondontshòden, neony ne e-nekenh ro-nadadònnyh ne onkwehhòkon eghdakeh wahhy dentkàhàwighdon ; neony ne Royaner raonhhájiwa wahhy enhhonwanendonghseke nene enweghniseràdeke.

18 Neony ne kayádònnyh raonhhá wahhy enshaweyennèndáne enshaghónde.

19 Neony wahhy yenhhonghdèndy étho oghshònwakonh ne jideyutstenghre-nyón, neony étho jiyonghraghkwanýón ne jiyonghwenjàde, ne jinyutderonghk ne Royaner, neony ne raonwesenghdaghk ne raokonnyenghstaghk, ne o-nenh enthàketsó ne dewadennonghyanighdane jienghròndawéde ne jiyonghwenjàde.

20 Ne enweghniseràdeke ne rònkweh t'kàkonde issy yenhbòdy ne raoyádònnyh ne karistàndron, neony ne raoyádònnyh ne oji-nekwar karistàndron,

nene ro-nonhhá yádehhadiyádighshón ro-nadatshá-  
anyh ne radirighwánekkenny, ne ji-nonkà yuthòn-  
jistaronyón, ne ji-nonkà káuhònnh ;

21 Nene eghniyenhhèn-yén ne jideyunitstengh-  
ròrenh, neony ne étho otstenghrohharakeh deyugh-  
riónh yurighwendaónh, nene kaghderonghxhera  
ne Royaner, neony ne raónwesenghtsera ne rao-  
konnyenghstaghk, ne o-nenh enthaketskó ne de-  
wadennonghyanighdane jienghròndawede ne ji-  
yonghwenjàde.

22 Dese-nidan ne onkweghneh, raonhhá wahhy  
eghradonryeghtha ne jidehbanyonkaronde ; ikenh  
kánònwèh nikenhhatyeh ne raonhhá enhhonwaka-  
rodaghsyén nyukarowànenh ?

### CHAP. III.

I *Nene yurihhowànenh ne jiyádevatyeghste  
nene jìonwe ne karighwanerén. 9. 12. 16.*

**WAHBY**, játkagthoh, ne Royaner, ne Róya-  
ner ne kentyughkowanenhhòkon, èrenh shohha-  
wighdonh ne ji-nonkà ne Jerusalem, nokhony ne  
ji-nonkà ne Judah, ne yéderon okhò-nenh neony  
ne adennits, ne akwèkonh okhònenh ne kanadaroh,  
neony ne akwèkonh okhònenh ne oghnèkanoghs,

2 Nene róshatstenghserowanenah ne rónkwèh,  
neony ne roghskénrakeghde, ne rajenhhayenghs,  
neony ne ohhèndonh yehhariwakenghs, neony  
nene rodade-nikonghrowanaghdonh, neony ne onk-  
wedakâyonse,

3 Nene raghsennakwé-niyú ne wiskniwashenh,

neony ne rotkonnyenghst ne rònkwèh, neony ne dehhayádoreghthá shakodatyasé, neony ne ránik-onghraweyenhonh rayúdenghseraweyenhonh, neony ne rarighwaweyenhonh radádighs ne kent-yughkwakonh.

4 Neony Iih enkhèyon ne exháskonhah nene ro-nonhhá konwayanerkòwah enkenhháke, neony ne odewironniáh ne enhhonwanatsteriste.

5| Neony ne onkwehhòkon t'kàkonde wahhy enhhonwadighwisháde ji-niyadehhádyh yádenhhodinenghròkden, neony akwekjihhonh ne dehhen-nonghsanèkhahhón: nene exhaah wahhy enyonde-nayédodaghsy ne denhhadighnyòden ne rodxèndèhah, nene yúdaráekon ne denhhadighnyòden ne jiyutkonnyenghst.

6 Ne o-nenh ne rònkwèh nentkàkonde yenhho-yè-na ne yadadèkènhah, ne rao-nonghsakonh ne rónihhah, wahhenron, Ise dakwaghrawyh, ise kady enghskwatsteriste, nekady nekén-ikenh atkaronyát ise dasennontshakenseraghkwé:

7 Ne enweghniseràdeke t'kàkonde raonhhá yughnìronh enhhadàdy, ràdon, yagh Iih thenkenh-háke nakhejonthake; ásékenh nake-nonghsakonh yaghwahhy kanadaroghk yahhony kanená toghsa í dakyònnh ne akherighwakwadakwaghse ne onkwehhòkon.

8 Ikenh ne Jerusalem wahhy waghdondonh yuderáswaxhenhonh, nokhony ne Judah wahhy tyúsenhonh waghdondonh; aoriwá ne rao-nennaghsonh neony ne ji-nihhontyerhá wahhy dehhdinyode ne Royaner, nene radínákònnh ne askara ne raonwesenghtsera.

9 Ne waghontkonghsodaghsy okhadennoserhenh ne ji-nihhadiyádodenh ne wákarighwaghniiratste

ne ro-nonhhakeh wákarighwayèndaghde, neony thahhadikwathó ne raodirighwaneraaxherá ji-ni-yught ne Sodom, yaghdehho-naghseghdonh: áni-konghraxhádane karonghyakenghsera ne rao-ne-ryaneh ! neony ne wahhy ro-natkaryákire ne wah-hetkén ne ro-nonhhakeh yádehhadiyádighshón.

10 Ensewenrón ne atdakwarighsyónkeh, nene t'kàkonde aoyanerenghsé ; wahhy ne t'kàkonde ne ennhàdike ne yughyaniyonde ne ji-nihho-natyeranyón.

11 Onikonghraxhádane karonghyakenghsera ne ro-nonhhakeh ne rodirighwaneraaxkonh ! t'kàkonde wahhy roderáswaxhenh ; ikenh ne ennhotyè-ritshe ne rasnonkeh ne t'kàkonde ennhonwàyón.

12 Nok neh akonkwedá, exhaðkon wahhy ron-wadighwishathá neony tyunathonwisénhòkon ne enkonwadirighwakwadakwaghse. O akonkwedá, ro-nonhhá nene en-yesaghshàrine ne enkarih-hònny enghserighwayádaghdon neony wáesah-hahhaghdonen jisahhède.

13 Ne Royaner dondahhádáne ne nashakoya-ðake-nhá, neony dondahhádáne nene dashakoyá-dòreghe ne ònkweh.

14 Ne Royaner wahhy ennhadaweyáde ne kajenlhayenghtseràkonh enskatneh ne thodix-dènhah ne raonkwedá, neony ne yuyádaneghrak-wah nethoh : ikenh wahhy sewadekkhwisón ne ó-nenhhare ; ne thiyáetshighk'wá ne yakòdenh ne sewanonghsakonh.

15 Oghnahoden sewèndon nene wáetshiyen-ghdanyón ne akonkwedá kahhetkén wáetshiyónny, neony daonsakaghstarathedon ne radikonxkeh ne rodidenh ? ràdon ne Royaner Niyoh ne kentyugh-kowanenhhòkon.

16 Senhhá issy náoriwadyh, ne Royaner jinihähwenh, Ne tyuriwa ji-né konwadiyénhokonhah ne Zion wahhy kondatkonnyenghsthá, neony kónne kondighnyásharatyé, neony thiyeyudikaghrarihhenhoh, deyunadékhahhaghkwenhhatyé, neony o-nòwén jideyunadaderenghsaron ne jiyunaghdentyonhhatye, ony deyunade-nonnyakareghraghstonhhatye: (ji-niyugt nothè-non nayudiyèren ne konghsikeh ne jiyurakarèré jikònné :)

17 Ne kady waghònny ne Royaner wahhy enhhaghðónde ne jiyuditstaronnyón ne wennonghwarótseranòron ne aodionjineh ne ne akoyenhokonhah ne Zion, neony ne Royaner wahhy, thenhkwathó ne jiniyudaghseghdanyòn naonähwenh.

18 Ne enweghniseràdeke ne Royaner wahhy èrenh enshahhähwighde ne nyunadákaridatstonne nene jiniyugt nyunaderistakareghraghstonh yunaderáseghstonh ne yunatstonh ne konghsikeh, neony ne as-naare, neony ne jiniyunatstonh ne aodionjineh dekaghwanhakhón ányoh eghnida,

19 Ne dekaronwarodarhoghseron, neony ne deyónnyadatsthá, neony ne deyontsyúadarihhádaghk'wá yònnyh orwaré,

20 Ne ao-nennonwarore kajikeweyòndonde, neony ne yunatstonh yunaderáseghstonh ne kondirenkkeh, neony ne kondinyatsderenkhn kanhex, neony ne deyunade-nónwaranhenh níkanheghsadsenshah, ony deyudiwaghsharonnyón,

21 Ne ennisnonghsawy, ony é-nyonkeh adewaghshare,

22 Ne nyaghtiyekondiweyennèndase jinaondayuneryéndiyú ne aodinená, neony ne ao-nòsa ne nokthádeyudiweyontyé jikonghkwats, neony

ne kondérhorokthá, neony ne deyondade-nongh-kerighsthá karònware karistajy,

23 Ne owiséòkon, neony ne kanyádariyuse, neony ne detyudiweyontyonh aodinonji-neh kondighnenskeh, neony ne yunadáaréndonghkwenh kondikonxkeh.

24 Neony t'kàkonde eghnen-yàwen, nene kase-rakonhonné, nená nenkaseraxhénéné; neony ne natyádanhá kenghné, enwaderaJonkó; neony ne ji-niyudikwadakwenne naodinonghkwis, yudinón-warenhónh; neony ne yudightyenne nyuráseghné, kanyadaràdens en-yunadérhorokdon; neony wahhy yudekhá nene ji-niyuráseghné.

25 Sonkwédáòkon wahhy enthadiyadenne tyuriwa ne ásharékòwah, neony saneghrakwah ne aderiyughseràkonh.

26 Neony aonhhá ne jiyudénhenghrakaronde wahhy t'kàkonde dewaghshenthó en-yaweryéndaxhén neony en-yúnikonranen: neony naonhhá, kayese òndon, "nene t'kàkonde onghwenjakeh thiyenwatyé.

#### CHAP. IV.

**NEONY** ne weghniseràde jàdaghk ne tyunathonwisen enhhonwayè-na shaaydat ne rònkweh, enkonniiron, En-yakwake nakwah iih onkwanadaroh, neony ne yonkwatstonh nakwah iih onkwaghkwennyá; neok yekenhák ne en-yonkhinadonghkwe ne saghsènná, nene aonsayonkwa-derighwaghrákó.



2 Ne eghniserákonh ne t'kákonde ne rao-nhaghde ne Royaner dekarenghsaronk ony ónwesenghtsera, neony ne yaweghyaronghs ne onghwenja t'kákonde yuneghrakwah jidekarenghsaron nokhony yuraseh ne rao-náwenghk nene shodinyakenhohh ne Israel.

3 Neony t'kákonde étho nen-yàwénne, nene raonhhá nene eghrenderon Zion-tserákonh, nokhony ne raonhhá nene eghrodadèronh renderon Jerusalem-tserakonh, t'kákonde enhhonwanadonghkwe royádadokenghdy, sháden-yàwen ony then-tkákwekde nene kaghyádon wahhy kentyughkwa-konh ne yonnhéonweh Jerusalem-tserákonh :

4 Ne o-nenh ne Royaner nenhenshanohhareghkwenhó ne ji-nádeyunonghyanighdonne ne konwadiyénhokonhah ne Zion, neony t'kákonde denjonatyádohhetste ne ao-nekwenghsá ne Jerusalem étho entkayenghdaghkwe shádeuwaghsènnenh, ne kánikonra ne adewendeghtsera, ne kánikonra ne yudekhá.

5 Neony ne Royaner àsé ensrónny akwèkonh jii-nikanakde-nyón ne jiyunònde ne Zion, neony ne aonhhá aotkennisaghtsera, otsháda nokhony deyuyénkwarâyén ne eghnisera, neony ne deyuderonwinekenhhonh ne jiyudonghkode nõjire ne aghsondakeh : ikenh ónwesenghtserakwèkonh naah jien-yakoyádade-nhá.

6 Neony étho enwaghskwaráke ne enkaraghkwawerhó ne eghniserakeh ne jityúdarihhenh, nokhony kánakde nyunonghsaghnironh ne jidenyakoghsnyé-ne ne jideyuderyéntharah, neony ne en-yakórhòroke en-yakoyadaghseghde ne o-nenh dentyuweradasehhatyé neony ne jientyukènnore.

## CHAP. V.

I *Niyoh o-nakonh wahhayánade yushatste ne ji-nihhorihhòthiye ne rao-jenhhayenghtsera :*  
8. 11. 13. 20. 26.

**NONWA** Denkeriwaghkwé ne neke-norongh-k'wáónweh ne deyerighwaghkwathá ne nake-noronghkwatsera yayurooghde ne jirohheghdayen. Ake-noronghkwatsera akwah wákaghwajirowanhá ne jikahheghdayén yonghnyahhere :

2 Nokhony wahhadénhenghrónny, nokhony wahhanenyaroroke atsteh yabhòdy ne éthoh, neony ne wahhayenthoghde né wahharáko ne ó-nenh-hare, neony wahhanonghsónny ne éthóh shade-waghsènnenh, nokhony waghronny ne jiyejino-nyhwenroghrarakthá ne wine: neony wáthatkanageren nene aondakahhawé ne ó-nenhhare kah-highk, nok né dakahhawé ne nyudighderonnyh nó-nenhhare aohhighk.

3 Nok nonwá, O sewanakere ne Jerusalem, neony jonkwehhòkon ne Judah, dese-niyádoreght, Wákwarighwanèndonghse, tyake-ninihhokenh nok neneh jiwakheghdayén.

4 Oghkady nádenkyerekenhhá ne senhhá ne jiwakheghdayén nene Yaghdewakerighwison né iwat? nékady wahhónny, ne ó-nenh Akatkaghtó nene aondakahhawé naohhighk nó-nenhhare, nok dakahhawé ne nyudighderonny kahhighk no-nenhhare?

5 Neony nonwa nihhenyoh; Kwaghròryh ne jinenkyere ne Jiwakheghdayén: èrenh Enkhà-

wighde nađenhenrá oghnyònwär wadenhénghronnyadonh ne éthoh, neony t'kákonde enwadek'wisson; nokhony denkaghrighdon denwarenyadón ne o-nèn-ya dewaghsenghdode ne éthoh, nokhony denwaghskwáseraghkwen t'kákonde :

6 Neony Enkatyèsaghde enkaghdonde: yahhony thaonsakánhaghtyakon ne yuhhetkenhónh yahhony thaonsondákwardon: nok daghnon oghnyònwär nok ohhíkda entkondeggharon: ony lih entkennonghdon ne otshadáòkon nene yaghtaonsahhadikènnoreghste né naonsahhodikènnore.

7 Iken ne raohheghdá ne Royaner ne jienghshakoyádinyónde denghshakoghsnyé-né ne nyaghdeyukaryáxheràyén néná ne rao-nonghsakonh ne Israel, neony ne onkwehhòkon ne Judah raweryéndiyughtsera kayenthonh: neony rèsax ne kajenhhayengtsera nadewendeghtsera, nok wahhatkaghtókaronghyakenghsera rodaghkondányh, tyuriwa ne atdákwarighsyonghtsera, nok wahhatkaghtó nok wáthaghshenthó.

8 Karonghyakenghsera ó-nikonghraxhádane rononhhakeh nene deyonnonghsanhonderon yadeyakodenonghsayeghstanyón, nene dehhontheghdakhanyon, yeyuhheh nen-yaghdejo-nakdode, nene ayudonhónh aadinakdodány yádayuyádighston ne shádeuwaghsènnenh ne jiyonghwenjåde !

9 Iih akwaihonghdakonh, råwenh ne Royaner ne jienghshakoyádinyónde denghshakoghsnyé-ne ne nyaghdeyukaryáxheràyén Nená orighwiyú tokenghskeònwèh ne Niyoh, yude-nonghsakade ne t'kákonde enwaghdondón káyésé enwàdon, sháden-yàwén ony ne jiyurihhowànenh nokhony ne yuraseh, yaghtthenje-nakereke.

10 Orighwiyú, oyèry niyunónhonrakeh ne ji-

kahheghdayén nó-nenhhare t'kâkonde dentkahhawé ne kânen enskat jiyontyádohharethá, neony ne kânen ne shâdekônñ niwadé-nyendénghtserakeh nok t'kâkonde dentkakhawe ne kânen aghsenh yejókênñah ne sewdényendénghtserat nok aghsenh ne shâdekantserienh.

11 Onikonghraxhádané ne ro-nonhhakeh nene ennhatketsko orhónkeghjy, néneh né radighnonderatyè nene yughnekaghnironh naadighnekira, ne neh né ro-naderighwaghdenyeghdonh okheghyáokaraghwe, ji-niyòre nenhhennhhodighnèkadeke ne wine!

12 Neony ne yonderennothá karenghsòdaryh ne ne osnonghsa thiyonthá ony ne yonderennothá yayák nikarenghsòdaryh áenna yonthá, (ony toghká nikahhônrawatsherâkeh,) ony wine, étho raodinyenghskwakonh: nok yaghdehhòdinatoronghkwenh ne raoyúdenghsera ne Royaner, yahhony thádehhadiyáadoreghthá ne ji-nighshakotyerasah ne rasnonkeh.

13 Ne kady wahhònny nakonkwedá eghniyeyakawènonh ji-nònweh nenaghskwá, né aoriwá jiyaghdehhòdínikonghrayendaónh; nokhony ne rao-nonkwédáðkon ne yudonkwédakonnyenghsthòkon wahby ronwennonghkaryakonh, neony ne raodityughkwa yughstathenhónh rodinyádatenhonh.

14 Ne kady wahhònny no-neghshonh yudadenakdowanaghdènnh nyádekayadyh, neony de-tyutskarawenh yaghdewadé-nyèndenh: ne raonónwesenghtsera, ony ne raodityughkwá, neony ne dehhonaderenghsaronghkwenh, neony nene raonhha ne rodonnhaghraghkwenh, t'kâkonde étho yenhonwayadenghde.

15 Neony ne rodenghdaónh dehhadonnhakaryaghs t'kàkonde eghdakeh dentkakhawighdon, nokhony ne rashatste nerònkweh t'kàkonde eghdakeh enhhadadònny, nokhony ne e-nekenh nihodikaghradaryon t'kàkonde eghdakeh enhhon-dadonny :

16 Nok ne Royaner jiengshakoyádinyonde, denghshakoghsnyé-ne nenyaghdeyukaryáxherayén t'kàkonde ne enkahharadàdon nekajenhhayenghtseràkonh, nokhony ne Niyoh, nenaah royádado-kenghdy, t'kàkonde enhhonwayádadokenghdighste natdakwarighsyonghtseràkonh.

17 Ethone t'kàkonde ne nikonnasa deyudinákarondonhah konghsikeh ne eghniyudihhahhodenh, nok nene yunade-nakdatyesaghdanyon nene yunaresénse t'kàkonde né thikondideshon en-kòndike.

18 Kanonghwakdenghsera ó-nikonghraxhádane ne ro-nonhhake ne neh né tho-nadironde rodiyènah ne sewaderighwadewaghdonh né yakoghnerenghstonh deyakoghskwenhónh yeyakotsháagh-dènyh aòkón yudonhónh yahhothè-non thiyáde-jorihhonde, neony ne karighwanerén akwah ànì-yught ji-nìyught nok-kénndnweh thikàyen (ne karonghyakenghsera,) ne ji-kanerenh (aghse-riyè !)

19 Nene ràdon, Kíasa dehhoghsterihhenh karókdeghkenhhá, nokhony dehhoghsterihhenh ne raoyúdenghserá, nene aontyèsen aedewatkaghtó: neony kíasa ne Raojenhhayenghtseradokenghdy ne Israel kâró aondontkwide neony aonwé, nene ayonkwaderyendarané !

20 Karonghyakenghsera ó-nikonghraxhádane ne ro-nonhhakeh nene yehhadironghyenhhá ne

wahhetkên aoyanerenghsera, neony nyuyanere aohhetkenghsera ; ne neh né tyudakaraghstèny ne jideyughswathé, neony ne kaghswatheghtsera ne aoghswatheghtsera ne jityukaraghs ; nene eghyáotskarátseròndy ne eghyákàyen aoriwá ne jiyawekón, neony ne yawekón ne aotskaratsera !

21 Karonghyakenghsera ó-nikonghraxhádane ne ro-nonhhakeh nene ro-dinikonghrowànenghse nene ro-nonhhá radikaghdéked, neony ro-nadadé-nikonghrowanaghdonh ne ro-nonhhá ji-nihhadiken !

22 Karonghyakenghsera ó-nikonghraxhádane ne ro-nonhhakeh nene yunegrakwah radighnekirhà ne wine, nokhony ne onkwehhòkon ne radishatste nene yádehho-natyeghstonh, ne kaghnekáshatste :

23 Nene endewaderighwayèride ne rodirighwaneráaxkonh ne ji-nihhonwadirharatstènyh, neony èrenh enkahhawighdon ne atdakwarighsyonghtsera ne kánikonghradokenghdy ne raonhhakeh !

24 Ne kady wahhònny ne ojire enwaghdonde ne ennekeri oji-náara, nok ne ódonghkwá enwatsháaghde ne óshewaghseri, eghkady nen-yàwen ne naodighdera en-yutkén, neony ne adijija t'ká-konde enkondirathén ji-niyught nyudákenghradenyonh : Né tyuriwa ji-èrenh rodihhawighdonh issy yehho-natyonh ne raorighwakeh ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon, neony ronwawenontyonh ne Royadadokenghdy Enskat ne Israel.

25 Ne kady wahhònny nenaah ne rao-nák'wenghtsera ne Royaner enhhadekade ne dehhodinyode ne raonkweda, neony yádehhoghjåde ne ro-nonhhakeh ne dehhodinyode, neony engshakoghdonde ne ro-nonhhá : neony ne jiyonghnyaghron-

nyón waodiyádishonghkwe naah, neony ne raodiyeróndáðkon karajonkwenh tyukenghshón ne jidekanadokenghseron. Nene kén-ikenh, ne rao-nák'-wenghserakwèkonh yaghná thádaonsontkarhadèny, nok ok yekàkonde jidethoghjàde.

26 Neony raonhhá enthanyádarohhàren ne jionkà ne akaonghwenjade-nyón inonh niyòe, neony yenhhadeweròdén (ji-niyught nyakorondats o-nyare) ne ro-nonhhakeh ne jiyudonghwenjòkdanihón: nokhony, enjatkaghtó, t'kàkonde enthònne denhhodighsterihhen karòkdeghkenhhá yaghtenh-hodiyádaxdeke.

27 Yahrenskah nene aodayakó-nikonghrehonh dayakoghwishenhhèyon yahhony thaondahho-naghsityáke ne raodinenrakonh; yahhony enskah thayakoserenghdarane yahhony thayakódáwe; yahhony ne jidehhonatyákwaranhenh thakarighsyón, yahhony ne rao-nénnikaghje-ná ne rao-naghdá thádakaghrighdón:

28 Ro-nonhhá wahhy rodiyenkwirotihyé, nokhony akwèkonh ne rao-náènna wáðakaradàdonh nokhony ne raoditshe-nén ne yakoghsádenghs ne aodiji-na rendakeh t'kàkonde enwaghràdon yukarowànenh ji-niyught ne kanyá, nok neh raodikaghkwennda ji-niyught ne deyuweradáseh:

29 Den-yúdonhharheke jienhho-naderitstarake akwah ji-niyught ne kenrex, denhhonghshenthoghseke akwah ji-niyught ne nityudiyensa ne kenrex; orighwìyu, t'kàkonde denhhonghshenthó, neony ne wahhadiyè-ná ne thiyahhonwadighk'wá, neony èrenh enkahhawighdon yenwadeweyendonke ne nyahhoghthaonsayawén, nokhony yahhenskat thaonsayondaghtkáwe.

30 Neony ne enweghniserádeke t'kàkonde enh-

hondewennòden denhhongshenthó ne ro-nonhha-keh akwah ji-niyught jidehhodídonhhaghré jidehhongshenthoghseron ji-niyught ne kanyadará-keghkwah; nok dòka enskat yaonsayontkaghtó ne jiyonghwenjáde, enhhatkaghtó tyukaraghs nokhony ó-nikonghranonghwakdane; neony ne kaghswatheghtsera tyukaraghs naah ne karonghyákonh ne éthò.

## CHAP. VI.

### I *Isaiah* yehhoriwakenh. 9. 13.

NE yughseràde ne koraghkòwah Uzziah rawenhèyonh Wákatkaghtó ony ne Royaner rents-kwahhere ennitskwaghraghxheradokenghdikeh, ony rotharadàdonh é-nekenghjy, neony dahbodiron-datyé rasere kananonh ne o-nonghsadokenghdy.

2 Enekenh nònweh nikòndide ne karonghyá-keghro-nónkòwatshón: (wahhy seraphim,) ji-niyadekòndyh yayák nádekondinerahhontshonde; thakhén wahhatkonghsòroke, neony thakhén wahhàrhòroke ne raghsikeh, neony thakhén wáthàden wahhy.

3 Neony shayadat wáthohhènreghe ne ro-nonh-hakeh, ony rádon, Royádadokenghdy, royádadokenghdy, royádadokenghdy naah ne Royaner ne kentyughkwawanenhhòkon; onghwenjakwèkonh naah kananonh ne raónwesenghtsera.

4 Neony ne kanawáaghdá ne jikanhokaronde ne onde-nhohharakwaghde ne raowènná ne raonh-há nene wáthohhènreghe wáthashenthó, neony wákayenkwarànaghne ne kanonghsakonh.



5 Ethone Wákiron, waké-nikonghraronghyá-kenh niih! nene Jiyaghdewakyeridonh; aoriwá Ji-iih ne kònkweh ne yaghdewakyanere dewake-non-yanyh ne xkwéndakeh, neony shádewaghsènenh Nike-nakere ne ònkweh náeyádoden nene yaghdeyakoyanere neghskwéndakeh: ikenh K'ka-għdekeh jirikenh ne koraghkòwah ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon.

6 Ethone enskat ne karonghyákeghro-nónkòwah eghnondakatyè iih-neh, rahhâwy wisk nikenjòra-keh, ne rasnonkeh, nene yahharako êtho jiyeyá-daraghstha deyejiroghraraktha waráde;

7 Neony xhàkonh yabhâyén, neony wahhenron, wákaktaghtho, ne kén-ikenh yáorooghde ne tskwéndakeh, saderighwadewaghdonghxhera èrenh sonthâwighde, nokhony ine sarighwaneraaxhera essaderakèwase.

8 Ony Wákhewennaronke ne Royaner-neh ràdon Onghka nekén Yenkhe-nhane, neony onghka nekén yen-yonkhiyaghdenyáse? Ethone Wákiron, Iih kénkideron; yadake-nhan iih.

9 Neony wahhenron, Wàs neony sheghròryh kén-ikenh ònkweh naeyádoden, Sewathòndek nenekén norighwiyú, nok yaghdesewánikonghrayèndáse; ne naesewánikonghrayèndane ne jitokenghskéònwèh, nok yaghdesewánikonghrayèndase.

10 Sheyaresenghtserònyh ne rao-neryaneh ne kén-ikenh onkwehhòkon she-nonghkwéòkon, neony ne rao-nahhonghdá ayuxdénne daodínikonryáke, neony enwadennhòdon ne radikaghdeke; akaré-heps enhhadikén enhhònde ne radikaghdekeh, nokhony ao-nathòndeke aahhònde ne rao-nahhonghdá, neony aodínikonghrayèndane ne rao-neryaneh, nok

daonsahhondonnhadèny, ony aonsalihadiyéwèndane.

11 Ethone Wákiron, Sayaner, dò-nènwe ? Neony dahhakerighwáserakwén, Ji-niyòre ne jikanadowànenh kàyesé enwàdon yaghtthenje-nakereke, neony ne jikanonghsòdon yaghtthenjéderòndake ne ònkweh naeyádoden, neony ne jiwadonghwenjàde yenkaghsaaghdon enwaghdondón enwatyesaghdon ;

12 Neony ne Royaner èrenh waghshakoyádenh-hàwighde ne onkwehhòkon inonh niyòre, neony ne étho ne nyurihhowànenh èrenh wákothawighden (kanoronghjiòn) ne shádewaghsènnenh ne jiwadonghwenjàde.

13 Nok shèkonh íwat ne t'kàkonde ne noyerihhadónt, neony ne t'kàkonde denjontkarhadèny, (enjondatrèwaghde) neony t'kàkonde enwadek'wisón enwatsháaghdon enwaghdondón: ji-niyught ne oghsaweda karònda, (teil-tree,) neony ji-niyught ne karighdon karòndá, (wahhy òyá,) ro-nonhhá rao-natshókwaghsera íwat naah ne ro-nonhhátseràkonh ne o-nenh enhhodineraghdèense, ne kady ne oghnekwaghsadokenghdy t'kàkonde ne rao-natshókwaghsera ne étho.

## CHAP. VII.

*I Ahaz wahhonwayádaghniñrade Isaiah eghnahayere. 14. 17.*

**NEONY** étho niyawenonh ne raodeghnisèrakonh ne Ahaz ne royenhah ne Jotham, ne royenhah ne Uzziah ne koraghkòwah ne Judah, nene

Rezin ne koraghkawah ne Syria, neony Pekah ne royenhah ne Remaliah, ne koraghkòwah ne Israel, étho wahhònneghde Jerusalem nonkàdyh nene daadighnyòden aonderiyú, nok yaghdehho-natkwe-nyonh ne jiwáthadighnyòden.

2 Neony eghyáontròry ne jiro-nonghsode ne Dawed, wáiron, nennekén ne Syria dehhodirihhonde ne Ephraim : neony wátho-nikonghradihhendonwe, nokhony ne akó-nikonghraòkon ne raonkwédáòkon, akwah ji-niyught ne karondáòkon ne karhàkonh ne denkakarenron ênwáde ne jiyaode.

3 Ethone wahhenron ne Royaner ne raonhha-keh ne Isaiah, Wàs yásaghdèndyh ne nonwá yá-deghtshaderaght ne Ahaz, ise nok Shearjashub eghtsyenhah, nene jiyeyutde jiyeyuthonrodade jiwatnekohhetstaghk'wá nene e-nekenh yudohhets-taghkwenh jiyonghraghkwenh kaghnekó, nene onkwedakwèkonh jiyakohhàde ne jirothèndayen rakenhhaghserònný ;

4 Neony wahhawenhaghse, Sadadé-nikonrak, neony thádesadòdek ; toghsa desadonhharenronh, yahhony thaondesánikonrénne aesajiyòáne, ikenh ne tekenyh dekendaghsonde ne kén-ikenh yuyénkwaroghtá yukonghretshadekhá, ikenh nenyuneghrakwah ro-nák'wenhonn dehhaderyaghdi-khón ne Rezinthoriwá ne Syria, neony ne royenhah ne Remaliah.

5 Ne thoriwa ne Syria, ony Ephraim ne royen-  
hah ne Remaliah, deyesayadoreghthà ne wahhet-  
kén ne isekeh, rondonnyón,

6 Nihhennyoh yedewaghdèndyh daedewagh-  
nyòdenh ne Judah, neony wáthonwánikonrhären  
wahhonwanákònný wahhonwánikonghraronghyà-  
kende, neony daaghjhidewarighwaghrighden ne-

thoh wahhy onkyonhhá, neony ne koraghkawah shádewaghsènnenh nenghjidewénderon, sháden-yàwén ne royenhah ne Tabeal :

7 Eghnikarihodenh rodàdyh ne Royaner Niyoh yaghdeyàweght akàdàke, yabhony eghthayàwenne.

8 Ikenh ne thayádakwé-niyú ne Syria ne náne Damascus neony ne thayádakwé-niyú ne Damascus ne náne Rezin ; yabhisy nònweh dekenh ne yayák niyughseraghshenh nok wisk nentkàkonde denskaghrighdon, nene yabhònkweh thenskenh-háke.

9 Neony ne rayádakwé-niyú ne Ephraim ne náne Samaria, neony ne rayádakwé-niyú ne Samaria ne ná-ne Remaliah royenhah. Dòka yagthaejathòndade naondeseweghdaghkwe, orighwiýú yagthaonsaghjhisewayádarakó.

10 Sennhá issy nònweh, ne Royaner ne ji-nihodatyaseh ne raonhhakeh ne Ahaz, wahhenrón,

11 Serighwanèndonh ne wennakeraghdonh ne Royaner sa-Niyoh : serighwanèndonh káok nikariware ne o-nakonghjy, nedenhens ne aontharàdade é-nekenghjy.

12 Nok Ahaz wahhenron, yagthakathòndade nakerighwanèndon, yabhony thadaiyadennákèraghde ne Royaner.

13 Neony wahhenron, Jathòndek nonwá ; O jirononghsode ne Dawed ; Wahhy niyurighwaah ne ise ne sewánikonghkenhhèyonh onkwehhòkon, nok ensewánikonghkenhhèyon kenh ony nake-Niyoh ?

14 Ne kady wahhòny ne Royaner akwah raonhhá t'kàkonde enghjihjon ne enwadé-nyendenghston : Jatkagthoh, ne yaghdekanaghkwayendèryh t'kàkonde enkanèronne, neony enhhodewédon rà-

jin, neony enhhonwanadonghkwe ne raoghsenna Immanuel.

15 Owistoghsera nok jix aodijikheda ne engh-raxheke, nene aodòkenghse ne aadòry daaghjàren ne wahhetkén, ne aaràkó ne yuyanere :

16 Ne wahhònny nen-henthoderyendaráke ne raxhaah ne t'kàkonde enhhadòry denhhaghjàren ne wahhetkén, nok ne enhharàkó ne yuyanere, ne jiwadonghwenjàde ne denjadatswén t'kàkonde en-sadewèndeghde yádejàronh naokoraghkòwah.

17 Ne Royaner enghyahheghse ne isekeh, nok-hony ne ro-nonhhakeh ne sonkwedá, nokhony ne jiro-nonghsode ne yánihhah, eghnisera kendèron yaghdeyuh, tyuyenghdaghkonh ne eghnisera nene Ephraim èrenh shawe-nonghdonh ne ji-nonkà ne Judah, shátýàwen ne koraghkòwah ne Assyria.

18 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne, ne eghni-seràkonh neneh Royaner t'kàkonde yenhharondade (akwah ji-niyught nyakorondats o-nyare) ikenh ne denkadèn nene akwah jiyádeyudókdanihhón ne jikayyhonhhade-nyón ne Egypt, neony nene jix kondijikhédònny nenáneh eghkondinakere ne jiwadonghwenjàde ne Assyria :

19 Neony t'kàkonde enthònne, nokhony t'kàkondé radikwèkonh jienhhondorishón ji-nònweh nyaghnnonwèndonh detye-nakereghkwe jiwádighronhhatyé, neony ne oghshonwakonghshón ne jideyutstenghre-nyón, neony akwèkonh nohhíkda-konghshón, nokhony akwèkonh noyeanokonghshón.

20 Ok né shahheghniserat t'kàkonde ne Royaner enghshakokenkare enradé yondatkénkarathá nene thihhonwadinhaonh, kénwahhy, ro-nonhhá nene issy nonkàdyh ne jikayyhonhhadatye, nene kora-

ghkòwah ne Assyria, neony ne rao-nònyh, nokhony ne o-nonghkwis ne raghsikeh: nokhony t'kàkonde ony enwaghdondon enwatsháaghdon ne raokonghsthenhá.

21 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne ne enweghniseràdeke, nene rònkwèh t'kàkonde enhhànonde denhhagsnyé-ne ne ode-naghskonniah ne deyunhonskwaronde nok tekenyh deyudinákaron-donhah :

22 Neony t'kàkonde ehhenwaderihhònkoghde nene nenhenhonde-nóndatye-nighde ne wahhy yenhhonghtkáwe, enrake ne owistoghsera: ne wahhy nowistoghsera ony jix aodijikhedá thentkakwekde né èn-yeke nene eghyondadadaghtkawenh ne jiwadonghwenjàde.

23 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne ne enweghniseràdeke, nene ji-niyádekanakdakeh eghnen-yàwen, étho ji-nònwèh ne wénnyaweeghseron ó-nenhhare kahhighk ne ji-nòn-neh, wénnyaweeghseron kaweyennendaónh oghswistá, t'kàkonde ony eghnen-yàwen oghnyónwar nok ohhikdá.

24 Kayènkwire enwatston nok áènná ne onkwèhhòkon kàró entyakodiyádenhhàwighde en-yakodiyádaroke enskatneh, ne enkarihhòny jiakwèkonh oghnyónwar enwàdón nok ohhighkda enwàdon.

25 Neony ne akwèkonh jiyonghnyaghronnyon t'kàkonde enwadákwàdon enwàdón yeghdeghrókwatsthá atshòkdón, yaghnénné kàró thaondayakodiyádenhhàwighde ne kaghderonghxhera ne oghnyónwar ony ohhikdá: nok t'kàkonde né yenwadennyeghdón ne deyudinakares, nok ne kénnyenhhàyere neyeyughsthonh ne katshè-nén né nyontsthá.

## CHAP. VIII.

I *Ne ne ohhëndonhyehhariwakenghs dehhodin-yode Syria nok Israel, 5 ony Judah. 9. 11. 19.*

**SENHHA** issy nõnweh ne Royaner jinahhakwenhhaghse ne iih-neh, Jè-nah ne kowànenh ayukarhadèny, neony syàdonh setdá étho sát nene rònkwèh raghyadonghk'wá ne o-naghs nene ji-niyutyèrenh ne Maher-shalal-hash-baz.

2 Neony ne Wákyè-ná ne iih-neh ne teweghdaghkonh ne enkarighwaghùratste nene ondedá ne kaghyadonghseràkonh, Uriah ne rajihhenghstajyb, neony Zechariah ne royenhah ne Ieberechiah.

3 Neony Eghwakeghde aonhhakeh nene tyuthonwisén ne ohhëndonh yewaderighwatròry; neony wákanèronne ony ondewédon ràjin, Ethone ne Royaner wahhenrón ne iih-neh, Egtshe-nadonh ne raoghsènna Maher-shalar-hash-baz :

4 Ikenh arekhó ne raxhaah thenhhoiendaonh ne yaónikonghrayendaonh ne ne daaghshenthó, Raké-nihhah, neony, istenhah, ne ji-niyutshókòwah ne Damascus neony ne kàyesé enwádón ne Samaria t'kàkonde wahhy èrenh enkahhawighdonh ne raohhëndonh ne koraghkòwah ne Assyria.

5 ¶ Ne Royaner wahhakwadàtyáse àre ne iih-neh ony wahherón,

6 Asékenh ji-niyught kén-ikenh onkwehhòkon ronderaghyádaghk'wá yaghdehhadiyè-naghs ne oghnekáðkon ne Shiloah nene ske-nenhah aonghdèndy, neony aondonnharen Rezin-tseràkonh neony ne Remaliah royenhah ;

7 Nekady nonwa, jatkaaghtboh, ne Royaner

waghshakohheghse ne ro-nonhhakeh ne oghne-  
kádokon ne jikayyhonhhadatyé, káshatste nokhony  
ésó, shaden-yàwen ne koraghkòwali ne Assyria,  
neony raónwesenghtserakwèkonh : neony raonhhá  
wahhy entre étho akwèkonh ne jidehhaontyakonh,  
neony enhhadohhetste akwèkonh ne rao-néntka-  
raghrákeghshón :

8 Neony wahhy yádenhhadohhetste ne Judah ;  
raonhhá wahhy enhhaghnekawenrade neony eh-  
henhhadohhetste ; ji-nithaghyasonde nádenhho-  
serénné : neony ne denhhadeweyádade ne t'ká-  
konde ne aànagné ne shádaonkenghyádane ne ji-  
wadonghwenjáde, O Immanuel.

9 Yádesewatyeghst ne yádesewayádighshón, O  
ise ne jònkweh, neony t'kàkonde wahhy desewa-  
ghrisere enkarighwèndane ; neony denjadahon-  
ghdòden, jonkwédakwèkonh ne i-nonghshón ne  
nisewanakere-nyón : desewatyákwaranhak nyáde-  
sewayádighshón, neony densewariné ensewarigh-  
wèndáne ; dejatyákwaranhak nyádesewayádigh-  
shón, neony t'kàkonde densewariné ensewarigh-  
wèndáne.

10 Enskatneh sewajenhbayen, neony ne nyah-  
hothè-non thiyayurihhòndáne ; ne sadatyát ne  
owènná, neony nene yaghtakádáké : ikenh ne  
Niyoh yakwésé naah.

11 Ikenh ne Royaner kènnihhakeraseh nene  
jinilho-nontshaghnìronh, neony wabhakerihhon-  
nyèn, nene Yabheghthakaghdèndy ne jirodihhàde  
ne kèn-ikenh onkwehhòkon, wahrenron,

12 Toghsa sewenronh, Ne daedewarihhònden,  
nene radikwèkonh ne ro-nonhhakeh ne kèn-ikenh  
wahhy enhhonniron, Ne dedewarihhònden ; yah-



hony dehhodighderónse ne raodighderonghxhera yalhony dehhaditshanighse.

13 Serighwadokenghdighst ne Royaner nedeghshakoghsnyé kentyughkowanenhhòkon yádeh-hayadyh; nedaghnnon eghjhise-nitshagh-nighsek, nedaghnnon sewaghdheronghxhera kenhhak ne jide-yuderyénthàrah.

14 Neony raonhhá wahhy ne kanakdadokenghdy enkenhháke; nok neh o-nèn-yá ne tyakogh-sityákhá, neony ne otstenrá ne deyuderenghsaronkwaght, ok yadejaronh ne jikanonghsode ne Israel, ne nayònawe neony ne jidewaghskode ne ji-nonkà ye-nakeratyé ne Jerusalem.

15 Neony yawédowànenh ne raodityughkwakonh ne t'kàkonde enthò-naghdéké neony denhhadighrákwenghdaráne, neony densewariné, neony densewaghskwenne, ony ensewadennaghskòny.

16 En-yetshiyadaghkwarike ne enwaderihhòwanaghde enwaderighwaghnirade, denwatneghdorarake ne orighwakeh kentyughkwakonh nakityughkwá.

17 Neony Iih enhhiyennonná ne Royaner-neh, nene rotkonghsaghseghdonh ne ji-nonkà ro-nonghsode ne Yákwek, neony wahhy Enhhiyádìsake.

18 Wákatkaghtó, Iih, neony ne exháokonhah raonhhá ne Royaner ne rakwàwyh, ne wahhy ne wadé-nyendenghastanyón neony ne jiyutyanáde-nyón ne Israel-tseràkonh, ne Royaner-neh ne kentyughkowanenhhòkon nedeghshakoghsnyé, nene eghye-nakere nejiyo-nònde ne Zion.

19 Neony ne o-nenh en-yesenhhaghse ne ise-keh, Sèsak ne ro-nonhhakeh nene yakòyén ne ká-nikonrá, neony nene rondéfaghsothá ne enthonty-èrenghde enhhondodaghsy neony nene ske-nenbah

enhhodiwennakedoghde enhho-nonghshe-né rōdī-wennēdenh ; nene ronndnkweh ne nyaghdehdon-wayádisàkonh ne raodi-Niyoh ? nene ronnhēōn-weh ne jikenhhēyón ?

20 Ne norighwakeh neony ne aonderikhōwana-ghe aonderighwagh nīrade : dōká yaghnēthaon-datýáde neaondayuyanenhawe ne kén-ikenh owēnná, ne wahhy tyuriwá ne jiyaghdehhodighswatheghtserâyén ne ro-nonhhátseràkonh.

21 Neony t'kàkonde eghdenhhondohetste serenghke-neh serenghke-neh yenkayērine nokhony enhhondonghkaryáke : neony t'kàkonde étho nenyâwen, néneh, ne o-nenh t'kàkonde enhhondonghkaryáke, wahhy tho-naderonsé nyádehhdíyádighshón, neony ronwayesaghdanyón ne raodikoraghkōwah nokhony ne raodi-Niyoh, neony e-nekenh nádehhdikanere.

22 Neony t'kàkonde enhhadiken ne jiyonghwenjāde ; neony enhhontkaghthó ne deyúnikonrhārah nokhony tyukaraghs, deyakokaghraghwishenhhēyonh ne jiyakónikonghraronghyàkenh, neony rononhhá wahhy t'kàkonde ehhenhho-nadoryade jionkà tyukaraghs.

## CHAP. IX.

I Adonnharah t'kàkonde eghnen-yâwen ne shāde-waghsēnnenh ne kánikonghranonghwakdané nene jiro-nakeràdonh neony ne raoyanertsera ne Keristus. 8. 13. 18.

**ETHOSANE-NENNEEH**, ne tyakókaraoñh yahheghthayâwen ne ji-niyawenhónh ne ji-nátyú-

nikonrhären, ne o-nenh shondontyèrenghde shah-haghwisharàkó ne ji-niyúnikonghraronghyàkenh ne jiwadonghwenjàde ne Zebulun nokhony ne jiwadonghwenjàde ne Naphtali, neony ne oghna-kénkeh senhhá èsó watyúnikonrhären wákánikon-ghraronghyákén ne ji-niyòre ne kanyadarákeghkò-wah, issey nonkàdyh ne Jordan, Galilee-tseràkonh ne niyádeyonghwenjàkeh.

2 Ne nonkwehhòkon nene aghsàdakonh iyén yakotkaghtonh ne kaghswatheghtserowànenh : ro-nonhhá nene eghradinakere ne jiwadonghwenjàde ne jiyudaghsàdare ne kenhhèyon, ro-nonhha-keh nene dehhodighswathé dehhonaderònrunde.

3 Waghsheyatkadade ne niyádeyonghwenjàkeh, nok yaghthiyaodeghyaghrontyé ne adonnharaghk : ro-nadonnhahhere ne sahhèdonh ne ji-nityawen-hónh ne ji-nonkà ne adonnharaghk ne ji-niyaken-nekeriyáx, neony ne ji-niyught jiyakodonnhahhere ne o-nenh sháthadikhaghsy ne thiyaghshakodigh-k'wanyón.

4 Ikenh desayakonh wahhy ne kyatyendanyax ne raoghrye-ná, neony ne raodennits ne raghnex-keh, ne nadennits ne wahhoghwisháde, ne jiwegh-niseràde ne Midian.

5 Ikenh ne niyádewaderiyughseràkeh ne kagh-shodárhìyuh nená enskatneh yádehho-natyegh-stonh ne jiyurìtstare ne raodinená t'kaghwé-nònn-nyh o-nekwenghsakonh ; nok ne nekén-ikenh t'ka-konde wahhy en-yudekhake neony ne en-yunon-denghseke ne ojire.

6 Ikenh ne onkyonhhakeh ro-nakeràdonh rax-haah, onkyonhhakeh yonkhiyàwyh naah ne Ron-wayenbah ; neony ne rayádakwé-niyú ne rarigh-wakwadakwaghs t'kàkonde wahhy raonhhá ragh-

nenskeh : neony ne raoghsènná wahhy enhhonwa nadonghkwe Royádaneghrakwah, Rajenhhayenghskòwah, Ne thihhatste ne Niyoh, Ne ji-niyenh-hènwe Ránihhah, Ne Rayádakwé-niyú ne kayanerenh.

7 Ne jien-yudeghyaghrontye ne raóshatstenghsera neony nekayanerenh yaghkaneká thiyaontdade, ne rao-nitskwaghraghxheradokenghdikeh ne Dawed, neony etho raoyanertserakeh, nene akakwadakwén, neony ne aonsakaweyennendaónh. enke-né ne kayádoreghdaghtsera ne adewendeghtsera neony enke-né ne yuderighwakwarighsyonh, kenghyenwadaghsawén ony ne ji-niyenh-hènwe. Ne enthó-nikonghrareke ne rao-nak'wenghtsera ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon eghnenhhàyere ne kén-ìkenh.

8 ¶ Ne Royaner yahhaderighwanyeghde ne jionká ne Yàkwek, neony wathoghsathé-né ne Israel.

9 Neony ne nonkwédakwèkonh en-yakoderyendarané, sháden-yàwen ony ne Ephraim neony ne jiye-nakere-nyón ne Samaria, nene yondon ne kanayeghtserákonh neony ne yakó-nikonghrats-hanyh,

10 Ne nyúdararihhòkon wahhy deyure-nìonhatye, nok onkyonhhá enjityónny endewade kanyaghsèrònnnyh; ne jokaghrèghdese karònda nenwahhy kayakonh, nok den-yakwadèny o-néndakwenghdén enwádón.

11 Nekady wabhòunny ne Royaner ne entharighwaketskó ne enhhonwaghswén ne Rezin ne raronhhakeh.

12 Ne Syrians ohhèndonh, nok ne yaghdehhodirighwiyughstonh oghnakén, neony wahhy enhhon-

dek'wisa ne Israel ne jidehho-natskarawenh, Ikenh akwèkonh ne kén-ikenh ne rao-nákhwénghtsera yaghná thádejotkarhade-nyonh, okhò-nenh ji-niyught jidehhodeweyáde.

13 Ikenh ne onkwehhòkon nene yaghthádejakotkarhade-nyonh ne raonhhakeh nene euhhonwanaghdónde, yakhony dehhonwayádisàkonh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon.

14 Nekady waghònny ne Royaner enhhâyáke ne rao-nonji-neh ne Israel ony rendaxkeh, yúnhaghdonde neony ne yaghthiyádeyurihhonde, ne se-weghniserat.

15 Ne thoxdènhah neony rotkonnyenght, raonhhá wahhy ne ohhèndonh ; neony ne nyehhariwakenghs ne ohhèndonh ne shakorihhonnyèny né no-nòwén, raonhhá ná nodaghsá.

16 Ikenh ne shako-naghsarinese nekén-ikenh onkwehhòkon ro-nonhhá shakodiyádaghdonthá ; neony ro-nonhhá wahhy ne neh né shako-naghsariné ne wahhy enhhonwanaghdónde.

17 Nekady waghònny ne Royaner yaghwahhy thashakodonnharen ne raodinekenghderontsera, yakhony wahhy thaonsaghshakòdenre ne yaghdeshodínighshén ony nyunadeghreonghse : ikenh niyádeyàkonh naah ne thiyeyako-nowenghdonh yakènhah ayakorighwiyughston neony wahhetkén-sé ji-niyontyerhá, neony ji-niyádeyeghsakaghronghtseràkeh en-yondády karighwanerén. Ikenh akwèkonh ne kén-ikenh nene rao-nákhwénghtsera yaghnáah thadejotkarhade-nyonh, nok okhò-nenh ji-niyught jidehhodeweyáde.

18 Ikenh ne yakorighwaneraaxkonh enwatsháaghdon ji-niyught ne ojire : ne wahhy enwaghdónde ne oghnyònwar neony ohhikdá, neony wah-

hy t'kàkonde enwadekadón ne ji-non nakwahkar-hakonhhònweh; neony ro-nonhká wahhy t'kàkonde enhhadigharàdade ji-niyugt ne jienwatyénkwaraketskó.

19 Ne enkarihònny ne rao-nákhwénghtsera ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne ná wadonghwenjàde tyúkaraoñh, neony ne onkwehhòkon eghnen-yawen ji-niyugt ne nakonwànonde ne ò-jire: yahhonghka nònkweh thaonsahhoyadak nyadadékhènah.

20 Neony wahhy enthoghk'wáde ne jiraweyen-deghdaghkonh ne rasnonkeh, neony radonghkar-yáx; neony t'kàkonde enrake ne shanekwadyh, (thenthade-nekwadihhá,) nok yagthao-neryéndiyú: ro-nonhhá wahhy enhhàdike niyádehhàdyh ne raodiwaronh nakwah yádehhayadyh raonontshá:

21 Manasseh, Ephraim; neony Ephraim, Manasseh: neony ro-nonhhá enskatneh wahhy ne enhhonwatkdnden ne Judah. Ikenh akwèkonh ne kén-ikenh ne rao-nákhwenghsera yagná tháde-jotkarhade-nyóñh, nok okhò-nenh ji-niyugt ne jidehhodeweyáde.

## CHAP. X.

I *Ne kanonghwakdenghsera ó-nikonghkraxhá-dane ne tyrants. 5. 20.*

**KANONGHWAKDENGHSERA** ó-nikongh-raxhá-dane ro-nonhhakeh ne yakodadeweyennendaonh ne nyaghdeyuderighwakwarighsyonh ne

yakodadeweyennendaseh, neony nene enwatyàdon ne kanikongh'ranonghwakdenghsera nenehné yakodadaghjadànyh :

2 Nene daonsahhontkarhadèny daondahhondónneke ne rodidenh ne ji-nonkà t'kajenhhayén ne adewendeghtsera, neony nene èrenh akahhawighdón ne yutdakwarighsyonh ne ji-nonkà ne yakòdenh ne akonkwedá, nene yunadeghreonghse ne kishenh ne thiyakonwadighk'wá, neony nene ro-nonhhá ne thiyashakodighk'wá ne yaghdejakónighshén !

3 Neony oghnensewatyere ne eghniseràkonh ne jì-nádendeghshonkwatkésehhá ne karonghyakenghsera, neony ne atkaronnyát nene t'kàkonde dàwe i-nonh jientkayenghdaghkwé ? raonhhakeh enjadekwaghde ne najhisewayáadake-nhá ? neony kánense-niyen ne jónwesenghtsera ?

4 Yaghthenkyadarake eghdakeh denhhondon-tshòden o-nakonh ne radinaghskwá, neony wahy enthadiyadénné o-nakonh ne jienhhonwadiryú. Ikenh akwèkonh ne kén-ikenh ne rao-nákhwenghsera yagná thádejotkarhade-nyonh, okhò-nenh jì-niyugt jidehhodeweyàde.

5 O Assyrian, ne deyutkwiradàseh ne ake-nákhwénghsera, neony ne ne rondénitsherenhhawe ne radisonkeh nená nakwaderyagh'dikhonghtsera.

6 Iih yenhhiyadennyeghde ne denhhadighnyòden ne yakènhah rodirighwiyughstonh ro-nonghwenjade-nyón, neony ne denhhadighnyòden ne enhhonwanatkònden ne onkwehhòkon ne nake-nákhwénghtsera Iih enhhiyón ne enhhirihhontyeghdén, nene enghshako-nonghskàry enhhayè-ná thiyenghshakoghk'wá, neony ne enghshakogh-dónde, neony ne denghshakoraghsidakenseraghk-

wé ji-niyught ne jiyunawátstagnodes ne jidekanadokenghseron.

7 Ethosané yagné dehhendon yahheghdeyught, yabhony eghdehhó-nikonghrodenh neghnaennonghdonnyonghtseródenhhake ; nok sé raweryaghsakonh ne neh enhhaghdónde neony enhhâyáke yaghtoghka ok.

8 Ikenh ràdon, Yaghkenh ne dehhonkerighwakwadakwasé tyukwèkdonh koraghkowatshón ?

9 Yaghkenh dekenh Calno ji-niyught ne Carchemish ? yaghkenhdekenh Hamath ji-niyught Arpad ? yaghkenh dekenh Samaria ji-niyught Damascus ?

10 Wahy ne kesnonkeh yutshenryonh ne kyanertsera ne kayádònnyh, neony ro-nonhhá rodíyádonnighseronnyh yahhodiserareghste ne Jerusalem neony ne Samaria ;

11 Yaghkenh n'Iih, Eghdewakyèrenh ne jionká ne Samaria neony ne aoyádònnyh, eghkady o-nynenkyere ne Jerusalem neony ne aoyádònnyh ?

12 Nekady waghònny t'kàkonde eghnen-yàwen, ne neh, ne o-nenh ne Royaner roweyennendaónh ne raoyúdenghserakwèkonh etho ne jiyunònde ne Zion neony ne étho Jerusalem, Iih enkheronghyàkende ne jionityudonnionh nene ro-neryagsaghniroonh ne koraghkòwah ne Assyria, neony ne ónwesenghtsera ne e-nekenh nighrèsax.

13 Ikenh wahy ràdon, Iih wahy kesnonkeh akéshatstenghsera Jieghniwakyèrenh, nokhony nene Iih akyanertsera ; wahy Iih wakatyewade : neony èrenh Sewakkwidonh ne jiye-nerenh ne onkwehhòkon, neony ronwadighk'wanyón ne raonatshókowaghtsera, neony eghdakeh Sewakyén ne



jiye-nakere-nyón ji-niyught ne roghskénrakegh-dékòwah :

14 Neony kesnonkeh wahhy yutshenryonh, ji-niyught nojí-naghkwá, ne nakotshókowaghsera ne onkwehhòkon neony ne jienskat raroròx ne ó-nhongsá nene wahhy yudadenraónh, Iih wahhy wake-roronh onghwenjakwèkonh; neony yahhenskat nene daonde-nerahhontshakarenrón, ne denhens ne daondontskaráwe, ne denhens naondontkédothaké.

15 Wahhy ne adòkén dondetshanighde yádekayadyh ne ronwatkonde nene rarondaghseròny ne éthone nònweh ? ne kady kenh ne deyeghswenkaryatha enhhokòwanaghde yádekayadyh enhhótkònden nene en-yondawedon ? ji-niyught ne dòka ne òkwire ne aondòndawéde yádekayadyh ne enhhonatkònden ro-nonhhá nene rodihharadàdonh, ne dénhens ne dòka ne adennits ne aondontketskó yádekayadyh, akwah ji-niyught ne yahhòyende dekenh.

16 Nekady waghòny t'kàkonde ne Royaner, ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon, yahhaden-nyeghde kentyughkwakonh ne yunarésénse ówaghroskonshón, neony o-nakonh ne raónwesenghtsera wahhy enhhadèkàde en-yòdeké ji-niyught ne òjire jiyudekhá.

17 Neony ne raoghswatheghtsera ne Israel ne ná nòjire, neony ne Enskat ne Raorighwadòkenghdy ne nódonghkwá: neony wahhy en-yòdeke neony enhhaghónde ne raohhikda nokhony ne raoghnyònwar ne seweghniserat ;

18 Neony wahhy enhhaghónde ne ónwesenghtsera ne raokarhakonghseràkonh, neony ne raothendakeh èsó entkakhawe, thádejàronh adonnhets nokhony ne oyeronda: neony eghnen-yàwen ne

ro-nonhhá ji-niyugt ne o-nenh ronde-nyádarenh-hawaaghs ne kanyadarohhare enhhayádakenh-heyé enthó-nikonrénné.

19 Neony ne otyáke ne karòndáðkon ne raokar-hakonghkonghtsera wahhy t'kàkonde toghkara ok, nene exhaah ne naontyésen ne yaonwadigh-yàdonse.

20 Neony étho nen-yàwen ne enweghnisera-deke, nene shèkonh en-yudadèron ne Israel, neony ji-neken niyugt nene jakó-nyakenhonnè ne rao-nonghsakonh ne Yàkwek, yaghshèkonh àre thayéderòndake ne raonhhakeh nene shako-nagh-donthá shakodiryughs; nok sédaghnnon yenyontyén Royaner-neh, ne Royádadokenghdy Enskat ne Israel, ne tokenghskéðnweh. (Yèsus Keristus.)

21 Nene shèkonh yakodadèronh t'kàkonde den-jontkarhadèny: shaden-yàwen ne rodadèronh ne Yàkwek, ji-nonkà ne thiihashátste Niyoh.

22 Ethosane wahhy ne sonkwedá ne Israel ánen-yàwén ji-niyugt ne ó-neghsaronghkwa ne kanyadarákeghkòwah, nok shèkonh wahhy ro-nadadèronh ne t'kàkonde denshontkarhadèny: ne enwatsháðnweh enwaghdónhònweh ne yudeweyennendaonh wahhy enwadawenrade ne aderigh-wakwarighsyonghtsera.

23 Ikenh ne Royaner Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon t'kàkonde enhhatsshaaghde enhhaghdón-deðnweh, ony kaweyennendaónh yuderihhòkde, ne shádewaghsènnenh ne onghwenjakwékonh.

24 Ne waghònny kènnihoyèrenh ràwenh ne Royaner Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon, O akonkwedá nene eghye-nakere Zion-neh, toghsa eghjhise-nitshanik ne Assyrian: enghjhisewaryú òkwire enwadón, enthadènnitsheraketskó ne ise-

keh enghyatkònden, oderihhókdaghkwénkeh ne jì-nikarihodenh ne Egypt.

25 Nok shèkonh akwah nijorighweshah, nene raoderyaghdikhonghsera ò-nenh denkadáné, nok ní nakenákhwenghsera, ne rao-natkaronnyát.

26 Neony ne Royaner ne kentyughkowanenhhò-kon enhhaoryaghnerònhaghse ne raokwire, ne entyuyanenhhawe ne jironwanáwenthonh ne Midian éthoh otstenghrakeh ne Oreb: neony akwah jì-niyugh ne kanyadarakeghkòwah akaráké, eghkady ony enthaketskó oderihhókdaghkwénkeh ne jì-nikarihodenh ne Egypt.

27 Neony étho nen-yàwen ne enweghniseradeke, ne ne raoghrye-ná wahhy èrenh enskahhawighdon jikahhere ne snenxkeh, neony ne raotyendanyax enskaghrakwén ne se-nyarakeh, neony ne kyatyendanyax t'kàkonde wahhy enwaghdondón ne tyuriwa ronwenye-narhonh.

28 Onenh iroh jì-nonkà Aiath, rodohhetstonh ne jì-non ne Migron; étho Michmash-neh éthò yehhòyenh ne raósereghdìyuh yakoyádenhhaghs dewatkarhadinihnon ne nyonderiyughthá:

29 Ro-naghdentyájihhonh ro-nadohhetstonh ne jiyuhhàde: ro-nade-nadarakwenh ne jienhnonnonwede ne éthoh Geba; Ramah naah roghderónse; Gibeah ne Saul u rodekwenh naah.

30 Sadewennaketskoh, O konwayenhah ne Galim; enkarihònny entkonwathondeke jì-nonkà ne Laish, O ròdenh Anathoth.

31 Madmenah erenh naah rawe-nonghdonh; ne jiye-nakere-nyón ne Gebim rontkennisaaghs ne nenhhondekó.

32 Nok shèkonh enhhoghnyodaaghste éthò Nob ne weghniseràde: yenhennontshòndawéde ne enk-

hatkònden ne jiyunònde nekonwayenhah ne Zion, ne jiyonghnyahhere ne Jerusalem.

33 Jatkaghtoh, ne Royaner, ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon, wahhy yuxdé jidenhaghhyokede ne yánhaghdonde ne kaghderonghherowànenh : neony ne e-nekenh yudohhetstaghkwenh ne ji-nityutde ne ònkweh ne ji-niyakaonnhódenhoh t'kàkonde denskaghstarathedon, nene thiyakotshaniight ye-nàye t'kàkonde eghdakeh enhondadònyy.

34 Neony t'kàkonde enhhayáke ne jiyuderondaòónh nekarhàkonh karistajy enrade, neony Lebanon t'kàkonde enthayadenne ne jiroyádaneghrakwah.

## CHAP. XI.

*I Ne skennenkòwah ne kayanertsera ne yunhaghdondaonh ne oghdeghrakeh ne Jesse. 10.*

**NEONY** étho t'kàkonde entkayákénne ne jikarondakwéníyú ne Jesse, neony ne enkanhaghdonde t'kàkonde enwadeghyarón entkayakenne ne raoghdeghrakeh :

2 Neony ne raó-nikonra ne Royaner yenwadorishén ne raonhhakeh, ne kánikonghrowanenghtsera nokhony naghronkhatsera, ne kánikonrá ne t'kayádoreghdaghtsera nokhony thikáshatste, ne kánikonra ne atdokhatsera, neony ne kaghderonghghhera ne Royaner ;

3 Neony t'kàkonde denghshakwaghsterihháde naaronke ne kaghderonghghheràkonh ne Royaner-

neh : neony yaghthaonsahhajenhhayen ne oghná-kenkeh ne jienhhatkaghthó ne rakaghdekeh, yahony thaoderighwáeghsten ne oghnákenkeh nene nendenhahhonghtyëndane.

4 Nok enke-né, natdakwarighsyonghtsera ne jienghshakojenhhayén ne yakòdenh, neony en-yakoderighwáeghsten endewaderighwayèride nene jiniyunetskhah ne jiyonghwenjàde : neony t'kàkonde enhhaghdonde enghshakoghdónde ne jiyonghwenjàde enråde ne òkwire ne jiraghsakaronde, ne jiradonryeghthá ne raghskwéndakeh t'kàkonde enghshakowenthó ne yakorighwaneraaxkonh.

5 Neony ne atdakwarighsyonghtsera ne denhotyakwaranhaghstón, neony ne tokenghskéonweh jideweghdaghkonh nérotyádanhenh ne rao-nyúka-renghrakwaghthá.

6 Ne nokwahhó ony t'kàkonde enhhonnàdayén enskatneh ne niyakaah ne deyudinákarondonhah, neony ne ányoh kenrex (leopard) ne t'kàkonde ne enskatneh enkontyátyònnide ne nityuyenhah ne kayadakeraghse ; neony ne niyakaah ne deyunhonskwaronde, neony ne nityuyenhah ne kenrex, neony ne enskatneh konwanaresenghserònyh ; neony ne akodexhádønniah t'kàkonde enhhonwaghsharine.

7 Neony ne kanondah ne deyunhonskwaronde neony ne oghkwàryh ne enkonwadìnonde ; ne nakodiyènhokohah ne enskatneh eghdakeh enhhontyatyònnide : neony ne kenrex ne ènwake ne deyaonnekeraghriónh jiniyught ne deyudinakares.

8 Neony ne ye-nónkerhá niyexhadaah ne enhontkaride enhhonghtkarítseròny ne jiyotshònwé ne kaghnyaraxhenh yutnyaratkón, nokneh yakonondaghtkawenh niyexhádaah ne yádenhhennis-

nonghsaren ji-nònweh ne kàjin ne kitkyt niyunín-honghsén o-nyare onghwenjàkonh.

9 Yaghtaodikarèwaghde yahhony thaodiryú akwèkonh ne ake-nondadokenghdy : ikenh ne jiyonghwenjàde t'kàkonde wahhy enkànaghne ne en-yakodokenghse ne raotdokhatsera ne Royaner, jiniyught ne oghnekáòkon ne kanyadarákeghkòwah.

10 Neony ne enweghniseràdeke t'kàkonde ne oghderá enkenhháke ne Jesse, né denhhàdane ne enghshakode-nyádarenhawáaghse ne onkwehhòkon; nene t'kàkonde ne yaghdethadirighwayèry enhhonnèsake : neony ne raodorishenghtsera nená nònwesenghtsera.

11 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne ne neh ne enweghniseràdeke, ne ne Royaner yádenhhennis-nonghsaren àre shèkonh nene teke-nihhadónt nene daondayuyanerenne ne shèkonh yakodadènròn ne raonkweda, nene t'kàkonde en-yakodàdenre, dàweghde ne jionkà ne Assyria, nokhony ne jionkà ne Egypt, neony ne jionkà ne Pathros, neony dàweghde ne jionkà ne Cush, neony ne jionkà ne Elam, neony ne jionkà ne Shinar, neony ne jionkà ne Hamath, neony ne jionkà ne kaweghnòdon ne kanyadarákeghkòwah.

12 Neony enghshako-nyádaroharhaghse ne niyádeyonghwenjàkeh, neony t'kàkonde enhhontkennisa ne issy yenwatyón ne Israel, neony enskatneh enhhontkennisa enshontkennisa ne dehhonwanadokwaghdonh rodiyesháónh ne Judah ne jionkà ne kayèryh nádeyude-nhonghdawenheh ne jiyonghwenjàde.

13 Ne nyaghdeyaweryéndiyught ony ne Ephraim t'kàkonde èrenh enkahhawighdon, neony ne

dehhó-nihhaghrodonghs ne Judah t'kàkondé wahhy denskayakón; ne Ephraim yaghtaoronghyákende ne Judah, neony ne Judah yagthao-ná-kónny ne Ephraim.

14 Nok ro-nonhhá t'kàkonde yádenhhadiden ne radighnenxkeh ne nyaghdehhodiyanere ne ji-nonkà yádeawatshothoghs; ro-nonhhá wahhy yengshakodinonghskáry ne jitkaraghkwinekense enskatneh: wahhy dengshako-nennisononghsaren ne ro-nonhhakeh ne Edom nokhony ne Moab; neony ne shakoyénhokonhah ne Ammon t'kàkonde enhhonwanathòndatshe.

15 Neony ne Royaner enhhaghdonde ne awén-naghsonh étho kanyadarákeghkòdwah ne Egyptian, neony enhhaweròwanaghde t'kàkonde enhhennontshòndawéde ne èrenh ná kayyohonhhadyd, neony t'kàkonde enhharyú ne jàdaghk niyughnawadeh, neony ne onkwehhòkon eghden-yeyayáke aonghwenjathénkeh yagthádao-naghsidòraghste.

16 Neony etho nònweh niyuhhahhakwé-niyú ne akohbahhá ne yakodadenráonhhatye ne raonkwedá, nene yátyakokedoghde, ne ji-nonkà ne Assyria; akwah ji-niyught ne ji-nonkà ne Israel ne enweghniseràdeke ne jientre denthayákenne ne jiwadonghwenjàde ne Egypt.

---

## CHAP. XII.

*Ne adonnharah yondonghràthá ne teweghdaghkonh ne raodìnrát ne Niyoh.*

**NEONY** ne enweghniseràdeke enghsiron, O Sayaner, Enkonnèndon: éthosane dake-nák'wá-

seghne nìih, sanák' wenghsera de jisakarhade-nyonh èrenh jisahhawighdonh nok seghské-nikonghket-skwenh.

2 Jatkaghtoh, Niyoh naah akwadaghskatshera shakyá dakwenh, ne Enwakadewennodaghkon, neony yaghtenketshaghnighseke : ikenh ne Royaner Jehovah nená nakéshatstenghsera nokhony ne nakerennadokenghdy ; raonhhá ony nená nakwadaghskatshera.

3 Nekady wahhòny jadonnharak ne ensewaghe-nekadaghkó ne jiyeghnekakwaghtá; jiyáonghwen-jakaronde tyughnawerode ne adaghskatshera.

4 Neony ne enweghniseradeke t'kàkonde ensewenron, Ro-nèndónt ne Royaner, yaghjhise-ninadonh ne raoghsènná, se-nirihhòwanaght ne raode-veyènná ne kentuyghkwakonh ne onkwehhòkon, eghjhise-nighsennaghndon nená dekarenghsarón è-nekenghjy.

5 Deghjhisewarighwakwás ne Royaner-neh; ikenh yurighwaneghrakwaghde-nyón ji-nihhotyèrenh : nene kén-ikenh en-yakoderyendarane onghwenjakwèkonh.

6 Dejaghshenthoh nokhony dese-nihhènreght jadonnharenh, ìse sewanakere ne étho Zion : ikenh Royá dakokenghdikòwah ne Israel ne sewanenhherhenh nìse.



## CHAP. XIII.

*I Niyoh enghshakotkennisaaghde kentyughkwade-nyón ne ronderiyughs nene raonákhwéngghsera :*  
6. 19.

**NE** ji-niyughwishenghne yudaghkondanyh jikanadowänenh, nene. Isaiah ne royenah ne Amoz ne rotkaghtonh.

2 Sewahharadat sewaketskoh ne kanyádarakwé-nyú ne ye-nyádarohharaghk'wá ne jiyo-nondowänenh, jadewennaketskoh ne ro-nonhhakeh, deshesnonghsakarenronh nene aontyèsén yaondaweyáde jiyudenhenghrakaronde ne jiyutkonnyenghst.

3 Iih kherighwàwyh sekhé-nikonghradokenghdighstonh, Iih ony kheyádarakwenh nene rodiyádaneghrakwaghde-nyón ne nake-nákhwengghsera, shaden-yawen ne ro-nonhhá nene ro-nadonnhehere ne jiwakyádaneghrakwah.

4 Ne kentyughkowänenh tyuritstare étho jityonònde, akwah ji-niyught nakentyughkowänen ne onkwehhòkon ; yaghthádesewadathònde jityuritstare ne naoyanertsera ne niyádeyakaonghwenjàkeh enskatneh rontkennisaaghs : ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon enghshakotkennisaaghde ne kentyughkwá ne ronderiyughs ne kentyughkwá ne nenhhonderiyú.

5 I nonh dahhonghdèndy ne jiye-nakere, ne jinádekaronghyakdatyé, skáden-yáwer. ony ne Royaner, neony ne de-nyonnyadatstha ne raoderyagh-dikhonghtsera ne nenbhaghdonde ne onghwenjakwèkonh.

6 Jadewennòdenh ányonh erhar, wahhy yahhondeghnise rihhewe ne Royaner ò-nenh kanholh-hakdá; t'kàkonde ènwawe ne atkaronnyát kenh-hèyon ne entkayenghdaghkwé ne Ráshatstengh-serakwèkonh.

7 Nekady wahhònny t'kàkonde akwèkonh enyakó-nikonghraghdón, neony niyádehho-neryagh-sakeh wahhy enkawistanàwen :

8 Neony ennhaditsshaníke : karonghyakenghsera nokhony ó-nikonghranonghwakdane ó-nikonghraxhádane t'kàkonde ne ennhodiyè-ná ; eghnenhhadironghyàken ji-niyught ne tyuthonwisén wadewé-donghs ; thiyenhhodínikonghrinekonhonh enskatshón ne ji-nihhàdyh ; nene radikonxkeh akwalh jinyught nen-yúdonghkòdaké.

9 Jatkaghtoh, ne raodeghnisera ne Royaner dàwé ; kanoronghjiòn yekakwèkonh ne rao-nákh-wenghsera neony thentyakotyádòndy naderyagh-dikhonghsera, ne jienhhàyen ne jiwadonghwenjåde kàyese enwàdon enhhaghdonde ; neony t'kàkonde enghshakoghdónde ne yakorighwaneraaxkonh ne éthoh yaghdeskàde.

10 Ikenh ne yujistoghkwaronnyón ne karonghyakeh, neony ne jiyutsjistoghk wakade ne éthoh, yaghtáadakondighswathéde ne aodighswathegtsera : ne karaghkwá entyókaraghwe ne jien-yughdentyonhhatye, neony ne eghnidá yahhó-né thádaonsakaghs wathéde ne dayuyáke.

11 Neony Iih enkheghrèwaghde ne onkwehhòkon ne raodihhetkenghsera, neony ne rodirighwaneraaxkonh ne raodiyádaghdonghsera ; neony Iih enkerihhònny ne radinàyése nene eghnàdenkarigh-wakdane, neony t'kàkonde eghdakeh enhhondisk-

wenghdarén ne kaghderongh xherowànenh jityu-  
dónnekt nene thihhoditshanight.

12 Iih enhhiyònný ne rònkweh senhhá èsò yuka-  
rowànenh ne ji-niyugt ne karistanoróntseriyuh ne  
oji-nekwar; sháden-yàwen òny ne rònkweh dagh-  
nón ne oji-nekwar karistanòron yonnyadonh deye-  
rondorengstaghk'wá ne Ophir.

13 Nekady wahhònny Iih wahhy enkòndawéde  
ne karonghyakeh, neony ne onghwenja t'kàkonde  
èrenh enwatháwighde ne jiyanakde ne rao-nákh-  
wenghseràkonh ne Royaner ne kentuyghkowanenh-  
hòkon, neony ne eghuiseràkonh ne raoderyaghdi-  
khonghsera.

14 Neony anen-yàwén ji-niyugt ne akonwats-  
herhá de o-nákaròndonh, neony ne ji-niyugt ne  
deyudinákaròndonhah nene yahhonghka nònkweh  
tháðakonwayadaghkwe: niyádehhonnonkwedakeh  
denshontkarhadèny étho ji-nonkà nakwah raonk-  
weda, neony enhhondekó radikwèkonh étho ji-  
nonkà nakwah raodonghwenjakeh.

15 Radikwèkonh nene enhhonwadiyádatshèny  
t'kàkonde yenhbonwadireke yádenhhondohhetste;  
neony radikwèkonh ne ne wahhy yádehho-natye-  
ghdonh ne ro-nonhhakeh yenhhadiyádénne ne  
jikanòron.

16 Ony ne shakodiyénhokonhah enhhonwadira-  
jònkó étho raodihhèndonh ne radikaghdékeh, enh-  
honwadinonghskàry, neony ne rodine thiyenkon-  
wanaghdén.

17 Jatkagthoh, Iih yenhhiyuryaneron ne Medes  
ne engshakotkònden ne ro-nonhhá, nene yagh-  
dehhadiyendarhá ne karistanòron; nenné-neh karis-  
tanòron oji-nekwar, yaghné thao-neryendiyughste.

18 Ony ne rao-náènná ne enhhodirajònkó ne

radinekenghderontshonhah kénhok nendewaghda-nyón, neony yaghthaonsahhonwadidenre ne jityughnyoonh ne jiwadewédonghk'wá; ne radikaghdeke yaghthaonsaghshako-natyeshá ne exháðkon.

19 Neony ne jikanadowànenh, ne ònwesenghtsera ne kayanertsera, ne yuraseh ne Chaldee-àka e-nekenh jidekarenghsaron, ánen-yàwen jinyuyght ne o-nenh ne Niyoh shahhaghðónde ne Sodom ony Gomorrah.

20 Yaghnonwèndonh eghthaonsayonnakerade, yaghony ne jiwákaghwajiradatyé, yaghony ne Arabian eghthaonsahhade-nyádaròdén, yaghony ne deyudinákarondonhah rontsterishá thaondenhenghrònnny ne étho aadíderón.

21 Neok ne yudighderonnyh kondiryú ne karhakonhhònwèh étho enkontyén; neony ne aodinonghsakonh enkananon ne ó-nikonghraxhádane jini-kondiyádodéense; ony skanendanonwé enkonakerade ne éthoh, neony ne òyende niyoh éthò denhhanonnyaghkwé.

22 Neony ne yudighderonnyh kondiryú ne jikaweghnòdon denkonghshenthó wahhy jikâyese òndon ne jiyudinonghsòdon, neony ne kaghnyaraxhenh étho en-yaweryéndiyòdháke jikanonghsaron; neony nennijoreah yen-yuderighwihheghse ne ènwawe, neony ne aodeghnisera yaghthaonsayaweghniserareke.

## CHAP. XIV.

*I Niyoh rao-nidenreghtsera sahhojeritshe ne  
Israel. 3.*

**IKENH** ne Royaner enshòdenre ne Yàkwek, nok shekonh wahhy enshoyádarákó ne Israel, neony enshontyen jia kwah rao-nadonghwenjakeh: neony ne thihhonnonghwenjadeshón t'kàkonde yádenhhontyeghste ne ro-nonhhá, neony ne ro-nonhhá t'kàkonde ne den-yughnirhá ne enskatneh jionkâ ne rao-nonghsakonh ne Yàkwek.

2 Neony ne onkwehhòkon t'kàkonde enhhonwadiyè-ná, neony étho enhhonwadiyathewe raodínakdakeh; neony ne jiro-nonghsode ne Israel ne naondewenniyughste ne jiwadonghwenjâde ne Royaner shako-nháse neony ne konwadinháse: neony ro-nonhhá wahhy enshakodiyè-na enhhondennaghskònnny, ro-nonhhá wahhy radinaghskwá òndon; neony t'kàkonde enthonwennennonghdon-sé nene ronwadiyádakenhheyatha ronwadighwishatha.

3 Neony étho nen-yàwen, ne eghnìseràkonh nene Royaner nene en-yón ne jionsonrishèndane ne jì-nighsadadidenghrè, neony ne jidesadonhha-renghronhhaghkwe, neony ne jiyughnìronh jisenaghskwayèndaghkwé jì-nònwèh nikaghson ne enghtsyúdenghse,

4 Ne wahhy kàyén denghseghkwé nene yádeyurighwadokenghdonh niyurighwesonghsa ne dewatyádoreghdaghk'wá ne enghtshatkònden ne koraghkòwah ne Jikanadowànenh, nok enghsiron,

Anyoh ne shakodiyadakenhheyathá shadighwishà-thá wáthadidáne waghonghtkáwe! ne oji-nek-war karistanðron kanadonnyadonh wátkádane onghtkáwe!

5 Ne Royaner wádeghshakodennitsheryáxhe ne rodirighwaneraaxkonh, neony ne raodinená ne radirighwakwadakwaghs.

6 Raonhhá shakoghdondonh ne onkwehhòkon ne kanakhwenghseràkonh okhò-nenh ji-nondahhá-yere jiwahháyenghde, raonhha nene rotsteristonh ne ji-niyádeyonghwenjakeh kanakhwenghseràkonh, wahhy wáthoderighwawenheke, nok yah-honghká dehonwayúdàdyh.

7 Ne onghwenjakwèkonh nenwáaonrishèndáne, ò-nenh thàdewadòdade: wáthadiyáke jideyakorighwaghkwenh.

8 Orighwiyú, ne otshoghkòdonh karèndá yesattonhagh-rànyh, neony ne rao-nèndakwenghden-tsera ne Lebanon, wahhenron, Ji-nahhé eghdakeh shighsyátyònnny, yaghneradirondaghserònnny dethonè-nonh ne onkyonhhá ayonkhiyatkònden, (dayakwaghnyòden.)

9 Oneghshonh o-nakonh nonkà desadoryaghnerònhaghse ne ne yádaesaderaghde ne ji-náden-deghse: enseghsheyuryaneron ne naonsahhontketskó ne ro-náwendaonh ne ise sarikhonnyát, sháden-yàwen ony ne radikwèkonh ne radiyádakwé-niyúse ne jiyonghwenàde; wahhy tyutharadàdonh ne ji-nonkà ne raodishatstenghserá radikwèkonh ne koraghkowatshón ne ji-niyádeyakaonghwenjakeh.

10 Akwèkonh wahhy enhhondàdy, neony enhhonniron ne isekeh, Yaghkenh ony nise eghdeyauwenhónh naesayádánetskhaonh ji-ní niyught?

11 Onenh wahhy kahheh eghdakeh ne desade-renghsaronghkwenh ne ji-nonká tyeyádaryón, neony ne yurákaghre ne sándwa yayák nikarenghsòdaryh : ne oji-nòwa nenwahhy deware-nyadonh ne jadòkonh, neony ne oji-nòwa sadérhoròkyh.

12 Oghnáâwen jidisayádenhoh ne karonghyàkonh, O yuyádaghdonhohhatyése ojistoghk, ronwayenhah ne orhónke-neh ! oghnaâwen wásâyáke wáakonghwenjohhetste, nene wáakoyádek-ehhhéyade ne akaonghwenjade-nyón !

13 Ikenh isenh wahhy ne seryaghsakonh, Enskatharadade karonghyàkonh niyenhhsenke, Endekharadade nakeshatstenghsera senhhá e-nekenh enwadohhetstaghkwe ji-niyught ne raojistoghk ne Niyoh ; Enkatyén ony étho o-nondohharakeh ne jironwatkennisánhènyh ne Niyoh, ne dewakda ne othorekeh :

14 Enskatharadade senhhá e-nekenh ne ji-nitkentshadontyése ; Eghnenkyádodenne ji-niyught Ne Enekenghjy.

15 Nok shèkonh wahhy o-neghschonh yenyesyadenghde, ne ne dewakdá no-nonghkwe-neh no-neghschonh.

16 Ro-nonhha wahhy nene jien-yesákén nádeyuronghwendeah jiden-yesatkaneren, nok den-yesayadòrèghde, enhhonniron, Nè kennekén ne kénikenh ne rònkweh ne raonghwenjísón ne en-yuyádishonghkwe, ne ne thiyaghròndawede ne kayanertsera ;

17 Nene raonghwenjísón ji-niyught ne karhàkonh, nokhony wahhaghdonhandanyón ne jikanadowanenghse néthoh ; nene yaghdeghshako-nhodonkwènyh ne jikanonghsode ne radinaghskwá ne raonhhakeh ?

18 Akwèkonh ne koraghkawatshón ne niyádeyonghwenjàkeh, sháden-yàwen wahhy yehhadikwèkonh, o-nòwen ónwesengtseràkonh, niyádehhàdyh akwah raonhhá rao-nonghsakonh :

19 Nok wahhy jesayádadaghkwenh ne jiyesayadat akwah ji-niyught ne yínhaghdxhenhoh, neony ne ji-nihhontsheronnyaghkodenh ne thoi-kenh ronwanáwenthonh, ronwanáashón ásharékòwah wadonh, nene yenwasénne ne jityunen-yakeh ne ó-nonghkwe-neh no-neghshonh ; ji-niyught ne okaryendá dayonraghsídakenseraghkwe.

20 Toghsa ok ne yádaesewatyeghste jiyethiyádadá, ásékenh wahhy yetshiyaghdondonh ne sadowghwenjakeh, neony ronwanáwenthonh ne sonkwedá : nekánén ne rodiyúdenghseraxhenh wahhy yaghnnonwendonh ne thiyakarighwanakerénne.

21 Jadenrhàrat yondaderiyughs nene shakoyénhokonhah nene raodiyádaghdonghtsera ne shakodínihhahhòkon, nene yaghdesho-natketskwenh, yahhony thádehho-nadentshon ne onghwenja, yahhony dehhodinanonh ne jikakonghsonde ne jiyonghwenjàde ne jikanadowànenghsé.

22 Wahhy Enketskó ne enkheyatkònden rononhhá, ràdón ne Royaner ne kentyughkowanenhòkon, neony enkyáké ne jikanadowànenh ne aoghsènná, neony ne ji-niyudadenraonh, neony ronwayenhah, neony raonghwadenhah, ràdón ne Royaner.

23 Iih ony enkheweyennèndáse ne en-yontyewawaghste ne yuderighwatskàrá, neony jiyonghraghkwanýón weghkwayèndon oghnèkanoghs : Iih wahhy entkonhhewe ènkade onhhèwá ne atkaronnyát, ràdón ne Royaner ne kentyughkowanenhòkon.



24 Ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon righwagniràdonh wahhenron, Orighwiyú, ji-niyught jikennonghdonnyón, éthoh t'kakonde eghnen-yàwen; neony ne ji-niyught Ji-nikeghre eghnenkyere, nèeh étho t'kakonde enkadáké ky;

25 Nene Iih denhhiyáke ne Assyrian ne akwadonghwenjakeh, neony étho akwade-nondohhara-keh yadenhhiyarághsídakenseraghkwé: éthone daghnnon ne raodyendanyax èrenh enhho-ne-nongh-dén, neony ne raoghrye-ná èrenh enskakhawidon ne radighnenxkeh.

26 Nene kén-ikenh ne thiweghdonh nene wade-ryéndònnyh ne nokthiyonghwenjakwèkonh; neony ne nekén ne kén-ikenh ne osnonghsa nená nyádeh-hodeweyàde ne nokthiyakaonghwenjakwèkonh.

27 Ikenh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon roderyéndònnyh, neony onghkanekén aòkón en-yakònny yaghten-yako-nanón? neony rasnon-keh yádehhodeweyàde, neony onghká dentyonghkede?

28 Ne yughseràde nene koraghkawah Ahaz shaghrenhheye, nenekén roghwishenghnené.

29 Toghsa sadonnharak, yurighwendaonh Palestina, ásékenh ne raodennits nene yayenghdonh yaryughdonh wahhy nendeyutyakonh: asekenh o-nyare aoghdeghrakeh dàweghde eghdakayàkén-ne kitkyt kàjin aó-nhonghsakonh yudonnionh, neony ne jirodonnionh ánen-yughdon yudekhá òjire katyése ne no-nyare.

30 Neony ne tyutyerenghdonh ro-nakeràdonh ne ròdenh ne enhhànonde, nokneh yakodenghde-nyón eghdakeh en-yontyádòndy ne enje-nyákénne: neony Enkeriyú ne saghderá enkonghkaryáke, neony enhharyú ne ji-nisada-dèronh.

31 Sadewennòdenh ji-niyught nerhah, O yudenhenghrakaronde; desaghshenthoh, O kanadowanen, ise, yekakwèkonh ne Palestina, jisawistanawenhonh-kenh: ikenh wahhy othorekeh nentkayénkwarenhhawe, neony yahhenskat ne ne thihhaonhhaah akenhháke ne ne jironwaweyenendaseh jiyenwaderighwihhewe.

32 Oghnahnoden nene enskat ne éthone jienharighwáserákó ne radiríwenhhàwise ne niyádeyonghwenjàkeh? né neh ne Royaner ne jirotshe-nyonh ne Zion, neony ne yakodenghde-nyón ne raonkwedá ne en-yakodewennodaghkón.

---

## CHAP. XV.

### *Ne rodadé-nikonghranenghdonh ji-nihhoyadawenghse ne Moab.*

NE roghwishenghne ne Moab. Né tyuriwa ne aghsòndakonh Ar ne Moab kàyese waghàdon, nokhony waghonwahheghse ne ne waghoghskweke, né tyuriwa ne aghsòndakonh Kir ne Moab kayesé waghàdon, nokhony waghonwahheghse nene waghoghskweke:

2 Kénrawe-nonghdonh Bajith, nokhony ne ji-nonká ne Dibon, ne é-nekenghjy nikanakde-nyón, étho yádenhhaghshenthó: Moab wahhy yádenhhohenreghdáse ne Nebo ányoh erhar, neony ne ji-nonká ne Medeba; ony raodinonjistakwèkonh yaghtsheshodinonghkwisèrdáke, neony akwèkonh ne raodikonghsthenrhá enkayakón.

3 Etho jidehhodinadokenghseron étho denhhontyákwaranhakhón kanyádarádens enhhónde, ony raodinonghsaken-yade, neony ne jidehhodinadokenghseron, niyadehhádyh denhhodihhênreghde ányoh erhar, dehhonghshenthoghsera kananonh.

4 Nokhony ne Hesbbon ony denhhaghshenthó, neony Elealeh: enthonwadewennathòndeke wahhy shàden-yàwén ne raonhhakeh ne Jahaz: ne kady waghònnny ne ne jikaweyennendaónh ne shodàr ne ronderiyughs ne Moab wahhy enhhadewennòden; nene jironnhé wahhotraghse kowànenh ó-nikonghraxhádane ne raonhhakeh.

5 Akwèryh denhhoghshenthóse ne Moab; ne ne yaghdehhorighwadòkenh wahhadekwaghde jionkà ne Zoar, ne naghsenh nádeyaoghseriyakonh ne ó-nhegtyeh ne deyunnonskwaronde; nene jiyutharadonhhatyè ne Luhith enhhontstarane nenhhenhodirathenhhatyé nene jiniyeyuthahhìnónh ne Horonaim enhhondewennaketskó denhhodihhênreghde denhhonghshenthoghsere ne atkaronnyát onghdònhònwèh.

6 Ikenh ne raoghnekáòkon ne Nimrim káyese wahhy òndón: ásékenh nohhonde donghstathen dontdokerike, ne nohhonde wákonnihheyè, yaghkaneká thiyèjohhondodenh.

7 Nekady waghònnny nen-yawédowànenh nenrodìyè-nah, neony nene jinahhoden ro-nadaderoghrokyh ro-natyé-nighdonh, t'kàkonde èrenh enhadìhhàwighde jionkà yuy yonhhenghdonh ne osegghhòkon.

8 Ikenh nen-yádeyakohhenreghdonh thádejoghkwadasedonh ne jiyutnyonwaráde jidewakdatyé ne Moab: ne yèhhawènnode yádehhaghshenthoghs ányoh erhar ne kén-ikenh ne jionkà

Eglaim, neony ne yehhawènnode yádehbaghshen-  
thoghs ányoh erhar ne kén-ikenh ne ji-nonká  
Beer-elim.

9 Nene raoghnékanoghs ne Dimon t'kákonde  
enkanekwenghsanaghne: ikenh senhhá èsó Enh-  
hihheghse ne raonhhakeh ne Dimon, kenrex enh-  
horáné raonhhakeh ne ne shonwányakenseh ne  
Moab, nokhony ne ro-nonhhakeh ne tho-nadaden-  
raonh ne jiwadonghwenjâde.

---

## CHAP. XVI.

*1 Moab wahhonwaghrejâron nene daondondagh-  
yaron naonsahhothòndatshe ne Keristus rao-  
yanertsera, 6.*

**YAETSHIYATYENS** ne niyakaah ne deyudi-  
nâkarondonhah ne ji-nonká ne ro-naderighwatste-  
ristonh ne jityudaghsawe jiwadonghwenjâde ne  
Sela ne karhâkonh, ji-nonká ne tyunònde ne kon-  
wayenhah ne Zion.

2 Eghwahhy nen-yàwén, nene ji-niyught ne  
yuyádaghdonhonh jidènhah issy yekonwayádon-  
tyonh ne ojî-naghkwakonh, nekady wahhonny ne  
shakoyènhokonhah ne tyunathonwisen ne Moab  
ehhenkònnewe jidehhatshothoghtá ne Arnon.

3 Dese-niyádorecht, se-niweyennèndán ne jika-  
jenhhayén ne adewendeghtserá, saderaghkwawer-  
hohgst ji-niyught ne aghsonthenneh nene sháde-  
waghsènnenh ne entyeh nenwadeghniserenhhàwy;  
jaghseght ne issy yewatyonh, toghsa degjhise-

nínikonghraserenh ne nene royádaghdonhonh-hatyese.

4 Kinyoh nene issy yewakatyonh enskatneh jennakerat nise, Moab: ise wahhy enhhondéhò-rokde ne jithadikonghsonde neshako-naghseghthá: ikenh nenehné dehhadi iyare o-nenh enwadòkden naah, nene shako-naghseghthá enhhonghtkáwe wahhy, nene shakoghghwishathá wahhy ronwana-ghdondoh né neghwadonghwenjáde.

5 Neony kendenreghtseràkonh t'kàkonde nene káshatstenghserakwé-niyú ne yuderighwakénsera-ghkwenh; neony t'kàkonde ne enhhennitskwa-raghkwe ne jitokenghskéònwèh ne jirodaghskwah-here ne Dawed, dehhayádoreghthá nokhony résax ne kajenhhayenghtsera nadewendeghtsera, neony karòkdeghkenhhá natdakwarighsyonghtsera.

6 Yonkwaghrònkenh ne ji-nihhanáyeh ne Moab; akwah yuneghrakwah jiranáyeh: ony akwah okthihhadatkowànenh, neony ne rao-nayeghtsera, neony ne rao-nákhwenghtsera: nok ne raonowendá yaghná eghthayàwen.

7 Nekady waghòny t'kàkonde ne Moab denhhohenreghdase ányoh erhar ne Moab, thentkàkwekde t'kàkonde den-yakohhènreghe ányoh erhar: ásenh ne jithorighwakenseré ne Ker-hareseth ne enghjhisewànane; orighwiyú wahhy ronwadi-yenghdoh.

8 Ikenh ne jirohheghdayen ne Heshbon yukenh-heyón deyutyòkdonh, neony ne raó-nenhhare ne Sibmah: nene raodiyanedá ne nyaghdethadirighwayèry wahhy dehhonwadighrighdonh eghdakeh watyonh ne kayádakwé-niyú ne radiyenthoghthá ne kén-ikenh, wahhy waghònnewe sháden-yàwen ony ne raonhhakeh ne Jazer, ne rodiyádaghdonh-

onhhatyese wáthondohhetste ne karhàkonh ; ne nao-nhaghde wahhy yádeyudeweyàde, wahhy deh-hodinyadariyakonh :

9 Nekady wahhonny Wakeryéndaxhenghse ne jidehhaghshenthoghs ne Jazer ne raó-nenhhare ne Sibmah : Enkonghnèkanonde ne nakkaghseery en-ke-né, O Heshbon, neony ne Elealeh ; ne sadew-ennaketskwenh nene sakennhá kahhighk, neony ne ji-nenghsennekeriyake, nenwasense.

10 Neony ne adonnharaghk èrenh wahhy skah-hawíghdonh, neony ne adonnharaghk skayakenh-honh nen-yawédowànenh ne jikahheghdayèndon ; neony ne jiyúnenhharhe ; yaghthádaonsayeriwa-ghkwé, yahhony ne thaonsayakodewennaketsk-wen : nene dehhadinonwayenghthá yaghthádaadi-nonwayenghde ne wine ne jiradighnekonnayathá ; Nenwaxhón yahhahonwe nenhhadighnekónny, (ji-niyeyenthonkwaghs no-nenhhare,) enhhonde-wennaketsko naonghtkáwé.

11 Ne waghònny akhaghsá akwèryh t'kàkonde enkawennadatyé en-yurakaregkre ji-niyught ne ó-nòwa ne karenghsodarikhòn enkarihònny ne Moab, neony kewenniyú ne ji-nityutyèrenh nakonh-hátseràkonh ne Ker-haresh.

12 Neony étho nen-yàwen, ne o-nenh wahhy ronwàkenh nene Moab nenshádehhoghwishenhhè-yonh thó-nikonghrenhonh ne e-nekenh níkanakde, nene t'kàkonde entre ne rao-nakdadokenghdy ne naaderènnayén ; nok yaghthádaadèntshá.

13 Ne nekén ne kén-ikenh ne owènná ne Royaner ne rodàdyh ne ji-niyutyerenh ne Moab jinahhe ne éthone.

14 Nok nonwa ne Royaner ne rodàdyh, wahrenron, kàró naghsenh niyughseràkeh, ji-niyught ne ji-

yughserade-nyón ne thakonwanháònhah, neony ne raónwesenghtsera ne Moab wahhonwaghswén wahhy, yákàkwekde ne jikentyughkowànenh nok neh wákodàdenre àkwah nìwaah ony akoyádánetskhah.

---

CHAP. XVII.

*I Syria nok Israel wahhonwadínikonghrax-  
háde. 6. 9.*

NE ji-niyudaghkondànyh ne Damascus. Jatkaghtoh, Damascus èrenh sonthaàwighde ne jikanadowanenné, neony eghyáódon-yòdané ne atkaronyát.

2 Ne jikanadayèndon ne Aroer wahhy konwanadewendeghdonh; enkonntyughkòny nene t'kàkonde ebhenkontyén, nene yahhonghká thakonwadighderonghkwen.

3 Ne jiwadénhenrode neony t'kàkonde denkadenghstonh entkayenghdaghkwé Ephraim, neony ne kayanertsera entkayenghdaghkwé Damascus, nok neh entyakodàdenre ne Syria: kénné nen-yàwen ne ro-nonhhá ji-niyught ne ónwesenghtsera ne shakoyénhokonhah ne Israel, ràdon ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon.

4 Neony ne enweghniserádeke eghnen-yàwen, nene raónwesenghtsera ne Yàkwék nenskadents-tonhah, neony ne jiorésenh ne raówaghronneh ne aonsondeghyáron ne jiówaghroskón.

5 Neony kénnen-yàwen ji-niyught ne o-nenh ne rònkweh enghrennekeriyáke enhharoroke ne o-nenghste, neony wahhanaghsarònkó ranontshakeh waráde; neony kénnen-yàwen ji-niyught nene ra

onhhá jirarorox ne oghraghde ne jiyonghraghkwan-  
nyón ne Rephaim.

6 Shèkonh rodiroghronhhatye ó-nenhhare kah-  
highk ehhenkayèndáké, ji-niyught ne ayondawe-  
dón ne olive karònda, tekenyh doka ony aghsenh  
niyughyendon nakwah e-nekenh yudé-nhaghdo-  
hetstaghkonn, kayèryh dðká ony wisk nene atsteh  
yunadé-nhaghdohetstaghkonn yudaghyadoónh ne-  
thoh, ràdon ne Royaner Niyoh ne Israel.

7 Ne éthone enweghniseràdeke ne ronkweh enh-  
hoyádisake ne royádisón, neony ne raokará enha-  
dewennò daghkwé ne ji-nonkà ne Enskat Royada-  
dokenghdy ne Israel.

8 Neony yaghtaákén ne jiyeyádaraghsthá, ne  
raoyúdenghsera ne rasnonkeh, yahhony thaadew-  
ennòdaghkwé nene ji-nahhoden ne raosnonghsá  
ne roghsón, káok nikáyén ne jiwatheghdònnyh ni-  
kahheghdaaghnehah nedenhens nekayádònnyh.

9 Ne eghniseràkonh ne yughnironh ne raode-  
nadáðkon eghnen-yàwen ji-niyught ne wadewen-  
deghdonh ne jiyunhaghdonde, neony ne nakwah  
e-nekenh yude-nhaghdohetstaghkwenh, nene ro-  
nènròn, ne tyuriwa ne shakoyénhokonnah ne Is-  
rael: neony wahhadinadayeshá wahhontkarònny.

10 Ne wákarihhònny ne jieghjhisewánikonr-  
henhonn ne Niyoh nene sayáderightsera, nok-  
hony yaghdesadénnikonrare ne Otstetra ne sásh-  
atstenghsera; nekady wahhònny ne jentoh ne  
yaónwésaght ne yeyenthoghthá, neony étho engh-  
syen ne ne yukòndonh deyaóji-neghthá:

11 Eghniseràkonh nenhenghseghyaron ne sayen-  
thonh, neony ne orhónke-neh nene sànéen ne enghsá-  
karidade nakondeghyaron; nok nene nen-yaken-  
nekeriyáke eghyen-yúdon-yòdáne ne eghniseràkonh



ne ó-nikonghraxhádane neony ne wáthó-nikonryake ne jirawery ndaxhenghse.

12 Aderyéndakaryaghtsera kanonghwakdenghsera ne jikentyughkowänenh ne onkwehhòkon, nene yuritstare ne ji-nikaritstodenh ne kanyadarákeghkowah; neony ne thodiyádakondatyeghdonh ne niyádeyonghwenjákeh, nene wahhòny ne dah-ladiyádakondatyéghde ji-niyught ne jikaghnawahhere ne kaghnekáshatste noghnèkanoghs!

13 Ne niyádeyonghwenjákeh eghthahhontyá-dòndy ányàwen ji-niyught ne kaghnekowänenh aontnekannhodònkó: nok Niyoh t'kàkonde enghshakorighwaghsten, neony enhhondekò ì-nonh niyòre, neony enhho-natsherháde t'kàkonde ji-niyught ne óshewaghsera ne jiyunondowänenghse ohhèndonh ne jiyaode, neony akwah ji-niyught ne othè-non aondayukarhade-nyané ohhèndonh ne jideyuweradasehhatyé.

14 Neony, jatkaghtthoh, ne o-nenh yahhonderighwihhewe ne yúkaraghskhah deyúnikonrhàrah; neony arekhó orhónke-neh thiyeyuhheh yaghden wahhy. Ne nekén-ikenh eghnikonh enhhonwadirakwen nene yonkhikarònyh, neony eghnihhonnaderáshòdenh nene thiyeyonkhikhwenh.

---

## CHAP. XVIII.

I *Niyoh, waghshakodeweyendon neraonkweda, wahhy enghshakoghdonde ne Ethiopians-aka: 7.*

**ADERYENDAKARYAGHTSERA** karonghyakenghsera ne jidewadonghwenjáde yuraghk-

wawerhoghstonh wadonh o-nerahhontsha, nene issy nonkadighkonh ne jikayyohonhhade-nyón ne Ethiópia :

2 Nene thonwanhaonh ne kentyughkwá ne jionkà ne niyadekayanertseràkonh ne kanyadarak-dákòwah, shaden-yawen ne kakhònwakonh ne oghshonwennidákòwah ne oghnekakeh, wahhen-rón, Wàse-neh, jonhhá ne yughsnòre ne sewarí-wenhhàwíse, nene jiyakaonghwenjàde thádewat-yonhhatye nokhony yetshihhayenghsónnyh, ne onkwehhokonkeh yuneghrakwah ne jitho-nadaghsawe kenghyákarighwihhewe; ne nákaonghwenjodén wadé-nyendaghkwenthonh nokhony dehonwanaraghsidakenseraghkwenh, rao-nadonghwenjakeh ne kayyohonhhadenyón ne thiyehhonwadighkhwenh !

3 Sewanakeraghserakwèkonh ne jiyonghwenjàde, neony sewanakere-nyón ne onghwenjakeh, sewatkaghtoh, ne o-nenh enhhanyádaraketskó ne yenyadarohharaghk'wá ne jiyunondowànenghse; neony ne o-nenh yenhharondade ne jothonrakwàdon, sewathòndek.

4 Ikenh ethose ne Royaner nihhakeraseh, Yenkadorishén, neony Denkyádòreghde ne jionnike-nakere jinyught nokthiyádeyutdakarawenh ne yúdarihhenh ohhondakeh ne konnihhèyonghse, neony ne jinyught ne otshàda ne enkaaweyenghste ne jiyúdarihhenh ne jinyakennekeriyáx.

5 Nene arekhó ne jinyakennekeriyáx, ne onenh ne deyuwíronde deyúkòronh ondeweyennèndáne naah, neony ne deyughyaghyujis ne ó-nenhhare o-nenh walhy wadonnisaaghs ne jiyujijaghraràkonh, dejàronh enhhayáke ne yúnhaghdòndon deyuwíronde enrade nene yontsthá ne yé-nhagh-

doskarathá, neony èrenh enhhahhàwighde nokhony ennhàyáke ne yúnhaghdòndon.

6 Enskatneh ennhonwadideron ji-nonká ne jidénhokonhah ne jiyunonde-nyón, neony ne kondiryú ne jiyonghwenjàde: neony ne jidénhokonhah étho enkonnikennhiyáke o-nonhhakeh, nokhony kondiryúdakwèkonh ne onghwenjakeh étho enkonndoghseron ne o-nonhhakeh.

7 Ne éthone nònweh wahhy ehhenkakhé ne Royaner neh ne kentyughkowanenhhòkon ne onkwehhòkon thiyádehho-nadokwenh nokhony thiyehhonwadighk'wenh, ne onkwehhokonkeh dàweghde yuneghrakwah ne jitho-nadaghsawe nene shèkonh nonwa, ne nákaonghwenjoden wade-nyendaghkwenhthoh nokhony dehhonwanaraghsidakenseraghkwenh ro-nonhhá rao-nadonghwenjakeh ne jikayyhonhhade-nyón thiyehhonwadighk'wenh, ne jikánakde ne raoghsénná ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon, ne jiyunònde Zion.

## CHAP. XIX.

I *Ne waoderaswaxhade ne Egypt. 11. 18. 23.*

NE jiniyudaghkowànenh ne Egypt. Jatkaghtoh, ne Royaner roghse ne ne deyutshadakah, neony t'kàkonde enrawe étho Egypt; neony ne aoyádònnyh ne Egypt yukondatye èrenh enskaghkwidon, neony ne awèryh ne Egypt wahhy enskawista nawenghdón étho shádewaghsènnenh.

2 Neony Iih étho yádenkhédenghste ne Eyp-

tians-àka nene ok ro-nonhhá enhhondadaikõnden denhhadighnyõden: neony t'kàkonde enhhonderiyú niyádehhàdyh ok né denhhadighnyõden ne yadadékhèhah, nokhony okthentkàkwekde ne dehhonnonghsanekhahhón ne denhhadighnyõden; nene kanadowànenh ne denke-nighnyõden ne shádekanadowànenh, neony ne kayanertsera en-yutkõnden ne kayanertsera.

3 Neony ne aó-nikonra ne Egypt wahy wákayádakenhheyé étho shádeuwaghsènnenh; neony Iih enkaghdonde ne kajenhhayenghtsera ne étho: neony enhhonnèsake ne kayádõnnyh, neony ne ji-nonkà ne yaweryéndiyught, neony ne ro-nonhha-keh ne ne dehho-nadaderénnhaonh ne kánikonra, neony ne ji-nonkà ne ronnhè-yonghs. (ro-ñatkon.)

4 Neony ne Egyptians-àka yenkheyaghtkawe ne radisonkeh radiyaneda nene enghshakodironghyákende: neony ne dehhoghskhennyase ne koraghkòwah ne enghshakotsteriste, ràdon ne Royaner, ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon.

5 Neony ne oghnekáòkon endewasénné entkayenghdaghkwe ne kanyadarákeghkòwah, neony ne kjiykayyehonhhadatye káyese wahy enwàdon nokhony onghstathén.

6 Neony denkontkarhadèny ne kayyehonhhade-nyón ì-nonh niyòre, neony ne yuyyehonhhenghdanyón ne ao-nheghtsera t'kàkonde wahy aòkon enwàdon nokhony enwaghstathén: ne awenkeh wadonnyathá ony thityughsórhènhonh t'kàkonde onghstathén.

7 Ne kaghyadonghsera nawenkeh wadonnyathá ne kayyehonhhakda ne nikayyehonhhaah, ne jideyutshaghrakaráwanyón, neony jiniyádekonghshón kayenthonh kayyehonhhakda ne nikayyehonh-

hasá, t'kàkonde enwaghstathén, wahhy enkonwanadòry, neony ò-nenh káthonghdeh.

8 Nene radijakwaghs ony t'kàkonde ennhodini-konranén, neony radikwèkonh nene rodiristohhohh étho kayyhonhhakonh ne níkayyhonhhasa wahhy t'kàkonde ennhodínikonranén, neony ro-nonhhá nene ro-nadáarohhohh ne yondeneyeghrogk'wá étho oghnekakeh t'kàkonde ennhadínikongh-kenhheye.

9 Senhhá issy nònweh ji-nihhàwenh, ro-nonhhá ne ne rodiyúde ne kaghskariyuh ne yeyenthoghthá, neony ro-nonhhá nene rodinenwenh ne jikayúdenhohh ne yonde-nyeghrogk'wá, t'kàkonde yádenwatyeghste.

10 Neony t'kàkonde denshodiríse waderyéndònnyh ne thoikenh, akwèkonh nene èsó tyughnekontyése neony ne kenjonghk yunade-nhonwádayèndon.

11 Orighwiyú wahhy ne rodiyádaneghrakwaghde-nyón ne Zoan rodídeh, ne rodijenhhayén ne rodínikonghrowànenghse ne ronwajenhhayènni ne Pharaoh ánahhadiyádodénné jiniyught ne karyú radínikonghraxhenh: oghnahhoden ensewenron ne raonhhakeh ne Pharaoh, Iih naah rak-yenhah ne ró-nikonghrowànénh, ne ronwayenhah ne orighwakàyonh shi-koraghkowatshón?

12 Ká niyehho-nè-nonh? ká ne sonkwedá ne rodínikonghrowànenghse? kinyoh ony yesaghròryh nonwa, nokhony rodidòkenghs jinihhotyughkwatshanight ne Royaner waderyéndaghson ne ro-nonhhakeh ne Egypt.

13 Nene rodiyádaneghrakwaghde-nyón ne Zoan wahhy wáhhodídeghske, nene rodiyádaneghrakwaghde-nyón ne Noph rodirighwayádaghdonhohh

wahhy; ro-nonhha ony rodiyádondakwenh ne jiyuanere ne Egypt; sháden-yáwén ony ne ro-nonhhá nene eghradideron nene kaghwajira shodidàrah ne thoikenh.

14 Ne Royaner okthiyádehhowenryeh ne èrenh nihho-natyeradonh thiihho-naderonh honghdonh ne kánikonra ne shádeuwaghsènnenh ne thoikenh neony ro-nonhhá wahhy raodiriwa ne Egypt nene kayúdeughserakwèkonh jiwahhadirighwayádaghdon ne thoikenh, ji-niyught ne rònkwèh ne rononghwaraghdonhónh dehhókajaghrehgseronné ne jiratstikonghs.

15 Yahhony kaneká thaonsakonwayúdeughse ne Egypt, nene o-nònjyh nedénhens odaghsá, yúnhaghdonde nedénhens thiyádaonraghdade, onghdony éthò.

16 Ne enweghniseráde sháden-yáwen ji-nonkà ne akó-nhegthyénhòkon; neony wahhy enhhaditshanike nokhony enhhodighderonné, enkarihònnny ne den-yudihhèndonwé ne rasnonkeh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon, nene wáthakarenron thondahhàrhòroke.

17 Neony ne jiwadonghwenjàde ne Judah ne t'kàkonde wahhy yunegrakwah kowànenh yutderonghk ne ji-nonkà ne Egypt: niyádeyákonh nene yen-yakowennisaghde nethoikenh t'kàkonde wahhy enhhatshaníke ne raonhhátseràkonh, enkarihònnny ne raojenh hayengtsera ne Royaner ne kentyughkowanengtsera ne ne roderihhókdaghkwenh jiroweyennendaonh jidehhodinyode.

18 Ne enweghniseráde nene wisk nikanàdakeh ne jiwadonghwenjàde ne Egypt enhhadàdy ne owènná ne Canaan, neony yughnìrhon jirodàdy ne Royaner-neh ne kentyughkowanenhhòkon: en-

skat wahhy enkonwanadonghkvé, Ne kanàda ne waghdononh yutkaronnióh.

19 Ne enweghniseràde wahhy en-yeyadarane jiyeyádaraghsthá ne Royaner-neh ne shádeuwagh-sénneh ne jíwadonghwenjáde ne Egypt, neony ne kanawaaghda ne jiyutnyonwaràde ne Royaner-neh. étho.

20 Neony ne wahhy enwadé-nyendenghstaghkwen neony ne enkarighwaghñiratste ne Royaner-neh ne kentuyghkowanenhhòkon ne jíwadonghwenjáde ne Egypt: wahhy yádenbhonghshenthó ne Royaner-neh aoriwa ne jíwahhonwadighwisháde wáthonwadirihsorarake, neony endeghshakodennyeghde ne en seghshakoyadakó, nokhony rakowáneh, neony enseghshakoyadakó.

21 Neony ne Royaner wahhy enhhonwayenderháne ne Egypt, neony ne Egyptians-àka wahhy enhhonaderyendarane ne enweghniseràde, neony eghnenhhadiyere enhhenwennèyon ojistakeh enho-nàdy enhhonwenneyon enhhonwarighwánèken, orighwiyú, enshonwarharatsten ne karighwiyughstaghk ne Royaner-neh, neony eghnenhhadiyere enhhadinaghne.

22 Neony ne Royaner t'kàkonde enhhaghdón-de ne Egypt; enghshakoyenghdanyón nokhony enseghshakojènde: neony denshontkarhadèny ony Royaner-neh, neony raonhhy wahhy t'kàkonde enthónnikonghraghsaaghde enhhadirighwanèndon ne ro-nonhhà, ony enshadiyewendáné.

23 Ne enweghniseràde t'kàkonde wahhy enyuhhadènnè ne yuhhahhakwè-niyú entyuhhahhòndáné Egypt ne ji-nonkà ne Assyria; neony ne Assyrian-àka enhhònnewe étho Egypt, nokneh Egyptian-àka étho Assyria; neony ne Egyptians-

àka ne wahhy enghshakodiyúdenghse enskatneh ne Assyrians-àka.

24 Ne enweghniseràdeke nene Israel ne nagh-senhhadónt nene Egypt neony ne Assyria, sháden-yàwen ne kayádaderightsera ne shádeuwaghshèn-nenh ne jiwadonghwenjàde;

25 Raonhhá ne Royaner ne kentuyghkowan-enhhòkon enghshakoyádadèrighste, wahhenron, Yakodaghskats ne Egypt nakonkweda, nokhony ne Assyria ne yuyúde ne kesnonkeh, ne Israel ne nakwadonnharaghk wakatyè-nawaghstonh.

## CHAP. XX.

**NE** yughseràde nene Tartan yahhoyádòrenne ne Ashdod, (ne o-nenh ne Sargon ne koraghkòwah ne Assyria yabhodennyeghde,) neony waghyaderiyú ne wátnighnyòden ne Ashdod, ony wahhoyè-ná;

2 Akwah kady shátkariwaghde ne Royaner wahhadády ne raonhhakeh ne Isaiah ne royenhah ne Amos, wahhenron, Wàs, neony serighsyh ne kanyádaràdens denghsatyákwaranaghshy, nokhony enghsaraghdaghshy. neony étho nahhàyere, íre raohhayenghsoskòn nokhony raoghskáwe.

3 Neony ràwenh ne Royaner, Shadèyught jiniyught ne rinháse ne Isaiah dehhodawenryeh raohhayenghsoskòn nokhony raoghskáwe aghsenh niyughseràkeh ne wadé-nyendenghstonh jiniyught-neghrakwah ne aonhhakeh ne Egypt nokhony naonhhakeh ne Ethiopia;

4 Ehhony nen-yàwenne ne koraghkòwah ne



Assyria<sup>7</sup> èrenh enghshakoghsharineghde ne Egyptians-akakeh eghyakodennaghskònnih, neony ne Ethiopians-aka e-naghskwá, niyakoyenhah nokhony nakoxdènhah, akohhayenghsoskón nokhony akoghskáwe, shádèyught ony ne thihho-natnátsh-akwathonh, nene rao-nadehhatsera ne Egypt.

5 Neony ro-nonhhá wahhy enhhodighderonne nokhony ennhondehhén ne Ethiopia ne rodirigh-warhàre, neony ne Egypt ne rao-nónwesenghtsera.

6. Neony ne ye-nakere ne kén-ikenh kawenode wahhy enhhonniron ne enweghniserádeke, Jatka-ghthoh, ji-nekén niyonkwarighwarhàre, dòká nonkenh aedewadekó ne nayonkhiyádeke-nhá ayonkhiyè-nawase nene daonsayonkhiyádonkoghdaghkwe ne ji-nonkà ne koraghkòwah Assyria: neony oghnen-yàwenne nenjidewányàkénne.

## CHAP. XXI.

I *Ne wákaryhè-nénné ne jikanadowànenh.* 11. 13.

NE konwaghwishadonh ne jiyaghdeye-nakere kàyesé wàdonghs ne kanyadarákeghkòwah. Ji-niyught ne deyuweradáseh entyèkeh nondohhetste; eghkady dàweghde ji-nonkà ne yaghdetye-nakere kàyese wàdonghs, daweghde ne ji-nonkà tyuneghrakwah jiwadonghwenjàde.

2 Onikonghraxhádané jirotkaghtthonh ne naahrorihhowanaghdonh ne iih-neh; Ne ne yaghdokenghske dekenh wáthó-nikonghraseren watninòn-wayenghde jideghninonwayenghthá thiyaghshakotkowanaghden, nokhony ne shakodighk'waghs thiyaghshakodighk'wá. eghyahhaseh, O Elam:

deghtswawenhek, O Media : akwekonh ne enty-akaonriserakerén lih dekdenghstonh.

3 Ne kady waghònny ne jikatyádanhaghsthá nenwahhy kananonh ne karonghyakenghsera ; onkyè-ná wahhy ne nyádewakde ne karonghyakenghserá, akwah ji-nikaronghyakendaghxherodenh ji-niyught ne tyuthonwisén ne wadewédonghs : eghdakeh wátkadontshóden ne jiwákaronke ; Donké-nikonréne jiwákatkaghthó.

4 Wadewakeryaghsishonghkwé, kaghderonghxhera donkwadónnekde : ne naghsondakeh ne akwadónweshenghtsera ne wáthakarhadèny ne kaghderonghxhera ne iih-neh.

5 Se-nirhàrat ne adek'waraghk, jatyeghwàdenh éthò jikanonghsode ne dehhadinenghrayendaghk'wá é-nekenghjy, sek, snekirah, satketskoh, jonkwédanoronsón, neony sewen-ye-narhoh ne aonatyadawy ne deyónnyadatsthá.

6 Ikenh ne Royaner éthone rakwennyh, Wàs, shéderonh ne enhhatyeghwàden, kinyoh raonhhá rarihòwanah ne ji-nahhoden rotkaghthonh.

7 Neony wahhatkaghthó ne kásereghdiyuh ne nyonderiyughthá rònne deghniyaghsheh ne yakoghsadenghsneh yennitskwahherhá, ade-nàdyh kondisere, ony camels kondisere ; neony wahhadahonghsiyughste okkénthahhàyere èsó wahhy wahhatsté-nyàron.

8 Neony wáthaghshenthó, Ne kenrex : Akyaneda, ok yekàkonde Eghdewakadatdenghstonh jinnonweh nikanonghsode ne é-nekenghjy ne jironatyewade akwah eghniseriyukeh, Eghwakadadideron jinnonweh norighwiyú wake-nonghné aghsondakwèkonh ;

9 Neony, jatkaghthoh, kéndahhodihhonwisere

dahhõnne degghniyaghsheh ne yakoghsadenghneh yennitskwahherhá, Neony dahharighwáserákó wahhenron, (Babylon) ne Kanadowanenh ð-nenh donsénné ontkarõnny naah, donsénné ontkaronny naah, neony akwekonh ne kayádõnnyh ne naoniyoh dehhoghrighdonh raonghwenjohhetstonh.

10 O jikitskwaeghsthá, neony ne ð-nenghse ne jiwakatswénkarakwenghdarhóh: nene ji-nahhoden Riyathõnde ne Royaner ne kentyughkowanenhhõkon, ne Niyoh ne Israel, ne Wákerihhõwaghdhe ne isekeh.

11 ¶ Ne ji-nihhodaghkondànyh ne Dumah Dahhake-nadon ji-nonne Seir daondakyákénne, dehhonenrayén rotyewade, ji-nahhoden ne ji-nehhoden ne aghsonthenneh ?

12 Wahhenron ne dehhonenrayén ne rotyewade, ðnwé ne orhónke-néh, nokhony ne aghsonthenneh : ðóká nonkenh ensewa righwanèndon ensewarighwisake, sewarighwisak dondajaghket, kàró.

13 ¶ Ne ji-niyuxde ne Arabia, ne karhakonhhõuweh ne étho Arabia etho enjatyén, Odesewadawèny kentyughkwá ne Dedanim.

14 Ne jiye-nakeronnyón ne jiwadonghwenjàde ne Tema wahhonwaghnekihheghse nene ro-nyadathenghse, wahhadiyúdatshé neraodinadaroghk nene ao-nadekwén.

15 Ikenh sahhadinyákense ne ásharékõwah, dàweghde ne ji-nonkà ne tyuyakenhóh násharékõwah, neony dàweghde ne ji-nonkà ne daaghsatshakede daaghsadontshòden eghdakeh, neony dàweghde ne ji-nonkà ne ó-nikonghranonghwakdane ne aderiyughserá.

16 Ikenh éthone ne Royaner wahhakwenhha-

ghse ne iih-neh, Neyughseråde, ne entyuyanenh-hawe ne jiyughserade-nyón ne kanhaónh, neony ónwesenghtserakwèkonh ne Kedar t'kàkonde wakhheye :

17 Neony ne nyádenhhodikedoghde ne ji-nikentyughkwá ne radinenghrehhawe ne jiwaderiyuh, nene roditshaghñighde-nyón nene shakoy-énhokonhah ne Kedar, ne ne t'kàkonde wahhy enhhonwanaghsthoghde : ikenh ne Royaner Niyoh ne. Israel ne thowenni rekenhonh.

## CHAP. XXII.

*I Ne ne wahhonwadinàdaranekentyughkwá ne Jews-aká wahhonwadinonghskarihàdon ne Persians : 8.*

**NE** ne ji-niyuxde neryendá ne oghrònwakonh ne jirodokádènyh. Oghnesayadawen nonwá nene wahhy wesewakwekhé-ne eghweseweghde ji-nonkà ne kanonghsaken-yade ?

2 Ise wahhy nenekananonh ne desade-nyonh, kowànenh wathonwadinikonrhàren jikanadowànenh, ne yudonnharah kanadowànenh. ne sheyá-wenthonh onkwehhòkon yaghwahhy dehhonwanáwenthónh aonghdón ne ásharékòwah, yaghwahhy aderiyughserakeh deho-nenhhèyonh.

3 Akwèkonh ne yesaderighwatsteristase enskatneh wahhy jiwahhondekó, radinerenh wahhy ne ji-nonkà ne shakodiyáx : akwèkonh ji-nìkonh ne wáondatyádatshèny nisekeh enskatneh ye-nen, nene inonh yakodékwaghdonh.

4 Ne kady waghònny Wákiron, Dondakwatka-ghrawnryeh nìh, Denkaghshenthó nakwah yughyúthiye, yaghdewakyúdenhonh naonkonrishèndáne netyuriwa ne jiockthiyeghshakodighk'wags ne konwadiyénhokonhah ne akonkwedá.

5 Ikenh ne wahy ne weghniseráde ne deyúnikonrhàraif, neony ne dehhonwanaraghsídakênseraghkwenh, neony ne wádewadekhaghsyònkó thi-yádewennídònny ne Royaner-neh Niyoh ne kent-yughkowanenhhòkon ne oghrònwakonh ne jirodokádènyh, denskaghrighdon eghdakeh ensewatyón ne jidewaghsenghdode, neony ne yádenhhonghshenthó ne jityunonde-nyón.

6 Neony Elam raohhayenghsoskón ne kasereghdiyuh ne ne ronderiyughthà ne ronnonkwehhòkon nokhony ne yakoghsadenghsneh ronnitksawahherhá, neony ne Kir wahharhoroxhy ne deyónnya-datsthá.

7 Neony t'kàkonde eghnen-yawénné, nene sarakwenh oghronwakonghshón enkànaghné ne kásereghkhòkon ne ne yonderiyughthá, (chariotskonwáyats,) neony ne yakoghsadenghsneh ronnitksawahherhá ehhenhhontyén enhhadinenghrakwari-ghsy étho jiyudénhenghrakaronde.

8 Neony wahharhoroxhy ne jiroderhoròky ne Judah, neony enghsatkaghtó ne enweghniserádeke né deyónnyadatstha ne jikanonghsode ne karhakonhhònweh:

9 Sewatkaghtonh ony ne jidekaghrighdonh ne raode-nàdane Dawed, neony wahy ro-natkade; neony wahhadiroroke enskatneh ne oghnekáòkon ne- ne eghdakeh yonghraghkwanyón weghkwayèndon:

10 Neony sewaghratsheraghkwenthonh ne jikanonghsòdon ne Jerusalem, neony ne jikanonghsò-

don desewaghrihdonh eghdakeh sewatyonh ne ne aesewaghniràdon ne jidewaghsenghdode no-nèn-yá.

11 Desewaghron-yònnh ony ne t'ke-núinhò-kenh ne tekenyh ne jidewaghsenghdode no-nèn-yá nene tyuriwa ne oghnekanoghs nene tyuxdèn-hah jiweghkwáyén: nok yaghthiyesewatkaghtb-onh ne raonnison ne tho-ikenh, yahhony né degh-jhisewadewennodaghkonh ne raonhhakeh nene thorighwakanònnh ne nâð-nenh.

12 Neony ne weghniseràde, kénnihhoyèrenh ne Royàner Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon ent-honwadinadon neyádenhhonghshenthoghseron neony ne ennhodínikonranen, neony ne ji-nonkà yenhhodinonwarénne, neony ne ji-nonkà ne ro-na-dérhorokdonh ne kanyádaràdens :

13 Neony, jatkaghtoh, jadonnharenh nokhony jatshennònnh, enkonwariyú ne deyudinakares ony enkonwariyú deyudinákarondonhah, denhhontskaón nówaronh nokhony enhhadighnekira ne wine: kinyoh dedewatskaónh nokhony dewaghnékirah, ikenh en-yurhénne wahhy endewenhheye.

14 Neony wahhy endennhodònkó ne kahhongh-dakonh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon, Orighwiyú ne ken-ikenh kayádaghdonghtsera yaghdeyàweght daonsesatyádohetste ji-niyòre enghsihheye, ràdon ne Royàner Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon.

15 Kénnihhoyèrenh ne Royàner Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon, Wàs, jè-nah ji-nonkà ne raghwistanonghné ne wadeghyaronghs, sháden-yàwen ne ji-nonkà ne Shebna, nene issy nákanonghsadyh, ony enghsiron,

16 Oghnaghsatyere ne kenthoh neony yese-nik-

wèkonh ne kenthoh, nene deseghtstarathedonh dedeghtsyádinekenhoh ne jiyeyádadaryón ne kenthoh, ji-niyught raonhhá ne ne deshoghstarathedonh ne seghtsyádakwenh ne jiyondatyádadaaghs-thá ne é-ne kenghjy, neony ne ne ronwayadat ne étho ro-nakerádonh ne yádehhayadyh ne otstenghròkonh ?

17 Jatkaghtthoh, ne Royaner wahhy èrenh enghyayádenhhàwighde nene thikáshatste jise-naghs-kwá enwàdon, wahhy orighwiyú<sup>e</sup>enghyárhòroke.

18 Raonhhá wahhy orighwiyú thentyennonghdónse densyakarhadèny neony rasnonkeh enrade issy yenghyayádòndy ji-niyught naghthènnon ne ji-nonkà ne ye-nakeraghserowànenh : étho wahhy yenghsihheye, neony étho wahhy ne kásereghdì-yuh nene yonderiyughthá ne sònwesenghtsera ne wahhy ne adehhienghsera ne jiro-nonghsode ne sayanedá.

19 Neony Iih enkon-yádinekenwe ne jisànakde jiigh sede, neony ne ji-nisakwe-nyatsera t'kàkonde eghdakeh ennhòdy.

20 Neony étho nen-yàwen ne enweghniserà-deke, nene yenhhironghyenhhare Iih ne rinháse ne Eliakim, ne royenbah ne Hilkiáh :

21 Neony Iih ne enhighseronnyáde ne aoskón ne satdakwarighsyonghtsera, neony enshiyádagh-nirade enke-ne ne satyádanhá, neony Iih enhhi-yadewennòdaghkwe yenskadadaghtkáwe ne eghtskowànenh raonhhá rasnonghsakonh ; neony raonhhá wahhy ronwánihbah enkenhháke ne jiyenakere-nyón ne Jerusalem, neony ne jiro-nonghsode ne Judah.

22 Neony ne ye-nhodonkwaghthá ne jiro-nonghsode ne Dawed Iih wahhy enhhiyenghnenghsa-

rén: ne kady wahhònny enhhanhodònkó, yahhony onghká thaonsaye-nhòdon; nok raonhhá enhhanhòdon, neony yahhonghká thaye-nhodònkó.

23 Neony Iih enknirade ji-niyught jionhhiironwaroden ne jikànakde ne orighwiyú; neony raonhhá wahhy ne raónwesenghtsera enwàdon ne ennitskwaghraghxheradokenghdy ne ró-nighnehah rao-nonghsakonh.

24 Neony akwèkonh raonhhakeh enhhontyádayònden raónwesenghtserakwèkonh ne ró-nihhah jiro-nonghsode, neony ne dakaghwajiradatyé neony ne dayakoyakénhonhhatyé, akwèkonh nyeghnekaraghk'wá ne niyurighwaah, nene ehentkayenghdaghkwé ne yeghnekaraghk'wá ne cup-okonhah, sháden-yàwen ne akwèkonh neyeghnekaraghk'wáokonhah nene nikaghsakaghronhah nyeghnekaraghk'wá.

25 Ne enweghniseràdeke, ràdon ne Royaner ne kentuyghkowanenhòkon, nene jikaronwarode naah ne ne jikaghniràdonh ne jikanakde ne orighwiyú èrenh enskakhawighdón, neony enskayakón, neony dendewásenghdón; neony ne yuxde ne t'kahhere t'kàkonde wahhy denkayakón: ikenh ne Royaner wahhy thowenninekenhonh.

## CHAP. XXIII.

*I Ne ne kanoronghjonh eghdakeh watyonh ne Tyre: 17.*

**T**HE ji-niyughwishenghne ne Tyre. Sadewennòdenh ányoh erhar, sewahhonweyákowats'hón ne



Tarshish ; ikenh ne wahhy nenkâyese yudonhonh, nenwahhy yaghkanekâ deskanonghsode, yaghdeyàweght aonsayondaweyâde : ne jiwadonghwenjâde ne Chittim nenwahhy thihho-natkwathowyh ne ro-nonhhakeh.

2 Dájaddèdek, ne kaweghnoghkwakonh sewanakeratyé, ise ne desewanonwayenghthá ne Zion, ne ne desewanyadariyakonh kanyadarákeghkôwah, nenro-natyé-nighdonh.

3 Neony ne jikaghnekowànenh ne rad-nen ne Sihor, ne ji-niyakennekeriyáx ne jikayyhonhhadatyé, nená nenwadonghradaghkwé ; neony naah watkeron naonhhá ne niyádeyonghwenjâkeh.

4 Sadehhenghsek, O Zidon ; ikenh ne kanyadarákeghkowah ne tyudâdyh, shádeyught ony ne aóshatstenghsera ne kanyadarákeghkôwah, wákenror Yadewakeronghyakenh ne karonghyakenghsera, yahhony dekheyadewedonghs ne exhaah, yahhony Eghdewakyèrenh naakhe-nònden daakheghsnyeonh ne radinekenghderontshonhah, yahhony dekheyeghyaron nyaghdekondinaghkwayendèryh.

5 Ji-niyught ne jikarighwanakere ne ji-nityutyèrenh ne Egypt, eghkady ony ne ro-nonhhá kowànenh yúnikonghraxhát kanonghwakdenghsera ne ji-nitkarighwanakere ne Tyre.

6 Enjadohhetste ne Tarshish ; dese-nihhèn-reght ányoh erhar ne ne sewanakeronnyón ne jikawe-node.

7 Ne kennekén ne kén-ikenh ne sadonnharah ne jikanadowànenh, ro-nonhhá nene thodixdènhah ne áò-nenh deweghniserade-nyonghkwe ? akwah aonhhá waghstikeh ì-nonh niyòre niyen-yuyádenhhawe nene yen-yughwaeghste.

8 Onghká dekonwayádoreghthá ne Tyre, ne sa-

konwaghseronnyade ne dekarenghsaron ne jikanadowanen, ro-nonhhá ne rondenghninonghs ne wahhy ne rodiyádaneghrakwaghde-nyón, ro-nonhhá wahhy ro-natkonnyenghst ne dehhadinonwawenghthá ne jiyonghwenjàde ?

9 Ne Royaner ne kentyughkowanenhhokon waderyéndonnyh, nene enkahhonjighstonh ne kanayeghsera akwèkonh ne ónwesenghtsera, neony nene yenhonwadiyathewe ji-nónweh niyudehhát akwekonh ne ro-natkonnyenghst ne jiyonghwenjàde.

10 Yádenhhondohhetste ne sadonghwenjakeh jiniyught ne kayyhonhhadatye, O konwadiyènhokohah ne Tarshish : yahhothè-non ónenh deskáshatste.

11 Yáthaghjàdade èrenb nakanyadaradighkówah ; waghróndawéde ne kayanertseraókon : ne Royaner wahhy shakoghtyaweuratsheràwyh rononhhakeh ne rondenghninonghs ne jikanadowanen, nene aaghdonde ne yughníronh ro-naatye-nawaghstonh ne éthoh.

12 Neony wahrenron, Yaghshèkonh thaonsaghsadonnharén, O ise ne sewaghwishenghué ne yaghdesewanaghkwayendèryh, konwadiyènhokohah ne Zion ; satketskoh, yásadohsets ne Chittim, etho ony ne nyaghtaesonrishèndáné.

13 Jatkaghthoh, ne jiwadonghwenjàde ne Chaldéans : kén-ikenh roanónkweh yaghné dehhodihheghdaghserónnyh ne Assyrian aaghshakodíkwadakwèny nene karhàkonh ye-nakere : rodinonghsaketskwenh ne é-nekenghjí ne étho, rodinonghsaketskwenh nyude-nónghsatkonnyénghte-nyón ne étho ; nok shódaxhadonh wahhy.

14 Jadewennòdènh anyoh erhar, ise ne sewah-

konweyákwatshón ne Tarshish: nenwahy ne sáshatstenghsera káyese òndon.

15 Neony t'kàkonde eghnen-yàwénne neneh ne enweghniseràdeke, nene Tyre t'kàkonde enkonwá-nikonrhén jàdaghk niyughseraghshenh, ne entyuyanenhhawe ne jirodeghniserade-nyonghkwe ne enskat ne koraghkòwah: oghnákenkeh nenshondòkden ne jàdaghk niyughseraghshenh wahy ne Tyre enwaderennòden ji-niyught ne yònkweh nokthiyúdeh yurighwayádaghdonhoh.

16 Desé-nòwaghk ne karenghsodarikhón, sagh-dentyonkoh ne jikanadowànenh, ise sathonwisen ne sarighwayádaghdonhoh nene yesánikonrhonh: serennakonhose, èsó karènnakeh saderennothá, nene aontyèsén aonsayeseghyarane.

17 Neony étho nen-yàwénne, nene oghnákenkeh nenshondokden ne jàdaghk niyughseraghshenh, nene Royaner enshanadagrê-naghse ne Tyre, neony t'kàkonde densewatkarhadèny naonhhá ne jikonwanhaonh, neony wahy enkarighwanerake ne kanaghkwá yenke-neghde ne kayanertserakwèkonh ne jiyonghwenjâde ne aohhèndonh ne onghwenja.

18 Neony ne konwadenghninonse neony yuden-nhaonh wahy kánikonghradokenghdy enkenhake ne Royaner-neh: yah-wahy thaontyé-nighdon ne atshennonnyaghtsera yahhony issy thiya-yèyén yayondeweyendon; ikenh naodenghninonghsera ro-nonhhá rao-nàwenghk enwàdon nene Royaner raohhèndonh ye-nakere, ne ne yenkayèrike jiden-yontskaón, nokhony nene kanenakatste yakotsheronyadonh.

## CHAP. XXIV.

I *Ne raojenhhayenghtsera ne Niyoh ne jiwa-donghwenjâde. 13.*

**JATKAGHTHOH**, ne Royaner raonnison ne onghwenja ađkón ; kàyesse jiraonnison, neony donsahakarhadèny donsahhánonghwetshaweron, neony thathotyeghdanyón ne jiye-nakere-nyón ne étho.

2 Neony t'kàkonde eghnen-yughdon, ji-niyught ne onkwehhòkon, shádèyught ne rajihhenghstajyh ; ji-niyught i-né ne ro-nháse, shádèyught i-né ne rowennyú ; i-né ne konwanháse, ike-né kady ne yuwennyú ; i-né ne raghninonghs, i-né ony ne radenghninonghs ; i-né ne shako-nihhaghs, i-né ony ne rennihhaghs ; i-né ne rayè-naghs ne wadeghyaronghs noghwista, i-né ony ne degshakòwighs ne wadeghyaronghs noghwista enthàón.

3 Nene jiwadonghwenjâde wahhy enkànaghné akwèkonh enwatkarhadèny ađkon, nokhony enkànaghné akwèkonh yuhhetkenhòn yutkenhòn : ásékenh wahhy Royaner thowenninekenhòn kén-ikenh owènná.

4 Ne onghwenja yúnikonranenghs, ony wákayádakenhheye ; ne jiyonghwenjâde waoyadaryú wáóshatstenghseròndy, ony wákayádakenhheye ; ne ne radinàyesse yaghdeyako-nidèronh ne onkwehhòkon ne onghwenjakeh waghodiyádaryú waghodishatstenghseròndy.

5 Neony ne jiyonghwenjâde ony wahhy yúdaxhenhòn yuhhetkenhòn eghdakeh yudonhòn ne

jiye-nakere-nyón ne étho, ne tyuriwa ne jio-nenh radirighwaneraakdènyh ne orighwakeh, dehho-natkarhade-nyonh ne ji-nikarihodenh dehodiya-konh ne ji-niyenhhènwe daoderihhòndáke.

6 Ne kady wahhònny nene jienkonwatèwèndèghde enwatshaaghdon enwaghdonón ne jiyonghwenjàde, neony ro-nonhhá nene eghradinakere kàyese wahhy enhhòndon : ne kady wahhònny ne jiye-nakeronnyón ne jiyonghwenjàde wahhy enwatshaaghdon, nok niyonkwédakeah nen-yakodàdenre.

7 Ne nàse wine en-yúnikonranen, neony ne ó-nenhhare entkaghsòrhenne, akwèkonh ne káni-konghráðkon nene yunadónweshén yudiyeshonnyon ne denkonghshenthó.

8 Nene yontshoreghthá thiyeyakorighwaraónh thiyeghsahherá ne yako-nájayén kanájòrenh wadokdané wahhy, nene ro-naderitstare nene ro-nadonnahhere wadonghwenjòkdane wahhy, ne adonnharaghk ne ó-nòwa nene karenghsodarikhón wadòkdane wahhy.

9 Yaghwahhy thaadighnekira ne wine ne karrènná; ne kaghnekáshatste wahhy enhho-natskaraden nene ne rodighnekighradonh,

10 Nene jikanadowànenh ne wádewadekhaghsyònkó wátkarine naah eghdakeh òndon; jiniyádekanonghsakeh yudennhòdon naah ne ne yahhonghka ònkweh thiyayondaweyáde.

11 Wahhy éthò yewennodatyése ne tyuriwá ne wine étho jidekanadokenghseron; akwèkonh nadonnharah tyúkaraonh naah, nene atshoreghdon thiyeyakorighwaraónh thiyeghsahherá ne jiwadonghwenjàde ò-nenh káthonghdeh.

12 Nene kanadakonh kàyese naah òndon, neony

ne naah ne jiyudenhenghrakaronde waghdononh konwaghrewaghdonh ji-niyenhhènwe kenhhèyon.

13 Ne o-nenh étho nen-yàwen t'kàkonde sháde-waghsènnenh ne jiwadonghwenjàde kentyughkwakonh ne onkwehhòkon, akwah ánen-yàwén jiniyught ne jidewaderenhhakarenrón ne olive karònda, neony ne shadinonghk Watkins ne ó-nenhhare kahhighk ne o-nenh jirodiyenthokwenh.

14 Wahhy enhhondewennaketskó, denghshakodirighwaghkwén ne radikowànenghse ne Royaner-neh, rodiwèndeh denhhonghshenthó kanyadarákeghkòwah entkayenghdaghkwé.

15 Ne kady waghònny eghjhijònwèsaght ne Royaner étho ojìrakonh, shádèyught ony ne raoghsènná ne Royaner ne Niyoh ne Israel ne kaweghnoghk Wakonh ne kanyadarákeghkòwah.

16 Ne nakwah eghdakayenghdaghkwe jinádeyudonghwenjòkdanihhón yonkwathònde karennáòkon, shádèyught ony ne ónwesenghtsera ne jinonká ne atdakwakwarighsyonghtsera. Nok Wákiron, Akéwaghroskón, akéwaghroskon, kanonghwakdenghsera karonghyakenghsera ne iih-neh! ne deyonké-nikonghrasere ne deyonke-nirihhonde ne jisháonke-niyúdenghserat wáthaké-nikonghraseren; orighwiyúònweh, ne dehhaké-nikonghrasere sháonke-niyúdenghserat deyonke-nirihonde akwah dehhakénikonghráserhá.

17 Kaghderonghxhera, neony ne o-neghschonh, neony ne dewaghskode, wahhy sewatrànyh ise, O sewanakere ne onghwenjakeh.

18 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne, nene raonhhá onghka enhhadekwaghse ne jityuritstare ne kaghderonghxhera t'kàkonde yenhhayadenne o-neghschonh; neony raonhhá nene dentharathén

denthayákénné ne shádewaghsènnenh ne o-neghshonh wahhy dehhoghskwenhonh: ikenh ne jiyughsendakagròndon ne e-nekenghji tyuyenghdaghkonh kanhodonkwenh wahhy, neony ne shondondonghwenjadaghsawén shiyaondawedonh.

19 Ne jiyonghwenjàde yurighwendaonh naah deyughrionh eghdakeh yuyendaónh, ne onghwenja yahhothè-non deyure naah èrenh yawe-nonghdènyh, ne onghwenja yuneghrakwah èrenh yutkwidonh.

20 Ne onghwenja wahhy enwatsji-nonghwadenyàde ony dentyughswade-nyàde ji-niyught ne raghnekakasthá, neony wahhy èrenh enkaghkwidón ji-niyught ne nikanonghsaah; neony ne aderighwadewaghdonghsera ne éthoh ne en-yughwisháde; neony endewasénne wahhy, nokhony yaghshèkonh thádaondontketskó.

21 Neony t'kákonde eghuen-yàwen neneh ne enweghniserádeke, nene Royaner wahhy enghshakoghrêwaghde e-nekenh ne ne e-nekenh yakodadònyh, neony ne koraghkawatshón ne jiyonghwenjàde nene onghwenjakeh.

22 Neony enskatneh enhhonderoroke ji-niyught nenaghskwá eghyeyakotkennison étho o-neghshonh, neony étho yenhonwadinhòdón jiyondadenhodonghk'wá, nok oghnákénkeh yudeghnisera-kade enshonwadidenre.

23 Ethone ne eghnida thiyadenwatyeghste, neony ne karaghkwá en-yudehhadáne, ne o-nenh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne enhhontyádakwé-niyughste ne jiyunònde ne Zion, neony ne Jerusalem-tseràkonh, neony arekhó ne raorighwaxdènhah, ónwesenghtsèra (kaghswatheghtserowànenh.)

## CHAP. XXV.

*I Nene yehhariwakenghs ro-nèndonghs ne Niyoh aoriwa ne raojenhhayenghtsera nadewendeghtsera. 6. 9.*

**O SAYANER**, ise wahhy ake-Niyoh; Enkonkòwanaghde e-nekenghjy nise, Enkonnèndon ne sagsèнна: ikenh yurighwaneghrakwaghde-nyón ji-nisatyèrenh: ne sajenhhayenghtsera ne tyux-dènhah ne wahhy ne teweghdaghkonghtsera nokhony nene tokenghskéonweh.

2 Ikenh sagsòn ne kanadowànenh yúdòn-yude; ne onkwanheghtsera de jikanadowànenh ne atkaronnyát: ne raodinonghsanoronghtsera ne thihhadideshon nene yaghtthenkanadayèndáke; yahhony nonwèndonh thiyakanadonnihháke.

3 Ne kady waghònny t'kàkonde nene yakóshats-tenghseràyén ne onkwehhòkon ne en-yesónwèsaghde nise, nene jiyunadaneghrakwaghde-nyón ne ji-niyádeyonghwenjâkeh t'kàkonde yesatshagh-nighsere.

4 Ikenh sâshastenghseràyen ne ji-nonkà nyakòdenh, ne kâshatstenghsera ne ji-nonkà detyudonghwenjohhoh detyakodonghwenjònyh ne raoronghyakenghseràkonh, ne ayondaghseghdaghkwe ne jidentyuweradasehhatyé, ne akaraghwawerhoghste ne jiyúdaribhenh, ne o-nenh thenwatyákjy enkaneghrakwaghde enwadewerenkó enwatsjidòkó ne jidenkaweradâse den-yuyáke ne jidewaghsengh dode dekanen-yáseronnyón.

5 T'kàkonde engshewé eghdakeh ne orongh-



kwentsta ne thiyakaonghwenjadeshon ne jiyúda ribhenh ne aonghwenjathenkeh; sháden-yàwén ony ne jiyúnhaghdòndón ne jiyuneghrakwaghde nyón t'kàkonde eghdakeh entkadàdón.

6 Neony ne kén-ikenh yunònde t'kàkonde ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkòn onkwédakwèkonh' ne enghshakawénnyòden ne ji-nahhóden shón ne yunarésénsé; (atshokowaghsera,) ne wadennyode ne wine o-nonwakeh; ne ji-nahhóden-shón ne yunarésénsé kananonh ne oghstaghrónwa, ne wine ne o-nonwakeh kaghnekiyughkwenthonh. (aoskón.)

7 Neony Enhhaghdonde ne kén-ikenh o-nòndakonh ne yakotkonghsòronh issy yensewatyón onkwédakwèkonh, neony ne waghsirandron ne waghseghdaghkòn nene jidewadokwaghdonh ne akaonghwenjakwèkonh.

8 Enhhenghneghkwané ne kenhèyon raóshen-nyeghtseràkonh; neony ne Royaner Niyoh enghshakokaghserokewanyón enghshakokonghsokewanyón; neony ne enghshakoriste ne raonkwedá t'kàkonde èrenh enshahhàwighde ne onghwenjakeh: ikenh ne Royaner ne rodatyadonh.

9 Neony endewenron t'kàkonde neneh ne enweghniseràdeke, Jatkaghtoh, neneh kén-ikenh ne onkwa-Niyoh; shakwàonghne shakwaghronghwaseh, neony raonhhá enseghshonkwayadakó: neneh kén-ikenh nená ne Royaner; shakwànonghne shakwaghronghwaseh, en-yakwatshennòny en-yakwadonnharen ne raodaghsratsheràkonh.

10 Ikenh ne kén-ikenh o-nòndakonh ne rasnonkeh ne Royaner enhhadorishén, neony ne Moab t'kàkonde denhhonwaraghsídakenseraghkwe, sháden-yàwén ji-niyught ne ennekery deyawenneke-

raghrionh kentskwaeh yewatyonh jiyakódonty-eghthá.

11 Neony raonhhá t'kàkonde yádenhhaghjàdade ne raodinenhherhenh, raonhhà nene raghnyásodatyése yádehhoghjadatyése dehhodeweyadatyése né naaghnyásodatyeseke; neony raonhhá eghdakeh enhhahhàwighde ne raodinayeghsera enskatneh ne jienhchonwadighk'wanyón ne radisnonkeh.

12 Neony ne jiwadénhenrode ne e-nekenh niwadénhenrode ne desade-nèn-yadon t'kàkonde eghdakeh enshahhàwighde, eghdakeh enshàyen, akwah onghwenjakeh, shádenjàwén nókenrá.

---

## CHAP. XXVI.

*I Ne dehhodirighwaghkwenh yehho-nonryaneron nene orighwiyú jiaonwadewennodaghkon ne Niyoh-tseràkonh. 20.*

**NE** eghniseràkonh t'kàkonde ne kén-ikenh deyrighwaghkwathá ne den-yakorighwaghkwen ne jiwadonghwenjàde ne Judah; Yonkwanadaghnirohh: adaghskatshera Niyoh enshaweyennèndane ne jidewaghsenghdode dekanen-yáseronnyón neony ne jiyudénhenghraghniron.

2 Sewanhodònkoh ne jiyudenhenghrakaghròndon, ne neh atdakwarighsyonghtsera ne jakaonghwenjat ne yerighwenhhawe ne tokenghskeònwel aontyèsen aondon aondaweyáde.

3 Eghtshatyè-nawaghst ne raonhhá ne jirowe-

yennendaónh ne kayanerenh, onghká en-ye-nongh-weseke naah nayasatyènhaghse: akarihkhòny jiyadewennodaghkonh nisetseràkonh.

4 Eghjhijadewennòdaghk ne Royaner-tseràkonh ne jiniyenhbènwe: ikenh ne Royaner-tseràkonh ne JEHOVAH nená nyaghtthiyeyòdòkde ne ji-niyenhbènwe ne raóshatstenghsera.

5 Ikenh raonhhá eghdakeh endeghshakohhàwi-ghde ne é-nekenghjy ye-nakere: ne nyude-nadakaradàkonh raonhhá eghdakeh enshòdy: eghdakeh enshòdy, shádenskadénné ne onghwenjakeh; akwah shádenjàwénné ne ókenrá.

6 Ne ne oghsida t'kàkonde den-yakoraghsidakenseraghkwe, sháden-yàwen ne onghsikeh ne yakòdenght neony ne dayondékhahhaghkwe ne yakodenghdaónh.

7 Ne ji-niyuhhahhodenh ne t'karighwayèry nená kananonh ne t'karighwayèry: ise, yeyudohhets-tonh disarighwayery, sakóntserihhare sadé-nyènden ne jiyuhhàde ne t'karighwayèry,

8 Orighwiyú, ne ji-niyeyuderighwinonh ne sajenhhayenghtsera, O Sayaner, kwànonghné kwaghronghwaseh nisé; ne deyudonghwenjònyh nonkwadonnhets ne ne isé saghsènná, neony akweghyarake ne ise.

9 Akweryaneh jidekon-yadonghwenjònyh ne aghsòndakonh; orighwiyú, ne naké-nikonra ne wakatyènnih tháo-nenneh Enkon-yádisake: ikenh ne ò-nenh ne sajenhhayenghtsera ènwawe ne jiyonghwenjàde, ne nye-nakeronnyon ne jiyonghwenjàde ne en-yeweyendeghdáne natdakwarighsyonghtsera.

10 Kinyoh ne ok ne yaweryéndiyught dehho-narhodonh né rodinadònhaghs ne rodirighwane-

raaxkonh, nok shèkonh yaghthaó-nikonghrayèndáne natdakwarighsyonghtsera: ne jiwadonghwenjàde ne t'karighwayèry nekenh enhhaderighwahghdentyáde ne yaghdetkarighwayèry, neony yaghkenh thaatkaghtó ne ji-nihhoyádaneghrakwah ne Royaner.

11 Sayaner, ne o-nenh enghsennisonghsaketksó, yaghthaontkaghtó: nok t'kàkonde enhontkaghtó, neony enghshakodehháde ne nyaghthao-neryéndiyú ne onkwehhokonkeh; orighwiyú, ne jiyudekhá ne yesaghswenghse t'kàkonde né enhho-nadek'wisa enhho-naghdónde.

12 Sayaner, dondakwaweyennéndás ne kayanerenh: ikenh isé ony sayúdenhónh onkwayúdenghsarakwèkonh nonkyonhhátseràkonh.

13 O Sayaner onkwa-Niyoh, thikayanertseràde thikàde ne isé ne shonkwatyádakwé-niyughstènyh; nok neok ne isé yenkwanádonhheke ne sagsèna.

14 Ro-náwendaonh wahhy, yaghwahhy thaonnonnheke, wahhy dejodekhaghsyonh ne jironnonnheghkwe, yaghthaonsahhontketskó: ne kady waghònny ne jienghsheyáððrenne enghsheronghyákende nokhony enghshakoghdonde, neony kaghson akwèkonh ne rao-neghyaghraghtsera ne enkenhheyéðnwèh enwaghdónhònweh.

15 Isé seghyaghrontyé yudeghyaghrontyé ne jínàkaonghwenjoden; O Sayaner, isé seghyaghyaghrontyé yudeghyaghrontyé ne jínàkaonghwenjoden: isé wahhy sónwèsenh; èrenh jisahhawighdonh inonh ne ji-nonkà akwèkonh ne jiyudonghwenjòkdanihhón.

16 Sayaner, aderyéndakaryaghtseràkonh yesayáðorenhónh; ne radiyàkenghs ne aderènnayenght

ne o-nenh ne saronghyakenghsera ne ro-natrànyh.

17 Aniyugt ji-niyugt ne tyuthonwisen ne kanèronh, nene dayudirondatyè thoah dayuhhawigh-donhhatye jiyen-yuderighwihheghse jienwadewèdon eghdenwadohhetste, karonghyakenghseràkonh naah, neony denwaghshenthó ji-niyuneghrakwah karonghyakenghtserowànenh jienkaronghyàken; eghkady niyakwayádodenh ne jideghskwakanere, O Sayaner.

18 Eghniyakwayádodenh yakwanèronh, eghniyakwayádodenh karonghyakenghtseràkonh, yonkwayendaónh akwah ji-niyugt nayakwawerihhewe; yaghwahy deyonkwayúdenhónh othe-non naon-sayonkwaghnerenghsyáde jidewanaghskwa ne jiyonghwenjàde, yahhony deyonkwanakdayendaónh ne jiaedewanakereke ne jiyonghwenjàde yonkwatkaronniónh.

19 Ne nyesehheyaseh ne onkwehhòkon ne enyakonnheke, enskatneh nakyerondá ne jiyawenh-hèyonh t'kàkonde ne enshontketskwaghde. Seniyeh nok dese-niriwaghk, jonhhá ne ókenghra-keh sewànakde: ikenh ne sáaweyaghtsera akwah ji-niyugt ne jiyuaweyaghsthá ne ohhondéshon-hah ne konnihèyonghse, neony ne onghwenja t'kàkonde enjakoyádinewenwe ne nyakówendaónh.

20 Kase-neh, n akonkwedá, aejadaweyade jinònweh niwake-nakde ne e-nekenh, nokhony sase-nhòdonh ne jikanhokaronde: sadaghseght kènni-karighweshah, ji-niyòre (ne Niyoh) rao-nak'wenghsera enwaderihhoghhetste.

21 Ikenh, jatkaghthoh, ne Royaner dahhayà-kenne ne jithò-nakde nene enghshakoronghyàkènde ne ye-nakeronnyón ne jiyonghwenjàde enkarihònný ne jirodirighwayádaghdonhonh: ony ne

onghwenja yaghtaonsakanhodònko ne ao-nekwenghsa, nokhony yaghshèkon thaonsayakórhòroke ne jien-yakoryú.

---

## CHAP. XXVII.

I *Nerodénnikonrare ne Niyoh ne raó-nenh-hare: 7. 12.*

**NE** eghniseràkonh ne Royaner, ne raoronghya-kenghsera, neony yunegrakwah-kòwah kowànenh, neony yughnìronh násharekòwah, wahhy enhhagh-rèwaghde ne ányoh oghswakaronh ne nyughnyaróthiye, shàden-yáwen neányoh oghswakaronh nene deyutnyaràkdonh; neony enhharyú ne o-nyare ne ne kanyadaràkonhkenderon.

2 Ne enweghniseràdeke denghserighwaghkwáse, Ne jikayenthonh kahheghdayén neo-nekwenghdara ne wine.

3 Iih ne Akyaner enkatyè-nawaghste; Iih enkanondenghseke kén-ok-hens-nensewé; onwáhens en-yukarèwaghde, Iih wahhy enwakyatyanawaghston jiwaghsondade-nyón jiony weghniserade-nyón.

4 Yaghtádewaxkhennyasé ne aonkwadedaany: onghká ayontnyonwarayenthó ony ayonkwathikdayenthóse ne jienkaderiyú? Thádenke-nenghbrotkáwe, enskatneh enkheyáddèn.

5 Kinyoh ne denhens yaayè-ná nakéshatstenghsera, nene aòndon daonsayake-nirihhònden nekeyanerenh aonsahyanerenghserisa; nokhony t'kàkonde enshyanerenghserisá denjake-nirihhònden.

6 Raonhhá wahhy enhharihhònnny nene ro-nonhhá aondahhònneghde ne Yakwek-neh ne naadiyè-na noghderá : ne enkajjònden ne Israel nokhony yunhaghdonde, neony enkanaghne ne jiyonghwenjâde enkanenhhònden.

7 Raonhhá wahhy roryuh, jishakoryuh thoikenh ne ne ronwaryuh ? áden raonhhá shakoryuh ne entyuanenhhawe nene ronwanáwenthonh nene wahhy shakoryuh.

8 Adé-nyendenghtseràkonh, ne o-nenh jiwáot-rehhatye waoghdentyonhhatye, wahhy enke-né ne denghserighwadiròndén : kénthahhàyere kaweraxhenh wáthoweraghkwé ne eghniseràkonh ne jitkaraghkwinekénse nenkawerenhhawé.

9 Nene kén-ikenh, nekady wahhònnny, nene raoyádaghdonghtsera ne Yákwék denshotyádohetste; neony nenekén-ikenh akwekonh ne ji-niyudonnionh né èrenh enskakhàwighde ne raorighwaneraaxhera; ne o-nenh enghrònnny akwèkonh ne o-nen-yáðkon nene jiyeyádaraghsthá ánen-yàwen ji-niyught ne oghsawedá o-nen-yáðkon nene kanékonghrehkhón ne jidekakhaghsyonkwenh, ne jiyuderondakade neony kayádonnihhòkonh yaghtakondidáké.

10 Shekonh ne aoyadake-nhaghsera jikanadawànenh wahhy kàyesé enwádón, neony ne jiyenakere wadewendeghdonh, neony neok yonsayudàdenre ji-niyught ne karhàkonh : étho wahhy ne niyakaah deyunhonskwaronde dewatskaón, neony étho eghdakeh enwatyén, neony ne enwatsháaghdon ne yunhaghdòndon ne éthoh.

11 Neony ne karondakeh yunhaghdòndon ne éthoh wahhy onghstathén, ro-nonhhá wahhy denskaghrihdóu : ne tyunathonwisén entkònné ne enkondékáde ; ikenh ne wahhy ne onkwehhòkon ne

nyaghdeyakó-nikonghrayendaónh : ne kady wahhónny raonhhá nene roghsón yaghthaoyèndáné ne ennidenreghtsera nerononhhakeh, neony raonhhá ne neh né enhoweyennendaónh nekenhenh yaghthaonwadinádònhaghse ne naonwanadewedón.

12 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne naah ne neh né enweghniseràdeke, néneh ne Royaner wahhy enhhanékonreke yádenhharihhoghsere ne jionkà ne deyughronwadyé ne jikayyhadye ne jionkà tyughnàwadeh ne Egypt, nokhony t'kàkonde enjisewaderoroke enskatshón akwah ok enskatshón, O ise ne eghjhisewayénhokonhah ne Israel.

13 Neony t'kàkonde eghnen-yàwenne naah néneh né enweghniseràdeke, nene kahhonrawatskòwah ne o-nenh en-yuhhonrawatsheràkareghre, neony wahhy t'kàkonde enthònné nene ro-nadadeweyennendaónh ne naonnihheye ne jiwadonghwenjàde ne Assyria, neony ne ne ronwadiyádinekenhonh ne jiwadonghwenjàde ne Egypt, neony ne t'kàkonde ne enhhonwarighwánèkén ne Royaner ne ondadokenghdy jiyunònde ne éthoh Jerusalem.

---

## CHAP. XXVIII.

I *Ephraim wákonwaronghyàkende.* 16. 18.

**KARONGHYAKENGHSERA** kanonghwakdenghsera néneh né yako-nonghwaròronh ne kanayedá, néneh ony nyeghnekakasthá ne étho Ephraim, ne aónwesengtsera ne adonnharah wahhy nen-yodaghsokwenh ne jiyujijonde, nene wahhy nà jì-nàhhoden ne ao-nonji-neh nene yeyutyèry



ne ówaghronneh ne jiyonghraghkwanyón ne ro-nonhhakeh nene rodishennyonh ne wine !

2 Jatkaghtoh, ne Royaner ne ji-niyunegrakwah ráshatste, neneh, ji-niyught ne jidenkaweradásé ne oghshekwaghdará, neony ne enwaghdónde ne denkaweradasé, ji-niyught nentyughnodontyé enwatnekawenrade, wahhy eghdakeh enwatyón ne jiyonghwenjàde osnonghsa enwadon.

3 Nene ennonwarore ne kanayeghsera, nene radighnekakasthá ne Ephraim, t'kàkonde wahhy denhhonwa naraghsidakenseraghkwe.

4 Neony ne ónwesenghdaghk adonnharaghk nene ao-nonji-neh ne ne yeyutyéry ne ówaghronneh ne jiyonghraghkwanyón nená yodaghsokwenh ne jiyujijonde, neony ji-niyught ne kayádaghsnòre akanenhhònden arekhó thiyeyuhheh akennhakeh ; Neneh, ne o-nenh raonnhá nene enhhatkaghtó yádenhhakaghrayèndáné, nene jishèkonh raonnhá rasnonghsakonh waghadek'wise.

5 Ne eghniseràkonh wahhy ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne sennonghwardrok ne ónwesenghtsera, neony ne ensatston ne enwadé-nyendenghston densade-najanhén ne adonnharah, ji-nonkà ne yudadenraónh ne raonkwedá ;

6 Neony ne kánikonrá ne jidenwatyadòreghde nadewendeghtsera ne raonhhakeh nene renderon ne kajenhhayenghtseràkonh, neony ne káshatstenghsera ne ro-nonhhakeh nene desho-natkarhadenyonh ne jiwaderiyuh ne jiyudénhenghrakaronde.

7 Nok ro-nonhhá wahhy ony sho-nadewaghdonh yádeyaohhetstonh ne wine, nokhony ne kaghnekáshatste yeghnekighrathá yádeyaohhetstonh né ro-nathahharakwaghdonh : ne radijihhengastajya neony nene yehhariwakenghs ne sho-

nadéwaghdonh yádeyaohhetstonh ne kaghnekáshatste yeghnekighrathá, ne wahhy yehho-nen-ghneghkwanonh ne wine, ne wahhy ro-nathabharrakwaghdonh yádeyaohhetstonh ne kaghnekáshatste ne rodighnekighradonh, sho-nadewaghdonh jirodidokádënyh jiro-natkaghtonh, tho-naghtdeekón nekajenhhayengtseràkonh nadewendeghtsera.

8 Wahhy adek'waghraghxherakwèkonh kanonh ne yontstikathá neony deyunon-yanight yuhetkenhonh ne jiyuderighwanerén, eghkady niyught yaghkaneká dekanakde nakanohhareghk-wenthón.

9 Raonhhá wahhy t'kàkonde enghjhisewarih-honyén nensewánikonghrayëndáne ? neony raonhhá t'kàkonde wahhy enghjhisewánikongh-rayendaghdén ne ji-nikarih-hodénh norighwadokenghdy ? éthone nene yondatstarondakwenh ne onón-dakeh, neony yondatyádónnonh ne akentskwé-nakeh.

10 Wahhy aghtyawenraghtsera ne t'kàkonde ne e-nekenh enwatrén naghtyawenratshera, agh-tyawenratshera né e-nekenh enwatren naghtyawenraghtsera ; jiyutdakwarighsyonh né e-nekenh né e-nekenh enwatren ne yutdakwarighsyonh ; kenhenniyurighwaah, ony issinyh niyurighwaah :

11 Nene deyudaónhneghskwendakeh, neony ne thiwënnaghsade, ne enhhadädy ne kén-ikenh onkwehhòkonkeh.

12 Wahhenron ne raonhhakeh, Ne nekén ne adorishenghtsera ji-nònweh naontyësen ne desewaghwishenhhéyonh ne akarih-honny aejonrishëndáne nokhony ne nekén nenjondákaridade : nokshèkonh yaghdehho-nathònde.

13 Nok ne Royaner raowènná ro-nonhhakeh wákarighwayèndaghde, aghtyawenraghtsera né e-nekenh enwatren naghtyawenraghtsera, aghtyawenraghtsera né e-nekenh enwatrén naghtyawenraghtsera, jiyutdakwarighsyonh né e-nekenh enwatrén neyutdakwarighsyonh, kenhenh niyurighwaah, ony issinyh niyurighwaah; né naòndon yaonghdèndy, íneony radighshonneh wahhadiyá-tye-nenghdaghkwé, neony wáthadirine, neony wátho-naghskwénné, neony wahhonwadiyè-ná.

14 Nekady wahhònny jathòndek ne raowènná ne Royaner, jonhhá ne jonkwéhhòkon ne sewaná-yese, ne ne ronwanatsteristhá ne kén-ikenh onkwéhhòkon ne neh Jerusalem-neh radideron:

15 Aoriwa nene jiisewenh, Nen-yonkwaghsón ne deyonkwarihhonde ne kenhhèyon, neony enkené no-neghshonh eghwahhy yeyonkwaderighwisón; ne o-nenh ne enwadawenrade nõkwire t'ká-konde wahhy denwadohhetste, yaghwahhy thayonkwaráné, ikenh nensé yonkwanowendisón ne onkwatrenhhoghtsera, neony o-nakonh ne o-nowendá né yonkwadaghseghdaghkonz.

16 Ne kady wahhònny ráwenh ne Royaner Ni-yoh, Jatkaghtoh, Eghyekideron Zion-tserákonh wahhy ne o-nèn-yá kanonghsakénseraghkwenh, ne yo-nen-yathenh, ne kanen-yandron ne jideyudenhonghdawenh, ne norighwiýú jikanonghsaken-sere: raonhhá nene entreghdaghkwe yaghwahhy éhádaoghsterihhén.

17 Kajenhhayén nadewendeghtsera ony eghy-enakadadideron ji-nònwèh nakadaderihonnyén ne ji-nikarihhodenh, neony atdakwarighsyonghtsera ji-nonká tyonde-nyendenghstíe ne ji-nityutde; neony ne oghshekwaghdara ne wahhy den-

tyonhhewe néneh né yakodaghseghdaghkonh yakodérhorokdonh ne o-nowéndáðkon, neony neoghnekáðkon ne t'kàkonde enwadawenrade ne jiyudaghseghdonh kànakde.

18 Neony ne jidesewarihhonde ne kenhbèyón wahhy aðkon en-yonnihháke, neony ne sewaderighwison ne o-neghshonh yagná thakádáke; ne o-nenh ne entyonkwárhoro ke en-yonkhinonghwaryakhón t'kàkonde eghdenwaderihhònkoghde, èthone wahhy den-yesaraghsidakenseraghkwé ne èthoh.

19 Ethone wahhy nene shonderighwaghdeny ne t'kàkonde en-yesayè-ná: wahhy orhónke-neh ne orhónke-neh ne t'kàkonde enwadohhetste, eghniserakeh neony aghsondakeh; neony wahhy t'kàkonde deyúnikonrhàrah yúnikonghranonwakt ne ok'enskat enjonghronkaghseke ne karighwanakere.

20 Ikenh ne kanakdá senhá ná niyonshah dagnón ne ne rònkweh naakwèny nehhaatyáðakwarighsyònkó; neony ne naadérhóro ke nádekyadereah dagnon nene aakwèny neghyaadatwénonnyanyón.

21 Ikenh ne Royaner wahhy enthatketskó jiniyught ne jiyundònde ne Perazim, wahhy enhhónák'wenhoh akwah jiniyught ne jiyonghraghkwanyón ne Gibeon, nene aòndon aoyúden ne raoyúdenghsera, ne raoyúdenghseràsé; neony eghnen-yawen ehhenwadohhetste jinihhoyèrenh raoyúdenghsera, ne raoyúdenghseràsé ne jinihhoyèrenh.

22 Ne kady waghònny nonwa, toghsa tháseniyèronh, onwáneken senhá en-yughnirhá jii-ghsnerenh: ikenh Wakathònde ne ne dáweghde Royaner-neh Niyoh ne kentyughkowanenhhòkon

ne enwatshaaghdón enwatyesaghdon, sháden-yà-wen enwadeweyennendáné, étho ne onghwenjakwèkonh.

23 Dejadahonghdòdenh, neony jaronk nake-wènná ; jadahhonghsiyughst, neony jathòndek ji-nikewennodenh.

24 Yaghkenh ne rakarhathoghs eghniserakwè-konh rakarhathoghs nene enlhayenthó ? yaghkenh dehho-nhodonkwenh nokhony rorajonkwenhhatye ne yutwé-nonnyanyón ne raonghwenjakeh ?

25 Ne o-nenh adennozerhenh shaghrónny ne jikakonghsonde ne éthoh, yaghkenh thadehhorenyadonh nene deyuwíronde ne o-nekwá, neony dehhodokwaghdonh ne yuthondatskàra kenhhèyonghse niyádeyughseràkeh, neony wahhayenthó ne kayádakwé-niyú nonnekery, neony nekaweyennendaónh ne barley ennekerery, ony ne rye, ne jiyudinakde-nyón ?

26 Ikenh ne rao-Niyoh yaghkenh ne dehhorihonnyènnh ne naó-nikonghròwanaghde, neony ne wahhy rorihhonnyènnh. †

27 Ikenh ne deyuwíronde ne o-nekwá yaghwahhy dekentskwaeh né aondón ne yontsthá ne yetskwáeghsthá, yahhony nedekakaghkwendakeh nedewatkarhade-nihhón thádeyutkarhade-nyonh aonhhakeh ne yuthondatskàra ne kenhhèyonghse niyádeyughseràkeh ; nok neh deyuwíronde nonekwá wahhy kayenghdonh kanékonronh eghdakeh watyonh adennits wadonh, neony ne yuthondatskàra ne kenhhèyonghse niyádeyughseràkeh nene niyunhaghdaah.

28 Kanadaroh-ò-nenghste kadakwarashón naah ; ásékenh yaghnnonwèndonh thaentskwaeke, yahhony thádaâyáke nonwèndonh ne raokaghkwenda

aaráde ne raosereghk nedekakaghkwendakeh, nendenhens aadakwàrase ne raonkweda ne yakoghсандenghsneh ronnitkwahherhá.

29 Kén-íkenh ony dakayenghdaghkwé Royanerneh ne kentyughkowanenhhòkon, ne ji-nahhoden ne yutyanadonh ne kajenhhayengtseràkonh, ne ony yuneghrakwah dekarenghsarón ne kayúdenghseràkonh.

## CHAP. XXIX.

I *Niyoh raojenhhayenghtsera adewendeghtsera aonhhakeh ne Jerusalem: 9. 13. 18.*

**KARONGHYAKENGHSERA** kanonghwakdenghsera ne ji-nonkà ne Ariel, ne ji-nonkà ne Ariel, ne jikanadowànenh ji-nònweh ne Dawed nihhanakere! sadaderorox ne jiyughserade-nyón; kinyoh radiryuh ronwennèyonh (Niyoh.)

2 Shèkonh wahhy enhhoronghyakénde ne Ariel, neony wahhy en-yuxdénne ne ó-nikonghraxhá-dane: neony t'kàkonde eghnen-yàwén ne iih-neh ji-niyught ne Ariel.

3 Neony wahhy Enkennàdayén ne isekeh thá-denskaghkwadàse, neony enkwade-nadanonná ne jiyunònde, neony Enkadenhenghronnyón ne jidende-nighnyòden.

4 Neony wahhy eghdakeh kakhawighdonh ne ise, neony wahhy ne enghsadatyáde ne onghwenjakeh, neony ne ji-nighsewennodenh wahhy akwah eghdakeh entkayákénne ó-kenrakonh, neony ne sawènná ánen-yàwen ji-niyught ne enskat

nene eghyeyádaareghkonh ne kánikonra onghwen-jákonh tyuyakenhonh, neony ne ji-nighsewenno denh wahhy ó-kenrakonh denghsjahhonhheke.

5 Senhhá issy náoriwadigh, ne kentyughkwá nene thiyakaonghwenjåde ánen-yáwen ji-niyught ne niwákenghraah, neony ne kentyughkwá ne ne rodiyádaneghrakwaghde-nyón wahhy t'kàkonde ánen-yáwen ji-niyught nóshewaghsery káthongh-deh thiyahhahé; orighwiyú, wahhy t'kàkonde yughsnóre ok-henwatyákjy.

6 Wahhy enseghshonkwayadakó jikaronghyakenhonh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon nene kaweraghs, enke-né, neony enke-né ne denyaonghwenjishonghkwe, neony karitstowànenh, enke-né kawerowànenh nokhony denkaweradàse, neony ne ódonghkwá né iwax ne yughnekàron ne òjire.

7 Neony ne kentyughkwá ne akaonghwenjakwèkonh nene ro-naderiyuh dehhodi-nyode ne Ariel, sháden-yáwen ony akwèkonh nene ro-naderiyuh dehhodinyode naonhhá neony ne naoyadakenhaghsera, neony nene aotkaronnyát aoronghyakenghsera, akwah ánen-yáwen ji-niyught ne adetshenghsera ne aghsondakeh en-yakodokaden.

8 Wahhy t'kàkonde sháden-yáwen ji-niyawenhonh ne o-nenh ne radonghkaryáx ne rónkweh wahhodetshén, neony, jatkaghtoh, warake; nok waghàyé, nokneh raweryaneh aòkon wahhy: nendenhens ne ji-niyught ne ro-nyádatshenghse ne rónkweh rodetshehonh, nok, jatkaghtoh, rodetshehonh raghnekirhá, nok waghàye, nokhony, jatkaghtoh, ró-nikonghkenhhèyonh, nokhony ne raodonnhetsdeyudonghwenjònyh naonsayughdáne ony aonsayunyádanàwen: ehhony nen-yawén ne

kentyughkwá ne akaonghwenjakwèkonh eghjadaré jiwaderiyuh nedehhodinyode jiyunonde ne Zion.

9 Sewénderòndák neony sewanegràkoh, yájà-dewennòdenh, nokhony dejaghsenthoh: rodinghwaraghdonhoh wahhy, nok yaghwine dekenh; dehhodikajaghreghseron, nok yaghdehhdighnekirenh ne kaghnekáshatshatste.

10 Wahhy ne Royaner thoweronthonh ne isekèh ne kaserenghdowànenh ne kánikonra, neony wádisewaderonweke: né nyehhadiriwakenghs neony ne yetshiyatsteristhá, né nohhèndonh yádehharighwakanere, ne rodérhòronh.

11 Neony ne jirodidokádèny ne akwèkonh aná-àwen naah ne isekèh ji-niyugt ne owennáòkon ne kaghyadonghserakeh ne ne dekaghneghdoghràkonh, nene ronnonkwehhòkon yesho-nadaghtkawenh ne ji-nonkà ne nenrodighyadonghserayenderhaónh, ròndón, Sewennaghnòdonh kén-ikenh, Wákonrighwánèken: neony wahhenrón, Yaghde-wakwe-nyonh; ásékenh dekaghneghdoghràkonh wahhy.

12 Neony ne kaghyadonghsera wahhy yewaghtkawenh ne raonhhakeh nene yaghdehhaghyadonghserayendèryh ràdón, Sewennaghnòdonh kén-ikenh, Wákonrighwánèken: nok wahhenrón, Yaghwahhy dekyadonghserayendèryh.

13 Nekady wabhòny ne Royaner ràwenh, ne neh ji-niyugt ne kén-ikenh onkwehhòkon thoah dahhontkwide iih-neh ne jiradighsakaronde, nokhony ne radighse-neh ne nayonkkonyenghste, nok ì-nónh né ji-né nádeyakwadere ne rao-neryaneh, neony ne raodighderonghtsera iih-neh nénnè-nonkàdyh nená ronwadirihhonnyènyh ne atdakwarighsyonghsera ne onkwehhòkon:



14 Nekady waghònnny, jatkaghthòb, lih enkade-  
righwaghdenyáde nene yutyúdenghseratyanadonh  
ne kentyughkwakonh ne kén-ikenh ònkweh náe-  
yádoden, ony ne yutyúdenghseratyanadonh neony  
ne yunegbrakwah; ikenh ne raodínikonghrowa-  
nenghtsera ne raononkweda ne rodínikonghrowà-  
nenghse enbhonnihhèye, neony ne rodínikonghra-  
yendaonh ne ne rodinikonghrowanhaonh rondadé-  
nikonrare ne ronnonkwehhòkon ne wahhy enwagh-  
seghdón.

15 Karonghyakenghsera kanonghwakdenghsera  
ne ne ro-nonhhakeh nene o-nakonghgy yehho-ne-  
sakonhhatyese neneh yaonghseghde ne naonwagh-  
seghden ne raodijenhhayenghtsera ne Royaner  
nokhony ne raodiyúdenghsera tyukaraghs naah,  
neony ròndón, Onghká deyonkhanere? ony on-  
ghká yonkhiyendèryh?

16 Orighwiyu wahhy sewakarhathoghs ne ka-  
righwáðkon thádesewánonghwetshaweronthonh ne  
wahhy nyokarowànenh ji-nìyught ne ratsbédònnny  
no-nawàtsta: ikenh enkenron wahhy ne ji-kayú-  
denhónh ne raonhhá ne ne roghsón, Yaghraonhá  
dehhakyádison? nedenhens ne ji-nahhoden kagh-  
són enhhawenny nene roghson, Yaghdehhogh-  
ronkaonh?

17 Yaghwahhy arekhó akwah kéndeyurighwes-  
hah, neony Lebanon wahhy denshatkarhadèny ne  
jinonkà yenshatkáwé jikahheghdayén, neony ne ji-  
kahheghdayén ne jisayontkáwé ne wahhy nyoka-  
rowànenh ji-nìyught ne karhakonghkòwah?

18 Neony ne enweghniseradeke ne dehhahhon-  
ghdakwèkonh enhharonke ne owennáðkon ne ka-  
ghyadonghserakeh, neony ne raokara ne dehma-

rónwèkonh t'kàkonde ennhàkén entkayàkenné ne jityukaraghs, ony entkayàkénne aghsadakonh.

19 Ne nyakò-nikonghranetskhah ony enjonde-ghyaron ne rao-nadonnharah ne Royaner-tserà-konh, neony ne yakodenghde-nyon ne kentyughkwakonh ne onkwehhòkon ne ennhonwadonnharèn ne Enskat ne Royadadokenghdy ne Israel.

20 Nene enskat ne yunegrakwah ne kahheh ne ne yahhothè-non thiyádejorihhonde, neony ne thiyeyèron ne karighwiyughstaghk enwatsháaghdon naah, neony akwèkonh ne ne konwatyeghwadányh ne kayádaghdonghtsera ne wahhy enskayakón :

21 Ne enkarihhònny ne rònkwèh ne denhhoderenghsaronkwen ne owènná, neony denhhonwaghskathaghse ne raonhhá nene ennhoderighwakeghrònhaghasé ne jiyudénhenghrakaronde, neony rorighwakarhathonh ne yuderighwakwarighsyonh ne nahhoden roderighwaghdenteyeghdonh ne nyahhothè-non thiyádeyurihhonde.

22 Ne kady wahhònny ràwenh ne Royaner, onghká shoyadakwenh n'Akwerent, ne jì-niyutyèjìro-nonghsode ne Yàkwek, Yàkwek yaghwahhy thaadehhén, yahhony nonwa ne rakonxkeh thádaatskenne-nònden àsé ikenh.

23 Nok ne ò-nenh shaghshakotkaghthó ne shakoyénhokonhah, nene kesnonkeh yuyúdenhonh, nene shádewaghsènnenh, wahhy ennhadiyádadèrighste naxhènná, neony ennhadiyádadèrighste ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Yàkwek, neony ne ennhonwatshaghnighseke ne Niyoh ne Israel.

24 Ro-nonhhá ony nene rodinikonghrayadaghdonhónh t'kàkonde deathònne nene enshodínikon-

ghrayëndané, neony ro-nonhhá nene ro-ponghshe-  
nhá ne naadiweyendeghdané ji-nikarihodenh.

---

### CHAP. XXX.

1 *Ne onkwehhòkon ronwadightharànyh ne tyuri-  
wa ne ji-nihondade-nyahhèsenh ne Egypt-  
tseràkonh, 8.*

**NE** karonghyakenghsera kanonghwakdenghsera  
ne exháokonhah nene deyerighwaghrihthá, ràdon  
ne Royaner, neneh ne yakodatjenhhayènyh, nok  
yahhih-neh detyuyenghdaghkonh; neony ne kár-  
horokdonh ne waderhorokthá, nok yahí Aké-ni-  
konrakonh detyuyenghdaghkonh nene waghodiye-  
ghstonhhatye karighwaneren ne jikarighwaneren :

2 Nene ayonghdèndy ayenghde ne ji-nonkà ne  
Egypt, neony yaghdeyakorighwanèndon ne jixha-  
karonde; ne ne daondatyádaghñirade nyádehhadi-  
yadyh ne raóshatstenghseràkonh ne Pharaoh, ne-  
ony ne aondewennòdaghkwe ne jiyudaghsàdare  
ne Egypt !

3 Ne kady waghònny t'kàkonde ne raóshatsten-  
ghsera ne Pharaoh nene sewadehhatsera, neony  
ne jisewadewennodaghkonh ne jiyudaghsàdare ne  
Egypt ne sewatkaronnyát.

4 Ikenh ne radirighwakwé-niyúse radideron  
éthoh Zoar, neony ne raonkweda ne kanenghrakeh  
ji-nikarihodenh thonwanadennyeghdonh wah-  
honneuwe étho Hanes.

5 Akwèkonh waghonwanadehháde ne onkweh-  
hòkon nene yaghdeyukwe-nyonh so-nadonghra-

daghkwen, nedénhens naodiye-nawase nedénhens nao-nadonghradon, neok nyudehhat, nokhony ne rao-nadehhatsera.

6 Ne konwadighwishadonh ne kondiryú ne entyekeh : Ne ji-nónkà ne wadonghwenjade ne deyú-nikonrhàrah neony ó-nikonghranonghwakdane, eghnonkà entkondiyenghdaghkwe ne nityuyenhah nokhony noxdénhah ne kenrex, ne o-nyare neony yudekanese katyése ne o-nyare, enkondihhawe wahhy ne rao-natshókowaghsera kondighnénxkeh ne nityudiyenhah ne ade-nàdyh, neony ne ji-nih-ho-natyénighdonh ne jiyudinowakwaròndon ne camels, ne nonkwehhokonkeh nene yaghtaondonghradakwe.

7 Ikenh ne Egyptians-àka wahhy enhhadiyè-nawase ne nokhoriwakon, neony yaghtaonderyéndònny : ne kady wahhònny Nen-yátkaghshenthó nene ji-niyutyèrenh kèn-ikenh, Ne raodishats-tenghsera aontyén thádaondòdade.

8 Was nonwa, syàdonh ne raodihhèndonh ne adek'waghraghkneh, neony jánát enweghyaghraghkwén ne kaghyadonghseràkonh, nene aontyèsen ne kíshenh ne jiyenwaderighwihhewe nene dàwe ne ji-niyenhhènwe neone ne ji-niyenhhènwe ;

9 Nene k n-ikenh nená ne deyrighwaghrigh-thá ne onkwehhòkon, yako-nòwénse exháðkon, exháðkon nene yaghdeyondahhonsadats ne raoghtyawenragtsera ne Royaner :

10 Nene ronwenniny nene yehhadikenghs, Yaghdehhodikenh : neony ne ro-nonhhakeh ne nyehhadiriwakenghs ne nissy naoriwadyh, yaghtihyey-onkhirighwakenseh ne onkyonhhakeh ne t'karigh-wayèry karighwáðkon ; dakwadatyá ne deyrigh-

waghstarathése, yehhariwakenghs rorighwayá daghdonhonh :

11 Dondase-niyàken'n ne jiyuhhàde, donsasatkarhadènyh ne jikènniyuhhahhaah, ne tyuriwa ne Enskat ne Israel nene daàdàne ne onkwahhèndonh.

12 Ne waghònny éthone ràwenh ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel, Ne tyuriwa ne sewakenghrádanihónh kén-ikenh owènná, neony sewadewennodaghkonh ne yetshighwishadonh nokhony desewaghskhennyase neony ne sewat-yènnnyh :

13 Ne kady waghònny kén-ikenh kayádaghdonghsera isekèh wahhy ji-niyught ne dayughrionh nenkaweyennendaonh ne nakárhè-nenne, dayudotyé ne e-nekenh jidekanen-yáseronnyón, enwawé ne denskarighde okhenwatyákjy yuderihhókde.

14 Neony denhharighde ji-niyught ne jidehaghgrighthá ne ratsbédònny nene wátkaghriseron kenhoknisewáse ; yaghthaàwenre : ne kady waghonny yaghthaondetshèny ne jideyuderánekaronh ne deyughriseron niyádekahhere nene akayè-ná nojire ji-nonkà nonghwenjakeh, nedenhens ne ne akayè-ná ne oghnèkanoghs thaondakakwekde aon-dakayákenne ne o-neghshonh.

15 Ikenh éthone rawenh ne Royaner Niyoh, ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel, Ne dejakotkarhadènyon ne yejakaonrishendaonh ne nenjesayádakó ; ne skennéntseràkonh neony ne enghse-nyahhèsén ne sáshatstenghsera ; nok yaghdesathondàdonh.

16 Nok wesewenron, Yaghden ; ikenh en-yakwadekó yakoghsadenghsneh ; (en-yakwennitskwaren ;) ne kady waghonny-kenh ensewadekó : neony ne en-yonkwaghsàden ne deyukah, ne kady wah-

hònny t'kàkonde ro-nonhhá nene en-yetshighsere neky nyughsnòre.

17 Oyèry tewénnyawe en-yondekó ji-nonkà ne entyondaderighwaghsten ne enskat; ji-nonkà ne wisk nentyondaderighwaghsten enghsadekwaghde; ji-nikariwes yenyésènderon ji-niyught ne yehhaghserohharaghk'wá ne o-nondohharakeh ne jiyunònde, neony ji-niyught ne jikanyádarohhare ne onghnyagrakeh.

18 Neony ne wabhònny ranonwese ne Royaner enghyennonná, nene aontyèsen aonsaghyèndere ne isekeh; ne kady wabhònny ne naondahhotharadatsché ne naontyèsen aonsaghyèndere ne isekeh; ikenh ne Royaner nená ne Nìyoh ne rajenhayenghs: yakodaghskats wahhy akwèkonh ne ro-nonhhá ne ronwànonghne ne raonhhá.

19 Ikenh ne onkwèhkhòkon étho en-yonnakerade Zion-tseràkonh éthoh Jerusalem; yaghshekonh thádaonsaghsaghsenthó: raonhhá wahhy ákwah en-syèndere ne isekeh ne jisewènnode ne yádeghsaghsenthoghs; ne o-nenh enghyathòndeke, entyarighwáserakwén wahhy.

20 Neony ethosané ne Royaner entyon ne kanadaroh ne waderáswaxhenh, neony ne oghnékanoghs ne karonghyakenghsera, nok shèkonh yaghe yesarihhonnyènnny aonwadiyádonneke shèkonh ne jikanetsker, nok skaghdekeh enseghshèken ne yesarihhonnyènnny:

21 Neony ne sahhonghdá t'kàkonde enghsaronge ne owèna saghnakén, yòndon, Kenghyuhhàde, ne sathahhida, neony denghsatkarhadèny ne jiseweyendeghdaghkonh sesnonkeh, neony ne o-nenh denghsatkarhadèny ne seghse-nekwádyh.

22 Enghsídaxhàde denghse-non-yanighde ony

ne kárhokdonh ne sayádònyh ne karistanòron,  
neony ne karaseghstonh jiyeyonwerondaghk'wá  
nyewistanawenghthá ne sayádònyh ne oji-nek-  
war karistanoron : issy yensády ji-niyught ne òya  
yonthá dayuwistanawenhonhhatye yudawengh-  
radonhhatyé okenhha, enghsenhhaghse, jè-nah  
kenthoh.

23 Ethone wahhy\*enthakennòreghte ne sagh-  
nekwagsakeh, (sàén,) nene t'kàkonde enghsyen-  
thó ne onghwenjakeh thentkàkwekde ; neony ne  
kanadaroh enwatkáwe ne onghwenjakeh, neony  
t'kàkonde en-yurésenhháke nokhony enkanakeren-  
ne : ne enweghniseràdeke ne satshènen enkondek-  
hònny étho jiwadenhenghrowànenh.

24 Shaden-yàwen ony ne deyudinakares, neony  
ne nityudiyènhah ade-nàdyh nene kondikarhatho-  
ghs ne onghwenja, enkonðike aoskón yuk'wáthenh  
nene nenwáshèwenh wadonh yakennekerojengh-  
daghk'wá ony ne yónshewaghtá.

25 Neony étho akwèkonh ne jiyunondowànen-  
ghse, neony ne onghnyagrakeh akwèkonh jiyon-  
ghnyaghronnyón, kayyhonhhade-nyón neony ka-  
ghnawaghronnyón ne oghnekádkou ne eghniserà-  
konh ne waderiyughserowànenh, ne o-nenh ne  
yunonghsákarade wákáryè-nénne.

26 Senhhá isy nònweh, ne naoghswatheghtsera  
ne ne eghnida eghnen-yàwenne ji-niyught ne ao-  
ghswatheghtsera ne karaghkwá, neony ne aoghs-  
watheghtsera ne karaghkwá jádaghk nadenkagh-  
náneda, ji-niyught ne jídeyughswathe ne jádaghk  
niweghniseràkeh, ne eghniseràkonh nene Royaner  
waghshako-nerenke nene dehhonwadighrighdènyy  
ne raonkweda, neony saghshakojènde ne jiro-nat-  
karewaghdanyón.

27 Jatkaghtoh, ne raoghsènná ne Royaner ìnonh nondare, yudekané ne rao-nákhwenghsera, neony roghryé-naxdetye; raghseneh wahhy kananonh ne aderyaghdikhonghsera, neony ne raw-énnaghsonh ne enwatsháaghde enwadek'wisa nojire:

28 Neony ne raodonryeghtsera, ji-nìyught natutnekawenghràdon, yenkanihharane shadeyegh nyásienh, ne nenwawàkon ne niyádeyonghwenjàkeh enwadon ne yonwakthá ne aòkon: (en-yònni:) neony t'kàkonde en-yakoristanhondáke ne eghsàkonh ne onkwehhòkon, nene yaghtaonsaghsadewaghde.

29 Ensewarennayèndáke wahhy, ji-nìyught ne aghsòndakonh ne ò-nenh ne orighwadokenghdy yakotyenawaghstonh; neony ne atshennonnyaghtsera ne adonnhets, ji-nìyught ne o-nenh enskat enke-ne ne wadèrennothá ne nyayonwe ne ji-nonkà thode-nònde ne Royaner, ne ji-nonkà ne Enskat ne thihháshatste ne Israel.

30 Neony ne Royaner ne enkarihònny ne raònwesenghtsera owènná ne en-yakothòndeke, neony t'kàkonde ne en-yako-náðònhaghse ne dewen-nirékaráon eghdakeh ne rao-nontshá, enke-né ne aderyaghdikhonghsera ne rao-nákhwenghsera, neony enke-né ne odonghkwá ne enwaghdónde enwadek'wisa nojire, denwadokwaghde, neony denkaweradàse, neony enkaghshekwaghdarénne.

31 Ikenh dewaderihhònkoghde ne raowènná ne Royaner ne t'kàkonde enkaghwæh eghdakeh enwatyon ne Assyrian, nene enwaghdondón enwadón adennits.

32 Neony akwèkonh ji-nikanakde-nyón kanònweh ne yonghwenjontyonh enwadohhetste nénné



nadennits, ne ne Royaner wahhy enhho-nitskara-ghkwé, t'kàkonde wahhy enke-né kanájõronh neony ne karenghsõdaryh yughtharéõnweh: neony aderiyughseràkonh ne en-yondawedon ne enhhaderyughde.

33 Ikenh No-neghshonh akayonh jikaweyen-nendaonh; orighwiyú, ne koraghkõwali nenwahhy watsheronyaghkwenthonh: roghsón deyuseren-honh nokhony kowànenh; ne jiyúðõn-yode nêthoh nená nõjire nokhony êsõ nõyende: ne jiradonryése ne Royaner, akwah ji-niyught ne jiyughnawadeght ne yunên-yadex, ne wahhy enwadêkade.

## CHAP. XXXI.

**KANONGHWAKDENGHSERA** karonghya-kenghsera ne ro-nonhhakeh nene Egypt niyenh-õnne ne nyaadiyê-nawase, neony yakoghsaden-ghsneh enhhontyén, neony enhhondewennodagh-kon ne kásereghdiyuh, ne tyuriwa ne rodityugh-kowànenh; neony yakoghsadenghsneh ronmits-kwalherhá, ne tyuriwa jiàkwah rodiyádaghni-ronh: nok yaghtthiyehho-natkaghtthonh ne ji-non-kà ne Enskat Royádadokenghdy ne Israel, yah-hony dehhonwayádisàkonh ne Royaner!

2 Shêkonh ony ró-nikonghrowànenh, neony ne enkahhewe ne wahhetkén, neony yaghtthádaonda-konwaghdáde ne raowennáðkon: neony enhhat-ketskó ne denghnighnyòden ne kanonghsa ne royú denghseraxenh, nokhony ne dehhodinyode ron-onhhá nene shakodiye-nawase nene kayúdenhonh ne kayádaghdonghsera.

3 Né nonwá ne Egyptians-áká roandónkweñ wahhy, yagh-Niyoh dekenh; neony ne raoditshènen ne yakoghsadengh ówaronh wahhy, neony yaghwahhy kánikonra dekenh, Ne o-nenh ne Royaner yádenhaghjádade, deghnijáronh nene shakodiye-nawaseh t'kàkonde wahhy enhhadiryé-nenne, neony raonhha nene raye-nawaseh t'kàkonde enthayadénne, nokhony radikwèkonh wahhy jien-skatneh jienthadighsorrhène.

4 Ikenh éthosane ne Royaner rakwadyaseh niih-neh, akwah ji-niyught ne kenrex nokhony ne nityuyenhah ne kenrex deyaonhaghre ne nashakoghdonde, ne o-nenh ne kentyughkwá ne ratsteristha ne deyudinákaronhah neneh nen-yenhhana-don ne raonhhakeh entkonne, yaghtaathaníke naodiwènná, yakhony thaondahhó-nikonréne ne jiyunaderitstare: eghkady nen-yàwen ne Royaner ne kentyughkowanenhòkon dahhontsnenghde ne ne aonderiyú ne jiyundnde ne Zion, nokhony nene jiyonghnyahhere ne éthoh.

5 Ji-niyught ne jidénshonhah kondityé, éthokady nenyàwen ne Royaner ne kentyughkowan-ehhòkon enghshako-nennonná ne Jerusalem; denghshakoghsé-nyé-né enseghshakoyadakó, neony wadohhetstane enseghshakoyadako. (ne sewaderighwadewaghdonh.)

6 Donsajatkarhadènyh raonhhakeh akaonhhakeh ne exhádkon ne Israel ne deyuserenhonh ne yakoyeshaonh.

7 Ikenh ne enweghniseràdeke niyádeyonkwe-dakeh wahhy issy yenhhòdy ne raoyádonnyh ne karistandron, neony ne raoyadonnyh ne oji-nekwar karistandron, ne ne akwah ise sewasnonkeh sewadonh jisewaghsón ne isekeh ne skarighwaneren.

8 Ethone t'kàkonde ne Assyrian en-yushàrenne ne asharékòwah, yahheghdetyuyenghdaghkonh jì-nonkà ne raonkwédaneghrakwah : neony ne ásharékowah, yahheghdetyuyenghdaghkonh jì-nonkà ne raonkwédakenrát, t'kàkonde enhhoghdonde : nok enhhadekwaghse ne ásharekòwah, nok ne rao-nekenghderontsera eghdakeh enwatyón.

9 Neony enhhadohhetste nene yughniron roye-nawakonh ne jìdeyuderyénthàrah, neony ne shakoyádaneghrakwaghde-nyón radirighwakwé-niyushon t'kàkonde wahhy enhhaditshanike ne jìkan-yadarohhare, ràdon ne Royaner, neneken ojire ne Zion-tseràkonh, neony nejirodekháðnweh ne Jerusalemtseràkonh.

---

## CHAP. XXXII.

I *Ne raoyádaderightsera ne Keristus ne raoyanertsera.* 9. 15.

**JATKAGHTHOH,** ne koraghkòwah t'kàkonde ne ronwáshatstenseràwyh nenhhaderighwaghden-tyáde ne atdakwarighsyonghtsera, nokhony nene radiyádanoronshón ne enthonnonghdón ne kajenh-hayenghtseràkonh jìden-yondatyádòreghe nade-wendeghtsera.

2 Neony ne ònkweh t'kàkonde ehhen-yondagh-seghde ne jì-nonkà nityuwerenhhah, neony ayon-dérhòroke ne jìdentyuweradasehhatyé ; jì-niyught kayyhonhhade-nyón ne oghnekanoghs ne oghstath-enkeh ; jì-niyught ne jìyuraghkwawerhonh ne jìde-yutstenghrékòwah ne jì-nònwel niyaonghwenjak-enhhèyonh.

3 Neony ne raodikaghráðkon nene radiken yaghtaoditshàdaren ; neony ne rao-nahhonghdáðkon nene yakothònde neky yakodahhongsade.

4 Ony ne adonnhets nene deyughskhennyasé kayádaghsnòret'kàkonde enwaronke en-yúnikonghgrayèndàne, neony ne awénnaghsonh nene yakowánèndax yakowanhighse t'kàkonde ne enkaweyenendaónh nene en-yondàdy ok adenno-serhenh.

5 Nene yúdarækón ne ònkweh yakorighwane-rén yaghdén shèkonh né aonsayondade-nadonghk-wé yako-nidenregbskonh, yabhony thadetyakorighwayèry nen-yudewennonkoghdonh ne ne ayakotyèsen.

6 Ikenh ne yúdarækón ne ònkweh ne en-yondatyáde ne yúdaræse karighwaneraxhera, neony ne raweryaneh ne en-yuyúden ne kayádaghdonghtsera, né deyakodaderighwaghkwaseh thiyeyakonowenghdonh yakènhah, (yakorighwiyughstonh,) neony atsteh yakoyadontyeghdonh yakorighwayádaghdonhonh deyakoderyéndawenryeh ne Royaner-neh, aðkon yudonhónh ne adonnhets nene adonghkaryakón ; neony enseghshako-nyádanàwenghde ne yako-nyádathenghse yakoyádakenhheyón.

7 Shádèyught ony né neh né rotstonh ne jiraonkwédahhetkenhónh ne wahhy ne wahhetken : ne wahhy enghshakokarenghrakwen karighwanerén en-yakoyádondàkó ne jiyuhhahhaghñronh nene enghshakoghdónde ne yakòdenght yonnonwenghdanyón owennáðkon, ony sháden-yàwen ne ò-nenh ne yakòdenh en-yewenniuekénne entyerighwayèride.

8 Nok ne nyako-nidènrón ne en-yondatkarenghrakwén ne kendènrón nákarihhódenshón ; neony

ne yakaweryaghsayuh yako-nidênronh ne ná t'kâ-konde enhhâdâke.

9 Satketskoh, jonhhá ne sewánheghtyénhòkon ne ne jonrishendaónh; dakwadewennathòndek, ìse ne sewaweyennaxhenh thisewaweyennéndeh ne sewayúdaseshón; (ony sewaxdenhhòkon;) ja-thòndek nakewènna jiwákerighwagsawén.

10 Yudeghniserakade nokhony noghsérâðkon t'kâkonde densewánikonrhâren, ìse ne sewaweyennaxhenh thisewaweyennéndeh ne sewánheghtyénhòkon: ikenh ne nenhondé-nenhharisa ne kabhigk t'kâkonde ondakenhheye, yaghtaondare ne rarorox.

11 Sewayádishonghk, ìse sewánheghtyénhòkon ne ne nenjionrishendaónh; desewánikonrhârenh, ìse ne sewaweyennaxhénse thisewaweyennéndeh: yetshigk'wanyonh, ony yetshihbayenghsònnyh, neony desatyákwaranhak ne kayare-nákanyá-darodén.

12 Denkonghshenthó enkarihhònny ne jiye-nónkeghrahá, nene jiyaweryéndiyught nene thiutkwathonh ne jiye-nakeré, nene yudé-nenhharadeghyaron yutkâ-âdonh.

13 Nene étho jiwadonghwenjâde ne akonkwedá ne entkondeghyaron en-yudikedoghde ohhikda nok oghnyðnwar, orighwiyú, akwèkonh ne jikanonghsòdon ne adonnharah ne kanâðakonh ne adonnharagk:

14 Aoriwa ne yude-nonghsatkonnyenghs ne sadewendeghdonh; ne kentiyughkowânenh de-yeghsibhare ne jikanadowânenh ne ok yâdenjodâdenre; nene jiwadénhenghròdon neony ne deyudenonghsakwé-nònnyh deyusakda edaryón é-nekenghjy nëeh ná ne o-nâkonghjy t'kânakde ne ji-ni-

yeuhhênwé, ne ao-nadonnharah ne yudighderonnyh  
ne ade-nàdyh, ne yunadenhenrode ne yunatkade  
yunaderaseron deyunadatshiharaghdonh ;

15 Ji-nênwe ne Kánikonrá nenhentyonkwawe-  
ròndane ne onkyonhhakeh ne é-nekenghyy entka-  
yenghdaghwé, nokhony ne karhàkonh ensewat-  
káwe nekahheghdakeh, neony ne jiensewatkáwe  
ne kahheghdakeh enwaghràdon ikenh wahhy de-  
yuderhawenheh.

16 Ethone denwatýadoreghde ne adewendegh-  
tsera t'kàkonde eghyenwennakerade karhakongh-  
tseràkonh, nok ne atdakwarighsyonghtsera egh-  
né enjodàdenre ji-nònweh nijotkawenh nikah-  
heghdayén.

17 Neony ne kayúdenghsera ne atdakwarighsy-  
onghtsera nèná ne kayaberènh ; neony ne aonsaya-  
kaonnhede ne natdakwarighsyonghtsera, en-yak-  
aononrishèndane jiskènnen nokhony nene jiorigh-  
wiyú jien-yakorhàreke nene ji-niyenhhênwe.

18 Neony ne akonkweda t'kàkonde ehhen-yon-  
nakerade ji-nonneskènnen thiye-nakere, neony ye-  
nakerèdnweh, neony ji-nònweh t'kànakde nadoris-  
henghtsera skennéntseràkonh,

19 Ne o-nenh enkaghshekwaghdarénne, en-yo-  
sénne ne jideyuderhawenheh, neony ne jikanado-  
wànenh eghdakeh enwàdon nakwah eghdakeh ni-  
kànakde.

20 Yakodaghskats nene yakoyenthonh tháde-  
kàde ne akwèkonh ne oghnekanoghshòkon, nene  
yaontyón ne jiyeyuderihhókde ne etho nònweh ne  
deyudinakares oghsida ony ne ade-nàdyh.

## CHAP. XXXIII.

I *Niyoh enghshakojènhhayén ro-nonhhakeh ne ronwaghswenghse ne o-nonghsadokenghdi-keh.* 13.

**KARONGHYAKENGHSERA** kanonghwak-denghsera ne ne isekel ne sabhetkenhonh, neony yaghwahhy desatkenhonh; neony deyonke-nirighwanerenh okhorighwaghrákehah, neony yahhorighwaghrakehhah, dekenh jidesewarighwanerenh nise! ne o-nenh t'kákonde enghsaghtkáwe neyutkenh, en'satkénne wahhy, neony ne o-nenh enghsaghtkáwe ne jidese-nirighwanerenh norighwaghrakehhah, densewarighwanerenke ne orighwaghrakehhah ne ise.

2 O Sayaner, dondakwèndenr nonkyonhhakeh; kwànonghne nise: ne ise raodinontshá niyádeyurhónkeseràkeh, ne onkwadaghskatshera ne éthone ne ji-nadeyunikonrharah.

3 Ne jityuritstare ne nyaghtthiyejoghrònkát ne onkwehhòkon wáondekó; ne jityutharadàdonh ne yádegshyadyh ne niyádeyakaonghwenjàkeh thiyádeyudokwenh.

4 Neony satkenghsera t'kákonde wahhy enkarorón ji-niyught ne jiyerorox ne kaji-nowaxhenh orwarané: ji-niyught nekondidakhe-nontyé nene ony jo-natswade-nyonhhatye ne kwèn-yuh wahhy thiyenghshako-nitskaraghkwanyón.

5 Ne Royaner kahharadonh naah; wahhy é-nekenghji thanakere: ro-nanonh wahhy ne Zion ne

kajenhhayenghtsera adewendeghtsera ony atdakwarighsyonghtsera.

6 Neony kánikonghrowanenghtsera ony aghronkhatsera ne wahhy eghdenghsadenghnirade jini-kariwes sonnhe, neony ne káshatstenghsera ne adaghskatshera : neneronwatshanighse ne Royaner ne ná ne raotshókowaghsera.

7 Jatkaghtoh, nene rao-nonkwédaneghrakwaghde-nyón roditshaghniighde-nyón yaghthádaonghshéntó; nene radirighwaghserónny ne kayanerenh wahhy denhhonghshentoh jiyutskarát hónweh.

8 Nene jiyuhhahhakwé-niyú kahhahhayeshaghse, nene rónkweh rathabhine wáthàdané: ò-nenh wáthâyáke ne jidehhodirihhonde, wahhadaghkwaughswén ne jikanadayèndon, yahhonghká nònkweh degshshakoraghk'wá.

9 Ne onghwenja yúnikonranenghs nokhony deyut'-yòkdonh, Lebanon ne raodehhenghsera neony dekaghstarathedonh shádekàde; Sharon akwah jini-yught ne karhàkonh, neony Bashan neony ne Carmel sòndawét sàwak ne rao-nahhyhk.

10 Nonwa wahhy Enkatketskó, radon ne Royaner, nonwa kenh Enkatharàdade; nonwa kenh Iih enkharadade yádekyadyh.

11 Ensewayè-ná wahhy óshewaghsery; ensewahhewe wahhy ne oji-náara: sewadonryeghtsera akwah jini-yught ne ojire ne wahhy ensadek'wisa.

12 Neony ne onkwehhòkon akwah ánen-yàwen jini-yught ne jiyudekhá jiyeghsawédónny; jini-yught ne ohhikda dayerighde ne t'kàkonde wahhy enwatshaaghdon ojistakeh.

13 Jathòndek, jonhhá nene inonh niyòre, ne ji-



nahhoden waxhón; neony nene thoah nisewése, sadondere-n saronk nakéshatstenghsera.

14 Ne nyakorighwaneraaxkonh ne Zion-tserákonh wahhy yetshanighse; kaghderonghxherowànenh ne yuderihhókde ne yurighwaneghrakwah ne thádeyakó-nikonrakeh: Akaonhhá nene onkwentyughkwakonh ye-nakere ne nen-yakoghdonde nojire? akaonhhá nene onkwentyughkwakonh ye-nakere nene ji-niyenhenwé yudekhá?

15 Raonhhá nene ire jiyutdakwarighsyonh, nokhony ne roghtharaghkwenh ne kawennyúse; raonhhá ne ne rodaghkwaghswenhonf ne daodèntshón ne naonwaghwisháde, nene aennontshòndawede ne jiroye-nawakonh ne ji-nikanòron ronwarharatstènyh, nene dehhodahhonghdakwèkonh ne naothòndeke ne o-nekwenghsá, neony dehhoderónwèkonh ne naatkaghtoh ne wahhetken;

16 Raonhhá é-nekenghji yenhennakerade: thò-nakde ne raoyáde-nhaghsera ne wahhy ne denhhénnyádatste ne otstenra; kanadaroh wahhy enhhonwáyón ne raonhhá, raognèkanoghs wahhy orighwiyú ikenh.

17 Skaghdekeh wahhy jienghtshatkaghtó ne koraghkòwah ne raoraseghtserákonh: wahhy enhontkaghtó ne jiwadonghwenjàde nene ákwah inonh niyòre.

18 Sadonnhets wahhy ensatyènhaghse ne kaghderonghxherowànenh kajenhhayenghtsera adewendeghtsera. Kakhá náneh raghyadonghserayendèryh? kakhá náneh rayè-naghs? kakhá náneh raonhhá nenerarats ne nyunonghsákarade-nyón.

19 Yaghtaaaghshékén ne ronnonkwédaxhenh ne ronnonkweh; nene ronnonkwehhòkon nene senhhá o-nakonh ne ji-niyewennodenh ji-nise nisakwe-

nyonh jisáni konghrayèndase ; ne yakawénnagh-sanèndax, ne neyaghdesakwe-nyonh aaghsaronke.

20 Satkaghtoh ne étho Zion, ne jikanàdayen ne onkwarighwiyughstaghk : skaghdékeh wahhy jienghsatkaghtó, ne Jerusalem ne skènnén thiye-nakere, ne jiwaghskwahhere nená ne yagné egh-dakeh thenkahhawighdón ; yahhenskat ne ji-nikonh kanonjòdon ne éthoh yaghtonwèndonh èrenh thakaghkwidon, yahhony kaneka ne ji-nikonh ne agh-seriye ne éthoh thádaontyáke.

21 Nok étho ne ónwesenghtsera ne Royaner wahhy onkyonhhakeh kànakde ne dekayyhonhhakaronse nokhony yughnàwadeh ; nene aonghdèndy yaghdekahhònwayen nenakakàwe, yahhony ne ne ayuhhonwarasehhake ne kahhonweyákòwah ne éthoh aondohhetste.

22 Ikenh ne Royaner nená nonkwajenhhayenghtsera, ne Royaner nená ne shonkwaghtyawenraghtseràwyh, ne Royaner nená ne onkwa-koraghkòwah ; raonhhá wahhy enseghshonkwayadakó.

23 Jiwakatsheryédade-nyón wahhy yutnerenghsyonkwenh ; yaghdejodiyádagniràdonh jiro-naderòndode ; yaghdehhodikwe-nyonh ne daonsahhòdinyádarakwarighdon : éthone naah ne thondahhonnonghdonse ne jiwáódaxhènnékowah wádewa dekhaghsyònkó ; ne noghsinokwá en-yakoyè-ná ne shako-naghseghthá.

24 Neony ne ye-nakere yaghdeyàweght ayairon, Wake-nonghwakdany : nene onkwehhòkon ne ne étho ye-nakere t'kàkonde enjondaderighwiyughsten ne raodiyádaghdoughtsera.

## CHAP. XXXIV.

**KARO** kajatkwit, niyádejonghwenjàkeh, né nae-jathòndeke; nokhony aejadahhonghsadade, jonk-wehhòkon: kinyoh ne onghwenja yuthòndek, nokhony akwèkonh ne ji-niwat; ne onghwenja, neony orighwakwèkonh nene eghkondiyakense.

2 Ikenh ne raoderyaghdikhonghsera ne Royaner yakotrànnyh wahhy ne akaonghwenjakwèkonh, neony ne rao-nákhwenghsera wahhy akwèkonh niyehhonatrànnyh ne raodityughkwá ne ronderiyugh: thenthàkwekde enghshakoghdonde, ehhengshakoghsharìneghde ji-nonkà tyeryughthá.

3 Ne ne jienhchonwadiryú ony t'kàkonde atsteh yenwatyon, neony radiyádakeraghse ne raodiyeròndakenhhá, neony ne jiyunondowànenghse wahhy enkawistanawenghdon enwadon ne raodinekwenghsá.

4 Neony kentyughkwakwèkonh ne karon-yakeh wahhy enkawistanawenghdon, neony ne karonghyákehòkon entkaghwe-nonnihháke yenwaderoroke enskatneh ji-niyught ne kahhonródakwé-nònyh kaghyadonghsera: neony raodityughkwakwèkonh eghdakeh enhhadiyèndáne, ji-niyught ne wakane-raghdenne ne 6-nenhharakeh, neony ji-niyught ne jiwayense ne jokaghreghdese karònda.

5 Ikenh nakwásharekòwah t'kàkonde wahhy enkanohharehhake étho jiyontyádohharethá ne karonghyakonh: jatkaghtòh, t'kàkonde wahhy enyosenne ne Idumea, nokhony nonkwehhokonkeh enhho-nasénne ne enkheronghyákende, nene kajenh-hayenghtsera ne adewendeghtsera.

6 Nene raosharekòwah ne Royaner kananonh

naah ne o-nekwenghsá ; warésenghserònyh wahhy ne nakwah enwarésén, neony enke-né ne o-nekwenghsa ne nikonnasá ne deyudinákarondonhah ony kondiyádakeraghsé, enke-ne ne yutstyeghserarésénh ne nikonnasá ne deyudinákarondonhah : ikenh ne Royaner wabhennèyon Bozrah-tseràkonh, neony wáodadawenthókowah nejiwadonghwenjâde ne Idumea.

7 Neony ne yuronwaronde anyoh yakoghsâdenghs ne wahhy endewatsnenghde enihònde, neony ne deyudinákareshèkon entkènne ne anakareshèn ; neony ne rao-nadonghwenjakèh wahhy enkanánawenghdon o-nekwenghsa enwadon, neony ne ókenra jiro-nadákenghrade-nyonh warésenghstonh ne jiyur-senh.

8 Ikenh nená ne raodeghnisera ne Royaner ne enghshakoronghyákède, neony ne en-yughseràdeke ne raonsontkarayéride wahhy dekarighwake-nenh ne Zion.

9 Neony ne jiyughnawadeh ne éthoh wahhy denwatdèny oghneghdá enwàdon, neony ne yudákenghrade-nyonh ne éthoh yunèn yadax enwàdon, neony ne jiwadonghwenjâde ne éthoh wahhy ánenyàwen jiniyughte yughneghdadekhá.

10 Yaghwahhy thonsónswaghdon ne jiwaghsónjàde yahíony ne jiweghniseràde, ne ne éthoh wahhy en-yatyékwakarakàdon ne jiniyenh-hènwe : ne jidakónekwaghsadatyé jiony wákaghnekwaghsadatyé eghkâyese enwadonghseke, yahhenskat thádaondohhetste ne jiniyenh-hènwe neony ne jiniyenh-hènwe :

11 Ne (cormorant konwâyats,) k-jidenserowànenh ányoh lokawekowah neony ne ohhakwaronh ne wahhy enwatvadakwé-nyughste ; ne nohhòwa

shádèyugt nokhony ne jokáwékòwah nèeh eh-henkonnakerade: neony raonhhá wahhy yadenhadàkwarighde yenhharén éthoh ne jikayeronnitstoh yutdakwarighsyonh ne den-yónnikonghrakhaghsyònkó, neony ne o-nen-yáðkon ne aókonshón.

12 Ne yenghshakodinadon nene ro-nonkwédaneghrakwaghde-nyón ne éthoh ne ji-nonkà kayanertsera, nok yahhenskat eghthayéderòndáke, neony akwèkonh naonhha aoyádaneghrakwaghtsera yahhothè-non. (thayurihhondane.)

13 Neony ohhikdá ne entkondeggharon ne naonhhá jiyude-nonghsatkonnyenghst, orheghshòkon neony skanekwádarâyén oghnyòdwar ne adénhenrakonh ne éthoh; neony eghwahhy ehhenkanakerénne nedewatsjirokwaghtá o-nyare dekanerakhontshonde, neony ehbenhhaderighwisaaghtake ne ohhòwá.

14 Ne nyodighderonnyh ne kondiryú ne ne jiyaghdeye-nakere t'kàkonde ony enkonderaseron ne nyodighderonnyh ne kondiryú ne jikawe-node, neony ne òyende neniyoh wahhy yádenhhaghshenthó ne ji-nonkà ne shahhodityughkwah; ne kwareròah ony étho en-yaonrishèndáne, neony enwadade-nakdatshenryáse ne jien-yaonrishèndáne.

15 Ne wahhy ne ohhowákòwah enwatsji-naghkòdny, ony enwennínhonghsén, ony denkánhonghsyáke, neony enkaroroke o-nakonh ne jiyuderakwawerhonh; étho wahhy ony ne jidènhah vulture konwàyats étho ony enkonderoroke, akwekjihhonh ne ji-nádekánikonra.

16 Sèsak ne raoghyadonghseràkonh ne Royaner, neony sewennaghòdonh; yahhenskat ne kén-ikenh thaundayakóserònnenghde, yahhenskat wahhy né thádeyakodonghwenjònyh ne naonhhá ji-nádeká-

nikonra : ikenh iih jixhakaronde wahhy jikherigh-wàwyh, neony ne raó-nikonra ne wahhy shakoroghròkyh.

17 Neony raonhhá wahhy shakoyákhònyh yeh-hotyonyh yeghshakotyenseh naderàsfa ne ro-nonhhá, neony rasnonkeh ne shakokhaghsyonkwènyh ne ro-nonhhakeh ne jikayeronnitstonh : ne wahhy enhhontyádakwé-niyughste ne ji-niyenhhènwe, ne jidakaghnekwaghsadatye jiony wakaghnekwaghsadayté étho enhhadinakereke.

## CHAP. XXXV.

I *Ne adonnharah yuderighwaghdentyonh ne K-ristus raoyanertsera. 3.*

NE karhàkonh, neony ne jiwadonghwenjàde ne thiyakaonhhaah thiyakonnhé ne jienshontshennòny ; neony ne ji-nònweh ne yaghdeye-nakere t'kà-konde enkondonnharen, neony donsakajijanèkare ji-niyught ne sakajijonden.

2 T'kàkonde denskajijanèkare enjawédowanhá, ne shádenjàwen jienskondonnharen ne adonnharah neony denkondiriwaghkwe ; ne raónwesenghtsera ne Lebanon t'kàkonde nèeh ennhonwaghtkawen, ne jiroyádaneghrakwah ne Carmel ony Sharon ; t'kàkonde enhhontkaghthó ne raónwesenghtsera ne Royaner, nokhony ne rayádanorónkòwah onkwa-Niyoh.

3 Shèshatstat ne yakosonghsakenhhèyonh, neony sasèshatstat ne yudiyádakenhhèyonh ne okwitshádkon.

4 Sheyenhghags ne ro-nonhhá ne ne deyuna-donhharenron nadonnhets, Sewánikonraghnironh-hák toghsá desewadonhharenronh; jatkgaghtoh, dondare wahhy ne sewa-Niyoh entnikwekonhhatye ne sewaronghyakenghsera, shádèyught ony Niyoh entnikwekonhhatye ne enshakarayèride, daré wahhy ne ensyayadakó.

5 Ethone ne deyeronwekhón t'kàkonde ensewadennhodònkó, nokhony ne deyonhhondakwèkonh t'kàkonde enskanondexshyón:

6 Ethone ne rònkweh ne ratshinókaghtá t'kàkonde enhhatshinokaghde akwah ji-niyught ne kà-jin oghskennòndon, (o-nekwenghdara,) neony ne awénnaghsonh ne nyaghdekawènnah denkariwaghkwe enkarihhònnny ne karhàkonh t'kàkonde denwatnekyáke entkaghnekinékénne, neony en-yughnawadeghdáne ne ji-nònweh nyaghtadekahheghdawenryeh.

7 Neony ne jiyaoughwenjathenhonh t'kàkonde enseweghkwayèndon, neony ne jiyaoughwenjathenhónh enskaghnaweròdon: enkonakerade onyare dekindinerahhontshonde dekontsjirokwaghtá ji ok nonweh enkontyén, t'kàkonde denwathondawenheke, ne oghstyéndane ony yughshonwennistare.

8 Neony ne jiyuhhahbakwé-nyú t'kàkonde étho enkenhháke, neony yuhhàde, neony t'kàkonde enkonwanadonghkwe, Ne ohhahhadokenghdy; ne ne yaghdeyakoyanere yahheghthayondònkoghde; nok kéndaghnnon kàyén: ne dehho-nathahhaghkwenhbatyé ne onkwehhòkon, ethosané ne rodídeh, yaghtaaadiyá-daghdon ne étho.

9 Yaghne kenrex'eghtakénderòndake, yahhony ne yudighnekaronse kondonghkaryáx ne kon-

diryá yaghtakondirathén ne étho; yaghtakon-  
wadiyádatshenry ne éthoh: nok nene seghshon-  
kwayádakwenh t'kàkonde nèeh ehhenghreseke.

10 Neony ne Royaner seghshonkwayádakwenh  
ne jidewanaghskwá t'kàkonde denjidewatkarha-  
dèny, nok yendewawe ji-non ne Zien ne orenna-  
dokenghdy en-yonkwatstonhhatye neony ne ji-  
niyenhènwe adonnharah ne raodinonjineh: t'kà-  
konde denshondèntshá nadonnharah nokhony nat-  
shennonnyaghtsera, neony ne ó-nikonghraxhádane  
nokhony ne karonghyakenghsera adonryúkdaghx-  
hera enkonwayádonndònweh.

## CHAP. XXXVI.

I *Sennacherib wahho-nenrenghde kanenghro-  
wanenh raonhhakeh ne Judah: 4. Rabsha-  
hek's wahharighwayèsaghde waghshakoghs-  
teronghse ne onkwehhòkonkeh. 22.*

**NONWA** étho náàwen ne kayerihhadónt yawen-  
rehhadont niyughseràkeh ne koraghkòwah ne He-  
zekiah, ne ne koraghkòwah ne Sennacherib ne  
Assyria warawe étho newaghshakotkònden ne ji-  
wadenhénghròdon ne jikanadowànenghse ne Ju-  
dah, neony wahlayè-na.

2 Neony ne koraghkòwah ne Assyria yahho-  
nháne ne Rabshakeh aonhhakeh ne Lachish étho  
Jerusalem raonhhakeh ne koraghkòwah ne Heze-  
kiah ne kanenghrineghtseròwanenh. Neony étho  
wáthádane ne jiyutnekonkoghdonh ne e-nekenh



niweghkwáyén ne jiyuhhahhakwé-niyú nejikah-hëndayen ne jiyekenhaghserònnny.

3 Ethone waghoyáðdrenne ne Eliakim, royenbah ne Hilkiah's, nene èrenh nakanonghsadyh, neony Shebna ne shakoghyadònnny, neony Joah, ne royenbah ne Asaph's ne ne radaaghs ne kagh-yadonghseràkonh.

4 ¶ Neony Rabshakeh wahhenron ne ro-nonhhakeh, Sewenronh ne nonwá ne raonhhakeh ne Hezekiah, Ethone ràwenh ne rakoraghtserakwé-niyú ne rakoraghkòwah ne Assyria, Oghnanahhoden engh-sadaghseghdaghkúwé ne ken-ikenh ji-nònweh nigh-sadewennodaghkonh ?

5 Kàdon, sewenronh, (nok ne raodiwènna ne ok nyahhothè-non thiyadeyurihonde) Wakjenhhayén nokhony wakyádaghnìronh ne aderiyughsera : nonwá onghkarekeh enghsheyadewennòdaghkúwé, nene iih waghskwatkarenghràkó ?

6 Tseh, ne sadewennodaghkonh nekén-ikenh ne deyudennitsheryakonh deyutyenkwiiryakonh, ji-nònweh ne Egypt ; Dòka ne rònkweh ne aatyáðarakaraghste wahhy ènweghde raonhhá rasnonkeh, neony ne en-yakodaweyaden : eghkady ony niyught ne Pharaoh ne koraghkòwah ne Egypt enhhon-daghriskon akwekonh ne ji-nikonh ne ronwade-wennodaghkonh.

7 Nok dòká enghsiron niih-neh, Shakwadewennodaghkonh ne Royaner onkwa-Niyoh : wahhy yaghkenh raonhhá dekenh ne e-nekenh nikanakdeyón neony raonhha raòwenghk ne jiyeyáðaraghs-thá ne Hezekiah waghonwaghk'wá, neony waghawenhhaghse ne Judah nokhony ne ji-nonká ne Jerusalem, Enghsewaneke ohhèndonh kén-ikeuh yeyáðaraghs-thá ?

8 Nekady wahhõny nonwá se-nikarayèndak, Wákonrighwánèken, nene rakewenniyú ne Rakoraghkõwah ne Assyria, neony Iih enkõn-yõn Tekõnyaweeghtseraghshenh yakoghsàdenghs, dòkát aesakwe-nyátserayèndake ne isekeh ne naaghsennitskwarén aesaghsàden ne o-nonhhakeh.

9 Oghnánayàwen ne daaghsatkarhadèny ne enskat ne jirakonghsonde ne raghsennakwé-niyú ne nakwah kènniyeghraah ne rakewenniyú shako-nhàsedõkon, neony ne aaghsadewennòdaghkwe ne èthoh ne Egypt ne akarihõnny ne kásereghdiyuh neony ne yakoghsadenghsneh ronnikswahherhá?

10 Neony Iih kenh nonwa wakewe ne nyaghdèhayadade ne Royaner ne wátke-nyarane ne kèn-ikenh wadonghwenjàde ne nakaghðonde? ne Royaner rakwennyh, Wàs eghseght yádesnyòdenh kèn-ikenh wadonghwenjàde, neony enkaghðonde.

11 Ethone wahhenron ne Eliakim nok Shebua neony Joah ne raonhhakeh ne Rabshakeh, Sådàdyh, Wákonrighwánèken, ne raonhhakeh ne eghtshe-nhàse ne ne Syrian-àka sadewennòndaghk; ikenh ne yakwaghronkhá: neony toghsa dakwawènnaràn ne Jews-àka asadewennòndaghkwe, ne onhhonghdakonh ne onkwehhòkon ne ne eghyederon jidekanen-yáseronnyón.

12 Nok Rabshakeh wahhenron, Rakewenniyú wahhy thake-nhaonh ne raonhhakeh ne yawenniyú neony ne isekeh ne nakadàdy ne kèn-ikenh owennaòkon? yaghkenh raonhhá dethake-nhaonh ne ro-nonhhakeh ne ro-nonkwehhòkon nene eghràditskwahhere jideka nen-yáseronnyon, nene ok ro-nonhhá zondadídake, neony ok ro-nonhhá raodinhenhhá aadighnekira enskatneh nise?

13 Ethone ne Rabshakeh wáthàdáne, neony

wáthaghshenthó rowèndeght Jews-áka wáhhade-wennòndaghkwé, neony wáhhenron, Jathòndek ne raowènna ne rakoraghtserowànenh, ne koraghkòwah ne Assyria.

14 Ethoghkeh nihhawenh ne koraghkawah, toghsa yánikonrhadenh ne Hezekiah : ikenh yagh-wahhy dehhokwe-nyátseráyen ne naonsaghyaya-dakó.

15 Toghsa ony ne Hezekiah yònnyh ne naaght-shadewennòdaghkwe ne Royaner-tseràkonh, enhhenron, Ne Royaner wahhy orighwiyú enseghshonkwayadakó: neneh kénikenh kanadowànenh yaghwahhy thiyakarane ne rasnonkeh ne koraghkòwah ne Assyria.

16 Toghsa eghjhijadahhonghsadats ne Hezekiah : ikenh ne ràwenh ne koraghkòwah ne Assyria, Iih dewaderighwisa akwah ò-nenh ok, neony kase-niyàken iih-neh: neony irak niyádehhàdyh ne raò-nenhhare, neony niyádehhadyh ne raoderònda ne jokaghreghdese, neony se-nighnekirah niyadejonh ne oghnekanoghs nene raonhhá jirotnawerode ;

17 Ji-nikariwes dentke néony èrenh en-kon-yàdenhhàwighde ne jidewadonghwenjàde ne ji-niyught ne akwah ìse sadonghwenjakeh, ne wadonghwenjàde ne ò-nenghste ony wine, ne wadonghwenjàde ne kanadaroghk neony ò-nenhhare.

18 Jadénnikonrarenh ónwaneken ne Hezekiah enghyaghsteronghse, enhhenron, Ne Royaner wahhy enseghshonkwayadakó. kaneká denhens nikaniyoh-tseráyen ne niyádeyakaonghwenjakeh aonsayondatyadakó ne raodonghwenjakeh aonsahhoyádinekenwe ne rasnonkeh ne koraghkòwah ne Assyria ?

19 Ká ne raodinìyoh ne Hamath nok Arphad ?  
ká ne raoniyoh ne Sepharvaim ? neony shonwadi-  
yádakwenh ne Samaria ne iih kesnonkeh ?

20 Onghka nekén ne raodinìyoh ne kén-ikenh  
kentyughkwakwèkonh ne kén-ikenh wadonghwen-  
jàde, ne ne shonwadiyádakwenh ne ne iih kesnon-  
keh, né neh ne Royaner aonsahhayadakó ne Jeru-  
salem ne iih kesnonkeh ?

21 Nok tháthondòdade, nokhony yaghskawên-  
nat deshonwarighwáserakwènyh : ikenh ne ko-  
raghkòwah shakorighwàwyh wahhy, ràwenh, togh-  
sa saghjhisè-nirighwáserakwenh.

22 ¶ Ethone warawe ne Eliakim, ne royenhah  
ne Hilkiáh, neneh erenh náakaghwajèràdyh, neony  
nene Shebna ne shakoghyadòny, ony Joab, ne  
royenhah ne Asaph, nene radaaghs ne kaghya-  
donghserakonh, raonhhakeh ne Hezekiah wahhon-  
de-né-narajònkó, neony wahhonwaghròry ne rao-  
wèna ne Rabshakeh.

## CHAP. XXXVII.

I *Hezekiah ró-nikonghraxhenghse, yahho-nonke  
ne Isaiah ne nashakoderennayènhaghse, 6.  
36. 37.*

NEONY étho náawén, ne o-nenh ne koragh-  
kòwah Hezekiah shahharonké, neone wahhade-né-  
narajònkó, neony wahhadérhòrokde ne kâyare na-  
kanyádaroden, neony yahhadaweyáde ne jiro-  
onghsode ne Royaner.

2 Neony yahho-nháne ne Eliakim, raonhhá ne-

neh èrenh náakaghwajiradyh, neony Shebna nene shakoghyaðonny, neony ne thodixdènhah ne radijihhenghstowànenh wahhondérhorokde kàyare kanyádaràdens, raonhhakeh ne Isaiah ne royádado-kenghdy ne royenhah ne Amos.

3 Neony wahhonwenhhaghse, Ethoghkeh ràwenh ne Hezekiah, Kénghweghniseràde nená weghniseràde ne deyúnikonrhàrah, neony ne karonghyakenghsera, neony yerighwayesaghthá : wahy ne exháokonhah nen-yàkoh ji-nonká yonakeratsthá, neony yagnéthoh dekáshatstenghseràyen né naondakahhawe.

4 Dòká nónná ne Royaner sa-Niyoh enhho-dewennathòndeke ne Rabshakeh, raonhhá ne koraghkòwah ne Assyria ne ne rowenniyú ne tho-nhaonh ne naodehháde ne ronnhéðnweh ne Niyoh, neony t'kàkonde ró-nondanhenh ne owennaðkon ne jinahhoden ne Royaner roghrònkenh : nekady wahhònny sharàdah ne saderènnayenght ne ji-nìkonh yudadenràdnh.

5 Eghkady náàwen ne ro-nhàse ne Hezekiah warawe ne raonhhakeh ne Isaiah.

6 ¶ Neony Isaiah waghshakawenhhaghse ne ro-nonhhakeh, Ensewenron ne raonhhakeh ne eghtshisewawenniyú, Ethone nihhàwenh ne Royaner toghsa desadonhharenronh ne owennáðkon nene saghrònkenh, ne neh ronwanhase ro-nhase ne koraghkòwah ne Assyria ne waghakerighwayesaghden.

7 Jatkaghtoh, Iih yenkadennyeghde ne enhhadonriseriyáke ne raonhhakeh, neony t'kàkonde enhharonke ne karihhontye-nontyése, neony den-shatkarhadèny ji-nonká nakwah raonhhá raodonghwenjàkeh ; neony Iih enkerihhònny raonhhá ne

ne enhhayátyê-nénne étho áshasharakdá násharé-kòwah ne nakwah raonhháradonwenjakeh.

8 Eghkady nááwen ne Rabshakeh donsahhatkarhadèny, neony wahhoyádatshèny ne koraghkòwah ne étho Assyria roderlyuh dehhodinyode ne Libnah: ikenh roghròkenh néneh èrenh shawenonghdonh ne ji-nònneh Lachish.

9 Neony wahharonke yòndon ne ji-niyutyèrenh ne raorighwakeh ne Tirhakah ne koraghkòwah ne Ethiopia, Raonhhá wahhy warawe ne naejaderiyú. Neony ne o-nenh ne wahharonke, yahhadennháne waeriwenhhawe ne raonhhakeh ne Hezekiah, yondonné.

10 Ethone eghtsewennaráne ne Hezekiah ne koraghkòwah ne Judah, en-yairon, Toghsa ne sa-Niyoh ne raonhhátseràkonh eghtshadewennodaghkonh ayesánikonrhádén, en-yairon, yaghwahhy ne Jerusalem thiyaonwáyón ne rasnonkeh ne koraghkòwah ne Assyria.

11 Jatkaghtoh, jaghròkenh wahhy ne ji-nahháyere ne koraghkòwah ne Assyria ne akwèkonh nejiwadonghwenjàde waghshakoghdonde thondahákwekde; nok t'kàkonde enseghjhisewayadakó?

12 Yaks-niyoh-seráyen ne niyadeyakaonghwenjàkeh enshonwadiyadakó ne ji-nahhoden ne khénihhah ne ro-naghdondoh, ji-niyught Gozan, neony Haran, neony Rezepf, neony ne exháokonhah (ne ji-nònwèh nighshakoght'kawèh ne Niyoh ne Adonh nok Evah,) nene étho nonwèh Telassar?

13 Káneh koraghkowah ne Hamath, neony ne koraghkowah ne Arphad, neony ne koraghkòwah ne jikanadowànenh ne Sepharvaim, Hena, ony Ivah?

14 Neony Hezekiah wahhaye-ne ne dahhonwa-

ghyàdonse ne rasnonkeh ne rariwenhhàwise, neony wahhawennagnòdon: neony Hezekiah eghwareghde étho ji-nonkà ro-nonghsode ne Royaner, neony raonhhá raohhèndonh, waghodenghdaronhaghse ne Royaner.

15 Neony Hezekiah waghaderènnayén ne Royaner-neh wahrenron,

16 O Sayaner ne kentyughkowanenhhòkon, Niyoh ne Israel, nene ranakere ne tyòkenh ne cherubims, ise wahhy ne Niyoh, ony wahhy sonhhájiwa, neony kayanertserakwèkonh ne jiyonghwenjàde: ise saghsón ne karon-yá neony onghwenja.

17 Desadahhonghdòdenh, O Sayaner, neony satkéns: neony sathòndek raowennakwèkonh ne Sennacherib, nene tho-nhaonh ne naodehhàde ne ronnhèdnweh Niyoh.

18 Nene tokenghskéònwèh, Royaner, ne koraghkawatshón ne Assyria kàyesé wàdonghs ne akonghwenjakwèkonh, ony jiradinakeronnyòn,

19 Neony ojistakeh ro-natyoh ne raodintyohhòkon: yaghwahhy deshodiniyoh-seràyen neok ne ònkweh esnonkeh yakodonh jiyakoyúdenhonh, oyende nok o-nèn-yá: nekady waghònnny ro-nagh-dondonh.

20 Ne kady nonwá, O Royaner onkwa-Niyoh, dondakwayadakoh ne rasnonkeh, nene kayanertserakwèkonh ne jiyonghwenjàde ne nayakoder-yendaráné nene ise wahhy ne Royaner ony sonhhajiwá ok.

21 Ethone ne Isaiah ne royenhah ne Amos yahodennyeghde raonhhakeh ne Hezekiah, wahrenron, Ethone nihhàwenh ne Royaner Niyoh ne Israel, Ji-nònweh nighskwaderennayènnh ne ra-

onhhakeh Sennacherib ne koraghkòwah ne Assyria:

22 Nenekén nekén-ikenh ne owènna ne ji-nah-hoden ne Royaner nethodàdyh ne ji-niyutyèrenh ne raonhhá; Nene kondiwònnonh, ne konwadiyén-hokonhah ne Zion, ne yesadaghkweghswenhonh, neony wáesaghstêriste nene wáesakenghraden; nene konwadiyénhokonhah ne Jerusalem wáde-ennonghkarenron ne isekèh:

23 Raonhhá wahhy eghtshadehhadonh neony sarighwayesaghdonh? raonhhá wahhy dese-ninyode sadewennaketskwenh, sadaghraketskoh énekenghji? sháden-yàwen ony ne raonhhakeh ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel.

24 Nene eghtse-nháse she-nháseòkon ne wahhy ise sheyadehhadonh ne Royaner, neony isenh, Nene jikentyughkowànenh ne akeserehhòkonh ne nyonderiyughthá Iih wakewe ne ji-nonkà ne e-nekenh ne jiyunondowànenghse, nene rànihhakda ne Lebanon; neony Iih enkyáke ne karenhhes o-néndakwenghden nekén-ikenh, neony ne enkerákó ne karondáðkon nekén-ikenh: neony Iih t'kàkonde enkadaweyáde ji-nònwèh ne e-nekenh ne jishakoghnerenghsthá, neony ne jiyuderondakade, (ne ròdidenh rondadekènhah ne radinekhá.)

25 Wakadákwàdonh, neony waknekirenghogh-nèkanoghs; neony ne t'kentskaronghkwenh ne kaghsikeh ne waxthathadonh akwèkonh ne kayy-honhhade-nyón ne wátkonwadighwawenheke ne jikanakde-nyón.

26 Yaghkenh wàhðnnise dedisagrònkenh, ne Ji-niwakyèrenh; neony ne wàhðnnise thodixdenh-hokónkenhhá, ne ne Iih waxhón? ne nonwa Iih wákerihhohhetste, nene kayese enghsàdon ne ji-



wadénhenghròdon ne jikanadowànenghse ne ataronnyát yúdon-yode.

27 Ne kady wahhònny ne jiradinakeratyé nennijorighwaah ne káshatstenghsera, thodinikonghrenhoh ne thiyátkontyeghste: ánihhadiyádodenh ji-niyught ne ohhonde ne kahhendakeh, neony ji-niyught ne niyeyohhondodenh ohhondòwan, jiniyught ne t'kakhondahhere ne kanonghsakeh, neony ji-niyught nõ-nenghste wákontdokerike arekhó thiyeyunenghstayeriõh.

28 Nok Kyendèryh jise-nakere, neony jjàkense, neony seghsadoweyàthá, neony sanákhwenghsera ne iihneh.

29 Ne aoriwa ne dake-nák'wàseh, neony saríts-towàneh, ònwé étho jidekahhonghdakaronde, ne kady wahhònny Yenyén nakwaghryoghkawine sé-nyongsakonh, neony ne akwaderistanhondaaghs tskwendakonh, neony Iih wahhy dentkon-yaghkdade ne jiyuhháde nene ji-nondaghse.

30 Neony nene kén-ikenh euwadé-nyendenghston ne isekèh, ne Enghsexheke ne kenghyughseràde nene okthiyudonnionh; neony ne teke-nihhadónt yughserade ne ne ji-nahhoden enkanyú ok ne shakat: neony ne naghsenhhadónt yughseràde jenthoh, ony sennekerlyák, neony jenthoh nõ-nenhare, neony ne enghsayake kén-ikenh.

31 Neony ne yudadenraóh nene jakó-nyakenhoh ne ji-ro-nonghsode ne Judah ne wahhy t'kàkonde àre enskaghdeghrònden denwadaweeghste, neony enwaghyanyònden ne e-nekenh:

32 Entkayàkenne Jerusalem-neh ne yenwagh-dèndy ne yudadenraóh, neony nene shodinyakenhoh ne jiyundnde ne Zion: ne dehhoghneghdo-

ghraràkonh ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne eghnenhhadiyere kén-ikenh.

33 Ne kady wahònny éthone nihhawenh ne Royaner ne ji-niyutyèrenh ne koraghkòwah ne Assyria, Yaghthaonsarawe ne kenghkanàdakonb, yahhony thaonsahhayáke ne kayèkwire ne éthoh, yahhony thaondàwe nohhèndonh ne deyónnyadats-thá atyadawy, yahhony thádayunéntkaroyenghde.

34 Nene jiyuhhàde ne ji-nondare, okhony eghniyenhhsre, neony yaghkenghthaonsarawe ne kenghkanàdakonh, ràdon ne Royaner.

35 Wahhy Iih enkyádade-nhá ne kén-ikenh kanadowànenh ne enskyadakó nene iih akerihhounnyát, neony ne raorihhounnyát ne rinhasé Dawed.

36 ¶ Ethone ne raoronghyákeghrè-non ne Royaner ohhèndonh onghdèndy, neony wakówenthó ne jiyako-nàdayen ne Assyrian-àka enskat tewénnyawe nok shádekonh niwaghshenh nok wisk niwénnyaweeghtseraghshenh: neony ne ò-nenh wahhontketskó orhónkeghjy, wahhontkaghthó, akwèkonh ro-náwendaonh niyadekayáadahere.

37 Etho náàwen ne Sennacherib ne koraghkòwah ne Assyria èrenh sareghde, neony donsahhatkarhadèny sareghde, neony eghyonsahhennakerade Nineveh.

38 Neony étho náàwen, ne neh ji-nennérarighwánekeny ne rao-nonghsakonh ne Nisroch raoniyoh, nene Adrammelech ony Sharezer ne shakoyénhokonhah wahhonwaryú asharékòwah wahhónde; neony eghwahhondekwaghde ne jidewadonghwenjàde ne Armenia: neony Esar-haddon ne royenhah ne kady sahhotyádoreke.

## CHAP. XXXVIII.

I *Hezekiah wahhon-yonnhareke jironnhé*: 8. 9.

NE éthone wegghniserade-nyonghkwe Hezekiah wahho-nonghwakden ne ji-nonkà ne kenhhèyon-Neony Isaiiah ne royádadokenghdy ne nohhèndonh yehhaderighwatròry, royenhah ne Amos, ne wahhoyádòrenne, nok waghawenhhaghse, Kénnihhoyèrenh ne Royaner, Satyenh sanonghsakonh sadadeweyennèdán: ikenh ònenh enghsihheye yaghthaonsaghsadonnhaghèndy.

2 Ethone ne Hezekiah wahhadaghrondy aghsenghdakdá nahhatyèrade, neony wahhaderènnayén ne Royaner-neh,

3 Neony wahhenrón, Dakweghyarák né nonwa, O Sayaner, Wákon-yennidenghden, dò-niyught ne Jiké ne sahhèndonh ne ji-non ne tokenghskéonweb, neony aonkwadadeweyennendaónh aondonkwénnikonghraghsaaghdón, neony nene eghnaonkyèren ne ne yuyanere ne jideghskkanere: neony ne Hezekiah wáthaghshenthó wáthó-nikonryáke.

4 Ethoné ne Royaner raowènná wahhoyádòréné ne Isaiiah wahhenron,

5 Wás neony enghtshenhhaghse ne Hezekiah, Kennahhàyere ne Royaner nená ne Niyoh ne Dawed ne yánihhah, Kon-yathònde jisaderènnayén Dekkanere ne sakaghserý: wákadhaghthó, Enskon-yeghsten ne sadegghnisera wisk yawènre niyughseràkeh.

6 Neony Enskon-yadakó ne kenghkanàdakonh denshiyoghserere ne rasnonkeh ne koraghkòwah

Assyria: neony Enkaghske-nhá ne kén-ikenh ka-nàdayén.

7 Neony ne kén-ikenh ne enwadé-nyendenghston ne isekeh Royaner-neh tyuyenghdaghkonh, nene Royaner t'kàkonde eghnenhhàyere kén-ikenh ji-nikarihhdodenh nene rodàdyh;

8 Jatkaghtoh, shèkonh are enkhewé ne yudagh-sàdare ne jòkhahhatshón, nene yeyutsnenghdonh ne ne étho jikaraghwakáen-yonthá ne Ahaz, oyèry niyùkhahhakeh detyutswade-nyónh. Etho kady niyught ne karaghwá detyughkdonh oyèry niyùkhahhakeh, nenekén nókhahháòkon ne wahhy yeyutsnenghdonh.

9 ¶ Ne ne Hezekiah yahhoghyàdonse ne koraghkòwah ne Judah, nene jiro-nonghwakdanihha-ghkwé, nenkady shoyéwendaonhhatyé jiro-nonghwakdany:

10 Wákiron, nene jienshàyake nakwadenghni-sera, Eghniyenhhènke ne jiyudénhenrakaronde ne jiyondatyádadaaghsthá: Iih sahhakeghk'wá ne ji-niwakadadèronh nakoghserdàkon.

11 Wákiron, Yaghtaiken ne Royaner, shaden-yàwen ne Royaner, ji-nònweh tyonghwenjàde ne yonhédonweh: Yaghshèkonh thaonsakhèken ne ònkweh ne ye-nakeronnyón ne jiyonghwenjàde.

12 Egbnidewakyyen wátyakyadekhaghsy, neony èrenh onkwe-nonghden niihneh akwah jiniyught ne deyudinákaronhah radinonghne ronade-nyadarode: Dewakyakonh ne jikonnhé akwah jiniyught ne ranyádarònny; denshakyáke niih yahhothè-non ats't thenskenhháke niih kanrá enràde ne jinonkà neghnisera sháden-yàwen ony ne aghsondakeh étho enghskwadòkdaghkwe niih:

13 Enkarade jiniyòre jini-kariwes norhònkeh,

thoikenh, akwah ji-niyught ne kenrex, eghkady nen-yàwen akwèkonh denhhaxtyéntyàkhón: ne ji-nonkà neghnisera shaden-yàwen ony ne aghson-dakeh étho enghskwadòkdaghwé niih.

14 Ji-niyught ne ohhakwaronh, nedenhens ne kádarakonhhaah, Eghniwakaderighwatyé-nighs-tonh Waké-nikonranenghs akwah ji-niyught no-ride; ò-nenh dewakkaghrakenhhèyonh jiyádekkanere nenekenh: O Sayaner, Wak'wishenghne; ne wakatyènyh.

15 Oghnahhoden Enkiron? dejaronh iih-neh rakwadatyaseh, akwah yadehhadyh eghnihhoyèrenh: Enwakadeweyéndontye ske-nenhah jiènke akwekonh ne ji-nikoghseràkeh ne jiyutskarateràkonh ne akwadonnhets.

16 O Sayaner ne ken-ikenh karighwáðkon ne onkwehhòkon jiyakonnhé, neony orighwakwekjih-honh ne kén-ikenh karighwáðkon nená yonnheghkonh ne aké-nikonrá: daondaghsadaghsawén aonsaghhkwadákó, ony aonsaghskwadonnhaghden-tyáde.

17 Jatkaghtöh, ne kayanerenh Kowànenh watskaradènyh; nok nene ji-nighse-noronghk'wá ne akwadonnhetsheràkonh seghskyáðakwenh ne o-neghshonh ne jiyúdaráhekón: ikenh ne akerighwaneraaxherakwèkonh tshonneh satyeghdonh.

18 Ikenh ne jiyeyádadaryón yaghdeyàweght aesanèndon; kenhhèyón yaghdeyàweght aesanèndon aesakòwanaghde: ro-nonhhá nene o-neghshonh yehho-natsnenghdonh yaghdeyàweght aonsayon-donnharen ne satokenghsketsera.

19 Nene yonnhédnweh, nene yonnhédnweh, ne enghyanèndon, ji-niwakyèrenh ne kenghweghni-seráde; ondadé-nihbah nokhony nexháokonkeh

akwèkonh en-yakodòkenghse ne satokenghsket-sera.

20 Ne Royaner rodadeweyennendaonh ne en-shakyadakó: ne kady wahhònný t'kàkonde dede-waríwaghk nakerennadokenghdy ne ne karenghsodarikhón jikaghsón, onkweghniserakwèkonh ne jityonnhé, rao-nonghsakonh ne Royaner.

21 Ikenh ràwenh ne Isaiah, kinyuh radídonwanyondàkoh ne jokaghreghdese kahhighk, neony étho ense-niyén jirokwaròndon, éthone enshayé-wendáné.

22 Ony Hezekiah ràwenh, Oghnahhoden naah ne enwadé-nyendenghston nene Jienkerathén enke-nondaráné ne jiro-nonghsode ne Royaner ?

## CHAP. XXXIX.

*I Merodach-baladan, yahho-nháne nene ao-nadaghrénehha ne Hezekiah, ne nyaatkaghtó ne ji-nihhotshokowaghse. 3.*

**NENEH** éthone nonweh shiyahhonderighwih-hewe Merodach-baladan, ne royenhah ne Baladan, ne koraghkòwah ne Jikanadówanenh, (konwàyats Babylon,) yahhoghyádonse ne jithenderon ne Hezekiah : ikenh rorighwaghrònenh nene ro-nongh wakdanihaghkwe, ne kady nen-èsó joyanere.

2 Neony Hezekiah waghshakotshennonnyáse, neony waghshako-nádonhaghse ne jikanonghsode jikàyen ne raowenghshonbah ne kanoronsón, ne karistanòron nokhony ne oji-nekwar karistanoron, neony ne kaserakónhónse, neony ne wen-ye-nanò-

ronshón, neony akwèkonh ne jikanonghsode ne dehhényadatsthá, neony akwèkonh ne ondets-hèny ne raotshokowaghsera: yahhothè-non de-kàyen ne rao-nonghsakonh, yahhony ne akwèkonh ne ji-nihhoyanertsera, nene Hezekiah ne nyaghtashako-nádòny.

3 ¶ Ethone eghwarawe ne Isaiah nene royádadokengdy raonhhakeh ne koraghkòwah ne Hezekiah, neony waghawenhaghse, Oghnahhoden wahnòniron ne kenikenh ronònkwèh? Ká dah-hadiyenghdaghkwe jiwahhònnewe ne isekèh? neony ne Hezekiah wahhenron, ì-nonh tye-nakere jidahhonghdèndy wahnonyádòrenne, ony ji-nonkà ne t'kanadowànenh. (Babylon.)

4 Ethone sahhenron, Oghnahhoden wahnontkaghtó ne sanonghsakonh? neony Hezekiah saharighwáserákó, Akwèkonh ne ji-nikàyen nake-nonghsakonh wahnontkaghtó: yahhothè-non de-yudadènròn ne ji-niwakatshókowaghsera ne nyaghthaakhe-nádòny.

5 Ethone ne Isaiah wahheuron ne raonhhakeh ne Hezekiah, Sathòndek neraowènná ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon:

6 Satkaghtoh, ònwé neghniseràðkon, nene akwèkonh ne ji-nikàyen ne sanonghsakonh, neony ne ne ji-nahhoden ne yánihhah rotyé-nighdonh rodeweyendón yákarighwihhewe kenghweghniseràde, enkahhawighdon Jitkanadowànenh: yahhothè-non thaonsayudàdenre, ràdon ne Royaner:

7 Neony ne sheyenhokonhah nene enhhonwadi-yáðinekenwe ne isekèh, nene ise waghsherigh-wihheghse, wahhy èrenh enhhonwadiyádenhhà-wighde; neony denhhonwadinen-yadaghkó ne

rao-nonghsakonh ne koraghkôwah ne Jikanadowanen. (Babylon.)

8 Ethone wahhenron ne Hezekiah raonhhakeh ne Isaiah, Yuyanere ne raowènná ne Royaner ne ji-nahhoden yadatyaseh. Râwenh senhhá yenwadohhetste, Ikenh enkayanerenghserayèndake nokhony ne tokenghskeðaweh ne akwadeghniserâkonh.

## CHAP. XL.

I *Ne onderihhòwanaghde onderighwanhodònkó ne orighwadokenghdy.* 3. 9.

**SAJADATKWAGHTSTENH**, sajadatkwaghtsteh akonkweda né rawenh ne sewa Niyoh.

2 Yetshiyadâdyh ske-nenhah ne nyaweryèndiyught ji-nonkà ne Jerusalem, yadejaghshenthoh naonhhakeh ; nene aoderiyughsera naah nenkaweyennendaónh, nene aoyádaghdonghtsera nenskonwarighwiyughstennyh : ikenh nensé joyè-nah ne Royaner rasnonkeh yughnanet ne aorighwaneraaxherakwèkonh.

3 Ne raowènná nene rawennodatyese ne karhákonh, Jadenrhârat ne jirohhâde ne Royaner, senidakwarighsyh ne ji-non nyadekahheghòdnnyh ne yuhhahhakwé-niyú ne onkwa Niyoh.

4 Akwèkonh ne jiyonghraghkwanyón enskadakwarighsyón, nokhony akwèkonh ne jiyunondenyón ony yonghnyaghronnyón t'kâkonde eghdakeh dentkadàdon : nokhony ne deyutshakdanihhón



t'kàkonde enskadakwarighsyon, neony ne yao-káde-nyón kanakde-nyón denskaghstarathedon :

5 Neony ne raón wesengtsera ne Royaner t'kàkonde thenwatkwathó e-neh en-yonnihháke, neony ó-waghrakwèkonh t'kàkonde enkontkaghthó enskatneh: ikenh ne Royaner ne jiraghsakaronde thodàdyh.

6 Wàdon nowèna, desaghshenthoh. Neony wahbenron, Oghnahhoden Jidenkaghshenthó? O-waghrakwèkonh naah ne nohhonde, neony akwèkonh ne tyakaweghdaghkonh thoikenh akwah jiniyught ne yujjaghraràkonh ne kabheghdakeh:

7 Onghstathén ne ohhonde, ne ojija ondagh-sòkó: ásékenh ne Royaner Raó-nikonrá nená yujijonde: orighwiyú ne onkwehhòkon nená nohhonde.

8 Ne nohhonde onghstathén, ne nojija ondagh-sòkó; nok ne raowèna nonkwa-Niyoh t'kàkonde nénné enkàdake ne ji-niyephhènwe.

9 O Zion, nene dakwabhèwyh ne karighwiyúse, se-nondarán ne jiyunònde, O Jerusalem, nene dakwabhèwyh ne karighwiyúse, sadewennaketskoh ne sáshatstenghsera, sketskoh, toghsa aesa-gghderónné; yájironh ne ji-nonkà t'kanàdayen ne Judah, Eghjhijatkaghthoh ne sewa-Niyoh!

10 Jatkaghthoh, ne Royaner Niyoh dondare walihy t'kàkonde ne raóshatstenghsera ne rasnonkeh, neony ne rao-nontshá enhhorighwakwadakwén: jatkaghthoh, jinihborbaratstonh rahhàwy wahhy, neony ne raoyádenghsera raohhèndoh.

11 Enghshakò-nonde wahhy ne raotyughkwá jiniyught ne deyudinákarondonhah ratsteristhá; enghshakoyádaroroke ne nikonnsa owiraah ne deyudinákarondonhah ranontshakeh enrade, neony

enghshakoyádenhhawe étho ranáskwakonh, nokhony ske-nénhahjienghshakoweyaghsine akaonhhá ne ne enskatneh ne nityakoyenhah.

12 Raonhhá rode-nyéndenh ne oghnekaðkon ne o-nakonghyy ne rasnonkeh, neony odokenhónh wadé-nyéndenh ne ji-niyawedá yokwenh ne karonghyakeh waderonghkarare, neony ne ayontyenawaghstéðnwéh ne jiyudakenghrade-nyonh ne jiyonghwenjáde ne adé-nyendenghtserákonh, neony kakóntserihhare ne jiyunonde-nyón ne jiyekóntserihharaghk'wá neony ne jiyonghnyaghronnyón shádenjoxdenne?

13 Raonhhá wahhy e-neh shakaonnyényh ne Kánikonrá ne Royaner, nedénhens, eghnihhadiyá-dódenhhónweh ne ronwajenhhayény ne ronwayá-daghnirádonh?

14 Rahháwy wátraghk'wé ne t'kayádozeghdon, neony onghká ronwarihhonnyényh, neony ronwarihhonnyényh ne jiyuhháde ne kajenhhayenghtsera nadewendeghtsera, neony ronwarihhonnyényh natdokhatsera, neony ronwanádónyh ne raonhhakeh ne jiniyeyuderighwinonh ne aghronkhatsera?

15 Jatkaghtoh, ne niyádeyakaonghwenjákeh akwah jiniyught ne nikaghtstaraah ne kánaghkonh ne yejenghdaghk'wákeh, nokhony wahhy wagh-ratsheraghkwenthonh jiniyught ne niyurighwaah jiyudákenghrade-nyonh ne shádeyuxdeghkwenh: jatkaghtoh, wátraghk'wé ne kaweghnoghk'wáðkon akwah jiniyught ne othé-non kén-ok naaonghské.

16 Neony ne Lebanon yaghwahhy thiyekayèry ne naontshá, yahhony ne kondiryú ne kén-ikenh thiyekayèry ne nayonnéyonghk'wé.

17 Akaonghwenjakwèkonh raohhèdonh akwah

ji-niyugt ne yahhothê-non ; neony ronwanaghrats-heraghkwenthonh raonhhakeh tyâdokde nakwah yahhothê-non nokhony naðkon.

18 Ethone ne raonhhakeh shádensewayádodené ne Niyoh ? nedénhens oghnahhoden daonsak-yatyèrenne ne jonhhá shádayuriwáne ne raonhhakeh ?

19 Ne ne rodiyúdenghs ne rodiwistanawenghne kayádònnyh, neony ne radiristanoróntseròny ne de-thodiweyontyonh ne oji-nekwar karistaòron, neony yewatyonh ne karistaòron deyudarhoghseron.

20 Raonhhá ne ne wahhy eghniyugt dahhოდенghdasere, ne ne yagné ne aarighwayennih-keke, ne aonsahhadaderakwen ne karònda ne ne yaghdeyàweght ayutkén : rêsax ne raonhhakeh ne ne rotyúdenghseratyèron ne rònkweh ne ne aaden-rharade ne daonsak-yatyèren ne kayádònnyh, ne ne yaghdeyàweght èrenh aaweghde.

21 Yaghkenh desewadokenghseh ? yahho-ní-kenh desewathònde ? yaghkenh deyesaghròryh nakwah jityudaghsawe ? yaghkenh thiyesewáni-konghrayendaonh ne jityudonghwenjadaghsawe ?

22 Raonhhá wahhy ne ne rents-kwahhere ne tyonghwenjokenghkeh, neony ne jiye-nakeronnyón nethoh akwah ji-niyugt ne jistarare, ne ne yádeh-hodakwarighdonh ne karonghyákehòkon akwah ji-niyugt no-nyadara deyonde-nakdadonghk'wá, neony ne yádewadokwaghdonh yádeWARE-nyadonh ji-niyugt ne wadenyádaròdon ne ne ehhayonna-kerade ;

23 Ne ne enkahhewé ne koraghkawatshón ne ne yahhothê-non dejorihhonde : enghshakaòny ne rajenhhayenghskòwah ne ne jiyonghwenjàde ji-niyugt ne adkón.

24 Orighwiyú, yaghthaonsahhadiyenthó; orighwiyú, yaghthiyaonsahho-nàdy ne kánén nonghwenjakeh; orighwiyú, ne ne jiaodihhonródakwé-niyú yaghthaonsakayê-na ne aoghdera ne étho onghwenjakeh: neony t'kàkonde enghshakojijonthaghse ne ro-nonhakeh; neony t'kàkonde enwaghstathén enwatdokerike, neony ne den-yuweradàse yenkahha-we entkaji nonhonghkwarodakwaghdayón.

25 Ethone lih-neh enseghskwayèrénne, nedénhens Shádendewayádodenne? ràwenh ne Royáadokenghdy.

26 Yásatkaghthoh ne é-nekenghgy, neony enghsatkaghthó onghka yughsón ne kén-ikenh karighwáðkon, ne ne enthayakenwe ne raodityughkowanenghtsera ne jiwaghràdonh: yaghshako-nadon akwèkonh ne raodighsènná, ne ne ji-nihhóshatstenghserawànenh, ne wahhónny rashatste ne káshats-tenghseràkonh; yabhenskat thádaondonghkede akayádakenhlieye.

27 Oghnaah wagsiron, O Yàkwek, neony ne yesadewennenthoh, O Israel, Wakathahhaghðónnyh ne Royaner-neh nonkàdyh, neony nakjenhha-yenghtsera adewendeghtsera wadohhetstané neji-nonkà nake Niyoh?

28 Yaghkenh desewaderyendare, yaghkenh desewaghrònenh, nene ji-niyenhhènwe Niyoh, ne Royaner, ne Raonnison ne jiyudonghwenjòkdanihon, yaghtakayádakenhheye, yabhony thádakagh-wishenheye? yaghwahhy thaonsondesake ne raónikonghrayendaghtsera.

29 Shakóshatsenghseràwyh ne ji-nonká nyakoyádakenhhèyonh; neony ro-nonhhakeh nene yaghdeshodíshatstenghseràyen raonhhá saghshakoyádaghnirade.

30 Shaden-yàwén ony ne nityakoyensá t'kàkonde en-yeyádakenhheye nokhony den-yeghwishenheye, neony ne radinekenghderontshonhah t'kàkonde yenwatsháaghde enihadiyádenne :

31 Nok ro-nonhhá ne ne ronwaghronghwaseh deyakodaonh ne Royaner-neh t'kàkonde àsé en-seghshakóshatstenghseron ; t'kàkonde denhhadine-rahontshòndáne ji-niyught ne odonnyenh ; t'kàkonde denhhonraghdade nokhony yaghthadaadighwishenheye, neony yádenhhondékhahhaghkwé neony yaghthaadiyádakenhheye.

## CHAP. XLI.

*I Niyoh dehhodirihhodarhonh ne raonkweda ne ji-niyeyuderighwìnonh ne rao-nidenreghsertera ne raotyughkwadokenghdikeh, 10. 21.*

**DAJADODEK** nakhèndonh, O kawenode ; neony kinyoh ne onkwehhòkon àsé jiaonsaadishats-tenne : kinyoh kàró thontkwít, éthhone daghnon rondàdyh ; kinyoh dewatkennisa enskatneh thoah ideweght ne jikajenhhayén nadewendeghtsertera.

2 Onghká thoketskwenh ne roderighwakwarighsyonh ne jitkàraghkwinékénse, ronwayádarakwenh ne raghsikeh, shèyonh ne niyádeyonghwenjâkeh ne raohhèndonh, neony ne wahhonwayònni ne nenghshakorighwakwadakwaghse ne koraghkawatshón? shakòwyh ne ro-nonhhá ji-niyught ne jiyudákenghrade-nyonh ne raosharékowah, neony ne ji-niyught nayudòry ne oji-náara nonnekery nene jidehhotshàkdonh. (nene raòènná.)

3 Waghshakotsherháde ro-nonnhá, neony skèn-nendaoñh thahhadohhetste; shátyáwen ony ne ji-nònweh niyuhháde nene yahheghthiye hhoradaonh ne raghsikeh.

4 Onghká ná yuyúdenhónh nokhony kaweyen-nendaonh kaghsón, denthonwadironghyenhhare ne jikaghnekwagsade nene jityudaghsawe? Iih ne Akyaner, ne tyutyerengdonh, neony ne noghnakén en-yaonnyáde Iih naah.

5 Ne kaweghnoghkwa ontkaghtó, neony wát-yudonhharenrón; ne jiyudonghwenjòkdanihhón akwèkonh wáodighderonné, akdá dontkwíde, ony ònwé.

6 Waghshakodiyè-nawáse ji-niyádehhádyh ne ronnonghsanekhahhón; neony ji-niyádehhádyh wahhonwennenhhaghse ne rondadekènhah, Sewánikonghraghniironhhák.

7 Eghkady náàwen ne ranonghsònny wahhónikonghraghnirade ne ojinekwar raristanoróntserónny, neony raonhhá nene dehhaghstarathethá yeristayaakthá rathá raonhhá nene rayengthá ne jiyeristaghraghk'wá, rádón, Watsheronnyaghkwenthonh kaweyennendaónh wahhy ne jiyádenskyatyeghstéonweh: neony wahhaghnirade wahharonwarodonnýón, nene yahhèrenh thaonsontkwíde.

8 Nok nisé, Israel, ise wahhy nake-nhatsera, Yákwék raonhhá Riyádarakwenh, ne raoghnekwaghsá ne Akwerent akyadènró.

9 Isé wahhy Skon-yádakwenh ne ji-nonkà yudonghwenjòkdanihhón, neony yekonronghyenháronh ne ji-nonkà ne thadiyádakwé-niyú ne ronnokwehhòkon ne éthoh, neony wahhenron ne isekeh, Isé wahhy nake-nhatsera, Iih kon-yádarakwenh, neony yagh-issy thiyekon-yádontyonh.

10 Toghsa desadonhharenronh; ikenh Iih wahhy ide-nésé; toghsá kasánikonren-n, ikenh Iih wahhy ne sa-Niyoh: Iih wahhy enkon-yádaghni-rade; orighwiyú, Enkon-yadake-nhá; orighwiyú, Iih denkonghsnyé-né ne jikeweyendeghdaghkonh ne kesnonkeh ne akwatdakwarighsyonghtsera.

11 Jatkaghtoh, radikwèkonh nene yughsnòre jiyudekén nene yesaghsweughse nená nenhhonwanadehháde nokhony enthodinikonrénné: ánenhhodiyadawén ji-niyught nyahhothè-non; neony ro-nonhhá nene yesaghsteronwy enhhonnihheye t'kàkonde.

12 Ne enghsheyádisake ro-nonhhá, nok yaghtashsheyádatshèny, sháden-yàwen ony ne ro-nonhhá nene deyesarihhoghraràkonh: ro-nonhhá nene desewanyode sewaderiyuh ánen-yàwen ji-niyught nyahhothè-non, neony ji-niyught nene othè-non ne jinnahhoden ne nyaghtiyádeyurihhonde.

13 Ikenh Iih ne Akýaner sa-Niyoh wahhy enghyatyè-nawaghste ne jiseweyendeghdaghkonh ne sesnonkeh, ràdon ne isekeh, toghsa desadonhharenronh; Iih wahhy enkon-yátake-nhá. enkon-yè-nawáse.

14 Toghsa desadonhharenronh, isé ne oji-nòwa Yákwek, neony ise ne jonkwehhòkon ne Israel; Iih enkon-yátake-nhá enkon-yè-nawáse, ràdon ne Royaner, neony ne syayáakwenh, ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel.

15 Satkaghtoh, Iih àsé enkonghsaaghsé nene yontsthá jienghjitskwaeke yughyúthiye nene kanojode: enghsitskwaeke ne jiyunonde-nyón, neony enghswaeke enghsheyaghsthoghde, neony ánen-yàwen ne yonghnyaghronnyón ji-niyught nòshewahsery.

15 Ëngshheyashêwe nero-nonhhá, necny ne oweronh ne yenhodiyádénhhawe, neony wahhy denhhodiweradàse denhho-nare-nyáde : neony ja-donnharenh ne Royaner-tseràkonh, neonyfenghjhi-jónwèsaghde ne Royadadokenghditseràkonh ne Israel.

17 Ne o-nenh ne yakodenghde-nyón nokhony deyondonnhakaryaghs yeghnekisax, nok yaghkaneká, neony ne rao-nénnaghsonneh yukenhhè-yonh yawenhhèyonh ne ji-niyunyadathenghse, Iih ne Akyanér enkheyathòndeke, Iih ne Niyoh ne Israel yaghwahhy thakheyadewèndeghde.

18 Enke-nhodònkó jikayyhonhhade-nyón ne e-nekenh nikanakde-nyón, neony ne jiyughnaweròdon ne shádewaghsènnenh ne onghraghkwakonghshón : Iih enkeweyennèndane ne karhàkonh ne weghkwayèndon ne oghnekanoghs, neony ne ji-aonghwenjathenkeh dakaghnaweròden ne oghnekanoghs.

19 Enkyenthó ne karhàkonh ne o-néndakwenghdén, ne kayendanòron, neony ne yeyenthoghthá karònda, neony ne yaken-yeghwaghtà karònda, Iih wahhy yenkyén étho karhàkonhhònweh ne oghneghdoyá, nokhony noghneghdákòwah, neony ne yedaghk'wá karòndá enskat-neh ;

20 Nene aòndon aontkaghtó nokhony aodidèkenghse, neony daadiyádòreghde, neony enskat-neh jienhhdínikonghrayèndáne, nèneh ne rasnonkeh ne Royaner eghnihhoyèrenh kén-ikenh, neony ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel né roghsón.

21 Seghyaronh ne sarihhonnyát, ràdón ne Royaner : kase-nihhah ne yushatste ne sewarihhon-yát, ràdón ne koraghkòwah ne Yàkwek.



22 Kinyuh ro-nonbhá radihhef, neony en-yonk-hinádònhaghse ne ji-nen-yonkwayadawen : ne yonk-hinádònhaghs ne ji-nikayádodenh ne karigh-wáðkon oghnekén nahhoden ji-niyught, nene aondon dayakhiyáðdòreghe, neony ne nayonkwadó-kenghsé ne ji-nenh-yenhho-naderihhòkthaghse ; neony ne thayonkwatkwathose nekarighwáðkon ne ne dàwe.

23 Dakwanádònhaghs ne karighwáðkon né neh dàwé kenghyaondaghsawén, nene ayonkwadery-endaráne nene jonhhá ne niyohhòkon : orighwiýú, yuyanere ji-nenjatyere, ne denhens ne wahhetkén ji-nenjatyere, nene aondayonkwánikonrénné, neony ne enskatneh ayakwatkaghtó.

24 Jatkaghtoh, yaghwahhy othè-nón desewarihhonde, nokhony ne sewayúdenghsera yahhothènon thiyádeyurihhonde : ne adatswenhonh nená raonhhá nene sayadarakwenh.

25 Enskat Dakiketskó othorekeh nonkádyyh, neony t'kàkonde entre : ne jitkaraghkwinekénse ne enkonwanadonghkwe ne axhèna ; neony ne raonhhá t'kàkonde ehhenrawe jidekarenghsaron ji-niyught ne kaghswatheghtserakeh, neony ji-niyught ne ratshédònnny kénuiyehhayerhá ratsthá no;nawàtstá.

26 Onghká thiyonkhikwathoseh ne jityudagh-sawe, ne ne aondon ayonkwaderyendarané ? ne narekhó thiyeyuderighwibheb, ne naòndón ayakwenron, Raonhhá wahhy roderighwakwarighsy-onh ? orighwiýú, yaghkaneká nene ayonk-hinádònnny, orighwiýú, yaghkaneká nene thayonkhikwathosé ; orighwiýú, yaghkaneká nene nayakot-hòndeke ne sawennáðkon.

27 Ne tyutyerenghdonh enkonwenhhaghse ne

Zion, Jatkagthoh, yetshiyatkagthoh : neony Iih enkhèyon ne Jerusalem-neh enskat nene karighwiyuh rorighwayendatyé.

28 Ikenh Iih wákatkagthò, neony yaghkaneka ne ònkweh, shádèyugt ony ne raodityughkwakonh, neony yaghkaneká ne dayeyádoeghthake, neneh, ne o-nenh Shákherighwanèndonghsé, yaghskawènnat detho-nadàdylh.

29 Jatkagthoh, radikwèkonh wahhy raodiyádòkón; né neh raodiyúdenghsera ne nyahhothènon ; nene radiwistanawenghk'wa ne rontyádon-nighseronnyathá ne wahhy ne oweronh ony atkaronnyát.

## CHAP. XLII.

*I Ne ne raodeweyènna ne Keristus : 5, 10.*

**JATKAGHTHOH** nakwadennhatsera, ro-nonnhá Dekheghsnye nyaghtaondahhadiyadénne ; iih kheyádarakwenh, ro-nonhhátseràkonh nakwadonnhets ne ro-nadomnhaghraghkwenh : Eghyewak-yén naké-nikonrá ne raonhhakeh, raonhha ony enghshakohheghse ne kajenhhayenghtsera nade-wendeghtsera ne ji-nonkà ne nyaghdeyakorighwiyughstonh.

2 Yahhony thádaaghsenthó, yahhony thaahharadade, yahhony ne raowènna ne ne ayakothòndeke ne jidekanadòkenh.

3 Nene yuhhonoródkwarashón yaghnaah thádaarighde, neony ne jiyutyénkwarònnh nene yeyen-

thoghtha oghskare yagná thaaswaghde: nok ne entkakhawé ne kajenhhayengtsera nadewendeghtsera ji-nonkà ne tokenghskédnweh.

4 Yaghtaondahhóserònnenghde yakhony thadaó-nikonryáke, ji-nènwe ji-nikariwes enhhàyén ne kajenhhayengtsera ne onghwenjakeh: neony ne jikaweghnòdon t'kàkonde enkonwennonná enkarìhhònnny ne raorìghwakeh.

5 Kénnihhoyèrenh Niyoh ne Royaner, raonhhá ne ne roghsón ne karonghyákehkhòkon, neony yádehhodakwarìghdonh: raonhhá nene dehhore-nyadonh ne jiyonghwenjade, neony nene ji-nahhòden nehhentkondiyákénne; raonhhá ne ne shakodonyeghtseràwyh ne onkwehhokonkeh dakaràné, neony ne kánikonra ne ro-nonhhakeh ne deyudawenryeh étho;

6 Iih ne Akyaner yekonronghyenhhá ne atdakwarìghsyonghtseràkonh. neony je-nah étho sesnonkeh, neony t'kàkonde satyè-nawaghst nise, neony shèyonà nise nene daesewarìhhonden ne onkwehhòkon, nene daodìghswathé-ne ne ne yaghdèhhdìrìghwiyughstonh,

7 Nene daonsayontkaghkwarìghsy ne deyerónwèkonh, ne ne aonsayondatyádinckenwe ne e-naghskwá ne ji-nònnweh niye-nhòdon ne jiyondade-nhòdonghk'wá, neony ro-nonhhá ne ne aghsàdakonh radideron enshonwadiyadinekenwe ne kanonghsakonh ne jiyondade-nhòdonghk'wá.

8 Iih ne Akyaner; ne wahhy axhènna: neony nakónwesenghtsera yagná Thaakhèyou ne thiyède, yakhony nake-nendonghtsera neue daonsakyyatyèrén.

9 Jatkaghtthoh, ne ji-nìhhoghsón ne karìghwáó-

kon eghwahy náàwén (akwekonh,) neony àsé ne karighwáòkón Iih adennozerhenà wákyonnyén: arekhó thiyenrho-naghdentyón. Wákonghròry ne ro-nonhhá.

10 Desewariwaghk ne Royaner-neh ne karèn-nase, neony ne rao-nendonghtsera ne ji-nonkà ye-yudonghwenjokde, akaonhhá ne ne yen-yontsnenghde ne kanyadarákeghkòwah, neony akwekonh ne étho iwat; ne kaweghnòdon, nokhony ne yenakeronnyón ne étho.

11 Kinyoh ne karhàkonh nokhony ne jikanadò-wànenghse ne étho kondewennaketskoh, nene thikanadayendonhah nene Kedar eghranakere; kinyoh nene otstenghrakeh ye-nakeronnyón dehhàdiriwaghk, kinyoh yehhonderitstarenh ne o-non-dohharakeh ne jiyunondowànenghse.

12 Kinyoh ronwayónwesaght ne Royaner-neh, neony okhadennoserhenh ne rao-nendonghtsera ne kaweghnoghk wakonghshón.

13 Ne Royaner t'kàkonde yenhaghðèndy jinyught ne thihhashatste ne rònkweh, yenghro-ryaneron yádenhhawenrye ne adekefaghsera akwah jinyught ne rònkweh ne roghskénrakeghdékòwah: wahhy denhhaghshenthó; orighwiyú, ony rowennakarenyh den-yádonhhareghre; raonhhá t'kàkonde e-nekenh enghshakotraghk wén ne deho-nyode nene ronwaghswenghse.

14 Nen kariwes shiwakatyè-nawaghstonh nakyanerenghsera; Kénthiwakyèrenh, ony dewakadónnonh ne yádekyadyh: nonwa Denkaghshenthó akwah jinyught ne tyuthonwisén wadewedonghs; Enkaghðónde nokhony yenkadek'wisaghde.

15 Kàyese Enkòny jiyunondowànenghse neony

ne jiyonghnyaghronnyón, neony enwaghstathén akwèkonh ne raodixhadá; neony Iih enkònnny enxhá nene jikayyhonhhade-nyón ony kaweghnòdon, t'kàkonde Enxdatháde ne yuyyhonhhenghdanyón, (ony weghkwayèndon.)

16 Neony Iih yenkheyathewe ne dehhadirónwèkonh ji-nònweh nyaghdèhhadiyendèryh; Iih t'kàkonde enkheyaghshàrine ne jiyuhhàde ne ne yaghdèhho-naderyendare: Iih denxwa'héde ne jityukaraghs ne raodihhèndonh, neony ne deyuderighwákdanihònenskadakwarighsyón. Neneken-ikenh karighwáðkon Èghnenkyere ne ro-nonhhakeh, yaghtakheyadewèndeghde ne ro-nonhhá.

17 Wahhy t'kàkonde denthonghkede, ro-nadehhenghserowànenh, ne ne kayádònnnyh konwadewennodaghkonh, nene konwenny ne kaghsón nekayadònnnyh, Isé wahhy nonkwa-Niyoh.

18 Jathòndek, ise ne desewarónwèkonh; nok jatkaghtoh, ise ne desewarónwèkonh nene aese-wàkenne.

19 Onghká nekén deyerónwèkonh, ne ok nakwadennhatsera? nendenhens deyonhhonghdakwèkonh, ji-nìyught nakwadennhatsera nene Yekkhe-nhàonh? onghká nekén deyerónwèkonh ji-nìyught ne raonhhá nene ányoh aodadeweyennendaonh, nok dehharónwèkonh ji-nìyught ne Royaner ro-nháse?

20 Aese-niken ji-niyawedá ne karighwáðkon, nok yaghtaesewatkaghtó, enwadennhodònkó ne sewabhonghdá, nok yaghdèbhoghrònkènh.

21 Ne Royaner yuneghrakwaght raweryéndiyughs ne tyuriwá ne raotdakwarighsyonghtsera; raonhhá enghreghyaghrontye entyawédowanha-ghsere ok ne atdakwarighsyonghtsera, neony ne jienhhaghsa dekarenghsarón.

22 Nok ne nekén-ne kén-ikenh ne onkwehhòkon ne ronwadighk'wanyón nokhony rodidaxhenhoh; ro-nonhhá wahhy akwèkonh dehho-naghskwenhoh ne jiyughshonwe-nyón, neony wahhy ro-nadaghseghdonh étho jikanonghsodon ne yondadenhodontghk'wá : ro-nonhhá wahhy ne ronwadighk'wanyon, neony yahhenskat ony thaonsayondatyadákó; ikenh rodihhetkenhoh, nokhony yahhenskat thayairon, Enshotyèritshé.

23 Onghka ne sewentyughkwakoh ne dayondahhonghdòden nenekén-ikenh? onghká en-yondahhonghsiyughste, neony aejathòndeke nene nenewaderighwihhewe ne ènwawé?

24 Onghká ronwàwyh ne Yàkwek ne thiyayon-dadegh'wá, neony ne Israel ji-nonkà ne shakonaghseghthá? yaghkenh ne Royaner, raonhhádeyonkwanyode nene yonkwarighwaneren? ikenh yaghdehthòndats nehhaonghdèndy raohhahhahkonh, yahhony dehho-nathondàdonh ne ji-nonkà ne raotdakwarighsyonkeh.

25 Ne waghòny thoweronthoh wahhy ne raonhhakeh ne aderyaghdkhonghtsera ne rao-nák'wenghsera, neony ne kashatstenghsera ne jiwaderiyuh : neony nenwadekadonh tháthoghkwadàsede, shèkonh yaghdehhodokenghseh; neony waghonwayáddèn, shekonh yahheghthiyehhòyén raweryaneh.

## CHAP. XLIII.

*1 Ne Royane wahhayádaghñirade ne o-nonghsa-  
dokenghdy ne ne ji-nahhoden rorharatstonh :  
14. 18.*

**NOK** nonwá, rádón ne Royaner wahhy nene ya-  
yádisón, O Yakwek, neony raonhhá wahhy egh-  
nighyayádayèrenh, O Israel, Toghsa desadonhhá-  
renronh ; ikenh Skoyádakwenh wahhy, Yeskon-  
nadón wahhy ne saghsènná ; ise wahhy sewaká-  
wenghk.

2 Ne ó-nenh denghsadonkoghde enghsadohhet-  
ste ne oghnekáðkon, Ende-nikwekonhhyaté wah-  
hy ; nokhony denghsadohhetste ne jikayyohonhha-  
denyón, yaghwahhy thaesenghnòdon : ne o-nenh  
ne yenghsaghdèndy denghsadohhetste ne jiyudek-  
há yaghwahhy thasatyadatshá ; yahhony thaesen-  
nídonghkweeghste.

3 Ikenh Iih Akyaner sa Niyoh, ne Royáado-  
kenghdy Enskat ne Israel, Syayádakwenh : Khe-  
yàwyh ne Egypt ne nensjisaghnerenghsy jise-  
naghskwá, Ethiopia nok Seba sàwenghk.

4 Jinahhé sayádaneghrakwah yukarowànenh  
ne jidekonkanere, ne jideghserenghsaron, neony  
Konnoronghkwa : ne kady wahhònny Enkòn-yón  
ne onkwehhòkon ne ise, ne onkwehhòkon ne ji-  
sonnhé.

5 Toghsa desadonhharenronh ; ikenh De-nikwe-  
kònhhatyése ide-nése wahhy : èrenh dendekheyá-  
denhhawighde ne saghnekwaghsá ne ji-nonkà t'ka-  
raghkwinekèñse, neony saserorok ne ji-nonkà yá-  
dewatshothoghs ;

6 Enkenhaghse ne othorekeh, Sénnikonryák ; yásadadaghtkáf, ne ji-nonkà entyekeh, Toghsá kasatyè-nawaght: kashehhah kheyéhnokonbah ne radijin ji-aonkà ne inonh, nokhony kheyéhnokonbah ne tyu-nathonwísén ne ji-nonkà yádeyudonghwenjòkdanihhòn ;

7 Sháden-yáwen ony thentkákwekde néneh né yondade-nádonghkwenh ne axhènná: ikenh Iih riyádison ne nakónwesenghtserá, Iih eghnihhiyádayèrenh ; orighwiyú, Iih riyádison.

8 Kayetshiyádenhhah ne onkwehhòkon ne deyerónwekhón ne ne yakokaghradaryón, nokhony ne deyonhhondakwèkonh nene deyonhhonghdonde.

9 Kinyoh ne akaonghwenjakwèkonh enskatneh yontkennisa, neony kinyoh ne onkwehhòkon rontyádatkennisa: onghká ne ji-nihhodityughkwá ayekwèny ne okthayerighwakwathó ne kén-ikenh, neony ayonkhinádònghaghse ne ji-niyen-yuriwawén? kinyoh thadihhah ne nenlhadirighwaghni-ratste, ne ne aòndon ne aodirighwakwadakwaghse: ne dénhens kinyoh ronronk, neony ronniroh, Ne wahhy ne tokenghskéonweh.

10 Jonhhá wahhy nakerighwaghnirohghsера, ràdón ne Royaner, ne akwadennhatsera ro-nonhhá wahhy Kheyadarakwenh ; nene aesewaderyendarene nokhony aondaghskweghdaghkwé, neony yaesewánikonghrayèndane Iih wahhy : akhèndonh yaghkaneká deka Niyoh-seràyén nakaghson, yahony ne aknakén ne aonknoderatyeghde.

11 Iih, ony shakat Iih, Akyaner ; neony ne ne thakàdeke niih yaghkaneka Thaonsayakoyadakó.

12 Iih thikwarighwakwathoseh, ony skwayáda-kwenh, nokhony Kwanádònnyh, ne o-nenh yaghkaneká ne thakaniyoh-seradeke ne sewentyugh-



kwakonh : ne kady wahhõnny jonhhá wahhy nake-righwaghñirhaghsera, Ràdon ne Royaner, Iih nah ne Niyoh.

13 Orighwiyú, arekhó ne kenwènde Iih shikenh ; nokhony yaghkaneká ne ne akakwèny daonkény-oghsere ne kesnonkeh : t'kàkonde Enwakyúden, neony onghká en-yonkerihhón ?

14 Kénnihhoyèrenh ne Royaner, ne ne Segh-jhisewayadakwenh, nene Enskat ne Royádado-kenghdy ne Israel ; Ise sewariwá Yewakadenyeghdonh ne ji-nonká ne Babylon, neony wahhadihhewe akwèkonh ne rao-natkonnyenghtsera, neony ne ji-ye-nakere ne Chaldeans, wáthaghshenthó jiwah-hoderihhòkthaghse.

15 Iih ne Akyaner, ne Enskat ne Sayádadok-enghdightsera, ne royádison ne Israel, sewakoragh-kòwah.

16 Kennihhoyèrenh ne Royaner, ne ne ji-nih-hoghsón ne ji-niyeyuderighwinonh ne kanyadarà-konh, neony ne ne jiyuhhàde ne yuneghrakwaght ne oghnekáòkon ;

17 Nene encondihhewe ne kásereghdiyuh de-watkarhade-nihhón neony yakoghsàdenghs, ne kentyughkwá naderiyughserá rodighskénrakeghde, neony ne káshatstenghsera ; enskatneh eghdakeh enhhontyáðakeron, yaghtaonsahhontketskó : ro-diyádondakwenh, ro-náswaghseh ji-niyught o-non-ghkèrhón oghskare yeyenthoghthá.

18 Toghsa séweghyarák ne wadohhetstane ne karighwáòkón, yahhony norighwakayonghshon ne daaghsyadoreghdanyón.

19 Jatkaghtoh, àsé Ensewakerighwayúden : nonwa t'kàkonde ne enskanyó ; yaghwahhy thasewadokenghsé ? ony Enkhahhõnny ne karhà.

konh, neony ne jikayyhonhhade-nyón ne yaghdeye-nakere aókón.

20 Ne karyú ne kahhendakeh en-yonkkonnyenghste niih, ne o-nyare dekanerabhontshonde dewatsjirokwaghtá neony ne skanéndanonwé : ásekenh Kheyàwyh ne oghnekádkón ne karhákonh, neony ne jikayyhonhhade-nyón ne yaghdeye-nakere aókón, ne ne ayondatnékanonde ne akonkweda kheyádarakwenh.

21 Kén-ikenh onkwehhòkon Iih kheyádison yadekyadyh akwàwenh ; enhhonnodaghse enghshakodinádònhaghse nake-nendonghtsera.

22 Nok yagnise thiyeghskeronghyenhhàronh niih-neh. O Yakwek ; nok desaghwishenhhèyonh ne iih-neh, O Israel.

23 Yaghwahhy degshkhewyh ne niyakaah ne deyunakares ne naaghskwennèyonghkwe, yahhony degshkwakonnyenghstonh ne naaghskwawennonkoghdon : yaghwahhy Iih dewakeriwa ji-nesayadawen nene jiwaghsyúdenghse ne jiwaghtshennèyon (ne Niyoh,) yahhony ne jideghswishenhhèyonghse ne jiwatshaaghdonh ne kaserakón.

24 Yaghwahhy degshkhèwyh ne yawekón ne ohhere ne yejikhédonnyathá aake-né ne enjakogherenghsy, yahhony desananonh niihneh nene yurésenh ne jisennèyonghkwe ; nok ánighskyèrenh nene aonkyúdeke ne sarighwaneraaxhera, degshk'wishenhhèyathá nene sayádaghdonghtsera.

25 Iih, ony Iih, iih wahhy nene ensekyadónkó ne saderighwadewaghdonghxhera nene akwah iih akerihhonnyát, neony yaghthaonsakeghyarane ne sarighwaneraaxhera.

26 Onkweghyaghraghkwén : kinyoh dewadóryh

enskatneh : serihhòwanaght, nene onghdony okthaesatkwathóse.

27 Nene tyutyerenghdonh eghtshé-nihhah ne thorighwanerén, neony nene yesarihhonnyènnymensho-naderighwadewadewaghdonh niih-neh.

28 Ne kady wabhònny Iih wakhètkenghdonh thiyákheghk'wá ne nyunatkonnnyenghstkòwah ne jikanakdadokenghdy, neony ronwaghtkáwènnynne Yákwek ji-nonkà ne adatrewaghdonh, neony ne Israel nene wáthonwawennoyáakhón.

## CHAP. XLIV.

### I. *Niyoh rao-nonghsadokenghdy wabháshatstenghseron.* 7. 9.

**SHEKONH** nonwa sathòndek, O Yákwek akwadennhatsera, ony Israel, raonhhá Riyádarakwenh :

2 Kénnihhoyèrenh ne Royaner nene yayádisón, neony eghnighyayádayèrenh tyudaghsawe ne enekwendakonh, nene ensayè-nawase ; Toghsá desadonhharenronh, O Yákwek akwadennhatsera, ony isé, Jesurun, raonhhá Riyádarakwenh.

3 Ikenh Endeknekaweron ne raonhhakeh nene ro-njádathenghse, neony enwenghnòdon ne jiyaonghwenjathenh ; Entkaweron naké-nikonrá ne rononhhakeh ne saghnekwaghsá, neony nakyádaderightsera ro-nonhhakeh ne saxhádaòkon :

4 Neony ro-nonhhá t'kàkonde enhhondeghyaron ji-niyught ne jiyuhhòndare, ji-niyught ne ajakdatyé waderondonnyathá.

5 Enskat t'kàkonde en-yairon, Iih ne Akyaner ; nokhare thishayadade ne enhhadade-nadonghkvé ne raoghsènná ne Yákwek ; nokhare thishayadade nene enhhayanáde enwadé-nyendénghton enrade rasnonkeh ne Royaner-neh, neony ne denhhadats-hennaserén ne raoghsènná Israel.

6 Kénnihoyèrenh ne Royaner ne koraghkòwah ne Israel, neony ne shoyádakwenh ne Royaner ne kentuyghkowanenhhòkon ; Iih wahhy ne tyutyereghdonh, Iih ony wahhy ne oghnakén neony yaghkaneká ne thaka-Niyoh-seràdeke ne ok ne iih.

7 Neony onghká, ji-niyught n'Iih, ne ayondade-nadonghkvé, neony nene thayerighwakwathó, neony ayonkkwadakwaghse ne iih, ji-nahhé Dekheh-honkaryakonh ne rodixdenhhòkon ? neony nene karighwáðkon nene wahhy dàwé, nokhony t'kàkonde enwawé, kinyoh shakodinádònghags ne rononhhakeh.

8 Toghsa desewadonhharenronh, yahhony thaseswatshanike : yaghkenh Dekwaghròryh ne éthone ne jityudaghsawé, neony thiwakerighwakwathonh ? jonhhá wahhy ony nakerighwaghnirhaghtsera. Nikén-kenh kaneká oya nika-Niyoh-tseràyén ne thakàdeke ne iih ? orighwiyú, yaghkaneká deka-Niyoh-tseràyén, Wakaderyendare yaghdekayen. (yaghkaneka.)

9 Ro-nonhha nene radiyádonnighseròny wahhy akwèkonh thenhhodighstontste ; neony ne raonadónweshenghtsera ne karighwáðkon yagná thaondonghradaghkwé : wahhy ne ok ne ro-nonhhá rondaderighwaghnirády, yaghdehhodìkenh, yahhony dehho-naderyendare ; nene aondehhén.

10 Onghká ro-niyohhtserònyh, nedenhens aaw-

istanàwenghde ne aadatyádonnighseronnyén nene yahhothè-non thiyaadonghradaghkwe ?

11 Jatkaghtoh, akwekonh ne rondènró nene shádehhadiyádodéense t'kàkonde enhhondehén ; nokhony ne rodiyúdenghs, ro-nonhhá wahy ne onkwehhòkon : kinyoh ro-nonhhá akwèkonh enskat-neh rontkennisa, kinyoh ro-nonhhá thontyá-dakwarighsy dehhadidan ; shèkonh t'kàkonde enhhodighderónne, nokhony enskat-neh jienhchonwadehháde.

12 Ne raristònnny rathá ne dekaghdoghrarakthá dejàronh yudiyúde étho óswendakonh, neony eghnihhoyèrenh ne ji-nikarihhdodenh nene yeristayá-akthá, neony royúde nene ji-nihhóshatstenghsera ne ranontshakeh : orighwiyú, radonghkaryáx, neony ne raóshatstenghsera dondòkden ; yaghdeshaghnèkirhá noghnèkanoghs, nokhony thádewasenne waghayádakenhbeye.

13 Nene ranonghsònnny yahhadakwarighsy ne radé-nyendenghsthá, (rule,) waghayanáde dahhaghseryedenghde, waghaweyennèndáne warade deyeghstarathédaghk'wá, waghàyanáde warade waderonghkararhá, neony ne oghnákénkeh waghayanáde ne ji-nihhayádodenh ne ònkweh, ne entyayanènhhawé ji-niyuraseh ne ònkweh, nene aontyesèn aodádenre ne kanonghsakonh.

14 Wahharondaghserònnny ne o-néndakwengh-dentsera, neony waghayè-ná ne karòndá (cypress) neony ne karighdon karòndá, neony raonhhá wagháshatstenghseron nyádehhayadyh ne jiyuderondònnnyh ne karhàkonh : neony waghayenthó ne kaneronh, neony ne okennoraghsera ne wáaweghyarón.

15 Ethone t'kàkonde eghnen-yàwen ne rònkwel nene enhhatsháaghde : ikenh raonhhá wahhy enhhayè-ná ne néthoh nokhony étho enhhadèn-yen ; orighwiyú, enhhadèkade, neony enhhade-nádarònden, orighwiyú, raniyohserònnny nok ne rarighwánekkenny : ratyádonnighserònnny, nokhony eghdakeh ratyadontyése néthoh.

16 Denhhakhaghsy ne jienhhatshaaghde néthoh jiyudekhá : ne jidenhhakhaghsy néthoh enhháwarake ; wahhadéskònden óskònwá, neony naah wahhaweryéndiyú, orighwiyú, wahhadèn-yen, nok wahhenron, okkennyenh, Iih onkyáadarihhén, Iih wákatkaghtó ne òjire :

17 Neony ne shèkonh yudadèronh raniyohserònnny, shádèyugh ne raoyádònnnyh : nëeh dehdontshodàny, nokhony ne rarighwánekkenny, nokhony ne raderennayènnny, neony ràdón, dondakyadakhoh ; ikenh ise wahhy ake-Niyoh.

18 Yagdehho-naderyéndaraónh yahhony dehhonaghrónkaónh : ikenh degshakorónwèkonh, nene yagdehhodikwenyonh naadikènné ; nene rao-nyeraneh, nene yagdehhodikwe-nyonh aadinikonghrayendaónh.

19 Neony yagthádehhoyádoreshdonh ne raweryaghsakonh, yahhony kaneká dehhó-nikonghrayendaónh yahhony dehhoghronkaónh nene aenrón, Wakatsháaghdonh otyake ojistakeh ; orighwiyú, ony Wakade-nadaronde ojirakeh thiwakhere nethoh ; Wakadéwaronde, nokhony ikex neony ne shèkonh yudadèronh ne éthoh ne adatswenhónh ? eghdakeh Enkatyádòndy étho oghdenakeh ne karóndá ?

20 Oghsehara ranòndenghs : nene konwánikonrhádènnya ne adonnhets dekonwakarhade-

nyón konwakarenghrakwenh, nene yaghdehhokwenyonh aonsahhayadakó ne raodonnhets, yahony ne aenron, Yaghkenh ná deyunòwenh ne jikeweyendeghdaghkonh kesnonkeh ?

21 Seghyarak ne kén-ikenh, O Yakwek ony Israel; ikenh ise wahhy nakwadennhatsera: Iih eghnikon-yádayerenh; ise wahhy nakwadennhatsera: O Israel, toghsa kady daké-nikonrhenh.

22 Iih wahhy nensewakyadonkwenh, ji-niyught jikentshàdagens, ne sarighwayádaghdonghtsera, neony, ne ji-niyught nyutshàdare, ne sarighwane-ráaxhera: donsatsatkarhadènyh kàró iihneh; ikenh Iih wahhy skon-yáðakwenh.

23 Dese-niriwaghk, O jonhhá karonghyákeh-hòkon; ikenh ne Royaner nenheghnihhoyèrenh: dese-niyák ne ji-nonkà detyakorighwaghkwenh, ise nyunondenyón, O karhàkonh, nokhony ji-niyá-dekaròndakeh ne étho: ikenh ne Royaner shoyadakwenh ne Yàkwek, neony wahhaónwesaghde ne Israel-tseràkonh.

24 Kénnihhoyèrenh ne Royaner, ne syayáðakwenh, neony raonhhá eghnighyayádayèrenh tyudaghsawe ne jityondeghyaghronghk'wá ne ònkweh, Iih ne Akyaner nene orighwakwèkonh wakeweyennendaònh; nene yáðewakðakwarighdonh ne karon-yá yáðekayadyh; nene yewakðenghdaronh ne onghwenja ne yáðekyadyh;

25 Nene nendeyakorénkennyón deyondaderenkenyonh ne wadé-nyendenghstonh nene ro-nòwenh, neony ne ne thihhadirighwakwathoghs wádeghshako-nonghwarawenryéde; nene wathontkarhadèny ne rodínikonghrowànenghse wáhhodíniskó, neony wáhhonwáðideghseròny ne raodínikonghrowanenghtsera;

26 Nene senhhá aadiwennáshatstenne ne shakónháse, neony aadiweyennéndane ne jidaadiyáddèghde ne raodennhatsera ; ne ne yaonniron ne ji-nonkà ne Jerusalem, Ehhenghsennakerade enghsatyè-nawaghste ; neony ne ji-nonkà t'kanàdayén ne Judah, Etho enghsade-nonghsònnny, neony Iih enkketskó ne enkaghsthoghde ne jikanakde-nyón ne éthoh :

27 Nene enkenhhaghse ne ji-non ne o-nákonghjy, Waghstathneh, Enxdatháde ne jisadiyyhohhade-nyón :

28 Nene rawenh ne Cyrus, Raonhhá naah rà-nonghne nakwade-nákarondonhah, neony akwè-konh enwadeweyennéndáne nakwad ónweshenghtsera : shádèyught óny enghrenhhaghse ne Jerusalem, Sadennonghsònnnyh ; neony ne ji-nonkà ne o-nonghsadokenghdy, t'kàkonde enkakwadakwén jienghsade-nonghsakenserén.

## CHAP. XLV.

*I Niyoh, wahhy rao-nonghsadokenghdyòkon aoriwa, konwanádonghkwenh Cyrus : 3, 20.*

**KENNIHHOYERENH** ne Royaner ne ne rawenye-narhoh, ne raonhhakeh ne Cyrus, jiraweyendeghdaghkonh ne rasnonkeh Rinontshawakonh, ne ne aaghshakotyádakwé-niyughstén ne niyádeyakaonghwenjakeh ne raohhèndonh ; neony t'kàkonde Enkerighsy ne dehho-natyákwaranhenh ne koraghkowatshón, ne ne aanhodònkó ne raoh-



hëndonh ne dewade-nhohhanhonderakwaghs ne jiyudénhenghrakaghròndon; neony ne jiyudénhenghrakaghròndon yaghtaonsakanhòdonke:

2 Sakhëndonh enkaghdèndy Iih, neony ne jikanakde-nyón ne deyutshákdanihón ensekdakwarighsyònkó; Denkrighde kén-ok nentkaghdanyón ne jiyudénhenghrakaghròndon ne òndah nákaristoden, (brass,) neony okheghthiyenkeróokhón ne karistajy wadénhenghroghrokdonh:

3 Neony Iih enkòn-yón ne jiyukarowànenh ne aghsàdakonh, neony waghsèghdonh natshókwaghsere ne jiyudaghseghdonh kanakde-nyón, ne ne àndon aesadòkenghse ne ne Iih ne Royaner ne ne yeghyaronghyenhhàronh ne yeghyanádon, iih-ne Niyoh ne Israel.

4 Ikenh Yakwek rinháse ne tyuriwa, neony Israel riyádarakwenh, ne shádeyawenonh Jiyekonghyenhhàronh ne saghsènná: Iih dekonghsenasere, éthosané yaghdeghskyendèryh.

5 Iih ne Akyaner, yaghkaneká ne thakàdeke, yaghkaneka ne daka-Niyoh-seràde neok ne iih: Iih wátkon-yákwaranhake, éthosané yaghdeghskyendèryh;

6 Ne ne ao-naderyendarane jityudaghsawé jienwaderaghkwakaràdade, neony ji-nonkà yádenwats-hothó, ne ne yaghkaneká ne thakàdeke ne iih: Iih ne Akyaner, neony yaghkaneká ne thakàdeke.

7 Iwaxhón ne deyughswathé, nokhony waxhón ne aghsadakonghtsera; ony Wakyanerenghtserisón, nokhony waxhón ne wahhetkén: Iih ne Akyaner orighwakwèkonh ne kén-ikenh eghniwak-yèrenh.

8 Kasasenght, ise karonghyákehòkon, aondàweghde e-nekenh, neony kinyoh otstádkon jika-

ronghyàde aondonwerón ne atdakwarighsyonghtsera: kinyoh wadennhodònkoh ne jiyonghwenjàde, neony kinyoh yonkhihheghs ne adaghskats-hera, nokhony kinyoh ne atdakwarighsyonghtsera enskatneh wadeghyaronh. Iih ne Akyaner eghni-waxhón.

9 Karonghyakenghsera kanonghwakdenghsera raonnhakeh ne ne dehhodirondatyése ne ne Royádison! kinyoh ne nyutkwédaronkwenh deyunájaghrionh dekaghsinòndon ne dakyadiònden ne yutkwédaronkwenh ne deyunájaghriónh dekaghsinòndon ne jiyonghwenjade. T'kàkonde ne onawàtstá enhhawenhhaghse ne ne jikaghsion yekayeridonh, Oghnahhoden sònny? nenedhens sayúdenghsera, Yaghthádehhasnonghsonde?

10 Karonghyakenghserá kanonghwakdenghsera ne raonnhakeh ne ne rawenny ne ró-nihhah. Oghnahhoden deghsadènsthaaghs? nedénhens ne aonnhakeh ne tyuthonwísén, Oghnahhoden waghshewé?

11 Kénnihoyèrenh ne Royaner, ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel, neony ne Royádisón, Dakerighwanèndonghs ne karighwáðkon ne naondawé, ne ji-niyutyèrenh ne kheyénhokonhab ne radijin; neony ne ji-niyutyerenh ne kayúdenghsera ne kesnonkeh yonkhirighwàwyh ise iih.

12 Iih waxhón ne onghwenja, neony ne ònkweh étho kheyádisón: iih, ony kesnonkeh, yádewakadìronde ne karonghyákehòkon, neony raodityughkwakwèkonh Iih kherighwàwyh.

13 Iih shiketskwenh yeshiyá dinyondoh atdakwarighsyonghtseràkonh, neony Iih akwèkonh enhhahhakwarighsyén ne jirohhàde: ennhake-nadónnyén ne kanadowànenh, neony t'kàkonde den-

deghshakoghtkáwe nake-naghskwá, (radinaghskwa,) yaghnokaryàxhera yahhony nakarharatston, ràdon ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon.

14 Kénnihhoyèrenh ne Royaner, ne jirodiyúde ne Egypt, neony ne dehhadinonwayengthá ne Ethiopia, neony ne Sábéas, (karaghwákonwarighwánekkenny,) ne ne onkwehhòkon ne e-nekenh ronadohhetstaghkwenh, t'kàkonde isekèh denthòn-neghde, t'kàkonde enseghsheyadewenniyughste: neony t'kàkonde ro-nonhhá en-yesaghnonderatyeghde, enhhadighnerenhhatyé dekaronwarodarhoghsérón ne t'kàkonde denthònne, nokhony t'kàkonde eghdakeh enhhontyádòndy ne isekèh, nokhony t'kàkonde enhhonnidenghde en-yesarighwánèken ne isekèh, enhhondonhheke, Orighwiyú Niyoh naah nisetseràkonh yagbkaneka ne thakàdeke; yaghdèka-Niyoh-seráyén.

15 Orighwiyú, ìse wahhy ne Niyoh sadaghseghdonh, O Niyoh ne Israel, nene Seghshakoyádkawaghs.

16 Ro<sup>4</sup>-nonbhá wahhy enhhonwanadehháde, neony wahhy ne kanraxhenh yudehhát, yehhadikwèkonh: eghniyenhhone ji-nònweh natkaronnyat yudehhat enskatneh yenhhòndon nene rontyádon-nighserònnny.

17 Nok ne Israel t'kàkonde enshoyádadèry ne Royaner-tseràkonh ne ne ji-niyenhhènwe adaghskatsherá: yahhony thaesewadehhèn nedenhens aesewanrarane ne kanraxhenh ne ne ji-niyenhhènwe yathiyeyutde.

18 Ikenh kénnihhoyèrenh ne Royaner nene roghsón ne karonghyákehòkon, Niyoh yadehhayadyh roweyennendaónh ne onghwenja neony ne roghsón; nokhony raonhhá wahhy thodaghsasa

royúdenhonh, raonnison yahhaòkon, raonnison ne ne en-yonnakerade; Iih ne Akyaner, nokhony yaghkaneka ne thakàdeke.

19 Yahhadaghseghdónke dekenh jiwakadàdyh, ne ji-non ne tyukaraghs ne jiyonghwenjàde: Wakiron yaghden ne ji-nonkà ne raoghnekwaghsa ne Yàkwek, Dakwayádisak ne aòkón. Iih ne Akyaner aderighwakwarighsyonghtsera ne wakthare, Thákkwathó wákerighwanhodònkó ne karighwáòkón ne t'karighwayeriònweh.

20 Jatkennisa thájonhháahbák ony kase-neh; enskatneh thoah jatkwít, jonhhá nene jisewányak-  
enhonh ne ne niyádeyonghwenjàkeh: ro-nonhhá ne nyaghdehhodínikonghrayendaonh ne jikanyode ne òyende ne raodiyádònnih, neony né konwade-  
rennayèny ne niyoh nene yaghdeyukwe-nyonh aonsayakoyadakó.

21 Yetshighròryh, nokhony thoah kayetshiyá-  
denhhàwight; orighwiyú, kiasá enskatneh radijenh-  
hayenh: onghká ronwadiribhowanaghdènnih ne  
kén-ikenh ne áò-nenh tyudaghsawe? onghká ron-  
wadighròryh ne éthone tyudaghsawé? yaghkenh  
Iih dekenh ne Akyaner? neony yaghkaneká òyá  
deka-Niyoh-seràyèn ne thakàdeke ne ne iih; tho-  
righwayèry ne Niyoh, neony Seghshonkwayáda-  
kwenh: yaghkaneká ne thakàdeke ne ok ne iih.

22 Kajatkaghtoh niuh-neh, neony enskwaya-  
dakó, akwèkonh ne jiyudonghwenjokdanihhón;  
ikenh Iih ne Akyaner, yaghkaneká ne thakàdeke,

23 Iih wakerighwaghniràdonh wakadewennagh-  
niràdonh yádekyadyh nene jitokenghskéòdneuh, ne  
nowènna wahhy iih jixhakaronde yudiyakenhonh  
ne atdakwarighsyonghtsera, neony yagná tháda-  
ondonghkede, Nene niyádekakwitshakeh t'kàkon-

de eghdakeh den-yondantshòden iih-neh, ji-niyadewénnaghsakeh ne t'kàkonde enkon dewennagnirade.

24 Orighwiyú, nene enskat en-yairon, ne Royaner-tseràkonh Wakyén kenh natdakwarighsyonghtsera, ony ne káshatstenghsera: sháden-yáwen ne raonhhakeh ne t'kàkonde ne onkwehhòkon enthònné; nokhony akwèkonh nene akwah yúdonghkode ji-nihhonwanak'waseh ne raonhhá nèná ne ronwanadehhádane.

25 Royaner-tseràkonh t'kàkonde akwèkonh ne raoghnekwaghsá ne Israel ònenh shonwadiyanerenghstonh, neony t'kàkonde enhhonwennonwèsaghde.

## CHAP. XLVI.

*I Ne naoyádònnnyh ne jikanadowànenh yaghdeyukwe-nyonh ne aonsahhodiýáðakwén. 3. 5.*

**BEL** deyutshákdaonh jiye-nakere, Nebo wahhen-nikònren; nene raodiyádònnnyh wahhy karyúðakeh, neony ne konditshe-nenkeh: ne sewásereghdiyúse wahhy yudighwishenghne: wahhy yudighryé-naxde ne ji-nonkà ne deyudighwishenhheyón ne kondiryú.

2 Wáthontshakede; enskatneh eghdakeh wáthondontshòden; yaghdehhodikwe-nyonh naonsahho-naghtkawen ne kaghrye-ná, (ó-nikonghraxhádané,) nok yádehhadiýádighshón ò-nenh káthonghdeh ji-nonká nenradinaghskwá.

3 Dakwadahhonghsadat níih-neh, O ro-nonghsode ne Yákwék, neony akwèkonh ne nyátyako-

kedoghde ne jiro-nonghsode ne Israel, nene ònkweh yakodonhónh ne iih-neh tyuyenghdaghkonh o-nekwendakonh, nene yehhàwy ne ji-nonkà tyon-donnyatha :

4 Neony sháden-yàwen ne jiwaghsatyádisa Iih wahy ; neony sháden-yàwen nene sanonghkwise-rakènrade wahy Yenkon-yádenhhawe. Nenwakeweyennendaónh, nokhony Iih enkadaghkatstade ; ony Iih enkhawe, neony t'kàkonde enskon-yadakó.

5 Raonhhakeh wahy shádenjidewayádodenne, nokhony ne iih shádenjàwenne, ony shádenjake-niyádodenne, nene denjakwatyèrénne ?

6 Thiyaghshakodighk'wá ne oji-nekwar karistanòron kayàrakonh wahhadidaghkó, neony wahhadikóntserihbhàren ne karistanòron étho jiyondényendenghsthá, neony wahhonwannháné ne oji-nekwar raristanoróntserònnny, neony wahnaniyohtserònnny : eghdakeh waghontyádòndy, orighwiyú, ne wahhadirighwanèken.

7 Wahhonwenghnenghsaren radighnénxkeh, wahhonwaghawe, neony étho yaonwénderon jithò-nakde, neony wáthádáne ; yaghdeyàweght èrenh aonsareghde ne jithò-nakde : orighwiyú, enskat yádenhhaghshenthó ne raonhhakeh, shèkonh yaghdehhokwe-nyonh naondahhadàdy, yahhony deshoyádakwenh ne jiroronghyàkenh.

8 Seghyarák ne kén-ikenh, neony e-neh jada-donnyh ne jonkwehhòkon ; kase-nihhah àre ne ne aejadénnikonraren, O ise sewarighwaneraaxkonh.

9 Se-neghyarák ne ji-nihhoweyennendaónh ne orighwaxdènháse : ikenh Iih ne Niyoh, yaghkaneká ne thakàdeke ; Iih ne Niyoh, neony yaghkaneká ne naonsayonkyèrenh ;

10 Thahhakwathó ne jiyeyuderihhókde ne jityu-

daghsawe, neony orighwakayonghshón ji-nitya-wenghseron nene karighwaðkon nene arekhó eghdeyawenhónh, ràdon, Akjenhhayentsera ne enkàdake, nok akwèkonh Eghnenkyere nakwadónwestsera :

11 Yekeronghyenhha jidènhah nakwah yunák' wenhónh ji-niwadonghkaryáx ji-nonkà t'karaghkwinekénse, nene rònkwèh né neh nenroderihhòdànnyh nakjenhhayengtsera nene ì-nonh jiyenakere : orighwiyú, Iih nendewakadàdyh, Iih eghnenkyere enkhewé eghnen-yàwénné ; Iih wakaderyéndònnyh, Iih ony eghnenkyere.

12 Dakwadahhonghsadat niih-neh, ise ne sewá-nikonghraghnironse sewanâyese, nene ì-nonh jinádesewadere ne aderighwakwarighsyonghtsera :

13 Thoah Enkhàwighde nakwaderighwarighsyontsera ; yahhì-nonh thenkenhháke, neony akwadaghskatshera yaghwahhy tháðakàdáne ayúniskó : neony enkenakdarakwénh nakwadaghskatsera ne Zion-tseràkonh tyuriwá ne Israel akónwesenghtsera.

## CHAP. XLVII.

I *Niyoh wahhajenhhayén ne ji-nonkà ne kanadòwànenh (Babylon) neony Chaldea, 6. 7.*

**KASATSNENGHT**, neony ókenghrakeh sattyen ; O kondiwinonh konwadiyenhah ne jikanadòwànenh (ne Babylon ; ) onghwenjakeh thiyásatyen : nene ji-nònweh yaghdekáshatstenghserakwé-niyú, O konwadiyenhah ne Chaldeans-áká :

ikenh yaghshèkonh ne thaonsayesanadonghkwe dehghagnyé nokhony ó-netskhah.

2 Né jè-nah ne kathéseronnyathá o-nèn-yá, neony enkathésèrònny: sérhoroxhyh ne sánówa sadennhodonghk'wá, ao-nyendoskon sònnyh, sérhoroxhyh ne kaghnitshakeh, denghsyághyákhón ne jikayyhonhhade-nyón,

3 Ne jisahhayenghsoskón enkárhoroxyhón wahhy, orighwiyú, en-yontkaghtó ne sadehhenghsera: Iih wahhy enkonronghyákende, Yaghthiyá-dakon-yaderaghde ne ji-niyught ne rónkwèh.

4 Ji-niyught wahhy ne Seghshonkwayá-dakwenh, ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne ná ne raoghsènná ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel.

5 Sattyen hástòdek, neony aghsàdakonh wagh-sàdon, O konwayenah ne Chaldeans-áká: ikenh yahhòyá shèkonh né thaonsayesanadonghkwe Ne yutkonnyenghst ne kayanertsera.

6 Khe-nák'wáseghne nakonkwedá ; Wákídaxháde ne jiwáknèkwaghsádatyé, neony kheyáwyh ne ro-nonhhá ne sesnonkeh : yaghwahhy deghshe-náddònnyh ne ro-nonhhá nekendèron ; nene wahhònise ákwah wahhy sheghwishadonh ne kyaty-endanyax.

7 Neony isenh, Iih wahhy ne wakyádanegrakwah ne ji-niyenhhènwe : ne kady wahhònny yaghwahhy deghsheyènnnyh ne kén-ikenh karighwáðkon ne seryaneh, yahhony deseghseyaghe ne jiondayawenghneghseronne ne jiyeyuderihhòkde.

8 Ne kady wahhònny jaronk nonwá ne kén-ikenh, ise wahhy sheyáwyh ne adónweshenghtsera, ne ne yaghdeyeweyennadòkenh ne ye-nakere ; nene sàdon ne seryaghsakonh, Iih wahhy, neony



yaghkaneká ne thakádeke ne ok ne iih ; Yaghthakatyén ne ji-niyught ne yudeghreonghse, yaghony Thaonkwaderyendaráné ne yakotkaronnióh ne exháðkon :

9 Noknene kén-ikenh dekariwakeh ensayáðd-renné nenwèah ne ok neh seweghniserat, ne nyakotkaronniouh ne exháðkon, neony ne yunadeghreonghse : isekeh entkònneghde ne nyudiweyen-nendaonhhatyé ne kentyughkwá ne sewadaènna-raghs sewatkonghsthá, neony wahhy nenji-niyawedá yunatyé-nighdonh nen-yutyénióh ne sadereonnenyaghtsera.

10 Ikenh ne sadewennodaghkonh ne saderighwadéwaghdonghxhera : wahhy isenh, yaghonghká thádeyonkkanere. Ne sánikonghrowanenghtsera neony saghronkhatsera ne desakarhade-nyonh sahhetkenhóh ; neony sàdon ne seryaghsakonh, Iih wahhy, yaghkaneká ne thakadeke neok ne iih.

11 Ne kady wabhònni ne ne wabhbetken ne ensaráné ; yaghthaesadókhenghse ji-nonkà endewat-ketskó : neony ne sewaderighwadewaghdonh ne ensasenné ; yaghdesakwe-nyonh ne dasaghjárén : neony atkaronnyát wahhy ensaráné akwah ok enwatyákjy, nene yaghthaesadókhenghse.

12 Destán nonwá ne sadereonnenyaghtsera, neony ne kentyughkwá ne sewadáènnaronghs ne ne éthone eghshiyught shisayáde ne kenshidisayenhah ; dòka eghnayàwen né naesakwe-nyón ne nasadonghradaghkwé, dòkú eghnayàwen aontyèsen ne daonghsaghsadèntshá.

13 Ise wahhy desaghwishenhhèyonh sánikonghkenhhèyonh ne kentyughkwakonh ne sajenbhayenghtsera. Kinyuh nonwa ne nyehhariwakenghs ne ji-niyutyèrenh ne jiyujistoghkwaronnyáa, ne

ratyenderighsthá jiyujistoghkware, ne ji-niyáde-  
weghnidakeh yehhariwakenghs nohhéndonh ne  
jiwadé-nyendenghstanyon, destán sajadakoh ne  
ji-nonká nekén-ikenh karighwáðkon nene t'kàkonde  
saghrasere.

14 Jatkaghthoh ánenhhodiyadawen ji-niyaght ne  
énnekery oji-náara, ne nojire t'kàkonde enwatsha-  
aghde ; yaghtaonsahondatyadakó ne yádehha-  
diyádighshon ne ji-nonká naóshatstenghsera ne  
ódonghk'wá : yaghtaadiwistoghske ne naondên-  
yén, yalhony ne ojire ohhéndonh thayéyén.

15 Ethone kady isekéh enbhòndon ne ro-nonhhá  
nene sayádenhonh, shaden-yawen ne yesadenghni-  
nonse tyudaghsawe shidisayenhah : érenh ok ni-  
yensho-nè-non ne naonsahonwéndenre aaghron-  
nheke ; yaghkaneká thaonsayesayadakó.

## CHAP. XLVIII.

JARONK ne kén-ikenh, O ne jiro-zonghsode ne  
Yákwék, ne konwanádonghkwenh ne naoghsènna  
ne Israel, neony dakayákénne ne raoghnekánoghs  
ne Judah ; nene yughnitronh rodádyh ne raoghsên-  
na ne Royaner, neony yásawennisaght ne Niyoh  
ne Israel, nok yaghtokenghskéonweghtserákonh  
yalhony naderighwakwarighsyonghtserákonh.

2 Ikenh ne rondade-nádonghk'wá ne o-nadado-  
kenghdy, neony sewéndèròndák Niyoh ne Israel ;  
Ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon ne ná  
ne raoghsènna.

3 Iih kwarighwadenghdarhoseh ne ji-nikarihho-

ñense ne jityudaghsawe; neony eghrodiyaken-  
honn ne jixhakaronde, neony Iih khe-náddönnh ne  
ro-nonhhá; Iih kheyaderihhókdaghkwenh, ne-  
ony eghwahhondohetste.

4 Asékenh Wakaderyendare ne ne ise wahhy  
ne thísaderónhonghdonh, neony ne se-nyarakch  
karistajy saji-nonghyaghdare, nok neh sakaghregh-  
dá óndaghk nákaristoden; (wahhy brass;)

5 Nenwahhy ony ne jityudaghsawe dekwari-  
ghwathedönnh ne isekeh; arekhó eghdeyawenhónh  
Iih konnáddönnh: onwá nekén enghsiron, Ak yá-  
ddönnh onghdeh eghnahhodyere; neony daonsa-  
kyatyèren nakyáddönnh, jikewistanawenghdagh-  
kwá nakyáddönnh, ne dabho-nennonghdónse.

6 Saghrónkenh wahhy, satkaghthonh akwekonh  
nekén-ikenh; neony yaghthádaaghserighwathede?  
Iih wahhy konnáddönnh ne àsé ne karighwádkon  
kenhhondaghsawén, sháden-yáwen ony ne karigh-  
wádkon ne yudaghseghdanyón, neony ne yagh-  
deghserighwayendèryh.

7 Né nonwá kaghsón, neony yaghnédekenh ne  
jityudaghsawe, ony sháden-yáwen narekho shiye-  
yudeghniserihbeh ne o-nenh yaghtsasaghsheya-  
thóndeke; onwá nekén enghsiron, Wákatkaghtho,  
Kheyendèryh.

8 Orighwiyú, yaghdesaghrónkenh; orighwiyú,  
yaghdesaderyendare; orighwiyú, ne ne éthone nen-  
yenwaderighwihhewe yaghwahhy thayude-nho-  
donkwén ne sahhonghdá: ikenh Wakaderyendare  
nethoh ne ne daede-nirihhónden ákwah k'anikon-  
rhádón, neony ne konwanádonghkwenh ne karigh-  
waneren tyudaghsawe onkweh shondayóndón.

9 Ikenh axhènná akarilhónny ne Aonké-nisk-  
waghden nake-nákhwéngghsera, neony ne ake-nen-

donghsera ne Daonke-nonghyànike ne Ise, ne ne yaghtakon-yàkhé.

10 Jatkaghtoh, Iih wahhy skonkwadakwenh, nok yaghkaristanòron dewakatstonh ; Iih wahhy skon-yádakwenh ne jikanakdaxhenh ne jikarongh-yakenhónh.

11 Ne ne iih akerihhonnyát, sháden-yàwen ony ne iih akerihhonnyát, Eghnenkyere : ikenh oghnen-yàwen ne axhèna enkahhetkenghdon ? neony yaghwahhy Thaakhèyón nakonwesenghtsera ne ji-nonkà notyákeshón.

12 Dakwadahhonghsadat niih-neh, O Yákwék ony Israel, tyonke-nadon ; Iih wahhy : Iih wahhy ne tyutyerenghdonh, Iih ony ne oghnaken en-yannyáde.

13 Kesnonkeh ony wahhy ne tyúderon ne jiyonghwenjâde, neony ne jikeweyendeghdaghkonh ne kesnonkeh ne yuderonghkararé ne jikaronghyáde : ne o-nenh Yenkeronghyenhare ne ro-nonhhakeh, enskatneh denhhadidáne.

14 Sewakwèkonh, enskatneh sewatkennisa, ony sewathòndek ; nene raodityughkwakonh ne dekarighwathedonh ne kén-ikenh karighwáòkon ? Ne Royaner ro-noronghk'wá ; étho wahhy nenhá-yere ne raodónweshenghtsera ne Jikanadowànenh, (Babylon,) neony denghshako-nontsharen ne Chal-deans-àka.

15 Iih, ony Iih, wakadàdyh ; orighwiyú, Iih yehhinadon ; Iih riyàtbeh, neony enghreghyaron senhá èsó denhhadèntshá ne jirohhàde.

16 Kàró kaseght thoah ne iih-neh, sathòndek ne kén-ikenh ; Wakeritstowànenh jiwakadàdyh ne adaghseghdonkeh ne jityudaghsawe ; ne ne éthone nònweh wahhy tyudaghsawé, étho wahhy Ikesé :

neony nonwa ne Royàner Niyoh neony ne Raó-nikonra ne thakwadennyeghdaseh.

17 Ethone nihhàwenh ne Royaner, ne syayáda-kwenh, ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel Iih naah ne Royaner sa Niyoh nene yarihhonny-ènnny ne ne aaghsadonghradaghkwé, ne ne engh-yaghshàrine ne ji-niyeyuthahhinonh ne ji-niyenh-henghse.

18 O ne neh aaghsadahhonghsadatshé ne jionkâ nakwaghtyawenraghtseraðkon akerighwad-kon! éthoné ne sayanerenh eghnen-yàwen ji-niyught ne kayyhonhhadatyé, nokhony ne satdak-warighsyonghtsera akwah ji-niyught ne jideyónk-wareeghstha ne kanyadarákeghkòwah ;

19 Saghnekwaghsa ony eghnen-yàwen ji-niyught ne ó-neghsaronghkwa, neony ne jiwaghsnek-waghsadatye ániyught ji-niyught ne ó-neghdara ne éthoh ; ne raoghsènná yaghwahhy thakayakón yah-hony thaonghdondón ne akhèndonh.

20 Se-niyàken'n ne (Babylon) ne jikanadowà-nenh, jadekwaghs ne Chaldeans, enkwennodatyé denwakerighwaghkwenhhatye ne serihhòwanaght, ne satròryh nekén-ikenh, endewaderighwayèride ne jideyudonghwenjókdanihhón ; enghsiron, Ne Royaner ne ne shoyádakwenh ne ro-nháse Yàkwek.

21 Neony yaghdehhodinyádatenhóhn ne o-nenh shaghshakoghshàrine dehho-nadoghets'on ne karhàkonh : raonhhá wahharihhònnny ne oghnèkanoghs dakaghnawinekéenne ne otstenghrakeh ne rao-nà-wenh ; wahhayè-na ony ne otstenghrakeh, neony ne oghnekanoghs dondayughnawawenrén.

22 Yaghdejaköyen ne kayanerenh, ràdon ne Royaner, ne ro-nonhhakeh ne rodirighwaneráaxkonh.

## CHAP. XLIX.

I *Keristus thonwanhaonh ji-non ne Jews-àka ne nashakorighwaeghsten ne ro-nonhhá: 5. 13.*

**JADAONGHSADAT**, O kawe-ná, iih-neh; ne ony jathòndek, ne jònkweh, inonh niyòre; Ne Royaner thakeronghyenhhàronh ne o-nekwendakonh ji-nònweh niyondonnyathá ne ònkweh; kaghagh-sakonh nistenhah eghyehhake-nadón ne axhènná.

2 Neony kennihhoyèrenh jiroghson ne jixhakaronde ániyught ji-niyught ne yúsharóthiye ne ásharékdwah; ne jiyuraghwawerhonh ne rasnonkeh eghwabhakyádaghseghde, neony donsahhadarathéde sahhakyenkwiraghseronnyen; raodaghtseràkonh étho wabhakyádaghseghde;

3 Neony wabhakwenhhaghse, Isé wahhy nakwadennhatsera, O Israel, sonhhátserakonh Enwakónwèsaghde.

4 Ethone Wákiron, okhoriwakon aðkon Jiwakadaderonghyakendonh, Yahhonkwaghtkáwenhhatye nakéshatstenghsera ne nyahhothè-non deyurihonde, neony kaghstontston; nok shèkonh orighwiyú nakyádoreghdaghtsera inésé naah ne Royaner, nokhony nakyúdenghsera inésé nake-Niyoh.

5 Nekady nonwá, ràdon ne Royaner ne ne rakyádison eghtyudaghsawe o-nekwendakonh ne ne ennhake-nhaseke, ne ne yaiyathewe ne Yakwek ne raonhhakeh àré, Ethosane ne Israel yaghdehoderoronh, nok shèkonh t'kàkonde Enwakónwèsaghde ne rakaghdekeh ne Royaner, neony ake-Niyoh ne nakéshatstenghsera.

6 Neony wahhenron, Ne eh wahhy ne kaghs-watheghtsera nákarihhoden ne ne isé ake-nhatsera enkenhhake, ne ne daondaghsketskó ne raoghwa-jira ne Yákwek, neony ne ne aonsaghshakoyèritshe ne naonsaàhodiýádakwaghde ne Israel; Enkòn-yón ony ne kaghs-watheghtsera ne ji-nonkàdyh ne nyaghdehhodirighwiyughstonh, ne ne aontyèsen nisé ne akwadaghskatshera aàndon ne ji-nonkà yudonghwenjókdanihhón.

7 Kénnihhoyèrenh ne Royaner, ne Seghshakoyádakwenh ne Israel, ne Enskat ne Raoyadado-ienghdy, raonhhakeh ne onkweh ronwarighwaghswaseh, raonhhakeh ne ne niyádeyakaonghwenjakeh jironwaghswenhónh, ne ne ronwadinhase ne radirighwakwadakwaghs, koraghkowatshón t'kàkonde enhhontkaghthó nok enhhontketskó, ony ne rodiyálaneghrakwaghde-nyón t'kàkonde enhhonwarighwánèken, enkarihhónny ne Royaner ne ne thaweghdaghkonh, neony ne Enskat ne Royádadokenghdy ne Israel, neony ne t'kàkonde ne enghyayádarakó.

8 Kénnihhoyèrenh ne Royaner, ne ne nenshi-yahhonderighwihhewe Nenshikon-yathònde, neony ne eghniseràkonh ne adaghkatshera Shikon-yenawasé: neony Enskon-yadakó jiwahhetkén, neony enkòn-yón ne densewarihhònden ne onkweh-hòkon, ne ne aaghserighwanhodònkó ne jiyonghwenjàde, ne akarihhòny ne aonsayondaderakwén ne detyudonghwenjohhoh Niyoh raonkweda :

9 Ne ne aontyèsén ne aaghsheyenhhaghse ne radinaghskwá, Wase-neh; ro-nonhhakeh ne ne aghsàdakonh yehhadideron, Eneh jadadònyh: t'kàkonde ro-nonhliá en-yetshinonde ne ji-niyuh-hahhes, neony ne jiro-nadénhenrode jidekontská-

onghk'wá ne katshè-nén nene wahhy akwekjih-honh é-nekenghji nikanakde-nyón.

10 Yahhony thaondonghkaryáke yahhony thao-dinyádathén ; yahhony thaonsahho-nádarihén nendenhens ne karaghkwá aodironghyákénde : ikenh raonhhá ne ne shakòdenghre ne ro-nonhhakeh ne ky enghshakoghshariné, shaden-yàwén ony ne jiyughnaweròdon ne oghnèkanoghs ne enghshakónádònghaghse.

11 Neony kénnekyere ne akwèkonh nakwade-nondáòkon èrenh enkhàwighde, neony ne jiwakhahhakwé-niyú t'kàkonde enkahharadàdon.

12 Jatkagthoh, ne kén-ikenh inonghshón nent-kònne ; neony, jatkagthoh, kén-ikenh dàweghde othorekeh neony dàweghde ne jiyádewatshothoghs ; neony ne kén-ikenh dàweghde ne jiwadonghwen-jàde ne Sinim.

13 Desewariwaghk, O karonghyákehòkon ; neony sewadonnharenh, O onghwenja ; neony daonderánèkare ne ji-nonkà detyakorighwaghkwenh, O yunonde-nyón ; ikenh ne Royaner waghshakónikonghraghnirade ne raonkwedá, neony enseghshakòdenre ne ne rodadé-nikonghraronghyakendonh.

14 Nok Zion wákenron, Ne Royaner wahhy rakwadewendeghdonh, neony ne Akyaner-tsera raké-nikonrhonh niih.

15 Yukwe-nyonh kenh ne tyuthonwisén ayúnikonrhén ne watstaronthá niyexhádaah, ne ne yahhonghdekenh thaondayudennonghwakdeke aodnrheke ne royenbah ne kanekwendakonh jiwadewédonghk'wá ? orighwiyú enyudinikonrhén, shèkonh yagh n'Iih thakónnikonrhén.

16 Jatkagthoh, nenwahhy Wakyádon wakdar-



yonkwenh ne isé étho kesnonghsakonh ne kesnonkeh; sannheghsera sayúdenghsera deyutatentre yurighwadatyednweh akhèndonh.

17 Denhhodighsterihhèn ne sheyénhokonhah, nene yesaryughs, neony ro-nonhhá nene yesatyesaghthá, neony yásaghdendyh ne isé.

18 Sadaghraketskoh desatkarhade-nihhonh, neony satkaghthoh: akwèkonh ne kén-ikenh ronderorox enskatneh, neony en-yesayáðdrenné. Ji-niyught Jikonnhé, ràwenh ne Royaner, orighwiyú enkonghserðny yesewakwèkonh èsó ji-niyurasé-é, neony she-nerenk nisekeh ji-niyught ne jiyúnyakón.

19 Ikenh waghstyéshaghe neony waghstyéshaghe jikanakde-nyón, neony ne jiwadonghwenjàde ne satkaronnyát, nekady nonwa aoriwá nennádesewadakaghronhah ne jiye-nakeronnyón, neony ro-nonhhá nene en-yesenghneghkwane en-yesatyésaghe t'kàkonde inonh né niyðre.

20 Ne exhaokonhah nene ensayèndáke, oghna-kenkeh jisaghdònyh ne òyá, enghsiron àre ne sahonghdakonh, Esojy yude-nakdakwarighsyonh nakwáwenh: dake-nakdarakwás ne iih ne ne Eh-hakennakerade.

21 Ethone enghsiron ne seryaghsakonh, raonhhá rakwadewédon neké-ikenh, jatkaghthoh Jiwa-kaghdònyh nekhéyhokonhah, neony wákyeshá, 'ke-naghskwá, neony donsonkwatde-nyén nokhony dondonkwaghkdáde? neony raonhhá rakhèwyh kén-ikenh? Jatkaghthoh, Akonhhájiwá ok sonkwadàdenre; kén-ikenh, eghnònweh yehhodikwa-thonh?

22 Kénnihhoyèrenh ne Royaner Niyoh, Jatkaghthoh, Yenkennisnonghsaketskó ji-nonkà nyagh-

dethodirighwiyughstonh, neony yenkketskó nakwade-nyádarobhâraghk ne onkwehhokonkeh: neony enthonwayádenhhâwy ne riyenbah ne jidehonde-nontshâkdonghs enthonwabhâwy, neony ne kheyenhoknhah ne tyunathonwisén entkonwadihhâwy ok thenthonghnenghsarén.

23 Neony ne koraglkowatshón ne denhhonxnyé-ne-khé-nihhah, neony ne rodinéhòkon ne koraghkowatshón ne denkonxnyé-né khé-nistenhhah': neony eghdakeh yenhhontkonghsayén onghwenjakeh, nok en-yesaghsidakânonde ne yúkenraré; neony ensewaderyendarané nene Iih ne Akyaner: yaghthaondehhén ne ro-nonhhá nene yonke nonghné.

24 T'kâkonde èrenh enskahhawighdon ne kâshatstenghserone ayondade-nonghskâry thiyayondadeghk'wá, nedenhens ne odokenhónh jie-naghskwá enjontnerenghsy?

25 Nok kénnihhoyèrenh ne Royaner, Shâdenyâwénné ony ne radinaghskwá ne radishatste t'kâkonde èrenh enshonwadiyádenhhâwighde, neony ne jiyunegrakwah yutderonghk ne jit-hityakononghdònnny t'kâkonde enjontnerenghsy: ikenh Den-yake-nirighwake-nhá ne raonhhá nene dense-nirighwake-nhá nise, neony Iih ensekheyadakó ne sheyénhokonhah.

26 Iih enkhe-nonde nene yesaghwishathá ne nyaghdeyuweyestonh nene ro-nonhhá raodíwaronh; neony ro-nonhhá t'kâkonde ok né enhhodí-nonghwaraghdónde ne ro-nonhhá raodinekwenghsa, ji-niyught ne dakayeghston ne yawekón ne wine: neony ówaghrakwèkonh enyakodòkenghse nene Iih ne Royaner iih Sekheyáakwaghs, neony ne Ensyayadakó, ne Enskat ne Thihháshatste ne Yâkwek.

## CHAP. L.

*I Keristus waghshako-náððnhaghse ne tyuriwá ne Jews-áka ne rodirighwenseh. 10 Waghshakoghrejàron ne naonwadewennodaghkon Niyoh-tseràkonh.*

**ETHONE** ràwènh ne Royaner, Káneh aoghya-donghsera ne sánistènhhah ne deyondekbaghsyathá, Iih issy yewakyén ? nedenhens ne ji-nahhoden wakerighwarhàre isekehkenh nenwahhy Kon-yadenghninonh nise ? Satkagthoh, ne wahhy ne sayádaghdonghtsera ne wesewadadenghninon, neony ne sarighwaneraakdènyh ne sánistènhhah issy kenh yeyòyén.

2 Ne kady waghònny, ne o-nènh Shakewe, yaghjonkwedah ? ne o-nènh Yákeronghyènhhare, yaghkaneká detyakodàdyh ? Naah kesnonkeh tyudókdaónh, nene yaghdeyudonhonh aonsaghshakoyádakwén ? nedenhens yaghdewakéshatstènghsèràyèn ne Aonsakheyadakó ? jatkagthoh, nene wákerighwaghsten Wákastedé ne kanyadarákeghkòwah : karhàkonh enkònny ne jikayyonhhadènyón : wáodijatkènghe wákenjakerane, tyuriwá jiyaghdeskaghnèkó, neony wákonnihheye wáodinyádaten.

3 Iih kakhonjyh wáxheronnyáde ne karonghyakeh, neony kanyádaràdens ne Wákérhòrokde.

4 Ne Royaner Niyoh rakwàwyh ne awénnaghsonh ne naonkerihhonnyén, nene Aonkwaderyendarane ji-naakyere jiakadàdy ne skawènnah ne jiaonkwadéshènniyughse ne raonhhakeh nene royadakenhheyon wahhy : shakoyeghthá jiniyádeyur-

hónkeghseràkeh; rayeghthá nakwabhonghda ne nakaronke ne ji-niyught ne yakoweyendeghdaonh.

5 Ne Royaner Niyoh ro-nhodonkwenh ne akwabhonghda, neony Yaghtadeyonke-ninyode, yabhony dehhuyatswade-nyènnh.

6 Katswade-nyènnh ne ji-nonkà t'kayenghthá, neony ne kaghanonkeh ne ro-nonhhakeh nene radighnyodonkwaghs ne o-nonghkwis: Yaghdewakatkonghsaghseghdonh ne adehhenghsera neony aonkwennitskerontyón.

7 Ikenh ne Royaner Niyoh enhhakye-nawáse naah; nékady wabhònny Yagné thiyadayakwatyeghste: nekady wabhònny Anenkatkonghsayere ányoh kanyá, neony Wakaderyendare nene yaghtakadehhén.

8 Niyureah niresé nene shakýádaderighstonh; onghka nekén den-yake-nirighwake-nhá? kinyoh enskat-neh dewakennyádán: onghká-nekén ne yonxwenghse? kinyoh kàró itreh iih-neh.

9 Jatkaghtoh, ne Royaner Niyoh enhhakye-nawase ne iih; onghká naah ne raonhhá nene aakerighwáeghsten? se-nikenh, akwèkonh enhonnonkwédakáyónne ji-niyught ne kanená; ne oji-nòwá wahhy enhho-nadek'wisa.

10 Onghká ne sewentyughkwakonh nene aonwatshaghnighseke ne Royaner, nene yakothondádonh ne raodiwenná ne shako-nháse, nene jityukaraghs iyén, nene yaghtadeyakoghswathé? kinyoh ranyahhes ne raoghsènnakonh ne Royaner, neony yenhhatyén ne rao-Niyoh-neh.

11 Jatkaghtoh, sewakwèkonh ensewatýádatshá ne ojire, nene yakanihharane neyádesewayá-dighshón ne niyuriwaah ne jiden-yughswathé-ne; desathahhaghk ne jideyughswathe ne senjire, ne-

ony ne nikenjiraah nene jisadekadonh. Kénkàyén wahhy ensayëndáne ne ne iih kesnonkeh, eghdakeh wahhy ensewayëndáne nekánikonghranonghwakdane.

---

## CHAP. LI.

I *Nene oghnákenkeh nenshahhoweyennéndáse ne Akwerenh, nenwakhoghrejàron ne naodewennodaghkón ne Keristustserákonh. 9.*

**DAKWADAHHONGHSADAT** níih-neh, jonhhá ne ne sewaghnonderatyé ne aderighwakwarighsyonghtsera, jonhhá ne ne eghjhisewayádisax ne Royaner: yájakaghtthoh ne otstenghrakeh kánònweh nádejisewatstarathedonh, neony ne jityukaronde ne o-neghshonh, kánònweh nisewákwádonh.

2 Eghjhijatkaghtthoh ne Akwerenh eghjhisewá-nihhab, neony ne Sàrenh ne ne sewánistenhhah: ikenh raonhhájiwá yuhhinonke, neony wahhiyádadèrighste, neony enhhadeghyarón.

3 Ikenh ne Royaner wahhy enhhákwaghtste Zion: akwèkonh wahhy enhhákwaghtste ne jiyunatde-nyón ne káyese, neony raonhhá wahhy enshaweyennéndáse naokarhakonghtsera ánenjâwen ji-niyught ne nikahheghdaah, (ji-nònnonweh-ninéskwé Adonh Evah,) neony jiyaghdekahheghdònyh ánen-yâwen ji-niyught ne jirohheghdayen ne Royaner; adonnharah ony atshennonnyaghtsera éthò en-yetshèny, yondonghrádaghk'wá, neony en-yakothòndeke ne kawenniyúse.

4 Dakwadahonghsadat niih-neh, akonkweda, ony dakwadahonghsiyughst niih-neh, O sháke-nakeraghserat: ne naghtyawenraghtsera t'kàkonde ne enwaderighwaghdèndy entkayenghdaghkwé iih-neh, neony Iih enkeweyennèndáne nakjenhha-yenghtsera nadewendeghtsera nene yaondorishên ne kaghswatheghtsera ne onkwehhokonkeh.

5 Akwatdakwarighsyonghtsera niyòreah naah; akwatshennonnyaghtsera akwadaghskatshera o-nenh yughdentyonh yuyakenhónh, neony akenontshá ne en-yakojenhhayén ne onkwehhòkón: ne kawe-ná t'kàkonde enhho-nonná, neony akenontshá ne enhhondewennòdaghkwe.

6 Sennonghketskoh yásatkaghttoh ne karonghyakeh. nokhony yásatkaghttoh ne o-nakonh ne jiyonghwenjàde, ásékenh ne jikaronghyàde wahhy wadohhetstane ji-niyught ne oyenkwará, neony ne onghwenja enwakâyónné enwatyádisá ji-niyught ne kane-ná, nokhony ne ro-nonhhá neghradinakere t'kàkonde enhhonnihheye sháden-yáwénne: nok nakwadaghskatshera nènéné né ji-niyenhhênwe, neony ne akwatdakwarighsyonghtsera yaghwahhy thaonghdondón.

7 Dakwadahonghsadat niih-neh, ne ne sewa-yendèryh natdakwarighsyonghtsera, ne nonkwehhòkon ne ne eghniyeyakodadé-nikonghrehhah akerighwakeh; toghsa desewadonhharenronh ne yetshirighwaghswehse ne onkwehhokonkeh, yalhony thaesewatshanike ne radirighwaneraakhón.

8 Ikenh wahhy o-neràkonh enhho-nadek'wisa ji-niyught nekane-ná, neony ne ojí-nówá wahhy enhho-nadek'wisa ji-niyught ne deyudinákaron-donhah o-nonghwèrhón: nok nakwatdakwarigh-

syonghtsera ne wahhy ne ji-niyenhhênwe, neony ne akwatshennonnyaghtsera yudaghsawe jikaghek-waghsade jiony wákaghek-waghsadatyé.

9 Se-niyeh, se-niyeh, jatýádaghniirat, Oras-nontshá ne Royaner; se-niyeh, ji-niyawenghseron orighwakayonghseron weghniserade-nyón, ne jikaghwajiradatye ne waghônise. Yaghkenh ise dekenh nene deghjhakonh Rahab; neony yutkarewaghdonh ne o-nyare dekaneraghontshonde yeyujirontyêse ? (o-neghshonghrö-non ?)

10 Yaghkenh ise dekenh ne ne saghstathenghstonh ne kanyadarákeghkôwah, ne jiyughnodêsonghse; ne ne roweyennendaonh ne jiniyutde ne kanyadarákeghkôwah eghyuhhâde ne ne enjényâkénne enjakoderonkwaghse ne ne enwadohetste ?

11 Ne kady waghônny ne seghshonkwayádakwenh ne Royaner wahhy ensrawe, neony denthorighwaghkwenhhatye jionkà ne Zion; neony ne jiniyehhhênwe adonharah enkaráne raodinonjineh: ne denhhon-dentshá atshennonnyaghtsera ony adonharah; neony yakó-nikonghrânenghs ony yakó-nikonrawise akwêkonh denkonogh-darhá.

12 Iih, ony Iih, iih wahhy nene enkon-yadoríshenthóse: onghká nise, nene aaghtshetsbaghni-gheke ne rônkweh nene renhheyonghsere, neony ne ronwayenhah ne ònkweh nene jironwayadison jiniyught jiniyught ne ohhonde;

13 Neony ne ronwánikonrhonh ne Royaner ne Yayádison, nene dehhodakwarighdonh ne jikaronghyâde, neony ne thononghsakenserene jiyonghwenjâde; neony tyutkonh enhhonwatshaghnighseke jiniyadeweghniserâkeh, ne tyuriwa

ne kanákhwenhónh ne yondatwishadónh, akwah únyoh ji-niyught naoweyennendaónh nene aagh-dónde? neony káneh kanákhwenhónh ne nyondat-wishadónh?

14 Ne ne-naghskwá karókddeghkenhhá èrenh aareghde jiranakere ne naðndon aonsahhadodari-ghsy, neony nene yaghtarenhheye ne o-negh-shonh, yahhony ne rao-nadaroh thadaondongh-wenjó.

15 Nok Iih wahhy ne Akyàner sa-Niyoh, nene dehkhaghshyónh ne kanyadarakeghkòwah, deyón-kwareeghsthá deyaonhhaghre: Ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon nená ne raoghsènná.

16 Neony tshàkonh Yewakyén nakewènná, neony kesnonkeh kónrhórokdonh ne jiyudaghsàdare, nene aðndon Aakyenthó ne karonghyákehòkon, neony ne aondakíderon ne onghwenja, neony en-kenhhaghse ne Zion, Isé wahhy nakonkweda.

17 Se-niyeh, se-niyeh, dese-nidán, O Jerusalem, nene néyakoghnekirenh ne rasnonkeh ne Royaner nene cup ne rao-nákhwenghsera: ne saghneki-renh ne o-nònwá ne cup ne naesayádishonghkwe, neony aaghse-nonwenjiroraraké.

18 Yaghkaneká dekyén nene yakonwaweyagh-sine ne ne akwèkonh ne kentyughkwakonh nésané ne aonhhá akoyénhokonhah; yahhony kaneká ne-ne aondakonwanontshá, nene akwèkonh akoyén-hokonhah ne naonhhá yakaweghyarón.

19 Nenekén-ikenh dekariwakeh wahhy wesaya-dòrenne; onghká ensanháden? kâyese enghsádon en-yesadekwaghde, nokhony satkaronnyát en-yesa-ghdonde, neony ne adonghkaryakón, neony ne ásharékdówah: raonhhakeh t'kàkonde Iih enskon-nikonghraghmirade enskon-yatshennobiyaden?



20 Ne sheyenhokonhah nenwahy rodiyádak-  
 enhhèyonh, eghradiyádaķeron jiyekondikònhen ne  
 akwèkonh ne ji-nádekanadokenghseron ji-niyught  
 ne yugh-deronnyh ne anàķare ne yonde-nyegh-  
 roghk'wátseràkonh : rodinanonh ne rao-nakhwèn-  
 ghsera ne Royaner, ne enghshakorighwaghsten  
 ne sa-Niyoh.

21 Ne kady wahhònny, ne nonwá jathòndek ne  
 kén-ikenh, ne saronghyakenthá, neony yeghneka-  
 kàsthá, nok yaghky ne wine :

22 Ethone råwenh ne Sayaneda, ne Royaner,  
 neony ne sa-Niyoh ne ne enhhaweryéndiyú ne  
 tyuriwa ne racnkweda, Jatkaghtoh, Iih sewakya-  
 kenhhonh ne sesnonkeh ne cup ne yakoyadishongh-  
 k'wá, ony ne o-nònwá ne cup-neh ne ake-nákh-  
 wenghsera ; yaghshèkonh thaonsaghsnekira àrè :

23 Nok Iih yenkyén ne radisonkeh ne ro-nonh-  
 há nene yesaronghyakenthá ; nene konwenny ne  
 sadonnhets, Eghdakeh, desadontshòdenh, nene  
 aòndon eghdayakwadawenrade : neony waghsh-  
 yènhaghse ne sayeronda ji-niyught ne onghwenja,  
 neony ne ji-niyught ne jidekanadòkenh, ne ro-  
 nonhhakeh nene dehho-nadawenghràdonh.

---

## CHAP. LII.

*I Keristus shakoghsteronwy ne kentuyghkwado-  
 kenghdy ne naondayakeghdaghk'wé ne jiok  
 skènnen jienseghshakoghnerenghsy, 7, 9.*

**SENIYEH**, se-niyeh ; sadatyádaghñirat, O Zion ;  
 sadatyádaghserònnyh, O Jerusalem, ne no-nada-

dokenghdy : ikenh dàwé nene yaghshèkonh thae-  
sayáðrenne ne isekeh ne nyahhadatnekoserhóm  
dekenh nokhony ne deyunon-yanight.

2 Sadákenrawak ; satketskoh, neony satyenh, O  
Jerusalem : sasadatnerenghsyh jisnyaderenh, O  
sewanaghskwá sathonwisén sewayenhah ne Zion.

3 Ikenh kénnihhoyèrenh ne Royaner, sewada-  
denghninonh wahhy ne nyaghtiyádeyurihhonde ;  
neony enjetshiyadakó nyaghdekayadade nøgh-  
wista.

4 Ikenh kénnihhoyèrenh ne Royanér Niyoh,  
Akonkwedá ro-naghdentyonh arekhó thiyeyude-  
righwihheh ji-nonkà ne Egypt nene ehhaonnake-  
rade ; neony ne Assyrian-áká wahhonwadighwis-  
háde ro-nonhhá ne nyahhothè-non dehhodiriwa.

5 Nonwa, ne waghònny, oghnahhoden Ke-ny-  
ende nekenhoh, ràdon ne Royaner, nene akonk-  
weda yehhonwadiyádenhhah ne nyaghtiyadeyu-  
rihhonde ? Ro-nonhhá nene enthonwennennongh-  
donse denhhonwanaghshenthoghde ányoh erhah,  
ràdon ne Royaner, neony ne niyádeweghniserá-  
keh yurighwadatyé tyutkonh wahhy yonxhenna-  
yesaghthá.

6 Nekady waghònny nakonkweda t'kàkonde  
en-yonxhennayenderháne : nekady waghònny enh-  
ho-naderyendaráke ne enweghniseràdeké nene Iih  
wakadádyh ; jatkaghtoh, Iih wahhy.

7 Anyoh yuraseh ne o-nondohharakeh ne rao-  
ghsida ne raonhhá nene karighwiyuh rarighwih-  
heghs, nene rarihhowanaghthá ne kayanerenh ;  
nene rarighwihheghs ne karighwiyuh ne yuya-  
nere, ne dehharighware-nyathá ne adaghskats-  
hera ; nene ràwenh ne ji-nonkà ne Zion, Sa-Ni-  
yoh rayádakwé-niyú !

8 Ne nyesatyeghwadány wahhy enhhondewen-  
maketskó; yádenhhondewennayeghste denhhadi-  
riwaghkwé: ikenh denhhondadatkağhthó ne radi-  
kaghdékeh, ne o-nenh ne Royaner enghshakohhe-  
ghse àre ne Zion.

9 Donsaják dondajàkean jisarighwaneren egh-  
yádonsasadeweeghs jidetyakorighwaghkwèn tya-  
kodonnahhere, enskatneh densewariwaghkwé,  
sewade-nakdatyesaghthá ne Jerusalem: ikenh ne  
Royaner waghshakoyádaghñirade ne raonk-  
weda, raonhhá wahhy seghshakoyadakwenh ne  
Jerusalem:

10 Ne Royaner raghwaseronh ne rao-nontsha-  
dokenghdy ne radikaghdékeh ne akaonghwenjak-  
wèkonh; neony akwèkonh ne jideyudonghwenjók-  
danihón ne enhhontkagğhthó ne raodaghskats-  
hera ne onkwa-Niyoh.

11 Erenh seght nise; èrenh seght nise, wàs ja-  
ken'n ne kenthoh, toghsa othè-non kènniyonsajer  
ne wahhetkèn nahhoden: sajàken'n naodinenh-  
herhenh; sasayaneren'n nene detsnyé ne raokerát  
ne Royaner.

12 Ikenh yagğthaonsagğhsyakénné ne t'kagğste-  
rihhénhónkeh, yahhony nok thaagğsé-nyàkenne:  
ikénh ne Royàner raonhhá sahhendoh enghag-  
ğdèndy; neony ne Niyoh ne Israel nená nodoken-  
hoh ne sannheghsera enkenhàke.

13 Jatkagğthoh, nakwadennhatsera t'kàkonde  
ne en-yetshiyákhònhaghse ne kánikonghrowanen-  
gğtsera, raonhha wahhy t'kàkonde enkahharadà-  
don nokhony enhhonwakòwanaghde, neony raonh-  
há akwah e-nekenghgy.

14 Ji-nikonh ne nen-yesarighwanegğhrakó, (egğ-  
nihhokongğsòdenhoh ne jirohğhetkenhoh senhhá

ne ji-niyugt ne otyáke ne ònkweh, nokhony jinihhoyádódenhoh senhhá ne ji-niyugt ne ronwadiyénhokohah ne onkwehhòkon ;)

15 Eghkady nen-yàwen denghshakotstaradonkwaghde èsó yakaonghwenjàkeh ; ne koraghkawatshón t'kàkonde enhhonwatskwexhé : ikenh nethoh néneh yaghdehhonwadighròryh ne t'kàkonde enhhadikén, nok nene yaghdehho-naghròkenh ne t'kàkonde wahhy denhhadiyaddèreghe.

### CHAP. LIII.

I *Ne royadadokenghdy sharighwaghserònny ne jiniyudehhadaongh ne jidehhonwayaghsonde, 4. 10.*

**RAONHHA** thaweghdaghkonh ne yonkwaderighwanakere yonkhighròry ? nokkony raonhhá raonontshá ne Royaner ne shonkwarighwanhodonkwènyh ?

2 Ikenh t'kàkonde enhhadeghyaron ne raohhèndonh jiniyugt ne dehhagsnyé ne kayenthoh, neony jiniyugt ne enkaghdeghrònden ne aonghwenjathénkeh ; yaghdehhayadondé yakhony thiyeyuyerióh : neony ne ò-nenh enghshakwatkaghtó yahhenskatneh thaedewatkennisa nene jidenghjhidewadonghwenjoghse.

3 Wahhy ronwadaghkwaghswenhónh ronwaghswenhoh nokhony issy yehonwayádontyonh ne onkwehhòkon ; nene ró-nikonghraxhenghse, wahhayenderéné nó-nikonghraxhádané ó-nikonghranonghwakdané : neony akwah jiniyugt nayonkwatkonghsaghseghdon ne raonhhakeh ; nokhony eghjhidewadaghkwaghswenhoh eghjhidewaghs-

wenhónh, nokhony yaghdeghjhidewakarowana-ghseh.

4 Orighwiyú wahhy raonhhá rodaghkatstàdonh rotkeghdàdonh nonkwánikonghranonwaktenghsera, nokhony rotkeghdàdonh nonkwánikonghraxhenghsera : shòkonh eghniyonkwayèrenh ne yonkwakarowanaghdonh raonhhá ne jieghjhidewayenghdanyón, eghjhidewaryuh ne Niyoh, nokhony eghjhidewaronghyakendonh.

5 Nok raonhhá wahhy wahhatkarewaghhdanyón ne ne iih onkwaderighwadewaghdonghxhera aoriva, wahhoyáakwarashón nene iih onkwayadaghdonghsera aoriva : ne roronghyakéndaghkongh ne iih onkwayanerenghsera ne ná ne raonhhakeh ; nene jironwanonghwaryákhón kakwirayeronnyanyón ne rayeronkeh ne wahhy jonkwajóndaghkwenh.

6 Yedewakwèkonh, ji-niyugt deyudinákarondonhah, yonkwayadaghdonhonhhatyese ; onenh deyonkwatkarhade-nyonh niyádeyakyonh onkwánikonrá yonkwayerádonhhatyé ; neony ne Royaner ne roderighwakeghrònnyh ne onkwayádaghdonghsera yedewakwèkonh.

7 Ronwaghwishadonh, nokhony ronwaronghyakendonh ; shèkonh kady yaghdehho-nhodonkwenh ne jiraghsakaronde : wahhonwayathewe akwah ji-niyugt ne niyakaah deyudinákarondonhah étho ne jikonwadiryughthá, neony ne ji-niyugt ne deyudinákarondonhah ne jienkonwanonghkare yuneghrakwaght saghk, étho kady náàwen yaghdehho-nhodonkwenh ne jiraghsakaronde.

8 Wahhonwayè-ná ji-nonkà ranaghskwa nokhony ne raojenhhayenghtsera : neony onghká kady denhhonwadirighwatheden ne raoghnekwa-

ghsá ? ikenh dehbonwayakonh ronwayáðinekenh-honh ne jiwadonghwenjåde ne yonnhéðnwéh : wahhy ne rao-naderighwa déwaghdonghsera ne akonkwedá ne ronwayenghdanyón.

9 Neony wahhadatshaaghse ne jiyondatyádada-aghsthá enskatneh ne rodirighwaneraaxkonh, neony enskatneh ne atshókówaghtsera ne jirawenh-hèyónh ; ásékenh ji-nihhoyèrenh yaghtaondagh-shako-nonghdonse, yahhony kaneká ne ne aagh-shakó-nikonghronnihháke ne ne o-nöwen jiaon-dayakeghdaghkwe aaghshakorighwayadaghdón-dèny ne jiraghsakaronde.

10 Shèkonh sané dahhaweryéndiyú ne Royaner ne ne jiwahhoyadakwarashón ; eghyahoyádiny-onde ne ne ó-nikonghranonghwakdane : ne o-nenh engtshé-nikonghrònny ne aennèyón ne karigh-waneren, enhhatkaghtó ne raoghnekwaghsá, ne enhhaweghniserarekde, neony ne raodónwesh-enghtsera ne Royaner t'kákonde ne enwadeghyaron ne rasonghsakonh.

11 Enhhatkaghtó ne karonghyakenghsera ne raweryaneh, neony enhhonwánikonghraghseròny : ne ji-nihhó-nikonghrayendaonh ne akwatdak-warighsyonghsera rinháse ne èsó enhharighwagh-nirade ne jiyuderighwakwarighsyonh ; ikenh raonhhá wahhy enhhadaghatstade ne raodiyádaghdonghsera.

\* 12 Ne kady waghònny denhhikhaghsyén jì-nìkonh nyádehhadyh radwenh ne nyurihhowànenh, neony denhhakhaghsy ne yuhhetkenhonh ne jikáshatste ; ásékenh thoweronthonh ne raodonnhets kenhheyàtneh : neony ronwaghradonh ne rodirighwaneraaxkonh : neony èsó rodaghatstadonh

ne karighwaneren, nokhony degshakoderenna-  
yènni ne nyakorighwayádaghdonhónh.

## CHAP. LIV.

*I Ne raodinonghsadokenghdikòwah ne nyagh-  
dehhodirighwiughstonh; 4. 6. 11. 15.*

**DESEWARIWAGHK**, O yaghdesewawirayèn-  
dase, ise ne ne yaghtadesewaghsnyé, donsase-  
niyák ne se-nirighwaneraaxhera yadejadaweeght  
jideyakorighwaghkwenh, nokhony desaghshenthoh  
sawendeghdonhhák, ise ne ne yaghdesewarongh-  
yàkenh ne sewanèronh : ikenh senhhá èsó wahhy  
ne exháokonhah ne nyondadadewendeghdonh dagh-  
nón ne exháokonhah ji-niyught ne ne yunyakón,  
ràdon ne Royaner.

2 Skówanaght ne jikànakde ne jisade-nyada-  
rode, neony kinyoh yehhondiròndaghk yádehhadi-  
dàkwaright ne yonde-nyádarodaghk'wá ne jise-  
nakere : toghsa se-nakdothaghs, snirat ne saghse-  
riyé, (ne nyakoghwanhaghstha,) neony snirat ne  
sanonjá :

3 Ikenh wahhy denseghsyake ne jiseweyendegh-  
daghkonz ne sesnonkeh nokhony ne seghse-  
nek-wàdyh; neony ne saghnekwaghsa t'kàkonde ne  
en-yondaderakwaghsé ne nyaghdehhodirighwi-  
yughstonh, neony kàyese enwàdon ne jikanado-  
wànenghse ne ne ehhayenakereké.

4 Toghsa desadonhharenronh; ikenh yaghwah-  
hy thaaghsadehhén : yahhony ne thiyádaaghsa-

tyeghste ne yako-n'raxhenh ; ikenh yahheghthiya-yesayádinyónde ne jityudehhá : ikenh wahhy jisá-nikonrhenhónh ne yudehhá ne kénshidisayenhah, neony wahhy yathaonsakeghyaráné ne sheyade-wennaxhádènyh ne sadeghréonghtsera yaghkaneká shèkonh.

5 Ikenh ne Yayádison ne ná se-ninyàkonh ; ne Royaner ne kentyughkowanenhhòkon nená ne raoghsènná ; nokhony ne Shakyáðakwenh, ne Enskat ne Royadadokenghdy ne Israel ; Ne Niyoh ne onghwenjakwèkonh ne enhhonwanadonghkwe.

6 Ikenh ne Royaner ne yanádonghkwenh ji-niyught ne tyuthonwisén ne nyesadewendeghdonh neony yakónikonghranonwax, neony ne yude-nagh-konniah, ne o-nenh shaghsadonnhaye shaghtshe-wennòndy, ràdon ne sa Niyoh.

7 Wahhy niyurighwaah niyurighweshah Kon-yadewendeghdonh ; nok kendenreghtserowànenh Enskonroroxhé.

8 Nikánákhwenghtseraah Jikon-yatkonghsaghsaghdènyh ne ne niyurighweshah ; nok ne ne jiniyenhènèwé dentkerighwayèride Jienskòndenre, ràdon ne Royaner ne Syayáðakwenh.

9 Ikenh ne ne kén-ikenh ji-niyught ne oghnekáðkon ne Nowah ne iih-neh : ikenh yunìronh Jiwa-kerighwisón ne ne raoghnekáðkón ne Nowah yaghsèkonh thaonsontnekawenrade ne jiyonghwenjàde ; eghkady niyught yughnìronh Wakerighwisón ne yaghtakonnakhwáse, yahhony thakon-righwaghten.

10 Ikenh ne yunonde-nyón t'kàkonde èrenh enkònneghde, nokhony ne yonghnyaghronnyón akde enskakhawighdón ; nok neh jiniðewakerighwayèry yaghné èrenh thaese-nonghdén, yahhony nejide-



sewarihhonde ne akonkwede akdê thakaghkwidon rãdon ne Royaner ne ne enkonðenrade.

11 Oise ne sewaronghyakenh, thidewadihhen-thoghðanyón ne jideyuweradàseh, nokhony yaghtajisewánikonghraghñirade, jatthaghtoh, Enkon-yènhaghse ne sanèn-yáðkon ne nakwah waghso-ghkwiyúse, nokhony ne jiendeghsade-nonghsakenserén né enwadón ne kanen-yandron.

12 Neony kénnyere jienkónny ne jisaghsendakaghròndon denkağhstarathedon enkarhón, (karásegstónh,) neony ne jisadenhenghrakaronde akwah kanekwenghdariyuh, neony akwèkonh ne saghyúthiyonghtsera natstehhònweh ne nadónwe-shenghtsera no-nen-yáðkon.

13 Neony sewirakwèkonh ne Royaner enghshakorihhonyén; neony t'kàkonde enkayanerenghserowanhá ne sheyénhokónhah.

14 Atdakwarighsyonghtseràkonh étho enjesa-weyennendase; ìnonh niyòre nise ne ji-nonkà navesaghwisháde; toghsa kady aesaghderónne: ne ji-nonkà nadewendeghtsera kaghderonghxherowà-nenh; ásékenh yaghwahhy thoah thaondàweghde ne isekeh.

15 Jatthaghtoh, orighwiyú wahhy enskatneh enhhontkennisa, nok yaghdén niìh-neh: onghkákiok enskatneh en-yesatkennisaaghse enthadiyadénne nene ise sarìhhonnyát.

16 Jatthaghtoh, Iih waxhón ne raristónny nene yeyuronde ne ojirakónh ne óswenda, nene entkahawe ne ji-nenratste ne raoyúðenghsera; nokhony Iih waxhón ne oghnekáðkon nene aonghdonde.

17 Yaghná dekağhsón nene aesahhetkenghden daesanráyane ne isekeh nené aondeghyaron; neony ne ji-niyáðewénnaghsakeh nene wahhy t'kà-

konde dentkondidáne densewaghnyòden ne ise ne adewendeghtseràkonh t'kakonde. ensanondanhake. Neneh kén-ikenh ne rodiyádadokenghdy ne shakonháse ne Royaner, neony ne rao-natdakwarighsyonghtsera iih-neh tyuyenghdaghkonh, ràdon ne Royaner.

---

## CHAP. LV.

*I Ne royadadokenghdy, ne ne rorharatstennyh, ne Keristus, yehhoronghyenlharonh ne jideweghdaghkonh, 6. 8.*

**DESENIDAN**, ji-niyadejonh nene sewanyádat-henghse, kase-neh ji-nonweh? nikaghneko-nyón, nokhony ne raonhhá nene yaghdehhoghwistayén, kase-neh, snìnonh skaryák nokhony sek; origh-wiyu, kase-neh, se-nighnìnonh ne wine nokhony ne o-nondá saéthoh yaghdesewaghwistayén, nokhony yaghdeyukaryáxheràyén.

2 Nekady wahhònny wahhy yahhesewaghtká-wenhhatyé noghwista yádeke-nése nene yaghkánadaroghk dekenh, neony ne sayudenghsera nentoh ne yaghthaesánikonghrayèride? Jadahhongsadat akwah jadahhonghsiyughst ne iih-neh, neony né se-nek nene ji-nahhoden nene yuyanere, neony kinyoh ne sadonnhets kowànenh wadonnharenh adónweshenghtsera nèeh nekenhenh natshókowaghserà konh.

3 Desadahhonghdodenh, neony kàrò kasegth iih-neh: sathòndek, neony ne sadonnhets ne enkarihònny en-yonnheke; Iih wahhy enxhá nene

jidende-nirihhònden ne ji-niyenhhènwe, sháden-yàwen ony ne jiorighwiyá ne rao-nidènrát ne Dawed.

4 Jatkaghtoh, Riyàwyh ne nenharighwagh-nirade ne onkwehhokonkeh, ne enghshakoghshà-rine nokhony ne enhhayáðakwé-niyuke ne onkwehhokonkeh.

5 Satkaghtoh, ne yenghshe-nonke ne akaongh-wenjade-nyón nene yaghdeghsheyendèryh; ne ony ne niyádeyakaonghwenjàkeh nene yaghdeyey-sayendèryh entyedakhe-nontyé ne isekèh, enkar-ihhòny ne Royaner sa-Niyoh, neony nene Enskat ne Royáðadokenghdy ne Israel; ikenh raonhhá wahhy enghyónwèsaghde.

6 Eghjhise-niyáðisak ne Royaner ne ji-nikari-wes ne aðndon aaghjhise-niyádatshèny, yaghjhise-nironghyenhar jiaghsonh niyoreah nirésé.

7 Kinyoh ne rorighwaneráaxkonh kénthishoty-eght shòdyh shaaghtkáf ne raohhahhá, nokhony ne yaghdelhoderighwakwarighsyonh ne ji-nihhó-nikonghrodenh: neony kiasá raonhhá dethaghkeh Royaner-neh detreght, neony raonhhá wahhy enshòdenre ne raonhhakeh; nokhony ne onkwa-Niyoh-neh, ikenh enshà-naghné, jienseghshakòdenre.

8 Ikenh ne ji-ni-niwakénikonghrodenh yagh-wahhy eghdesánikonghrodenh, yahhony wahhy ony eghdesahhahhodenh ji-ni-niwakhahhodenh, ràdon ne Royaner.

9 Ikenh wahhy ne karon-yá e-nekenh yudoh-hetsdaghkwenh ji-niyught ne onghwenja, eghkady niyught wahhy nakhahháðkon e-nekenh yudohhetsdaghkwenh ne ji-niyught ne sahhahháðkon, nokhony ne ji-niwaké-nikonghrodenh deky-atdihhenh nise ne ji-nisánikonghrodenh.

10 Ikenh ne jiyukenñorese e-nekenh dewaséense, nokhony no-nyeghde, karonghyakeh ó-né deweghthá, nokhony yaghdeyâweght aonsakonghkede eghyaonsakônnewé ne jidakondiyenghdaghkwé, nok daghnón kanánawenghthá ne jiyonghwen jáde, neony né yònnighs né nayaweghyaron aon-dakahhawé ony dayúkòroké, nene aòndon aonwanenhhón ne rayenthoghs, neony ne ji-nonkàdyh ne radinadarax ;

11 Eghkady ó-né-nen-yàwen nakewènná ne jiyudiyakenhoh ne jixhakaronde: yaghdeyâweght daondonghkede iih-neh aòkón; nok sé daghnón enkeweyennèndáne nene Iih ji-nenwakeryéndiyú, neony ne t'kàkonde enwadeghyaron en-yudeghyaghronnye ne ne éthoh iwat nethoh oriwakonh ne Yewakadennyeghdoh.

12 Ikenh wahhy nenhensewayàkènné ensewadonnhaghratyé, neony ne ensewaghshàrine ne kayanerenh: neony ne yunonde-nyón nokhony ne yonghnyaghronnyón wahhy denskayakón ne sah-hèndonh ne ne ji-nonkà detyakorighwaghkwenh, neony akwèkonh ne karondáòkon ne kahhendakeh t'kakonde denkonghshareké ne kondisonkeh.

13 Nene yakènhah ohhikdá nok t'kàkonde thikaròndade dondeggyaron, (fir-tree konwâyats,) nokharé yakènhah oghnyonwar t'kàkonde né dondeggyaron: (konwâyats myrtle-tree:) neony t'kàkonde ne Royaner-neh ne aoghsènná, neony ne enwadé-nyendenghston ne ji-niyenhhènwe, nene yaghthakayakón.

## CHAP. LVI.

I *Nene yehhariwakenghs nissy náoriwadyh wah-honwaghrejâron ne ne aoyâdadokenghdine ;*  
3. 9.

**ETHONE** râwenh ne Royaner, Sewajenhhayenghtserayêndák, nokhony kase-nirighwayèryt : ikenh nakwatsheñnonnyaghtsera ò-nenh niyureah nenwawé, nokhony nakwatdakwarighsyonghtsera nenwahhy okthiyuderighwakwathonh.

2 Yakodaghskats naneh ònkweh nene eghnenyeyere ne kên-ikenh, neony ne ronwayenhah ne ònkweh nene shakoye-nawakonh ; nene rodoghdarhonb ne jiyaondatokenghdonh ne naéndaxháde, neony rodoghdarhonh ne okthikawenniyú ne wahhetkén ji-naatyere.

3 Kinyoh yakhony ne ronwayenhah ne thiyenakeraghseràde, nene yádehho-natyeghstonh ne Royaner neh, enghsadâdy, enghsiron, Ne Royaner ro-nanonh dehhakekhaghsyonh ne ji-nonkâ ne raonkweda : kinyoh yakhony ne eunuch enhhenrón, Jatkaghtoh, Iih ne yurondathenh.

4 Ikenh éthone râwenh ne Royaner ne raonhha-keh ne eunuchs nene rarighwenhhawé nakwenda-derightsera neony ne raoghronkwenhhatyése ne karighwaòkon nene wakeryéndiyughs, neony né jê-nah ne den-yonke-nirihhòndákeh ; (ne o-nonghsadokenghdy aoreghwakeh ;)

5 Ony shaden-yâwen Iih wahhy enkhèyon ne ake-nonghsakonh, neony ne jidewakennitstenre, (dekénnyadatsthá,) ne jikânakde neony ne aogh-

sènná senhhá ne yuyanere ji-nìyught ne ronwadì-yénhokonhah nokhony ne konwadiyénehokonhah : Iih wahhy enkheghsènnon ne ro-nonhhá ne ji-niyenhhènwe, ne ne yaghtadao-natyáxhé.

6 Ony ne ronwadiyénehokonhah ne thiye-nake-raghseráde nene ro-nonhhá ne yádehho-natyeghstonh ne Royaner, ne naonwayúdenghse, neony ne naye-nòronghkwe ne raoghsèna ne Royaner, ne ne raonhhá raodennhatsera akenhháké, niyádeyàkonh nene yakodoghdarhonnè ne jiyaondadokenghdonh ne nayédaxháde, nok neyakoyè-nah ne iih den-yonke-nirihhòndake ;

7 Ony sháden-yàwen ne ro-nonhhá Iih wahhy yenkheyathewe ake-nondadokenghdikeh, neony ro-nonhhá enhhondonnharén ne ake-nonghsakonh ne aderènnayenh ; rontshaaghtá ony ronwennè-yonghs t'kàkonde eghnen-yàwen enkyè-ná ne jikyádaraghtshá : ikenh ne ake-nonghsá wahhy ne enkonwanádonghk'wáke ne kanonghsá ne aderènnayenght ne onkwédakwèkonh.

8 Ne Royàner Niyoh, nene shororonh ne issy yehhonwadiyádontyonh ne Israel, ràdon, Shèkonh Ensekheroroke notyákeshón ne raonhhakeh, thikàde ne otyákeshón nene nenskaroronh ne raonhhakeh,

9 Sewaryúdakwèkonh ne kakhendákeghshón, enwawé nene kàyese ensewàdon ensewaghdon, orighwiyú, sewaryúdakwèkonh ne karhakonghshón.

10 Raonkwedá ne shako-natyeghwadànyh wahhy dehhadìronwèkonh ; radikwèkonh ronwánikonrhenhonnè wahhy, radikwèkonh wahhy yaghtdehhadiwènnat erhar, yaghtdehhodikwe-nyonnè aa-

dèniye ; rodidasnyón, eghdakek radiyádakeron, radinonwese ne ronnidasthá.

11 Orighwiyú, ne wahhy rodighnekaron ne erhar nene yaghnnonwèndonh thahònneghre o-nenh éthoh, neony ro-nonhhá radinonghné ne deyudinákarondonhah nene yaghdeyàweght ayudínikonghrayèndane ; radikwèkonh ne ok dehhadikanere nyádehhadiyádighshón jirodihhàde, niyádehhàdyh nenedaadèntshá dāweghde ne jirade. Iih

12 Kāfó kāsèght, ne wahhy enhhonniron enkkohhá ne wine, neony endewadade-nagné ne kaghnekáshatste ; nokhony nen-yorhénne eghnenyughdon ji-niyught ne kénwènde, neony senhhá èsó enwatkadade.

## CHAP. LVII.

*I Ne yudaghskats ne kenhhèyón ne atdakwarighsyonghtsera. 3. 13.*

**NE** atdakwarighsyonghtsera wákenhheye, neony yahhonghká ne onkweh thiyeyakòyén ne akaweryaneh ; neony shonwadidènrónh ne onkwehhòkon nenwahhy èrenh diyádenhhawighdonh, yaghkaneke thádeyakoyádozeghdonh néneh ne atdakwarighsyonghtsera èrenh ná kakhawighdonh ne wahetkén ne naondāwé.

2 Raonhhá wahhy enhhadaweyáde ne kayanerenghseràkonh : yenhondorishén ne raodinakdah, jonkwédatschon denhhonthahhakwé ne raotdakwarighsyonghtseràkonh.

3 Nok thoah kasatkwít kenthoh, ìse ne yetshí-

yénhokönhah ne yunatkónse, ne noghnekwaghsa ne kanaghkwá karighwanerén nokhony ne yakó-deghkòwah.

4 Desewanyude raonhhá eghnisewadatyèrenh sewadade-nonghwaroryadonh? desewanyude raonhha sewadatshakaghronghstonh, nokhony desewadénnaghkarawenh? yaghkenh ise deyetshiyénhokönhah ne rodirighwayádaghdonhonh, ne oghnekwaghsá né no-nowén;

5 Sewadadekádèny kayáddonnyh sewathá o-nakonh ne ji-niyádekaròndakeh ne àsé, ronwaná-wenthonh ne exháokönhah oghronwakonghshón o-nakonh ne jideyutstenghre-nyon?

6 Ne jideyunen-yaghstarathe-nyón ne jiyugh-nàwadeh nená ne saderasfá; ro-nonhhá, ro-nonhhá wahhy ne saderasfá; shaden-yawén ne rononhhakeh, disaweronthonh ne ayeghnekira ony wákón, ne aaghtshennèyón ne wákón. ne Naakyè-na nadorishenghtsera ne kén-ikenh?

7 Enekenh neony ne jiyunondowànenh ethó yesanakdayén: sháden-yàwén ony étho nònweh niyenhhenghsé nene entshennèyón.

8 Erenh nakanhoghghadighshón shádèyught ony ne jikanawaaghdòdon ne saketskwenh ne naagh-seghyarake; ikenh wahhy sárhoroxhonh ne yá-deghsyadyh nene thiyedeshón daghuon ne iih, neony o-nenh sewaghdentyonh sade-nakdowaghdonh neony ne desewarihonde ro-nonhhá; waghse-nonwé-né ne raodinakdá ji-nònweh nisatkaghtonh.

9 Neony eghse-nonghdonh koraghkowaghneh sháwy nyonderhoghsthá jideyunighnyakonh, neony ne saghseghyaron ne seserakón, neony yeghsheyadennyeghdonh ne ohhèndonh kariwa ne sa-



dennhatsera inonh niyòre, neony sadadaghstho-ghdonh sháden-yàwén ji-nonkàdyh no-neghshonh.

10 Sayádakenhheyón wahhy ne nyurihhowá-nenh ne jisahháde ; nok shèkonh sàdon yaghden, yaghsé dejorhàrats : satshenryonh ne yonnhéon-weh ne kesnonkeh ; nekady waghònny yaghdeseryéndaxhenhonh.

11 Neony ne raonhhá eghtshetshanighse ne denhens desadonhharenron, ne ne sennowenghdonh, nokhony yaghdeghskweyaghre, yabhony degghsk-yènyh ne sadonnhets ? yaghdewakatyè-nawaghs-tonh Nakyanerenh sháden-yàwen ne waghònnyse, neony yaghdeghsketshanighse ?

12 Iih enkerihhòwanaghde thenkerighwakwatho ne satdakwarighsyonghtsera, nokhony ne sayúdenghsera ; ikenh yaghne ro-nonhhá thayesadonghradaghkwé.

13 Ne ò-nenh denghsaghsenthó, kinyoh ne sentyughkwá sasheyaghtka : nok nene jiyaode t'kà-konde akwèkonh yenhhodiyádenhhawe ; rao-nòkon jidenhhodiyadaghkwe enhhodiyè-na : nok raonhhá nene rakwadewennodaghkonh niih-tseràkonh ne wahhy enhhayè-na ne onghwenja, neony wahhy yenshadonnharen ake-nondadokenghdikeh ;

14 Neony enhhenrón, yasatyádòndy, yasatyádòndy, se-nihhahhaghserònyh, dese-neghk ne kakonghretshakeron èrenh yetshihhawighdás ne akonkwedá.

15 Ikenh ethone nihháwenh ne e-nekenh neony ne ye-nàyeh thiyakotshanyh nene enskat eghyè-nakere ne nyaghtthiyeyòdókde, raoghsennadokenghdy naah ; Iih ke-nakere ne e-nekenh neony ne jikanakdadokenghdý, iné ony nene deyakaweryaghsaghrionh neony tyakó-nikonghrehónh, nene

aonsondonnhede ne tyakó-nikonghrehónh, nokhony nene aonsondonnhede ne deyakó-nikongh-  
ragh-riseron.

16 Ikenh yaghwahhy Thádayakwaderihhodarhó ne ji-niyenhhênwe, yabhony tyutkonh Thaonke-  
nákhwenhónh : nene kánikonra ne akayádakenh-  
heyé ne akhèndonh, neony ne adonnhetshòkon  
nene Waxhón.

17 Nene kayádaghdonghtsera ne raó-noshaght-  
sera ne Wake-nák'wádonh, neony enhhiyaghd-  
dónde : Wákadaghseghde, neony wake-nákhwen-  
hónh, neony wahhghdentyonhhatye yaghdeya-  
weryéndiyught ne jiyuhhâde ne raweryaneh.

18 Wakatkaghtónh ne jirohhâde, neony enshi-  
jende : ony Yenhhinontshine, nokhony enshotyê-  
ritshé ne jienhhaonrishèndane ne raonhhakeh  
neony ne jiró-nikonghrânenghs.

19 Iih wakeweyennendaonh ne yughnyðónh ne  
oghskwendá, Kayanerenh, kayanerenh ne raonh-  
hakeh nene ìnonh niyòre, nokhony ne raonhhakeh  
nene kènniyoreah, ràdon ne Royaner ; neony lih  
enshijende.

20 Nok ne yakorighwaneraaxkonh akwah egh-  
nádeyúnikonrhàrah ji-niyught ne kanyadarakegh-  
kòwah, ne nyaghdewadorishendatye, ne noghneka-  
noghs yeyunawátstontyése neony deyunonwaf-  
henh.

21 Yahhothê-non skènnen dekenh, ràdon nake-  
Niyoh ; ne ne yakorighwaneraaxkonh.

## CHAP. LVIII.

I *Nene thiyeyako-nowenghdonh yakènneh yakorighwiyughstonh ne nâ ne yako-nondanhakhé. 8. 13.*

**SAWENDEGHDONHHAH** jidesaghshenthoh; toghsa satyêsaght; sadewennaketskoh ji-niyught ne kahhônrawats, neony she-nâdônghags nakonkwedá ne raodiyâdaghdonghtsera, neony ne jirononghsode ne Yâkwek ne raodirighwaneraaxhera.

2 Shèkonh sané yonkyâdisax niyâdeweghniserâkeh, ne ony ne ji-naondahhodínikonghriyú aondonnharén ne naodidòkenghse nakhahhâdkon, nene ji-nâkaonghwenjóden nene tyakorighwayerîdonh, neony ne yaghdehho-naghtkawenh ne jinihhorihhodenh ne raodi-Niy; ronkerighwanendônny ne ji-nikarihhdénse ne t'karighwayéry; wahhadiyè-nâ adonnharah nethoah yakotkwidonh Niyoh-neh.

3 Ne kady wahhônny yonkwanerenh kenh, rôn-dón, neony yaghwahhy degghskenghs? atskwih yonkwánikonghraronghyâkenh kenh, nene yaghdedewayè-naghs ne nayonkwánikonghrayéndáne? Jatkaghtoh, ne eghniserâkonh ne jiighsnerenh enghsetshèry nadónweshenghsera, neony entkarighwakaghrônwede ne sayúdenghserakwèkonh.

4 Jatkaghtoh, wahhy sewadatnerenh sewadateronwyh nokhony dese-nirighwake-nhenh, ne endeghshakoyèrenghde ne rodirighwaneraaxkonh enghshakoghdónde: yaghwahhy thaonsesewaneren ne ji-nisewayèrenh ne kénweghniserâde, nene

akaghsón ne sawènná nene yádaaghsewennanih-  
haráne ne é-nekenghyy.

5 Nèkenh neghnikaghnerenxherodenh nene Iih wakerakwenh ? seweghniserat ne rònkwèh ne enhhánikonghraronghyákén ? ne kenh naondah-  
hanyàrenne ji-niyught ne oghshonwennídákòwah,  
neony ne aadakwenghdarhó ne kanyádarádens  
neony oghschhará o-nakonh t'kâyén ne raonhha-  
keh ? nèkenh enghse-nadonghkwé kén-ikenh ne  
kaweyennendaonh, neony ne wegghniseráde ne jí-  
niyakaweryéndiyughs ne Royaner-neh ?

6 Yaghkenh nédekenh ne kén-ikenh ne kanon-  
dèkonh nene Iih wakerakwenh ? ne ne daonsakhe-  
nontsterenghsy ne yakorighwaneráaxkonh neony  
ne karonghyakenghsera rodighwishenghne, neony  
ne rodighwishenghné aonsahhondadewennyúne,  
neony daadiyáke akwèkonh ne kyatyendanyax ?

7 Wahhy yaghkenh thiyahhonkwaghtkawenh-  
hatye nake-nadaroghk ne ji-nonkà ne yondongh-  
karyáx, neony ne ne aonsaghsheyathewe ne ne  
yakodenghdaonh ne ne yondatyáðinekenhhonh  
ne sanonghsakonh ? ne o-nenh shaghsatkaghtó  
nenhakohhayenghsoskón, nene aonsaghtsraghsé ;  
neony nene yaghnise thaaghsadaghseghde ji-non-  
kà nakwah isé sáwaronh ?

8 Ethone t'kákonde denskayakón ne saghswa-  
theghtsera ánen-yàwen ji-niyught ne orhónke-neh,  
neony yukondatyé enskanyó enseghsadákaridade  
neony ne saderighwakwarighsyonghtsera ne sah-  
hèndonh enwaghdèndy : ne raónwesenghtsera ne  
Royaner ne wahhy noghnakén kentyughkwá ne  
dehhodinenrayén aderyughsera.

9 Ethone t'kákonde entyesanadon, neony ne  
Royaner wahhy ne entharighwáserákó ; wahhy

denghsaghshenthó, neony wahhy enhhenron, Kenwahhy Kideron. Dòkat èrenh aaghshàwighde ne sewanenhherhenh ne kyatyendanyax, ne eghyehhayenghs ne osnonghsá, ony kaghstontstónjy naondády :

10 Neony dòkat aaghsyáðinekenwe ne sadonnhets ne ne ji-nonká ne adonghkaryakon, neony aínikonghrayèride ne ró-nikonghraronghyàkenh; éthone wahhy ne saghswatheghtsera dendewatketskó ne jityukaraghs, neony ne saghsadakonghtsera akwah ánenjàwen ji-niyught ne entyeh ní-kare :

11 Neony ne Royaner enghyanontshiné ok ye-kàkonde, neony sayaweryéndiyú ne sadonnhets ne jiyuhháathenghskwé, neony enseghsarésenghserrónny ne saghstyén : neony ánenseghsyádodénne ji-niyught ne ayakoghnekòndy ne niwadénhenghraaghnèhhah, neony ánen-yàwen ji-niyught ne jiyughnawerode ne oghnèkanoghs ne nyaghtakaghawerèndáne.

12 Neony ro-nonhhá nene isekeh radiyádareghkwenh ne jioxdènhah nikanakdayèsaghse ne enshadikwadákó: wahhy enjise-niketskó ne jikanonghsakensere ne èsó jienkaghnekwaghsadatyé; neony en-yesanadonghkwé, Nene shakwadakwaghs ne deyughrionne, Nene shayèrits ne jiyuhháde nene jien-yonnakerade.

13 Dòka densatkarhade-nyon ne saghsikeh ne yaondadokenghdónkeh, ne ji-nighsatyerhá sadonweshén ne akwenghniseradokenghdíkeh; neony konwanádonghkwenh ne yawendadokenghdonh ne Naonhhaah e-nekenh yudohhetstaghkwenh jiadonnharah, ne Royádadokenghdy ne Royaner, Rotkonnyenghstkòwah thorigwayèry; nokhony

wahhy enhhonwakonnyenghste, toghsa sánikonrá jèrát, toghsa ony ise sadadetshenryás ne adónweshenghtsera, toghsa ony ne aesaghtaraghkwén ne ise sawèнна :

14 Ethone wahhy enghsadonnharen ne yádeghsyadyh ne Royaner-tseràkonh ; neony Iih enkerihhònny ne ise ne ensaghsàden ne e-nekenghji nikanakde-nyón ne jiyonghwenjàde, neony entyesànonde enskatneh ne royádadokenghdy ne Yákwek ne yánihhah : ikenh ne jiraghsakaronde ne Royaner né thodádyh.

---

## CHAP. LIX.

*I Ne ro-naderás waxhenhonh jidewadonnhakaryenh ne Jews-àka né ro-natkàrode ne ne raodirighwaneraaxhera. 16. 20.*

**JATKAGHTHOH**, ne Royaner rasnonkeh yaghwahhy kéndeyontstonhah, nene yaghdeyukwe-nyón aonsayuyadako ; yaghony ne raohhonghda yuxde deyutyukdonh, ne ne yaghdeyukwe-nyonh aonsahhothòndeke.

2 Nok ne sayádaghdonghtsera nendeyudekha-ghsyonh ne dese-nínihhòkenh ne sa Niyoh, neony ne sarighwaneraaxhera rotkonghsaghseghdonh ne isekeh yaghtaonsaghyat hòndeke.

3 Ikenh nenwahhy sasnonghsaxhenhonh desanekwenghsohhare, neony ne sewasnonkeh ne kayádaghdonghtsera ; sewaghskwéndakeh sewadadyh no-nowéndáòkon, sewénnaghsonneh wahhy

yunonghshe-nhá yehhodadaghtkawenh jidekaya-ghsonde.

4 Yahhenskat ne thiyekonwanadon neyuderighwakwadakwenh, yalhony kaneká dehhonwadayake-nhenh akarihònny ne jitokenghskéònweh: né ro-nadewennodaghkonh nyahhothè-non thiyá-deyurihhonde, nokhony sewaghtare o-nowéndáð-kon; radinèronh ne sewaderighwaghdonh, neony wahhadihhewe neyaghdeyuderighwakwarighsyonh karighwaneren.

5 Wáthadinhonghsyáke kàjinkitkyt ó-nhonghsá kaghnyaraxhenh, kanenwenh dakwáaghsonh deyúhàradon: raonhhá nene enrake enghrenhheyé, nene dehhodinetstoghraràkonh denkarighde enkayákénne ányught o-nyare.

6 Nene jiyudinenwenh yaghdeyàweght kane-ná aòndon. yalhony deyàweght ne aondérhòrokde ne yádehhadiyádighshón ne raodiyúdenghsera: ásékenh ne raodiyúdenghserá ne wahhy ne kayúdenghserá nená ne kayádaghdonghtsera, neony ne ji-nihho-natyèrenh ne thentyako-nonghdónse ne iwat ne radisonkeh.

7 Ne ronghsikeh kadakhé ji-nonkà ne wahhetkén, neony dehhodighsterihhénhonhatye ne naonwanekwenghsaweron ne kanekwenghsanòron: (Yèsus rao-nekwenghsadokenghdy:) ne ji-nihhonnonghdonnyór ne wahhy ne ji-nihho-nennonghdonnyonghtserodenh nená ne kayádaghdonghtsera; en-yontyèsaghde nokhony atkaronnyát kennhèyon eghwahhy nihhodihhahhodenh.

8 Ne jiyuhhàde ne kayanerenh yaghdehhadiyendèryh; neony yaghdekayádoreghdaghherà-yen ne ji-niyahho-ne-nonhhatyé: neony nendehhodighsákdanihhón ne jiyuhhàde; onghkákíok

eghniyákawe-nonhhatyé ne éthoh yaghtayeyen derháné ne skènnén.

9 Ne kady wabhònny ne kayádoreghdaghxhera inonh yonkwadonhónh, yahhony thaonsayonkwa-ghnonderane ne yuderighwakwadakwenh: yak-wànonghné ne kaghswatheghtserá, nok jatkaghtoh ji-niyonkwákaraonh; né tyuriwa ne kaghswatheghtsera, nok aghsádakonh idewé.

10 Yádeyonkwaghjadatyése ne jidewaghsenghdode ji-niyugt ne deyeronwèkonh, deyonkwaghjadatyese akwah ji-niyugt ne yaghtayonkwakara-daghke: tyonkwaghdeekhonese nésane ne entyeh nikare akwah kady ji-niyugt naghsonthenneh akenhháke; o-nenh káyese yonkwadonhonh ne jikanakde-nyón akwah ji-niyugt ne ro-náwendonh ne ronònkwèh.

11 Deyonkwennidonhhareghraghstonh deyakwaghshenthoghs akwèkwèh akwah ji-niyugt noghkwarihhokon, yonkwánikonranenghs ony yonkwánikonghranonwax ji-niyugt noride: yakwèsax ne kayádoreghdaghxhera nok yaghkaneká dekàyén; ne adaghskatshera, nok wahhy i-nonh niyore nonkyonbhakeh.

12 Ikenh nonkwayádaghdonghtsera wahhy wáodeghyaghrontyé ne sahhèndonh, neony ne onkwarighwaneráaxhera nenwahhy yuderihhowanaghdonh deyonkwaderihhoghraràkyh nonkyonbhakeh: ásèkenh nonkwayadaghdonghtsera nenwahhy enskatneh idewese; nokhony nonkwaderighwadewaghdonghxhera, yakwayendèryh nethoh:

13 Ne ne yakorighwayadaghdonhonh nokhony yonnowenghthá ñe Royaner-neh, neony èrenh yonkwe-nonghdonh ne onkwa Niyoh-neh, neony yeyonkwaghthare degjhidewarihhoghraràkonh



nokhony eghjhidewadewendeghdonh, yonkwane-ronhonh nokhony yonkwadàdyh tyuyendaghkonh onkweryaneh owennàðkon o-nowendàðkon yagh-tòkenghské dekenh.

14 Neony ne kayadoreghdaghxhera yonkwats-wade-nyènnh wahhy, nokhony ne yuderighwak-wadakwenh i-nonh niyòré nitkade : wahhy ne tòkenghske donsénne naah étho jidekanaddkenh, ne nyuderighwakwadakwenh yaghdeyàweght aon-daweyáde.

15 Orighwiyú, nene tokenghsketsera wákayá-dakenhheyé wakenhheyé ; neony raonhhá ne ne èrenh wareghde ne jiwahhetken ok raonhhá wah-hadade-nonghskàry : neony ne Royaner wahhat-kaghtó, neony yaghdehhaweryéndiyoonh nene yaghtádeyutyáadoreghdonh.

16 Neony wahhatkaghtó nene jiyaghkaneka ne ònkweh, neony wahhorighwaneghrakó nene jiyaghkaneká ne rònkweh naaghshakodatyáse aaghshakorighwakwadakwaghse ; nekady wah-hònny rao-nontshá wákahhewe nadaghskatshera ne raonhhakeh ; nokhony ne raotdakwarighsyonghtsera, ne wáthoghsnyé-né.

17 Ikenh yahhàyéne ne atdakwarighsyonghtsera ji-niyught naoghtyake adàkenh rents-kwe-nakeh nene deyónnyadatstha, neony ne entkakwadonk-waghde ne adaghskatshera ne rao-nonjineh ; neony ne wahhatyadawide ne karonghyakenghserá ne rotsheronyadonh, neony ji-niyught naotyádawidon ne ne yúdarighhenh dethoweyontyonh ji-niyught naoráké.

18 Ne entyuyanenhhawe nene ji-nihodiwe-yennendaónh rodighsón, ne entyuyanenhhawe jien-shakaryáke, shako-nákhwaseh nene ronwaghs-

wenghsé, enseghshakorighwáserakwén ne jikk-  
nòron nene ronwaghsweughse, ne ji-nonkà neka-  
weghnòdon enseghshakokaryáxhé engshakorigh-  
wáserakwenh ne jikanòron.

19 Enhhonwatshaghnighseke kady ne raogh-  
sèna ne Royaner ne ji-nonkà yádeawatshothoghs,  
neony ne raónwesengtserá ne ji-nonkà ne ende-  
waderaghkwakaràdade. Ne ò-neph ne yonkhigh-  
swenghse t'kàkonde enthònné áentyughdonhha-  
tyé ji-niyught nentyughnodontyé, ne Raó-nikonrá  
ne Royaner t'kàkonde enwatharàdade ne wade-  
nyádarohharaghk'wá enwade-nyádarohhàren ne  
denghnighnyòden.

20 Neony ne Seghshakoyádakwaghs Yèsus  
Keristus t'kàkonde enrawé ne ji-nònweh ne Zion,  
neony ro-nonhhakeh nene desho-natkarhade-nyonh  
ne jikayádaghdonghtsera Yakwek-neh sâyenghde,  
ràdon ne Royaner.

21 Asékenh niih, ne kén-ikenh ne jideyonkwa-  
rihhonde ne ro-nonhhá, ràdon ne Royaner ; Aké-  
nikonrá ne naah yekàyen nisekeh, nok nakewen-  
náòkon ne wahhy Iih yewakyondonh tshàkonh,  
nene yaghthádaondakayàkénne ne tshàkonh, yah-  
hony ne eghsakonh thádaondakayàkenne ne sagh-  
nekwaghsá, yaghony thádaondakayàkenne ne jiy-  
eghsakaronde ne saghnekwaghsá jiwákaghnekwa-  
ghsadatyé, ràdon ne Royaner, ne ji-nondàweghde  
neony ne ji-niyenhhènwe!

## CHAP. LX.

*I Ne aonwesenghtsera ne o-nonghsadokenghdy  
enskânaghné ensewatye-nighde dâwé ênwawe  
ne étho ji-nônweh nyaghdeyakorighwiyugh-  
stonh. 15.*

**SATKETSKOH**, desaderonwineken'n ; ikenh ne saghswatheghtsera ò-nenh iyuh, neony ne raónwesenghtsera ne Royaner ò-nenh dayutdénkwenhatye ne isekeh.

2 Ikenh, jatthagthoh, ne aghsadakonghtsera ne wahhy enwadérhòroke ne jiyonghwenjàde, neony yudenshaonh naghssadakonghtsera tyakókaraoonh ne ònkweh náeyádoden : nok ne Royaner enthatketskó ne isekeh, neony enghsatkaghtsó ne raónwesenghtsera ne isekeh.

3 Neony ne yaghdehhodirighwiyughstonh t'kâkonde enthònné ne jidesaghsathé, neony koraghkowatshón nene daodighswathéne daonderonrònden ne jidaghsatketskó.

4 Sadaghraketskoh ne skaghdekeh thadesaghwadàsét, nok satkaghtoh : akwèkonh ronderox enskatneh rontkennisaaghs, enhhònnewe isekeh : nene sheyénhokonhah ne radijin ì-nonh nenthònné, neony ne tyunathonwisén ne sheyénhokonhah wahhy denkonwadighsnyé-né sé-nihhakká.

5 Ethone nentkâkonde enghsatkaghtsó, neony kayènkwire yádewatyeghste, neony densadonhharénrón ne seryaneh, neony entkowanaghssere, ásékenh en-yutyé-níonhhatyé ne kanyadarákeghkòwah t'kâkonde wahhy densewatkarhadèny ise-

keh, ne okthentho-nennonghdonse ne nyaghdeh-hodirighwiyughstonh ne t'kàkonde isekeh den-thònneghde.

6 Ne yudityughkowànenh ne camels ne endi-sárhòroke, ne dromedaries-òkon ne Midian neony Ephah ; akwèkonh entkondiyenghdaghkwe Sheba ne enkònnewe: enkondihhewe oji-nekwar karistanòron nok nene watsháaghdonh kaserakón ; ne en-yetshinádönhaghse ne rao-nendonghtsera ne Royaner.

7 Odityughkwakwèkonh ne Kedar enkondero-roke enskatneh enkontkennisa isekeh, ne dekanèn-yat deyudinákarondohah Nebaioth ne ensarighwakwadakwaghse ne isekeh: t'kàkonde enthònne ne naadiyé-ná ne jikyádaraghsthá, neony Enkónwèsaghde ne kanonghsá ne akónwesenghtsera.

8 Ongkharéðkon nekenhenh nene radityé ji-nì-yught notshàda, neony ji-nìyught noride ne jiyudighsenghdakaghròndon ?

9 Orighwiyú ne kaweghnoghkwardkon ne enwakennonná, neony ne kahhonweyákowatshón ne Tarshish ne tyutyerenghdoh, neony ne enyakodiyathewe ne radijin ne sheyénhokonhah jì-nonkà ì-nonh, raodiristanòron nokhony ne raodijinekwar karistanòron enthadihhâwy, raoghsènnakonh ne Royaner sa Niyoh, neony ne jì-nonkà ne Enskat Royádadokenghdy ne Israel, ne waghòny waghýónwèsaghde.

10 Neony ne radijin ronwadiyénhokonhah ne thihho-nonghwenjadeshón ne den-yesanen-yásèrhaghse, neony ne raodikoraghkowatshón ne enyesarighwakwadakwaghse ne isekeh : ikenh náke-

nákhwengtseràkonh Enkon-yaghdónde Iih, nok ne ji-nidewakerighwayèry Enskòndenre nise.

11 Nekady wahhònny ne jisadenhenghrakaronde ok-yekàkonde kanhodonkwenghjonh: yaghtaonsahho-nadennhòdonke ne kénwendekeh yahhony naghsontheneh; ne nethoh ne onkweh-hòkon nénaòndon ayesahheghse nisekeh ne nokthaondahho-nennonghdonse ne yaghdehhodirigh-wiyughstonh, neony raodikoraghkowatshón ne-naòndon aonwadiyathewé.

12 Neony ne niyádeyonghwenjàkeh neony kanyertsera nene yaghtayesayúdenghse t'kàkonde enwaghdondón; orighwiyú, nekén-ikenh ne niyádeyonghwenjàkeh t'kàkonde thentkàkwekde enwadeweyennèndáné kâyese enwàdon.

13 Ne raónwesenghtserá ne Lebanon t'kàkonde enwawe ne isekeh, ne otshoghkòdonh karònda, ony oghneghdákòwah karònda neony ne oròndo yewistaraghk'wá enskatneh, nene enraseghste ne jikànakde ne ake-nakdadokenghdy; neony Iih enkeweyennèndáne ne jikànakde ne kagsikeh onwesenghtsera.

14 Nene ronwadiyénhokonhah ony ne ro-nonh-há nene yesánikonghraronghyakenthá t'kàkonde enhhònnewé denhhontshakede ne isekeh; neony radikwèkonh nene yesawennontyonh t'kàkonde denhhondontshòden eghdakeh éiho ó-nonghkwe-neh ne saghsikeh; neony yen-yesanadón Ne raode-nàdá ne Royaner, Ne Zion nene Enskat Royadadokenghdy ne Israel.

15 Wahhy dakwadewendeghdon nokhony daxwenhonh, ne kady wahhònny yahhonghká ne thádayesadonkoghdén, Iih enkon-yádaneghrak-

waghde, en-yondonnharén yawédowànenh ne jikaghnekwagsadatyé ne jiniyenhhènwe.

16 Engkse-nónkera ony ne raodinónda ne yaghdhodirighwiyughstonh, nokhony engkse-nónkerá ne ronnetskwénakeh ne koraghkwatshón: neony ensaderyendaráné nene Iih ne Akyaner Syaghnerenghsyongh nokhony Syayáakwenh, nene Róshatstenghseraneghrakwah ne Enskat ne ne Yákwék.

17 Akenhháke ondaghkhònweh nákaristoden Iih enkhewé oji-nekwar karistanòron, nok akenhháke ne karistajy Iih enkhewé ne karistanòron, nok nene òyende ony ondaghkhònweh nákaristoden, neony nene o-nen-yáòkon ony karistajy: Iih ony enkheghsáaghsé ne shekowànenghse ne kyanerenh, neony ne yesaghwiswistaroghróky enshonderighwakwarighsy.

18 Yaghshekongh thaonsayakothònde ne karighwaxhenhhòkon ne jisadonghwenjàde, ne atkaronnyát yakhony ne kenhhyèyón ne jiknerenghné: ok sedaghuón ne yenghse-nadón ne jidesade-nen-yáseronnyón desatshenghdode Nadaghskatsherá, neony ne jisadenhenghrakaronde ne kanendonghtsera.

19 Ne karaghkwá yaghshekongh ne thádaonse-saghsathéde ne eghniserakeh; yakhony ne aghswatheghtsera ne eghnida thádaonsakaghswathéde ne isekeh: nok sé daghnón ne Royaner enskatneh enjatyén ne ìse ne jiniyenhhènwe jideyughswathé, neony sa Niyoh són-wesenghtserá;

20 Ne saraghkwá yaghshekongh thiyádaonsotshothó; yakhony ne sadeghnide erenh thaonsese-nonghdén: ikenh ne Royaner ne t'kàkonde ne saghsatheghtsera enkenhháke ne jiniyenh-

henwe, neony ne eghniseradkon ne sarhónkegh-tsera o-nenh enwadókdén.

21 Sonkwedá ony t'kàkonde akwèkonh enjonderighwakwarighsy : neony t'kàkonde en-yeyè-ná ne jityonghwenjàde ne ji-niyenhhènwe, ne nyunhaghðndon ne wakyenthonh, ne kesnonkeh, nene aðndon akónwèsaghde.

22 Nene kènnikonah enskat oyèry tewénnyawe yenwàdon, neony ne kènniwaah enskat ro-nonghwenjowànenh : Iih ne Akyaner denwaxderihhèn denxderihháde nene jiyenhhoderighwihheghse.

## CHAP. LXI.

I *Ne ji-nighshakorighwàwyh ne Keristus. 4. 7.*

**NE** raó-nikonrá ne Royaner Niyoh ne wakraonh ; ne tyuriwa ne Royaner rakwen-ye-narhonh nene nakaderighwaghndon nekarighwiyuh ne ji-nonkà nakó-nikonghrànetskhal : thake-nhaonh iih nene aonsakhe-nerenke ne deyakaweryaghsaghrionh, nene aonderihhòwanaghde ne sayondadewenni-yúne ne jie-naghskwá, neony ne sahnonwadinhodònkó ne jiradinaghskwayén ne jiradinhòdonghkwe ; ¶

2 Nene aonderihhòwanaghde ne kaye-naghtseriyuh ayeyè-ná ne yughseràde ne Royaner, neony ne weghniseràde ne enghshakoronghyákende ne onkwa-Niyoh ; nene akwèkonh en-yakaonrishèndáne ne yakó-nikonghrànenghs ;

3 Nene aondeweyennèndane ne ro-nonhhakeh ne nene ro-dinikonghrànenghs ne Zion-tseràkonh,

ne ne aonwènnon ne ro-nonhhakeh ne yuraseh ne oghsehhará, ne kèn-yé ne adonnnharah ne nyakó nikonghrânenghs, ne kanená ne kanendonghsera ne wabhòny ne kánikonra ne yuxde ; nene aòndon ne aonwadinadonghkwe karòndá ne atdakwarighsyonghtsera, Ne Royenthonh ne Royaner, nene aòndon aaónwèsaghde.

4 Neony ne jienhhonnen-ye-nonny wahhy kà-yesé enwàdon, newahhy enhhadiketsko ne enhonnòny ne ji-nikayádodenh natkaronnyát, neony t'kàkonde wahhy enshadikwadákó ne kàyesé yudonhonh jikanadowànenh, ne nyakotkaronnihonh ne jikaghnekwagsade.

5 Neony ne thihhadinakeraghseràde wahhy denhhadidane neony ne enhhadinonde ne sentyughkwá, neony ne ronwadiyénhokonhah ne thihhadideah newahhy ne en-yesakarhathówhiheke, neony ne en-yesánenhharaghseronnyennihheke.

6 Nok t'kàkonde ne en-yesanadonghkwe ne raojhhenghstá ne Royaner; ne onkwehhòkon ne en-yesanadonghkwe ne raojhhenghsta ne onkwa-Niyoh: enghseke ne rao-natshókowághsera ne nyaghdethadirighwayèry, neony ne rao-nónwe-senghtseràkonh ne ensadatkowanaghdon thenghsewennohhàrake yádegshyadyh.

7 Ikenh ne sadehhatsera enghsyè-ná yughnet, neony ne deyakó-nikonghrakhaghshyonkwenh ne enhhondonnharén ne ji-nikonh ronwanàwyh: ne kady wabhòny ne rao-nonghwenja enhhadiyèna ne yughnanet; ne ji-niyenhhènwe yaghnnonwèndonh thiyeyòdókde enlho-nadonnharáke ne ro-nonhhakeh.

8 Asekenh Iih ne Akyaner ke-noronghk'wá ne kajenhhayenghtsera nadewendeghtsera, Kheghs-



wenghse ne shako-naghseghthá ne ojistakeh radiyenghs ronwennèyonghs; neony Iih wahhy enke-nhòdònkó ne raodiyúdeghsера ne ji-tokenghs-keonweghtseràkonh, neony lih enkònnny ne ji-niyenhènwe den-yakwarihhònden.

9 Neony ne raodighnekwaghsá wahhy enhnaderyendarane ne kentyughkwakonh ne nyaghdèhhodiyane, neony ne jiwahhadighkwaghsadatyè ne kentyughkwakonh ne onkwehhòkon: akwèkonh {nene enhhonwadikén wahhy enhhondònderené, nene ro-nonhhá wahhy ne kànen ne ne Royaner rayádaderighstonh.

10 Iih wahhy kowànenh enkadonnharen ne Royaner-tseràkonh, akwadonnhèts kananonh ne adonnharah ne ake-Niyoh-tserakonh: ikenh ne raxheronnyadonh ne atshennonnyaghtsera, ne shakérhorokdonh ne watyádawitseranòron ne atdakwarighsyonghtsera, ji-niyught ne àsé yunyakhé ne yudérhorokdonh ne nyuráseshón, ániyught jiniyught nene yunyakhé àsé yudaderáseghstonh yutstonh aodéwaghsharanorónshón.

11 Wahhy ji-niyught ne onghwenja entkakhawe ne den-yuwironthaghse, neony ne nikahheghdaghnehbah enkarihhònnny ne ji-nahhódenshón nene kayenthonh ne enkanyó, ne kady wahhònnny ne Royàner Niyoh ne enkarihhònnny ne atdakwarighsyonghtsera neony {kanendonghtsera ne aousakanyó ne akohhèndonh ne akaonghwenjakwèkonh.

## CHAP. LXII.

*I Nene rodiyádadokenghdy ro-neriyaghsadarih-henh dehho-nadonghwenjonyh aadiweyennendane aadishatstenghseron ne o-nonghsadokenghditseràkonh Niyoh ji-nihhorharatstonh. 6.*

**I**KENH ne Zion ne enkarihònny Yaghtádaka-dòdade nakyanerenghsera, neony ne Jerusalem ne enkarihònny Yaghtakadorishén, ji-nènwe ne atdakwarighsyonghtsera etho enwaghdèndy ji-niyught ne dayughswathetyé, neony ne adaghskatshera ne éthoh, akwah ji-niyught nene ayaweyennadekhake.

2 Neony ne yaghdehhodirighwiyughstonh ne t'kàkonde aontkaghtó ne saderighwakwarighsyonghtsera, neony okoraghtserakwèkonh sònwesenghtsera: neony t'kàkonde ne àsé enje-nadonghkwé, nene jiraghsakaronde ne Royaner ne entyanadon.

3 Ony ne Royaner raonhhá akwah rasnonkeh enghyennonghwaroroke ne ónwesenghtsera, neony ne dekarenghsaron enghyennonghwaroroke ne rasnonkeh ne sa Niyoh.

4 Yaghsshèkonh thiyaonsayesanadon Nayesadewèndeghde: yabhony shèkonh ne jisadonghwenjàde ne akonwanadonghkwé kàyesé yaghdeye-nakerèdñweh: ok sèdaghnón ne en-yesana-donghkwé Hephzi-bah, neony ne sadonghwenjakeh Beulah: ikenh ne Royaner kowànenh rodonnhahhere nisetseràkonh, neony ne songhwenjawahhy en-yunyaké.

5 Ikenh ji-niyught ne ranekenghderonhah aadi-

nyake ne kawinonh, eghkady nen-yâwén ne radijin sheyénhokonhah ensewanyake nise : neony jiniyught ne àsé ao-nyakón rodonnehhere nenase yunyakon eghkady nen-yâwén ne sa Niyoh enghyadonnharén.

6 Khéderon ne enhhontyeghwäden ne jidesadenen-yáseronnyón desatshenghdode, O Jerusalem, nene yaghnonwèndonh thádakonkòdade ne aodiyanerenh kénwènde yahhony naghsonthenneh : yásewawennisaghtak ne Royaner toghsa saghk sadadònnyh ;

7 Neony toghsa yaghjhise-nikwaghtstenh, jinenwe enhhaweyennèndane, neony jinenwe ne Jerusalem enghanèndon ne jiwadonghwenjàde.

8 Neony ne Royaner yughnironh rodàdyh ne jiraweyendeghdaghkonh ne rasnonkeh, neony ne ranontshakeh ne raóshatstenghsera, Orighwiýú yaghshèkonh Thádaondakhèyon ne sànenghste nene raodik'wá aòndon ne yesaghswhenghse ; neony ne thihho-nonghwenjadeshón né shakodiyénhokonhah ne radijin yaghwahhy thaadighnekira ne sawine nene ji-nahhoden saronghyakenghsera :

9 Nok ro-nonhhá nene ro-nadaderoghrokyh ne enhhàdike, neony enhhonwanèndon ne Royaner ; neony ro-nonhhá nene enskatneh rodihheh neki enhhadighnekirá ne jiwaderighwisaaghthá ne Akerighwadokenghdy.

10 Yádesadohhetst, yádesadohhetst ne jiyudenhenghrakaghròndon ; sadenrhàrat ne jiyakohhàde ne onkwehhòkon, yáserorok, yáserorok ne jiyuhhahhakwé-niyú ; dese-nen-yughdarhoh ; sharàdat ne ye-nyádarohharaghk'wá ne onkwehhòkon.

11 Jatkaghtoh, ne Royaner nenwahy dehhorighware-nyadonh ji-nádeyudonghwenjókdanih-

hón, Yetshiyenhghags ne konwayenhah ne Zion, Satkaghthoh, ne sadaghskatshera ònwé, satkaghthoh, dehhorighwanhare rorharatstonh wahhy radikwekonhhatyé, neony ne raoyúdenghsera raohhèndonh.

12 Neony ro-nonhhá yenghshakodironghyenhare, Ne onkwédadokenghdy, Ne seghshakoyá-dakwenh ne Royaner: neony ne en-yesanadonghkwé, Wakesakonhhatyé Ne kanadowànenh ne nyaghdewadewendeghdonh.

### CHAP. LXIII.

*I Keristus waghshako-nádonhaghse onghka ne raonhhá, ne ji-nahhoden ne raodénshennyegh-tsera nene ronwaghswenghse, 7.*

ONGHKA ne kenhenh nene dayeyenghdaghkwe ne Edom, ne waghsohhonh nako-ne-ná ne ji-nonkà ne Bozrah? ne kén-ikenh ne nà ne ónwesenghtserá ne rotsheronnyadonh, rathahhine nene ji-nikowànenh ne raóshatstenghseràkonh? Iih nekén wakadàdyh natdakwarighsyonghtseràkonh, thikáshatste ne ne enjakoyadakó.

2 Ne kady wahhòunny isé wahhy no-nekwenghdara nighsaghkwennyodenh, neony ne satyadawy ji-niyught ne raonhhá nene kénnyaayerhake ne wine-tseràkonh yurésenh?

3 Nenwakeradaonh ne wine ye-nonwenjirogh-rarakthá ne ok yádekayadyh; neony ne onkweh-hòkon yahhenskah deyakwé: ikenh Iih denkhaya-dékhahhaghkwé ne ake-nákhwenghserà, neony

enkherádáne ne ake-nákhwenghseràkonh ; neony ne raodinekwenghsá denwatstaradonkwaghdon ne akwatyádawineh, neony Iih enkhónjighstanyon akwatyádawitserakwèkonh.

4 Ikenh ne wegñiseràde ne engskeronghyà-kénde nená nakweryaghsakonh, neony ne yughseràde ne shaknerenghsyonh o-nenh iroh.

5 Nenkady riyádisax naikén, nok yaghkaneká thayonkyè-nawáse ; nok Onke-negràkó nene jiyaghkaneká ne ne akonwayè-nawáse ; nekady waghonny nen-akwah iih ke-nontshakeh wakahewé nadaghskatshera ne iih-neh ; neony ne ake-nákhwenghserá, ne wadewaxnyé-né.

6 Neony Iih denkhayaraghsidakenseraghkwe ne onkwehhòkon ne ake-nákhwenghseràkonh, neony enkhe-nonghwaraghdónde ake-nákhwenghseràkonh, neony Iih eghdakeh dendekehàwighde ne raodishatstenghsera ne onghwenjakeh.

7 Iih enkatròry yenwakewennisaghde ne jini-thorighwayèry ne Royaner, neony ne rao-nendonghtsera ne Royaner, ne entyuanenhhawe ne akwèkonh ne ne Royaner enseghshonkwayèritshe onkyonhhakeh, neony ne kowànenh t'karighwayèry ne jini-nonkà ne jikanonghsode ne Israel, nene raonhhá wahhy seghshakoyeridyh ne dayuanenhhawe ne rao-nidenreghtsera, neony ne entyuanenhhawe ne kentyughkwakeh ne jini-thorighwayèry ro-nidèronh.

8 Ikenh wahhenron, Orighwiyú ro-nonhhá wahhy akonkwedá, exháokonhah nene yaghtayonnòwenghde : raonhhá kàdy ne Seghshakoyadakwenh.

9 Orighwakwèkonh ne raodironghyakenghsera raonhhá roronghyakenhonh, neony ne karonghyakeghrò-nón ne jienskatneh saghshakoyadakó : ne

rao-noronghkwátseràkonh neony wádeghshakonghyànike saghshakoghnerenghsy : neony waghshakohhayenghsònný, neony enghshakohhawe eghniserakwèkonh ne waghònnise.

10 Neony ronwarighwarakwènnýh, nokhony radinákònnýh ne Raó-nìkonghradokenghdy : ne kady waghònný dehhotkarhade-nyonh dehho-nadatswenhonh, neony ro-naderiyuh dehhodinyode rononhhá.

11 Ethone saghreghyarané ne jiweghniseradenyonghkwé ne waghònnise, Oses neony ne raonkwedá, wahrenron, Ká ne raonhhá nene dedeghshakodiyádinekenhhonh ne kanyadarákeghkòwah rònne ne ratsteristhá ne deyudinákarondonhah ne jinihhotyughkwá ? ká ne raonhhá nene eghyehhòyèn ne raó-nìkonghradokenghdy ne raonhhátseràkonh ?

12 Nene aaghshako-nontshine ne jiraweyendeghdaghkonh ne rasnonkeh ne Oses ne raónwesenghtsera rao-nontshá, wátkaghnekakhaghsy ne raodihhèndonh, nene aaghsennadatyé ne jiniyenhènwe ?

13 Nene waghshakoghshàrine wáthondohhetste ne o-nákonghjy, rji-niyught ne yakoghsádeghs ne karhàkonh, ne ne yaghtaondayunaghdéke ?

14 Jiniyught ne karyú yayutsnenghdonhhatyé ne jini-nonká yonghraghkwenh, ne Raó-nìkonrá ne Royaner ne enhharihònný ne enhaonrishèndáne ; eghkady nisayèrenh sheyaghsharinonh ne sonkwedá, nene asadadónwesaghde saghsenná.

15 Dethakanere ne karonghyakeh neony dehhakanere ne jini-nonká tye-nakere ne sayádadokenghdy neony ne sónwesenghtsera : káneh sanákhwenghsera ne yúdarihhenh nokhony ne sáshatstengh-

sera, ne jiyurakaghre kawennadatyé ne seryaneh nokhony ne sennidenreghtsera iihneh nonkàdyh ? ne wahy tho-nadironde dehhadidenghstonh ?

16 Yahhothè-non deyuderighwaghseghdonh jise Kwánihhah, ethosané Akwerent yaghdeghshonkwàwyh nashonkwayenderhaghstèny ashonkwarihhonnyèny nonkyonhhá, nokhony ne Israel yahhó-né degshonkyondereónh : isé, O Sayaner, isé wahy Kwánihhah, Seghshonkwayádakwenh, sagsènná, tyuyenghdaghkonh ne ji-nonkà ne jiniyenhènwe.

17 O Sayaner, oghnaah waghskwayádaghdóndé ne ji-nonkà sahhàde, nokhony waghskwànikonghragnirade ne ji-nonkà ne saghderonghtsera ? Donsajatkarhàdènyh ne enkarihhòny ne khenháse, ne kaghwajira ne sarighwiyughstaghk.

18 Ne nonkwehhòkon ne sheyadadokenghdy ne enhhontyènewaghste kén ok nikariwes : nene deyonkhinihaghrròdonghs yonkhighswenghse dehhonaraghsìdakénséraghkwenh ne sanakdadokenghdy.

19 Isé wahy dakwawenniyú : yaghnonwèndonh thaaghskwahhayenghsòny sheyatsterist ne ro-nonhhá ; yaghwahy né dehhonwadinádonghkwenh ne sagsènná.

#### CHAP. LXIV.

*I Ne kentyughkwadokenghdy ro-naderènnayén nene aondahhadennyeghde ne Niyoh raóshatstenghsera. 9.*

**WEH** nene aaghseghre kerajònkoh ne jikaronghyàde, nene aaghseghre t'katsnenght, neneh ne ji-

yunonde-nyón ne naòndon aonsakawistanawenghdon eghdakeh ne éthoh sahhèndonh;

2 Ne ji-o-nenh ne enskawistanàwen ojire enwatsaaghdé, ne ojire enkarihònny ne oghnèkanoghs ne jiden-yùghnekòndy; nene aaghsònny ne sagsènná aaghshedokadén nene yesaghswenghsé, nene niyádeyakaonghwenjakeh nene ony ayakoyádishonghkwe ne sahhèndonh!

3 Ne ò-nenh eghshaghsyere ne yurighwaneghrakwaghdenyón nene yaghdeyakwàkenghs, isé disatsnenghdonh, ne nyunonde-nyón enskawistanawenghdon eghakeh éthoh sahhèndonh.

4 Ikenh ji-nahhé ne jityúdonghwenjadaghsawe onkwehhòkon yaghdehho-naghròkenh, yalhony thiyehho-natdokenh naodínikonghrayendaonh ne rao-nahhonghdá, yalhony ne okará deyudikenh, O Niyoh, shekonh thikàde ne isé, òghnahhoden ne raonhhá rodenrharàdy nene jiró-nonghne.

5 Dendeghtshaderàde ne ne rodonnhahhere ony royúdenhonh natdakwarighsyonghtsera; notyákeshón nene yeseyaghre ne ji-niyesaderighwìnonh: jatkaghtoh, sanákhwenhonh wahhy; ikenh yonkwarighwanerén wahhy: ne notyákeshón ne okhònenh ji-nentyonkwayerén, neony ne enjonkwayadakó.

6 Nok dewakwèkonh wahhy ji-niyught nothènon deyunon-yanight, neony akwèkonh nonkwatdakwarighsyonghtsera akwah ji-niyught no-nyádaraxhenghskwá yuhhetkenhónh deyunon-yanight; neony yedewakwèkonh nen-yonkwadagh-sokwènyh ji-niyught ne o-neraghde; neony ne yonkwarighwayádaghdonhónh yonkwarighwaneren, ji-niyught ne jjiyaode, ne yeyonkwayádenhhah.



7 Neony yabhenskat ne ne yayesaronghyenh-harhere ne saghsèna, nene aadatoryaneron ne yádehhayadyh nene ayatyè-nawaghste: ikenh wahhy dakwatkonghsaghseghdènyh nonkyonhhá, neony dakwatyesaghdonh dakwatsháaghdonh dakwaghdonh nonkyonhhá, aoriwá ne onkwayá-daghdonghtsera onkwarighwaneraaxhera.

8 Nok nonwá, O Sayaner, isé wahhy Kwánih-hah: wahhy ókenrá nonkyonhhá, nok nìsé dakwanájonnyèny ókenra; neony yakwakwèkonh ne kayúdenghsera ne sesnonkeh.

9 Toghsa aesanàkhwén nakwah aeseryéndanon-wake, O Sayaner, yabhony thaseghyaráke ne kayádaghdonghtsera karighwaneren ne ji-niyenh-hènwe: Tshéh satkaghthoh, wákwennidenghden, akwèkonh wahhy isé sonkweda nonkyonhhá.

10 Sanadadokenghdy wahhy ne karhàkonh, karhàkonh wahhy ne Zion, kàyesé yudonhonh ne Jerusalem.

11 Onkwayádadokenghditsera neony onkwanonghsiyughtsera, ji-nònweh ne yakhínihhahhòkon niyesanendonthá, yutshón yudekén: neony akwèkonh nonkwadónweshenghtserákenhhá nakarihhodéense eghkàyese òndón.

12 Ji-nahhé nìsé waghserighwaghtkáwe ne yádeghsyadyh nekén-ikenh karighwaòkon, O Sayaner? enghsatyè-nawaghste-kenh ne sayanerenh, neony denghskwaderyéndakaryaghde nakwah yúnikonghranonwakt?

## CHAP. LXV.

I *Ne nyaghdehdirighwiyughstonh yahhonwadinonke, nok ne Jews-àka wahhondewennòndy. 17.*

IIH kheyadisax ne ro-nonhhà nene yaghdehnonkerighwanèndonghs; Iih wakheyádatshèny nene yaghdeyonkyadisax: Wákiron, Dakwatthaghtoh nìih, dakwatthaghtoh nìih, ji-nonkà ne nákaonghwenjoden nene yaghthiyeyonke-nadon ne axhènná.

2 Yádewakade-nontshakwarighdonh eghniserakwèkonh ne ji-nonkà ne yonkerighwarakwènyh ne onkwehhòkon, nene eghro-naghdentyonhhatye ne jiyuhháde nene yaghdeyuanere, ne radighsere nakwah yádehhadiyadyh raodínikourá.

3 Ne onkwehhòkon nene yonke-nákòny nene aonke-nàkhwén ok yekàkonde tyutkonh nene jikkonghsonde; nene ronnyonghs ne nikahheghdaaghnehah, neony rontshaaghtá kaserakon ne etho jiyeyádaraghtá neyúdararyh;

4 Nene tyakodadèronh etho jityeyádadaryón, neony ne neghye-nakere jiyunondowànenghse; nene yewarax ne kweskwes, neony ne o-nòndara nakwah yúdaræh ji-niwahhetkén ne karighwaðkon né ikare ne raodikeghràtneh;

5 Nene ròndon, Desták thásonhháahháak, toghsa thoah kàseght nìih-neh; ikenh Akyadadokenghdy senhhá ji-nìse nìyught. nene kén-ikenh wahy yut-yénkwarònyh ne ké-nyonghsakonh, ne ojire nene enyudekhaké eghniserakwèkonh.

6 Jatkaghtoh, ne wahhy kaghyàdon nakhèndonh; yaghsaghk Thakadadònnny, nok daghnon enkyèride jienkherighwaserakwén, sháden-yàwen ony jienkheyeritshe enkherighwáserakwén ne etho ronnskwe-nakonh,

7 Sayádaghdonghtsera, neony ne raodiyádaghdonghtsera ne Shé-nihhahhòkon enskatneh, ràdon ne Royaner, ne ne ro-natshaaghdonh ne kasera-kón étho jiyunonde-nyón, neony yonkerighwayesaghthá étho jiyonghnyaghrannyón: ne kady waghònny Iih enkadé-nyèndén ne ji-nihhodiuyudenghserodenh ne éthoh ronnskwe-nakonh.

8 Kènnihhoyèrenh ne Royaner, Ji-niyught ne àsé ne wine ne ná yudetshenryonh ne ji-nònwèh niyutwé-nonniónh yunadeghyaghrontye ok ne shakat, neony enskat ràdón, Toghsa saghdónt; ikenh adonnharaghk naah iwat: étho kady Nenk-yere ne enhhadirihhònny ne khe-nháséòkon, nene Yaghtakheyaghdonde akwèkonh.

9 Neony Iih wahhy entkyàkenwe nekànéne ne raonhhakeh ne Yàkwek, neony entkyàkenwe ne raonhhakeh ne Judah ne nayondaderakwén ayeyè-ná ayondonnharén ne ake-nondowanenghtsera: neony ne kheyádarakwenh t'kàkonde enhhadiyè-na adonnharah, neony ne khe-nháséòkon etho enhonnakerade.

10 Neony Sharon t'kàkonde ne ao-nadenhenrá ne deyudinákarondonhah ji-niyudityughkwá, neony ne ji-yonghraghkwanyón ne aontshá kanonghwakdenghsera ne jikànakde ne jiyontkennisa ne eghdakeh ayontyá tyònnide, né nakonkweda nene yonkyádisax.

11 Nok ne jonhhá wahhy eghhisewadewendeghdonh ne Royaner ne ne yakó-nikonrhenhonh

nakwade-nondadokenghdy. nene enwadenrharadon yenkayèride ne adekhwarah ne aoriwa nethoh kentyughkwá, neony nene akayèride ne ayeghnekirá-yonneyonghk'wá ji-nonkà ne tho-ikenh niwaghratsherodenh.

12 Nekady waghònny Enkon-yarade nisé ji-nonkà násharekòwah, neony t'kàkonde sewakwèkonh eghdakeh denjadontshòden ji-nònweh niyondaderiyughthá: né tyuriwá ne ji-o-nenh Yekwanadon, yaghdedisewadádighs; ne o-nenh Yákadady, yaghdejathònde; nok wahhetkén ji-nisewayèrenh nakhèndonh ne khaghdekeh, neony né sewarawenh nene ji-nònweh ne yahhothê-non Dewaker-yéndiyughs.

13 Nekady waghònny kénnihhoyèrenh rawenh ne Royaner Niyoh, Jatkaghtoh, ne khe-nhásé t'kàkonde denhhontskaón, nok ne jonhhá t'kàkonde ensewadonghkaryáke: jatkaghtoh, ne khe-nhásé t'kàkonde enhhadighnekira, nok ne jonhhá t'kàkonde ensewanyádathén: jatkaghtoh, ne khe-nhásé t'kàkonde enhhondonnarén, nok ne jonhhá t'kàkonde ensewadehhén:

14 Jatkaghtoh, ne khe-nhásé t'kàkonde denhhadiriwaghkwé enhhondonnarén rao-neryaneh, nok ne jonhhá densewaghshenthó ne ó-nikonghranonghwakdane ne seweryaneh, neony t'kàkonde densewaghènreghe ányonh erhar ne ji-ná-deyuderyéndakaryah kanonghwakdenghsera ne kánikonrá.

15 Neony t'kàkonde yense-niyén ne se-nigh-sénnà ne adewendeghtsera ne karonghyakenhóh ji-nonkà yewakerakwenh: ikenh ne Royaner Niyoh t'kàkonde enghyaghdonde, neony òya enseghshako-nadonghkwe ne shako-nhásé:

16 Nene raonhhá radatyádaderighsthá nyádeh-hayadyh ne jiyonghwenjàde, t'kàkonde radatyá-daderighsthá ne Niyoh-tseràkonh ne jitokenghs-keònwèh ; neony raonhha nene yurighwaghnìronh ènhhadàdy karighwaxhenh ne jiyonghwenjàde, t'kàkonde Niyoh-neh yahharighwaghnìrade ne ji-wahhadàdy ne karighwaxhenh ne tokenghskéònwèh ; ásèkenh ne ji-nikarihodenh ne deyúnikon-rharaghde-nyón wahhy rodínikonrhènhónh, nok né tyuriwa wahhy ro-nadaghseghdènyh ne kaghdekeh.

17 Wahhy, jatkgaghtoh, àsé Sewakeweyennendaónh ne karon-yá, àsé ony nonghwenja : neony ne ji-nikarighwayèrenh yaghwahhy thaonsakegh-yaràke, yaghony thiyadnsonwé nakwennonghdon-nyonghtseràkonh.

18 Nok daghnon satshennonnihhák ony. sadon-nharák ne ji-niyenhhènwe ne éthoh néne Jidewakeweyennendaónh : wahhy, jatkgaghtoh, Iih wakeweyennendaonh ne Jerusalem ro-nadon-nhahhere, aonkwedá ro-nadonnhahhere.

19 Neony Iony enkadonnharèn éthò Jerusalem, neony enkadonnharen ji-nònwèh nakonkwedá : neony ne jiyewennode ne deyonghshenthoghs yaghshekònh thadaondayuthòndeke, yaghony ne jiyewènnode deyakohhenreghtá.

20 Yaghshekònh ne étho ne niyexhádaah ne weggniserade-nyón, yaghony ne roxdènhah nene yaghdèhho-nanonh ne raodeghnisera : ikenh ne exhaah t'kàkonde en-yaihheye ne enskat tewènyawe niyughseràkeh ji-nentyakòyèn ; nok neh yakorighwaneraaxkonh, eghnen-yughdon enskat tewènyawe niyughseràkeh ji-nenthòyèn, nentkà-

konde enhhonwaronghyàkende jidewadonnha-karyenh.

21 Neony enhhadinonghsonnyanyón, neony éthoh wahnakerade; nokhony t'kàkonde enhhadiyenthó nó-nenhhara kahhighk, nokné ennhàdike ne kahhighk.

22 Yaghshèkonh thaonsahhadinonghsònny, ne òya aonsahhonnakerade; yaghony thaonsahhadiyenthó, neony ne shèkonh òya né aonsahhàdike: ikenh ne jiweghniserade-nyón ne karònda ne yakodeghniserade-nyón nakonkwedá, neony ne kheyádarakwenh t'kàkonde kariwes jienhhondonnharén ne raodiyúdenghsera ne radisnonkeh.

23 Yaghdeyàweght nokhoriwakon ne jienhho-diyúden, yaghony ne thaadihhewe ne deyúnikonrhàrah: ikenh ro-nonhhá wahhy ne kànen ne raoyádađerightsera ne Royaner, neony ne rònné ne raodighnekwaghsá.

24 Neony t'kàkonde étho enwaderihhònkoghde, nene arekhó thiyehhonwanadon, Entkadàdy wahhy; neony ji-nikari-wes shèkonh wahhy nihhodighthare, nok Enkaronké.

25 Ne okwabhó neony ne niyakaah ne deyudinákarondonhah enskatneh den-yunatskáontyeseke, neony ne kenrex deyawennekeraghriónh ènwake ji-niyugt ne deyunakares: neony onghwenja wahhy né aok'wá no-nyare, yaghwahhy thayakodikarewaghde yaghony thakonghdonde akwèkonh nake-nondadokenghdy-ràdon ne Royaner.

## CHAP. LXVI.

I *Niyoh wahhy eghdakeh enhhadadònny ne jithorighwayèry. 5. 15.*

**KENNIHHOYERENH** ne Royaner, ne karon-yá nená nakwennitskwaghraghxheradokenghdy, nok neh onghwenja nená nakwaraghsidakenserah : káná nikanonghsode nene aaghskwanonghsisaany ne iih-neh ? neony kándonweh nikànakde jiaakadorishén ?

2 Wahhy akwèkonh ne kén-ìkenh karighwáðkon iih kesnonkeh yuweyennendaónh, neony akwèkonh ne kén-ìkenh karighwáðkon eghnen-yughdònháke, ràdon ne Royaner : nok raonhhakeh kén-ìkenh rònkweh Denhhiyatkanerén, shádeyught ony ne raonhhakeh nene ròdenght nokhony nene dehho-nikonghraghriónh jikarighwanerén, ony royádishonghkhwá nakewennakeh.

3 Raonhhá nene enhharyuke ne deyunakares jiniyught ná nedòka onkweh ashakoryuke, raonhhá nene enhhennè-yonghkwé ne niyakaah deyudinákarondonhah, jiniyught ne dòka nónkenh erhar aanyaryáke, raonhhá nene rennèyon ne rarighwánekhá, akwah jiniyught ne kweskwes o-nekwenghsá aarighwánèken, raonhha nene ratsaaghthá ne kaserakón, akwah jiniyught nene dòka kayádònnyh aayádadèrighste : orighwiyú, ne rodirakwenh ne raodínikonrá rodiyerádonhhatyé, neony ne rao-nadonnhets ne ro-nadónweshonghkwènh ne raodihhetkenghsera.

4 Iih ony né enkeràkó ne raodirighwayádaghdon-

ghsera, neony enkhewe ne raodighderingxhera ne ro-nonhhakeh ; né tyuriwa ji-o-nenh Yekhe-nonx, yaghenskat detyakodädÿh : ne o-nenh Wákadädÿ, yaghdehho-nathònde : nok wahhetkén ji-nih-hodiyerenh nakhèndonh ne khaghdékeh, nok ne rodirakwenh nene ji-nahhoden nekowànenh yaghdewakeryéndiyugh.

5 Jaronk ne raowenná ne Royaner, jonhhá nene sewayádishonghk'wá ne raowennakeh ; Sewadadékènah nene yesaghswehngshé, nene issy yeyesayádontyonh né tyuriwá ne axhènná, ràdon, Kinyoh ne Royaner rónwèsaght : nok raonhhá nene entré enhhadadodaghsy ji-nòn ne sadonnharah, neony wahhy enhhonwanadehháde.

6 Ne owènná ne yurákaghre ne ji-nonkà t'kanà-dayén, ne owènná ne ji-nonkà ne o-nonghsadokenghdy, ne raowènná ne Royaner nene en-yakoráne enjakotkarayèritshe ne ne ronwaghswehngshé.

7 Arekhó shiyudewédon, wákahhewe ; arekhó shiyuh naronghyakenghsera, wádewadohhetste wahhodewédon ràjin.

8 Onghká yakothònde neghnikarihbodenh ? onghká yakotkaghthonh neghnikarihhodénse ? T'kàkonde ne onghwenja enkaghsón nene enkahhewe ne ok neh seweghniserat ? nedénhens t'kàkonde ne jakaonghwenjah akwah ok enskat jiònkweh en-yòndon ? ikenh akwah ne ok ne Zion enwadewédon, enkahhewé nakoyénhokonah.

9 Iih kenh enkhewé jiònkweh en-yòndon, nok yaghdewakeriwá ne jikahheh ? ràdon ne Royaner : wahhy Iih akeriwá ne jikahheh, neony wadenhòndonh ne jityondeghyaghronghk'wá o-nekwendakonh ? ràdon ne sa Niyoh.

10 Jadonnharenh ne Jerusalem, neony jatshen-



nonnihháak ne aonhhá, jonkwedakwèkonh nene konwanoronghk'wá yakodonnhahhere ne adonnharah ne aonhhá, jonkwédakwèkonh nene konwânáse naonhhá:

11 Nene aòndon aesewanónkera, neony aese-weryéndiyú ne wentškwé-nakeh né naodorishenghtsera, nene aòndon aesewanóndinekenwe, neony wadonnhaghraghxherowànenh neyaonsontye-níne neaonhhá aónwesenghtsera.

12 Wahhy kénnihoyèrenh ne Royaner, Jatkaghtoh, Iih wahhy yádenkdakwarighde nekayarenen ne naonhhakeh ji-niyught ne kayyonhhadatyè, neony ne rao-nónwesenghtsera ne nyaghdhodirighwiyughstonh ji-niyught ne dayughnodontyé deyughnekakah: éthone wahhy ensewanónkera, ensewadaghkatstade ne kanihhakda, neony denkanonnyaghkwe den-yontshodatyeseke.

13 Ji-niyught ne enskat ne ro-nistenhhah skonwayádaghnirádonh, isé kady ony Enskon-yádaghnirade, neony dentyesayadaghnirade ne Jerusalem-tserákonh.

- 14 Neony ne ò-nenh ensewatkaghtó nekén-ikenh, sewadonnhets wahhy enwadonnharín, neony ne sághstyén sondákaridade sondeghyaron akwah ji-niyught nyuhhondowànenghse; neony ne rasnonkeh ne Royaner ne nenhho-naderyendaráne ne ji-nonkà ne shako-nháse, neony ne raode-ryaghdikhonghtsera ne ji-nonkà ne ronwaghs-wenghsé.

15 Wahhy, jatkaghtoh, ne Royaner wahhy entre entkenjiraratye, neony ne raósereghdiyuh akwah ji-niyught ne dentyuweradasehhatye, nene endewaderaajonkohonné ne rao-nakhwenghsera

ne then-yúshatstatyé, neony ne ne ronwarighwahghstany entyudonghkodatye ne ojire.

16 Ikenh ne ojire nokhony ne raosharékówah wahhy ne Royaner denhharighwake-nhá ne owaghrakwèkonh ; neony ne Royaner yawédowànenh enghshakoryú enshakoghdonde wahhy.

17 Ro-nónhhá nene sho-nadatyádadokenghdighstonh ne nyádehhadiyádighshón, nokhony shonaderighwaghrakwenh ne jiyuderighwaneren nyádehhadiyádighshón étho kahheghdakonh niwadénhenghraaghnehah, karondakdá ne skaròndah etho shádeuwaghsènnenh, radiwarax kweskwes, neony ne adatswenhonh ne wahhetkenshón, neony ne oji-nòwenh, ne wahhy enskatneh enwatshaaghdón, ràdon ne Royaner

18 Asékenh kheyúdenghserayendèryh nokhony ne rao-nennonghdonnyonghtsera : t'kàkonde wahhy ènwawe, nene t'kàkonde wahhy Enkheyádaroke akaonghwenjakwèkonh neony awénnaghsónhhòkon ; nokhony t'kàkonde enthònné, nokhony enhhontkaghtó nakónweshenghtserá.

19 Neony Iih enkyerònnitste enwadé-nyenghston ne rao-dityughkwakonh, neony Iih yenkheyadennyeghde nene shodinyakenhon ne ji-nonkà ne niyádeyonghwenjàkeh ne ji-nonkà ne Tarshish, Pul, ony Lud, nene tho-náennadironde, ji-nonkà ne Tubal ony Javan, ì-nonh niyòre ne ji-nikaweghnòdon, nene yaghdehho-naghronkaonh ne ji-nikerighwanakere yahhony dehho-dikenh nakónweshenghtsera ; neony euhhadirihhòwanaghde nakónweshenghtsera ne kentyughkwakonh ne nyaghdèhhodirighwiughstonh.

20 Neony akwèkonh endeghshakodiyádenhawe ne sewadèkènhah ne naonnèyón ne Royaner-

neh, ne akaonghwenjakwèkonh, yakoghsadenghs-  
neh, ennhonnitskwarén ony kásereghtserákonh, ne-  
ony en-yonidá ne waghdentyeghthá, neony en-  
yonnitskwarén nene shádeuwaghsènnenh neade-ná-  
dyh, neony en-yonnitskwarén nene deyudiryúda-  
kah, ji-nonkà ony nake-nondadokenghdy Jerusa-  
lem, ràdon ne Royaner, ji-niyught ne shakoyénho-  
konhah ne Israel radihhàwy kakeghrátseriyuh ne  
jikaratye ne nenbhonwennèyonghkwé étho rao-  
nonghsakonh ne Royaner.

21 Nokhony Iih ony enkheyè-ná enkarihhònny  
ne rajihhenghstajyh, neony wahhy Levites, ràdon  
ne Royaner.

22 Ikenh ji-niyught ne àsé ne karon-yá nokho-  
ny nonghwenja àsé, nene Iih enkeweyennèndáne,  
t'kàkonde né en-yudàdenre nakhèndonh, ràdon ne  
Royaner, eghkady nen-yàwen ne saghnekwaghsa  
nokhony ne saghsènná ony en-yudàdenre.

23 Neony étho nen-yàwénne, nene dàweghde  
àsé neghnidá enskat donderade, neony dàweghde  
ne yawendadokenghdonh enskat donderade, t'kà-  
konde ówaghrakwèkonh entkonne nene en-yonke-  
righwánèkén nakhèndonh, ràdon ne Royaner.

24 Neony ro-nonhhá ennhonghdèndy, neony  
enhhontkaghtó denhhontkaneren ne okaryéndàó-  
kon ne onkwehhòkon ne yonkerighwaneráakdèn-  
nyh niih-neh : ikenh ne raodiji-nòwá yaghwahhy  
thakenhheyé, yahhony ne raodijire thaonswá, ne-  
ony ro-nonhha wahhy thyaghthao-neryéndiyú ne  
ówaghrakwèkonh.